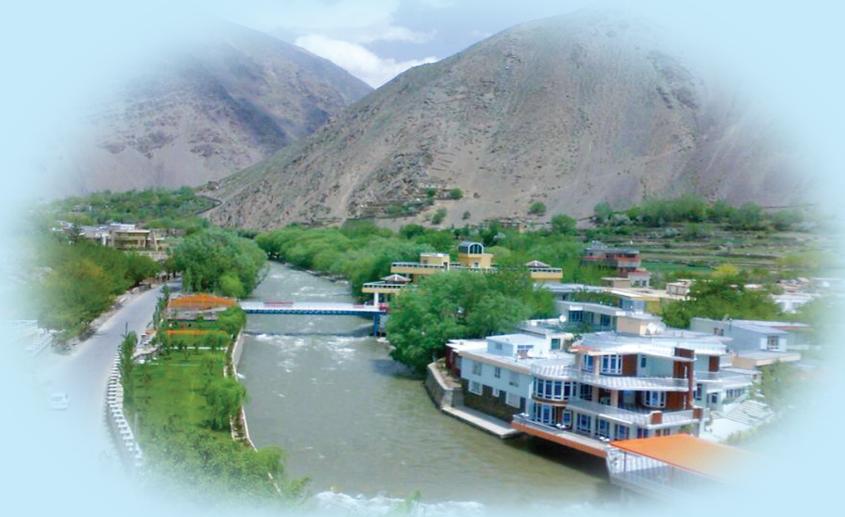

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت اقتصاد

پروفایل ولایت لوگر

چشم انداز انکشاف اقتصادی و اجتماعی

ریاست اقتصاد ولایت لوگر
حمل ۱۳۹۸

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار
۲	سپاسگزاری
۳	پیام والی
۴	خلاصه
۵	شیوه تدوین
۶	معرفی این سند
۷	فصل اول
۷	معلومات عمومی در مورد ولایت لوگر
۷	موقعیت جغرافیائی حوزه فرعی دریائی لوگر
۷	اقلیم:
۸	درجه حرارت:
۸	بارنده گی:
۸	رطوبت:
۸	وزش باد:
۸	تشکیلات اداری ولایت لوگر:
۹	ولسوالی های ولایت لوگر
۹	فرهنگ مردم شریف ولایت لوگر
۱۰	تحلیل مختصر مسائل اجتماعی و فرهنگی:
۱۰	مشاهیر
۱۱	تحلیل مختصر مسایل اقتصادی
۱۴	فصل دوم
۱۴	تحلیل وضعیت عمومی ولایت
۱۴	۱- تحلیل وضعیت موجوده سکتور صحت (به تفکیک ولسوالی ها)
۱۴	دیدگاه و ماموریت وزارت صحت عامه افغانستان:
۱۸	چالش ها و مشکلات در سکتور صحت:
۲۰	راه حل ها و پیشنهادات
۲۱	تحلیل منابع موجوده با در نظر داشت شاخص های ذیل
۲۱	شفاخانه های دولتی و خصوصی
۲۱	مقایسه میان عرضه کنندگان خدمات صحتی خصوصی و دولتی
۲۲	دواخانه های قابل دسترس
۲۲	متخصص های صحتی
۲۳	بودجه و سرمایه گذاری ها در سکتور صحت
۲۷	۲- تحلیل وضعیت موجوده سکتور معارف (به تفکیک ولسوالی ها)
۲۷	دیدگاه:
۲۷	رسالت و یا ماموریت اداره تان:

۲۷	اهداف:
۲۸	مقاصد:
۲۸	جزئیات اهداف عمومی:
۲۸	نتیجه گیری:
۲۸	تحلیل منابع موجوده با در نظر داشت شاخص های ذیل
۳۰	مشکلات و چالش ها
۳۱	راه حل ها و پیشنهادات!
۳۲	مکاتب دولتی و خصوصی
۳۲	دانشگاه های دولتی و خصوصی
۳۲	معلومات بخش های معارف و تحصیلات
۳۳	پروفاایل ریاست اطلاعات و فرهنگ ولایت لوگر
۳۳	در بخش فرهنگ و گرخندوی:
۳۴	در بخش جوانان:
۳۴	رسانه های در ولایت لوگر:
۳۵	۳- تحلیل وضعیت موجوده سکتور زیربنا و منابع طبیعی (به تفکیک ولسوالی ها)
۳۶	چالش ها و مشکلات
۳۷	برق ولایتی
۳۸	۴- تحلیل وضعیت موجوده سکتور زراعت و انکشاف دهات (به تفکیک ولسوالی ها)
۳۹	تحلیل منابع موجوده با در نظر داشت شاخص های ذیل
۳۹	منابع آبی ولایت لوگر (دریایی لوگر):
۳۹	زمین و آبیاری
۳۹	بندهای آب
۳۹	بند های ذخیره وی ولایت لوگر:
۳۹	بند ذخیره وی سرخاب:
۳۹	تعداد کاریز ها در ولایت لوگر:
۴۰	بند ذخیره وی خروار:
۴۰	چشمه ها:
۴۰	عواید و سرمایه گذاری
۴۲	تحلیل پوتانشیل و منابع موجوده بالقوه انکشاف اقتصادی و اجتماعی سکتور زراعت و انکشاف دهات
۴۲	زمین های قابل کشت (آبی، للمی)/ ظرفیت هکتار
۴۳	بازی ها:
۴۳	زراعت و مالداری در ولایت لوگر:
۴۴	ساحات تحت کشت میوه جات در ولایت لوگر به تفکیک ولسوالی های مربوطه
۴۴	ساحه تحت کشت نباتات به هکتار
۴۵	ساحات تحت کشت نباتات به هکتار
۴۵	ساحات تحت کشت نباتات به هکتار
۴۵	ساحات تحت کشت نباتات به هکتار

۴۶	مجموع ساحات آبی وللمی به تفکیک ولسوالی ها
۴۶	تولیدات زراعتی طی سال ۱۳۹۷ در ولایت لوگر
۴۷	جدول احصائیه حیوانات به تفکیک ولسوالی ها:
۴۷	احیاء و انکشاف دهات:
۴۸	برنامه همبستگی ملی و یا برنامه مذاق شهروندی:
۴۹	توزیع گبیون در ۶ ولسوالی و مرکز ولایت لوگر از سال ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۶:
۴۹	برنامه ملی راه سازی روستائی:
۵۱	تحلیل وضعیت راه های روستائی:
۵۱	عواید و سرمایه گذاری:
۵۱	۵- تحلیل وضعیت موجوده سکتور اقتصاد وانکشاف سکتور خصوصی (به تفکیک ولسوالی ها)
۵۲	چالش ها در سکتور:
۵۳	راه حل ها و پیشنهادات:
۵۶	وضعیت فقر:
۵۶	سهم/فیصدی اشتغال در سکتور اقتصاد و سهم زنان (تولید و تجارت):
۵۷	بودجه و سرمایه گذاری ها در سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی
۵۷	ارزش صادرات و واردات:
۶۷	۶- تحلیل وضعیت موجوده سکتور مصونیت اجتماعی (به تفکیک ولسوالی ها)
۶۹	اشتغال زایی برای زنان و مردان
۷۰	فصل سوم
۷۰	بودجه انکشافی و مصارف پروژه های انکشافی ولایت لوگر به تفکیک سکتور
۷۰	معارف:
۷۰	بودجه معارف:
۷۱	زراعت:
۷۱	بودجه بخش زراعت:
۷۲	تحصیلات عالی:
۷۲	بودجه تحصیلات عالی:
۷۳	صحت عامه:
۷۳	بودجه بخش صحت عامه:
۷۴	انرژی و آب:
۷۴	بودجه بخش انرژی و آب:
۷۵	فواید عامه:
۷۵	بودجه فواید عامه:
۷۶	پروژه های ولایت لوگر:
۸۰	فصل چهارم
۸۰	موسسات غیر دولتی
۸۱	فصل پنجم
۸۱	اسم طرح: طرح افزایش تولیدات/انکشاف صادرات محصولات زراعت ولایت لوگر

فصل ششم ۸۵

۸۵	چار چوب صلح و انکشاف ملی افغانستان، و برنامه های ملی دارای اولویت (ANPDF/ NPPS) .....
۸۵	۱- برنامه انکشاف سکتور خصوصی .....
۸۶	۲- برنامه میثاق شهروندی .....
۸۸	۳- برنامه حکومتداری موثر (از چارچوب صلح و انکشاف افغانستان) .....
۸۹	۴- برنامه اصلاح سکتور عدلی .....
۹۰	۵- برنامه انکشاف زراعت جامع .....
۹۳	۶- برنامه وصل و زیربناها .....
۹۴	۷- برنامه انکشاف شهری .....
۹۴	۸- برنامه انرژی .....
۹۵	۹- برنامه ملی انکشاف معادن و منابع طبیعی .....
۹۷	۱۰- برنامه انکشاف منابع بشری .....
۹۸	۱۱- برنامه توانمند سازی اقتصادی زنان .....

فصل هفتم ۱۰۰

۱۰۰	سروری وضعیت زنده گی در افغانستان .....
۱۰۰	وضعیت زنده گی مردم ولایت غزنی به اساس سروری ۲۰۱۷-ALCS .....
۱۰۲	سروری وضعیت زنده گی به سطح ملی .....
۱۰۳	گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی .....
۱۰۴	گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه .....

فصل هشتم ۱۲۱

۱۲۱	معرفی مختصر اهداف انکشاف پایدار SDGS .....
۱۲۱	دیدگاه اهداف انکشاف پایدار SDGS: .....
۱۲۲	تمرکز اهداف انکشاف پایدار: .....
۱۲۲	فشرده هفده هدف به گونه سمبولیک: .....
۱۲۲	اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS: .....
۱۲۳	اهمیت اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS: اهمیت اهداف افغانستان .....
۱۲۳	مراحل تطبیق اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGS: .....
۱۲۴	تارگیت ها و شاخص های اهداف انکشاف پایدار افغانستان: .....
۱۴۸	منابع و مأخذ: .....

اختصارات

MoEc وزارت اقتصاد
CSO نهاد جامعه مدنی
DDA مجتمع انکشافی ولسوالی
GDDC ریاست عمومی طرح و توحید
DGO دفتر مقام ولسوالی
ISLA ابتکار تقویت سازی ادارات محلی
IDLG اداره مستقل ارگانهای محلی
INGO نهاد بین المللی غیر-دولتی
LoGo حکومتداری محلی (پروژه که توسط UNDP تمویل میشود)
M&E نظارت و ارزیابی
MoF وزارت مالیه
MoWA وزارت امور زنان
PAP پلان سالانه ولایتی
PBP پالیسی بودجه سازی ولایتی
PC شورای ولایتی
PCM اعضای شورای ولایتی
PCO دفتر شورای ولایتی
PDC کمیته انکشافی ولایتی
PDPG رهنمود پلانگذاری انکشافی ولایتی
PGO دفتر مقام ولایت
DoEc ریاست اقتصاد ولایتی
PIMS سیستم مدیریت معلومات ولایتی
PTC کمیته تخنیک ولایتی
PPFMC کمیته مدیریت امور مالی عامه ولایتی
PSC کمیته های سکتور ولایتی
PLD ریاست های ولایتی
PPP پالیسی پلانگذاری انکشافی ولایتی
USAID اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا
WB بانک جهانی
UNDP برنامه انکشافی ملل متحد

پیشگفتار

جای مسرت است که وزارت اقتصاد با سعی و تلاش فراوان کارمندان خویش، موفق گردید تا پروفایل ولایتی انکشاف اقتصادی اجتماعی را برای ۳۴ ولایت کشور تکمیل نموده و به دسترس هم وطنان عزیز، مسولین ولایتی، ادارات مرکزی، موسسات غیر دولتی، سکتور خصوصی، سازمان های ملل متحد و جوامع تمویل کننده فعالیت های اقتصادی و انکشافی قرار دهد.

این پروفایل بیشتر روی رفاه عامه و چگونگی وضعیت اقتصادی و اجتماعی، قدامت تاریخی، سکتور های انکشافی، زیربنا ها و تخصیص و مصارف بودجه هر ولایت تمرکز نموده و در کل دورنمای اقتصادی و اجتماعی ولایت متذکره را از قبیل ظرفیت های اقتصادی و اجتماعی، چالشها و معضلات فرا راه رشد و انکشاف اقتصادی، فرصت های موجود جهت بهبود وضعیت اقتصادی در جهت آسایش و سعادت مندی اقتصادی تحت مطالعه و ارزیابی قرار داده است.

وزارت اقتصاد، جهت تهیه و ترتیب این پروفایل، یک تیم مسلکی را موظف نمود تا از شیوه های مدرن برای جمع آوری، تحلیل و ارزیابی معلومات در مورد ساحات مشخص مطابق معیارهای تعیین شده، استفاده نموده و پروفایل را مطابق به معیاد زمانی معین ترتیب نمایند. این پروفایل کمک مینماید تا مستفید شونده گان بخصوص نهادهای بودجوی، روند پلانگذاری انکشافی خویش را براساس نیازمندی ها و اولویت های اقتصادی و اجتماعی ولایات تنظیم نموده و مساعدت های مالی جامعه جهانی را مطابق به نیازمندی ها و اولویت های ولایتی هماهنگ نماید تا زمینه بهبود رفاه عامه را در سطح ولایات مساعد نمایند. در این قسمت جا دارد تا از همکاری های بیدریغ ریاست های اقتصاد ولایات، شرکای انکشافی بین المللی و سایر ادارات سکتوری و واحدهای بودجوی که در تهیه و ترتیب این پروفایل ریاست های اقتصاد ولایات و وزارت اقتصاد را کمک نموده اند، صمیمانه قدردانی نمایم.

به امید اینکه، این پروفایل در جهت تصمیم گیری و بهبود وضعیت اقتصادی در ولایت متذکره ممد واقع گردد.

دوکتور مصطفی مستور

وزیر اقتصاد

مسرت دارم که امروز شاهد دستاورد دیگر با همکاری خستگی ناپذیر همکاران مسلکی خویش در وزارت اقتصاد میباشم، پروفایل ولایتی که یک سند جامع معلوماتی در راستای انکشاف اقتصادی و اجتماعی میباشد، بدون همکاری تیم تکنیکی و مسلکی اعم در مرکز و ریاست های اقتصاد ولایات، و سایر واحد های دومی در سطح ولایات امکان پذیر نبود.

من با استفاده از فرصت میخوامم از هریک از همکارانم تحت مدیریت ریاست عمومی طرح و توحید وزارت اقتصاد تشکری نمایم، همچنان از ریاست عمومی پالیسی اقتصادی، تیم تکنیکی شرکای کاری انکشافی مان پروژه ابتکار تقویت ادارات محلی (اسلا) و سایر موسسات غیر دولتی که ارقام و معلومات را در اختیار همکاران مان قرار داده اند ابراز قدردانی نمایم. همچنین میخوامم از رؤسا سکتوری مرکز امتنان نمایم که در پروسه تدویر جلسات مشوره دهی به منظور غنامندی مسوده پروفایل مذکور همکاران تکنیکی ما را یاری رسانیده اند. به صورت ویژه از همکاری ها و تلاشهای خسته گی ناپذیر محترم میرویس بهیج ریس عمومی طرح و توحید، محترم عبدالرحمن کمین آمر انسجام فعالیت های اقتصادی ولایت محترم عبدالمنان "سیدی" رئیس اقتصاد ولایت لوگر و مشاورین محترم پروژه ابتکار تقویت ادارات محلی که زحمت کشیده اند، سپاسگزاری نمایم.

باتوجه به وضعیت فعلی کشور و چالشهای موجود، فراراهی تقویت و بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی در کشور بخصوص ولایات، هنوز هم تلاشهای بیشتر و متعهدانه و مشترکمان نیاز است تا با هم یکجا جهت تقویت برنامه های انکشافی و اقتصادی کار نمایم. این سند در هشت فصل ترتیب گردیده که شامل معلومات پیرامون معرفی ولایت، ظرفیت های اقتصادی، وضعیت معیشتی، ساختار های اجتماعی و فرهنگی ولایت، وضعیت انکشافی ولایت، طبق ساختار کمیته های سکتوری (هشت گانه)، ظرفیت های موجود در سطح ولایت، وضعیت سرمایه گذاری ها، بودجه انکشافی و مصرف آن طی چندین سال گذشته، معلومات درمورد چگونگی فعالیت های موسسات غیردولتی، منابع و پوتانشیل اقتصادی ولایت، خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت، شاخص های عمده اقتصادی و اجتماعی ولایت براساس آخرین آمار اداره ملی احصائیه و معلومات و اهداف انکشاف پایدار افغانستان مورد بحث قرار گرفته است.

قابل به تذکر است پروفایل ولایتی برای نخستین بار بشکل مجموعه از ارقام ومعلومات مهم اقتصادی واحصایوی ترتیب گردیده است که نهاد های پلانگذار و پالیسی ساز را کمک خواهد نمود تا برنامه های انکشافی شانرا بادر نظر داشت موثریت اقتصادی و اجتماعی به تفکیک سکتورهای انکشافی با در نظر داشت وضعیت جغرافیای ولایت مربوطه تحلیل و بررسی نمایند. علاوه آین سند با در نظر داشت اولویت بندی و تخصیص بهتر منابع و امکانات جهت انکشاف متوازن برای مناطق بیشتر آسیب پذیر نیز کمک و یاری می نماید.

در اخیر یکبار دیگر از زحمات هریک سپاس گزاری می نمایم، و تاکید می ورزم تا بادر نظر داشت اهمیت سند معلوماتی فوق (پروفایل ولایتی) امور محوله را برنامه ریزی نماید، در غنامندی و مجدد سازی سند مذکور با در نظر داشت اوضاع مرتبط برای دوره های دو ساله تلاش ورزید و برای تشویق در راستای مشارکت با سایر نهاد های مسول هماهنگی لازم و ضروری را در نظر داشته باشند.

محمد اسماعیل رحیمی

معین مسلکی وزارت اقتصاد

لوگر یکی از ولایات مرکزی کشور است. در زمینه باز ستزی و برنامه های توسعه یی توجه کم صورت گرفته است در حالیکه فرهنگ و علم در این ولایت دورنمای بارز و هم بافته اینست که نه می توانیم شهرت ان را در این محیط نادیده گرفت. گرایش های مدنیتی و عقلانی همگانی در این ولایت و تصاویر خوبی را در ذهن تاریخ ترسیم کرده و همین گرایش ها توانسته انگیزه خوبی را برای نسل ها به ارمغان آورد که بهره برداری از این امتیاز بدون شک درگرو تلاش پیکار نسل امروز است. پس از فرازو فرود ها نوسانات سیاسی در کشور، درخور تمجید

است که مردم شریف ولایت لوگر برای آینده خود دیدگاه انکشافی و توسعه یی را برنامه ریزی مینماید، بنا برین پروفایل ولایتی ولایت لوگر که اساس نیازمندی و معلوماتی این ولایت است و بر این اساس استراتیژی انکشافی ملی ANDS اهداف انکشاف پایدار SDGs اولویت های عامه در مرکز ولایت و والسوالیها جهت برآورده ساختن نیازمندی ها و انکشاف متوازی در عرصه زیربنای اقتصادی و اجتماعی بر مبنای انکشاف متوازی و بامشورت های لازم با شرکای کاری طرحه، ترتیب و تنظم گردیده است که میتواند از جمله اقدامات موث و مثمر انکشافی در صورت تطبیق برنامه های طرح شده منجر به رفاه بیشتر عامه در ولایت لوگر واقع گردد. بدین منظور رشد مدنی، توسعه شهری، رشد فرهنگی، انکشاف اقتصادی و رشد صنایع > استخراج معادن، توسعه انکشافی متوازی، خطوط ترانسپورتی زمینی و هوایی تحقیق دیگر پروژه های بزرگ و عام المنفعه از اجزای مهم بخش های پلان انکشافی ولایتی میباشد. این معلومات، نیازمندی های و منابع را در چارچوب کنجانیده که به شکل پروفایل ولایتی نگاشته شده است.

در اقیعت این پروفایل از تحقیق نیازمندی های مردم شریف لوگر است که بدون شک بد دست های توانمند مردم این ولایت صورت خواهد گرفت که با توجه و رهنمودهای مقامات عالی کشور مان جنبه عملی پیدا خواهد کرد شاهد تغییرات عمده و مهمی در ارتقای رشد و انکشاف همگانی خواهد بود.

من این پروفایل را که ارایه کننده های معلومات های مبرم و ضروری است و محور انکشاف ولایت و محلات است از جانبی نمایانگر راهکارهای عمده و اساسی برای رفع مشکلات مطرح شده میباشد به فال نیک گرفته لازم میدانم از شورای ولایتی، روسای ادارات سکتوری، همکاران تخنیکی و تمام اعضای کمیته مواظف در تهیه و ترتیب پروفایل ولایتی ولایت لوگر و همکاران برنامه ابتکار تقویت ادارت محلی (ISLA/ USAID) مقیم ولایت لوگر که در این راستا زحمات ارزشمندی را متقبل شده اند اظهار قدردانی نموده موافقت مزید شانرا در امر خدمت رسانی بیشتر به مردم و وطن از بازگاه خدوند متعال متمنی ام و همچنان از وزارت اقتصاد، وزارت مالیه، اداره مستقل ارگانهی محلی نیز متمنی ام.

الحاج محمد انور خان اسحاق زی

والی لوگر

اساساً انکشاف پروسه تدریجی است که برای پایداری و همگانی سازی آن باید منابع بالقوه را با روش های مدیریتی و بسیج سازی ذهنیت های اجتماعی بالفعل مبدل کرد. اساسی ترین عنصریکه میتواند موثریت پروسه مدیریت را افزایش بخشد همانا طرح و ترتیب طرز العمل و سیستماتیک سازی روش های استفاده از منابع و امکانات است که زمینه تحقق اهداف انکشافی و پایداری آن را میسر می سازد.

برنامه ریزی در تمام سطوح بالایی و پائینی استوار بر ارقام و معلومات دقیق و همه جانبه می باشد تا بتواند از ضیاع وقت و منابع جلوگیری نموده و تاثیرات مثبت از خود بجا بگذارد. زیرا بدون موجودیت معلومات کافی و ارقام روشن و ثابت تحلیل واضح و مبتنی بر حقایق و واقعیت از وضعیت انکشاف اقتصادی و اجتماعی جامعه مورد نظر ممکن نبوده و برنامه های مطروحه فاقد موثریت لازم، تطبیق گردیده و سبب ضیاع و اتلاف منابع می گردد.

بدین لحاظ وزارت اقتصاد این پروفایل را به هدف تعیین یک مبنای واقعی و منبع معلوماتی در سطح کشور و ایجاد سهولت و زمینه بهتری دسترسی به معلومات دقیق راجع به وضعیت موجود ولایات برای پالسی سازان، پلانگذاران، پژوهشگران، ادارات دولتی، موسسات غیردولتی، بنیادهای خیریه، دانشجویان و نویسندگان توسط کمیته تخنیکي مشتمل بر کارمندان مسلکی مرکزی و ولایتی خویش در تبنای با ادارات دولتی، موسسات غیردولتی، جوانان، اساتید دانشگاه ها، نخبه گان، اهل خرد و دانش، جامعه مدنی و سایر نهاد های ذیربط مرکزی و ولایتی تدوین و در اختیار مردم افغانستان قرار میدهد.

پروفایل مزبور نهاد های پلانگذار و پالیسی ساز را کمک میکند تا برنامه های انکشافی شانرا طرح و ترتیب و موثریت فعالیت های انکشاف اقتصادی و اجتماعی خویش را به تفکیک سکتورهای انکشافی با در نظر داشت وضعیت جغرافیایی ولایت مربوطه تحلیل و بررسی نمایند. علاوه بر این سند با در نظر داشت اولویت بندی و تخصیص بهتر منابع و امکانات جهت انکشاف متوازن برای مناطق بیشتر آسیب پذیر نیز کمک و یاری می نماید.

این سند در هشت فصل ترتیب گردیده که در فصل اول آن ابتداء این ولایت معرفی و سپس به ظرفیت های اقتصادی، وضعیت معیشتی، ساختار های اجتماعی و فرهنگی ولایت مذکور اشاره شده است. در فصل دوم وضعیت انکشافی ولایت، طبق ساختار کمیته های سکتوری (سکتور های زراعت و انکشاف دهات، زیربنا و منابع طبیعی، صحت و تغذی، اداره اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی، معارف و فرهنگ و مصئونیت اجتماعی)، ظرفیت های موجود در سطح ولایت، وضعیت سرمایه گذاری ها ... تحلیل گردیده است. در فصل سوم بودجه انکشافی و مصرف آن طی چندین سال گذشته به بحث گرفته شده است. به همین منوال چگونگی فعالیت های موسسات غیردولتی در فصل چهارم جای داده شده است. فصل پنجم برای تشخیص منابع و پوتانشیل اقتصادی ولایت تخصیص داده شده و در فصل ششم، هفتم و هشتم بالترتیب، تشریح خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت، شاخص های عمده اقتصادی و اجتماعی ولایت براساس آخرین آمار اداره ملی احصائیه و معلومات و اهداف انکشاف پایدار افغانستان مورد بحث قرار گرفته است.

شیوه تدوین

پروفایل ولایتی بر اساس یک روش نظام مند و تحقیقی جهت جمع آوری معلومات در باره وضعیت موجود ولایات با در نظر داشت اهداف و شاخص های استراتیژی انکشاف ملی افغانستان، چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، برنامه های دارای اولویت ملی و اهداف انکشاف پایدار افغانستان تهیه گردیده است.

برای تدوین پروفایل ها نخست رهنمود چگونگی جمع آوری ارقام و تدوین پروفایل ها از جانب تیم تخنیکي ریاست عمومی طرح و توحید وزارت اقتصاد ترتیب و در اختیار تیم کاری ریاست های اقتصاد ولایات قرار گرفت، تا تمام آمار و ارقام موجود با توجه به شاخص های تعیین شده از سطح ولایت جمع آوری و در روشنای آن پروفایل های ولایات تدوین یابد. سپس تیم کاری ریاست های اقتصاد ولایات در تبنای با ادارات سکتوری مقیم ولایات معلومات و داده های مورد نیاز را طی پرسشنامه ها از مراجع و منابع مختلف تحقیقی و معتبر در سطح ولایت چون ریاست احصائیه و معلومات و سایر نهاد های دولتی، سکتور خصوصی، موسسات غیر دولتی داخلی و خارجی، نهاد های جامعه مدنی و سایر مراجع معتبر جمع آوری نموده یک سند واحد بنام پروفایل (نمای) ولایت را تدوین نمودند.

علاوتاً در جمع آوری ارقام و داده ها از روش کار گروهی و مصاحبه با جوانب ذیدخل و اهل خبره نیز استفاده به عمل آمده است. به همین منوال در تدوین این سند از منابع و مآخذ معتبر ملی و بین المللی نظیر سروی وضعیت زندگی مردم افغانستان، خلاصه برنامه دارای اولویت ملی، پروفایل ولایتی وزارت مالیه در رابطه به مسایل مالی و بودجه ولایات، طرح های اقتصادی و ظرفیت های بالقوه موجود ولایات، چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، برگزیده شاخص های اقتصادی و اجتماعی و اهداف انکشاف پایدار افغانستان استفاده بهینه صورت گرفته است.

در نهایت این سند توسط تیم تخنیکي ریاست عمومی طرح و توحید بصورت دقیق مرور و مطالعه گردیده بعد از مقایسه فصول و آمار و ارقام مندرج سندهذا با شاخص و معیار های از قبل تعیین شده، زیور چاپ یافته است. این سند به مثابه یک مبنا و اساس واقع بینانه، تحلیل وضعیت موجود را بصورت درست مهیا ساخته روند پلانگذاری انکشافی ولایت را نیز تسهیل میبخشد. به همین ترتیب این سند سرمایه گذاران و همکاران انکشافی را تشویق نموده نقش موثر را در راستای بهبود سرمایه گذاری و توسعه ای پایدار ایفا خواهد کرد.

معرفی این سند

یکی از اساسات مهم یک ولایت پروفایل همان ولایت است که، میتود معلومات ضروری ذیل به ارتباط ان ولایت داشته باشم، نیازمند ها و ضروریات ولایت که اولیت بندی شده باشد، نفوس، رسم رواج های مردم این ولایت، توانمندی و نقاط ضعیف این ولایت، موقعیت و اراض این ولایت اقتصاد مردم این ولایت زراعت و صنعت این ولایت که می توان از روی ان پلان های انکشافی ولایت راساخت و با در نظر داشت اولیت پروژه های انکشافی را تشخیص و تعیین نمایند. باید خاطر نشان ساخت که پروفایل ولایتی براساس معلومات در سطحه سکتورها و ادارت دیگر ولایت لوگر نشست مشورتی گرفته و در طرح ریزی پروفایل هماهنگی ادارات ولایتی، نهاد های جامعه مدنی، زنان، جوانان، شورای ولایتی، ولسوالان، شورای های انکشافی ولسوالی و قریجات، موسسات غیر دولتی و سایر شرکای فعال در خصوص انکشافی به سطح ولایت ترتیب گردیده است.

برنامه ها و پروژه های پیشنهادی از طریق این پروفایل تعیین میشود و دیدگاه ولایت بوده که براساس نیازمندی های اقتصادی و اجتماعی مردم در سطح ولایت باتوجه به تفکیک سکتورهای هشتگانه ترتیب و بعداً توسط واحد های دومی با تفاهم واحدهای سومی در سطح ولسوالی ها نظر به نیاز ها و ضروریات مردم در سطح محل به بحث و تحلیل گرفته شده و از طریق ریاست اقتصاد ولایت لوگر به وزارت محترم اقتصاد جهت مرور و اجراءات بعدی ارایه گردیده است.

فصل اول

معلومات عمومی در مورد ولایت لوگر

لوگر یکی از ولایات درجه سوم افغانستان بوده که مرکز این ولایت شهر پل علم است و نام لوگر از کلمه لوگر (دروگر) گرفته شده است که در سمت زون جنوب شرقی کشور موقعیت دارد و این ولایت با ولایات ننگرهار در شمال شرقی، پکتیا در شرق و جنوب شرق، کابل در شمال، وردک در غرب و غزنی در جنوب غرب هم سرحد میبشد و از جانب دیگر لوگر یگانه ولایت مرکزی سرحدی و ستراتیژیک، که به باب الجهاد، باب العلم، و باب السیاست مشهور بوده، سه شاهراه ستراتیژیک (کابل - غلام خان، کابل - کندهار، کابل - تورخم) را با همدیگر وصل مینماید. و در صورت بیکاری، عدم عرضه خدمات و نا امنی، باعث نا امنی شاهراه های مذکور و مرکز کابل میگردد. این ولایت فرصت های سرشار معدنی، زراعتی و سیاحتی را دارا میبشد. ولایت لوگر ۶ ولسوالی دارد که شامل برکی برک، ارزه، چرخ، محمد آغه، خروار و خوشی میشود و مرکز افغانستان یعنی کابل را به ولایات جنوب کشور وصل مینماید که شاهراه عمومی جنوب کشور از آن میگذرد. مساحت آن در حدود ۴۵۶۸ کیلومتر مربع میباشد که در مجموع ۰٫۶۱ فیصد کشور را تشکیل میدهد. ولایت لوگر در ۶۵ کیلومتری جنوب کابل موقعیت دارد که اقوام پشتون، تاجک و هزاره میباشد. ولایت لوگر در دوره های قبلی به نام لوی غر نیز یاد می شد. تا سال ۱۳۴۳ ه ش یک منطقه مربوط کابل بود؛ اما در جریان همین سال بحیث یک ولایت جدا شمرده شد.

موقعیت جغرافیائی حوزه فرعی دریائی لوگر

حوزه فرعی دریائی لوگر دارای مساحت مجموعی (۴۵۶۸) کیلومترمربع که تقریباً ۷٪ مساحت مجموعی حوزه های کشور را تشکیل میدهد و جز از حوزه دریائی کابل است که بین ۳۳ درجه ۳۵ دقیقه تا ۳۴ درجه ۲۶ دقیقه ۱۸ ثانیه عرض البلد شمالی ۶۸ درجه ۳۷ دقیقه تا ۶۹ درجه ۵۳ دقیقه و ۳۰ ثانیه طول البلد شرقی در نصف النهار گرینویچ قرار گرفته است این که این حوزه از شمال به حوزه فرعی دریائی کابل وسطی، از جنوب حوزه فرعی دریائی پکتیا، از شرق به حوزه فرعی دریائی ننگرهار، از غرب به حوزه فرعی دریائی میدان وردگ و از جنوب غرب به حوزه فرعی دریائی آبستاده غزنی محاط گردیده است. حوزه فرعی دریائی ولایت لوگر از سطح بحر ۱۸۷۵ متر ارتفاع دارد، توپوگرافی حوزه متذکره هموار و تپه ای می باشد.

اقلیم:

مجموع قواعد است که بابه کارگرفتن آنها میتوان مناطقی را که از نقطه نظر معین خصوصیات مشترک را دارا میباشد از همدیگر جدا ساخت بنابراین با توجه به موضوعات فوق اقلیم ولایت لوگر نسبتاً خشک بوده ولی فصل بهار آن بارانی و خوشگوار است فصل تابستان آن گرم ولی طاقت فرسا نبوده چون موجودیت کوه های سر به فلک کشیده و برف گیر ذخیره خوب و منبع اصلی آب مورد ضرورت پنداشته میشود و به همین دلیل آب و هوای این ولایت گوارا و ملایم میباشد، نظریه تغیر سایکل جوی، ولایت لوگر از جمله ولایات سردسیر کشور بوده که برف باری های دوامدار و پیچ، موجودیت آب فراوان، چشمه های زلال و کاریز های متعدد نمای این ولایت را

دل پذیر و زیبا ساخته اما در شرایط کنونی سال به سال نظریه تغییر اقلیم وضعیت جوی این ولا دیگرگون شده منابع آب نسبتاً در حال از بین رفتن است

درجه حرارت:

حوزه لوگر نظریه موقعیت جغرافیائی اقلیم تحت استوائی ونیمه صحرائی را معرفی میکند فصل زمستان این حوزه برف گیر ، بهار آن بارانی ، وتابستان گرم دارد که بلند ترین درجه حرارت درماه سرطان است که درحدود ۳۷ درجه سانتی گراد میرسد وکمترین میزان درجه حرارت درماه دلسوه فصل زمستان می باشد که از (۵-

) تا (۱۲-) درجه سانتی گراد میرسد حد اوسط درجه حرارت سال در این حوزه ۱۰٫۷ درجه سانتی گراد می باشد .

بارنده گی:

مقدار بارنده گی سالانه حوزه لوگر ۱۵۰ تا ۲۷۰ ملی متر متغیر است که اوسط بارنده گی سالانه ۲۱۰ میلی متر میباشد که بیشترین بارنده گی درماه حوت وحمل اتفاق می افتد درواقع بارنده گی دورانی در این حوزه از خزان شروع شده و تا اواخر بهار ادامه داشته که تا اواخر تابستان به صفر کاهش میاید کم باران ترین ماه سال جوزا ، سرطان ، اسد ، سنبله و میزان است که مقدار بارنده گی به پائین ترین حد میرسد، نزولات اتموسفیری این حوزه درفصل زمستان برف و در فصول خزان و بهار بشکل باران می باشد.

رطوبت:

رطوبت از جمله عوامل است که اقلیم یک منطقه را بطور مستقیم کنترل میکند این عامل با مراکز فشار پست و جبهه سرد و گرم ارتباط مستقیم دارد مقدار رطوبت در حوزه لوگر ۴۰٫۱% است که نظر به ارتفاع تزئید مینماید مقدار رطوبت این حوزه در جنوب نسبت به قسمت های شمال آن ۴-۲ مرتبه بیشتر است عامل آن این است که ساحه جنوب آن به نسبت موجودیت کوه های مرتفع ارتفاع بیشتر دارد.

وزش باد:

بصورت عموم در حوزه لوگر وزش باد های حوزه یی از شمال ولایت به طرف جنوب در جریان است که این نوع باد ها نظر به اختلاف حرارت دو منطقه کوچک بوجود میاید تنها باد قابل ذکر در این حوزه عبارتند از باد کوهستانی است که سرعت آن به ۱۱ کیلومتر در فی ساعت میرسد.

تشکیلات اداری ولایت لوگر:

ولایت لوگر درتشکیل خویش دارای شش ولسوالی و یک واحد اداری در مرکز ولایت به نام پل علم است که جمعاً دارای ۷ واحد اداری است. براساس معلومات ارایه شده از سوی ریاست احیا و انکشاف دهات ولایت لوگر به تعداد (۷۹۶) شورای انکشافی در سراسر ولایت وجود داشته از جمله شورا های متذکره صرف ۲۳۱ شورا در مرکز یعنی شهر پل علم و

۷۳ شوار در ولسوالی خوشی تحت پوشش برنامه میثاق شهروندی قرار گرفته که در چارچوب برنامه میثاق شهروندی به حیث نهادهای اجتماعی و مردمی در فرایند رشد و توسعه قریه ها و محلات نقشی خوب را ایفا مینمایند و متباقی شوار مصروف پیشبرد کار های مقدماتی جهت تدویر انتخابات اند تا بتوانند تحت چتر برنامه میثاق شهروندی جهت ارایه فعالیت های انکشافی در سطح قریجات مربوطه شان گردند.

در سطح ولایت لوگر در مجموع به تعداد ۸۸۸ قریه، ۳۷ واحد دومی وزارت خانه ها و ادارات مرکزی ملکی و ۱۳ واحد سومی در سطح ولسوالی های شش گانه وجود دارد که براساس پالیسی ارگانهای محلی و وزارتخانه های مربوطه شان فعالیت دارند.

ولسوالی های ولایت لوگر

ولایت لوگر شش ولسوالی و یک مرکز دارد که نام ولسوالی های آن محمدآغه، خرخ، خروار، بره کی برک، خوشی و ازره و مرکز آن شهر پل علم میباشد. اقوام مستقر در آن عبارت است از: احمدزی، ستانکزی، عبدالرحیمزی، تاجکان، خواجگان، ناصر، وردک، مسعود، وزیر نایب خیل، اور م. و کوچی ها

بندهای ولایت لوگر

در ولایت لوگر سه بند آب وجود دارد که به نام های خروار، آب تک و کرومبی یاد میشود و اعمار آن باعث آبیاری برخی بیشتر زمین های زراعتی خواهد شد.

آب بند خروار در خروار، آب تک در خوشی و کرومبی در ولسوالی بره کی برک موقعیت دارد.

فرهنگ مردم شریف ولایت لوگر

فعالیت های ادبی در ولایت لوگر هرچند مثل ولایات دیگر توسعه نیافته؛ اما صفر هم نیست.

مشاعره سالانه "سنخُل گل" اکنون در این ولایت برگزار میشود که علاوه بر کابل نویسندگان و شاعران سایر ولایت کشور نیز در آن اشتراک می نمایند.

علاوه بر آن دو نهاد فرهنگی نیز در این ولایت فعال است و شماری از رادیوهای موجود در لوگر نیز برنامه های ادبی به نشر میسپارد.

علاوه بر آن یک جریده نیز به چاپ میرسد و کورس های خطاطی، صنایع دستی، رسامی و کورس دیگر نیز به کمک ادارات و موسسات بین المللی برای زنان ایجاد گردیده است.

هر چند نا امنی با محافل موسیقی نامدار لوگر تاثیر کرده؛ اما هنوز هم در مناطق زیاد گرم است.

لوگر بحیث یک منطقه تاریخی از اثار و مناطق تاریخی پُر است.

مناطق تاریخی این ولایت طی یک دهه گذشته بسیار آسیب پذیر، غصب و کندن کاری خود سر در بعضی از مناطق آن صورت گرفته که این اثار را متضرر ساخته است.

کندن کاری دو مجسمه طلا که یک زن و یک آن مردم است، آن در زمان حاکمیت طالبان در منطقه تخت جمیشد سجاوند لوگر صورت گرفته و به پاکستان قاچاق گردیده که هنوز هم معلومات در مورد سرنوشت آن در دست نیست.

همچنان ۱۵ مجسمه مس عینک که از طلا، گچ و نقره ساخته شده بود، به شکل غیر قانونی کندن کاری شده است. هر چند نیروهای امنیتی در معدن مس عینک به هدف حفظ اثار تاریخی جابجا شده و کندن کاری های مسلکی آغاز

شده؛ اما وضعیت برخی بیشتر مناطق هنوز هم بهتر نیست.

ولایت لوگر در خرخ، سجاوند، خروار (کافر کوت)، مس عینک، جمشید تخت، زرغون شهر (زیارت خواجه صدر اولیا) کوه سلطان صاحب و همچو صدها مناطق دیگر تعداد زیادی از اثار تاریخی دارد که قدامت تاریخی آن تا هزار سال میرسد.

تحلیل مختصر مسائل اجتماعی و فرهنگی:

شماره	وضعیت اجتماعی و فرهنگی
۱	تعداد و وضعیت مساجد راجستر شده تعداد مجموعی مساجد موجود ۲۱۸۱ محراب است که از آن جمله فقط ۸۷ محراب آن راجستر شده ریاست حج و اوقاف است.
۲	تعداد ملا امامان راجستر شده در سطح ولایت لوگر به تعداد ۱۸۶ ملا امام ثبت و راجستر شده است
۳	تعداد و وضعیت ابدات تاریخی با ذکر نام آن تعداد ابدات تاریخی ثبت شده ۱۶ میباشد که عبارت اند از: ۱۲ ساحه باستانی ثبت شده در ولایت لوگر وجود دارند:
۴	
۵	تعداد میدان های ورزشی ستدیوم ورزشی و جمنازیوم ورزشی در ولایت لوگر اعمار گردیده اند ولی اینکه مردم شریف ولایت لوگر با کرکت علاقه خاصی دارد ضرورت اعمار میدان کرکت موجود میباشد که ساحه آن نیز برای میدان مشخص شده و توسط وسایط و امکانات موجوده ولایت هموار کاری گردیده و آماده برای اعمار میباشد.
۶	تعداد نشرات تلویزیون ها و رادیوها
۸	تعداد پارک های تفریحی با ذکر نام آن تپه و پارک تفریحی میرآبدال ولی که در نتیجه ابتکار و سعی مقام ولایت و ادارات دولتی، نیروهای امنیتی و مردم محل که در سرسبزی آن سهم گرفته بود با غرض نمودن ۱۱۵۰ نهال درخت بید روسی در سخن تپه موجب زیبای بیشتر تپه گردیدند. پارک TAPI که در حمایت پروژه تاپی اعمار شده است.
۹	چالش ها و مشکلات اکثریت مردم ولایت لوگر با کرکت علاقه خاص دارد و در تیم ملی افغانستان همچنان بازیکنان زیادی دارند ولی تا به حال کدام میدان بازی کرکت وجود ندارد. به سطح ولسوالیها هیچ میدان ورزشی و یا پارک تفریحی وجود ندارد.
۱۰	راه حل ها و پیشنهادات اعمار ستدیوم معیاری کرکت که در کمکهای کشور هندوستان از طرف رهبری ولایت پیشنهاد گردیده بود و بودجه آن نیز تدارک شده است. اعمار حداقل یک مرکز ورزشی در هر ولسوالی ارتقای بست مدیریت عمومی ورزش به ریاست ورزش و تربیت بدنی یا حداقل آمریت

مشاهیر

ولایت لوگر با در نظر داشت قدامت تاریخی خود، زادگاه یکتعداد مشاهیر چون مولانا یعقوب چرخ، غازی امین الله لوگری، علامه فیضانی، بهایی جان آغا، محمدجان خان محمدآغی، بایزید روشنان و همچو شخصیت های دیگر نیز است که نام های آنان یک بخش تاریخ میباشد.

ولایت لوگر یک تعداد اشخاص و شخصیت های نامدار نیز دارد که عبارت است از: داکتر اشرف غنی احمدزی، استاد نصرالله ستانکزی، محمد معصوم ستانکزی، مولوی محمدنبی محمدی داکتر فضل الله مجددی و دیگر.

رسانه ها در ولایت لوگر

در ولایت لوگر علاوه بر رسانه های دولتی ، در حدود ۱۳ رسانه شخصی و مستقل نیز وجود دارد . اکنون رادیوهای زینت، استقلال، اتفاق، ملی پیغام ، خُرک، رادیوهای ملی و تلویزیون ملی فعال است .علاوه بر این مجلات صدای جوانان، المپیک، مجله ماهانه اتحادیه جوانان، ستوری و مجله ورزشکار چاپ میشود .

وضعیت توپوگرافی ولایت

ساحات باستانی و آبدات تاریخی

تحلیل مختصر مسایل اقتصادی

عموماً به سطح ولایت ۱۲ قسم معادن در ۱۶ کوه ها مانند (۱) .کوه سلطان صیب ۲ .کوه سجاوند ۳ .کوه آبچکان ۴ .کوه خواجه انگور ۵ .کوه بیت کول ۶ .کوه کلان ۷ .کوه جلال ۸ .کوه تیره ۹ .کوه خشک- یا کوه خوش ۱۰ .سیاه کوه ۱۱ .کوه دیوارگی ۱۲ .کوه میرابدال ۱۳ .کوه امان-کوت ۱۴ .کوه سیدان ۱۵ .لوی-غر ۱۶ .حصه اخر سفید کوه) وجود دارد که از جمله به تعداد ۱۵ قرارداد معادن مواد ساختمانی از قبیل (سنگ تعمیراتی وریگ و جغل) از طریق ریاست معادن با افراد و اشخاص واجد شرایط عقد گردیده است و به تعداد ۲ قرارداد مواد ساختمانی بعد از طی مراحل قانونی آن غرض منظوری به وزارت معادن وپترولیم ارسال گردیده است و همچنان کار قرارداد ۴ معدن مواد ساختمانی در طی مراحل میباشد.

ظواهر معدنی سنگ کرومایت در مختلف نقاط ولایت لوگر موقیعت دارد:

ظواهر معدنی سنگ کرومایت بلاک محمد آغه و بادام ولسوالی نرخ میدان وردگ از طریق وزارت معادن و پترولیم با شرکت میتایل مایننگ یوکی برای مدت ده سال قرارداد گردیده است .

ظواهر معدنی سنگ کرومایت بلاک مغل خیل، سرکنجک و بابوس از طریق وزارت معادن و پترولیم با شرکت ستانه بابا برای مدت ده سال قرارداد گردیده است

ظواهر معدنی سنگ کرومایت بلاک دهنو و دادوخیل نیز از طریق وزارت معادن وپترولیم با شرکت هاشمی گروپ برای مدت ده سال قرارداد گردیده است.

ظواهر معدنی سنگ کرومایت ولسوالی ازره ولایت لوگر از طریق وزارت معادن پترولیم سروی ابتدایی آن صورت گرفته است

ظواهر معدنی سنگ کرومایت ساحه التمرور ولایت لوگر سروی ابتدایی آن صورت گرفته است.

ظواهر معدنی زغال سنگ :

ظواهر معدنی زغال سنگ در دره آب گنداب در جنوب شرق مرکز ولایت لوگر موقیعت داشته اما تا اکنون سروی آن صورت نگرفته است و استخراج هم نمیشود.

<p>عموماً به سطح ولایت ۱۲ قسم معادن در ۱۶ کوه ها مانند (۱. کوه سلطان صیب ۲. کوه سجاوند ۳. کوه آپچکان ۴. کوه خواجه انگور ۵. کوه بیت کول ۶. کوه کلان ۷. کوه جلال ۸. کوه تیره ۹. کوه خشک- یا کوه خوش ۱۰. سیاه کوه ۱۱. کوه دیوارگی ۱۲. کوه میرابدال ۱۳. کوه امان- کوت ۱۴. کوه سیدان ۱۵. لوی-غر ۱۶. حصه اخر سفید کوه) وجود دارد که از جمله به تعداد ۱۵ قرارداد معادن مواد ساختمانی از قبیل (سنگ تعمیراتی وریگ و جغل) از طریق ریاست معادن با افراد و اشخاص واجد شرایط عقد گردیده است و به تعداد ۲ قرارداد مواد ساختمانی بعد از طی مراحل قانونی آن غرض منظوری به وزارت معادن و پترولیم ارسال گردیده است و همچنان کار قرارداد ۴ معدن مواد ساختمانی در طی مراحل میباشد.</p> <p>ظواهر معدنی سنگ کرومیت در مختلف نقاط ولایت لوگر موقیعت دارد:</p> <p>ظواهر معدنی سنگ کرومیت بلاک محمد آغه و بادام ولسوالی نرخ میدان وردگ از طریق وزارت معادن و پترولیم با شرکت میتایل مایننگ یوکی برای مدت ده سال قرارداد گردیده است .</p> <p>ظواهر معدنی سنگ کرومیت بلاک مغل خیل، سرکنجک و بابوس از طریق وزارت معادن و پترولیم با شرکت ستانه بابا برای مدت ده سال قرارداد گردیده است</p> <p>ظواهر معدنی سنگ کرومیت بلاک دهنو و دادوخیل نیز از طریق وزارت معادن و پترولیم با شرکت هاشمی گروپ برای مدت ده سال قرارداد گردیده است.</p> <p>ظواهر معدنی سنگ کرومیت ولسوالی ازره ولایت لوگر از طریق وزارت معادن پترولیم سروی ابتدایی آن صورت گرفته است</p> <p>ظواهر معدنی سنگ کرومیت ساحه التمرور ولایت لوگر سروی ابتدایی آن صورت گرفته است.</p> <p>ظواهر معدنی زغال سنگ :</p> <p>ظواهر معدنی زغال سنگ در دره آب گنداب در جنوب شرق مرکز ولایت لوگر موقیعت داشته اما تا اکنون سروی آن صورت نگرفته است و استخراج هم نمیشود.</p> <p>ظواهر معدنی مگنیزیت:</p> <p>ظواهر معدنی مگنیزیت در مربوطات ولسوالی محمد آغه موقیعت دارد تا اکنون سروی آن صورت نگرفته است و استخراج هم نمیشود.</p> <p>ظواهر معدنی گرافیت :</p> <p>ظواهر معدنی گرافیت در ولسوالی چرخ موقیعت داشته تا اکنون سروی آن صورت نگرفته است و استخراج نمیگردد.</p> <p>ظواهر معدنی مولیدینوم سرب و جست:</p> <p>معادن سرب و جست در ساحه نا امنی ولایت لوگر موقیعت دارد</p> <p>پروژه معدن مس عینک یکی از پروژه های مهم اقتصادی کشور بوده که به اساس هدایت مصوبه شماره (۷) مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۶ شورای عالی وزیران ج.ا.ا با کمپنی چینائی Jiangxi Copper – MCC عقد قرارداد گردیده، به اساس معلومات وزارت معادن و پترولیم، این معدن بزرگ مس که شاخه های آن تا ولایت کابل و بخش دیگر آن در ولایت لوگر امتداد یافته، حدود ۸۰۰ کیلومتر مربع مساحت دارد.</p> <p>ذخیره مس در معدن عینک از ۱۱٫۳ میلیارد تا ۱۷ میلیون متریک تُن تخمین شده و لازم است تا ۳ میلیارد تُن خاک و ریگ از روی معدن که مس مذکور را پوشانیده است برداشته شود علاوه بر آن حدود ۷۷۰۰ متریک تُن نقره، ۶۰۰ متریک تُن کوبالت و یک اندازه طلا نیز در این معدن وجود دارد که امور استخراج آن با شرکت چینی موسوم به "ام سی سی" قرارداد شده و قرار است که این کمپنی بالای این معدن حدود هشت عشریه دو میلیارد دالر امریکایی سرمایه گذاری نماید.</p>	<p>وضعیت، تعداد و انواع معادن</p>
<p>سه بلاک سنگ کرومیت که از طریق وزارت قرارداد گردیده است فعلاً در مرحله اکتشاف قرار دارد که بعد از مرحله اکتشاف مرحله استخراج آن شروع میشود.</p> <p>اکثر معادن مواد ساختمانی در ولایت لوگر فعلاً به شکل قانونی ان استخراج میگردد اما یکتعداد معادن مواد ساختمانی که در اینولا به شکل غیر قانونی استخراج میگردد کار اکثر آن متوقف و وسایل شان مهرولاک گردیده است و باید یادآور شویم که قرارداد معادن بر اساس فرمان جلالتمآب رئیس جمهور دولت جمهوری اسلامی افغانستان متوقف گردیده است.</p>	<p>وضعیت چگونگی استخراج معادن</p>

<p>درولایت لوگر کدام فابریکه که بتواند حد اقل ۱۰ نفر کارگر ماهر و غیر ماهر را مصروف کار کند موجود نیست، صرف یک کارگاه موزایک سازی وجود دارد که بطور دایم ۸ نفر در مرکز ولایت با کارگاه متذکره مصروف کار اند.</p> <p>سه بلاک سنگ کرومایت که فعلاً در مرحله اکتشاف قرارداد بعد از ختم دوره اکتشاف در مرحله استخراج میروند و شرکت ها مکلف اند تا غرض پروسس مواد منرالی فابریکات پروسس خویش را در اینولا ایجاد و نصب نمایند.</p> <p>قابل یاد آوری بوده که درولایت لوگر یک تعداد متشسین خورد خصوصی فعالیت دارند که از جمله فارمهای گاوداری، مرغداری و لبنیات میباشد و از جانب دیگر نیز دربخش خانم ها صنایع دست دوزی مهره دوزی هم فعالیت دارند که جمعاً تعداد کارکنان آن به طور دایمی از (۳۰۲) نفر زیاد نمی شود.</p>	<p>گزارش چگونگی موجودیت فابریکه ها و فعالیت های آن در ولایت</p>
<p>جمعاً با ریاست اقتصاد ولایت لوگر بتعداد (۲۸۱) شرکت ساختمانی، زراعتی و لوژیستیکی ثبت و راجستر بوده و فعلاً در طول سال جاری بتعداد (۲۱) شرکت ساختمانی عملاً در تطبیق پروژه سهیم هستند.</p>	<p>موجودیت و فعالیت های شرکت های خصوصی</p>
<p>جمعاً بتعدا (۱۷) موسسه داخلی و خارجی بسطح ولایت لوگر فعالیت داشته که عبارت اند:</p>	<p>موجودیت و فعالیت موسسات غیر دولتی داخلی و خارجی</p>
<p>در ولایت لوگر کدام قلم مهم صادراتی به نظر نمی رسد ولی در موقع رفع حاصلات معمولاً پیاز، کچالو، بانجان رومی، لوبیا، انگور و زردالو را ازطریق تجاران محلی غرض فروش به کشور پاکستان ارسال میدارد در مورد واردات چون کشور ما در مجموع یک مملکت مصرفی بوده که ولایت لوگر اشیای مورد ضرورت خویشرا از ممالک همجوار تامین مینمایند.</p>	<p>وضعیت صادرات و واردات</p>
<p>صنایع دستی (محلی) دراین ولایت اعم از خیاطی، دست دوزی و مهره دوزی بشکل ابتدایی درقرء و قصبات این ولایت معمول و مروج است.</p>	<p>فعالیت صنایع دستی و ماشینی</p>
<p>بطور عمده عبارتند از: سیب، زردالو، انگور، پیاز، کچالو، بانجان رومی، گندم، لوبیا، بامیه و تربوز میباشد</p>	<p>انواع تولیدات زراعتی</p>

فصل دوم

تحلیل وضعیت عمومی ولایت

۱- تحلیل وضعیت موجوده سکتور صحت (به تفکیک ولسوالی ها)

سکتور صحت بر مبنای پالیسی وزارت صحت عامه که جهت تأمین خدمات صحتی متوازن و با کیفیت برای همه افغانها با طرح و ترتیب پالیسی ها و استراتیژی های کاری مشخص و با رعایت اصول و ارزش های ملی و احترام به حقوق بشر تفاهم و مشارکت جامعه جهانی و هم زیستی مسالمت آمیز، برای تأمین صحت و ترویج زنده گی سالم ایفای وظیفه مینماید پس بدین منظور سکتور صحت در شش ولسوالی و مرکز این ولایت خدمات صحتی را از قبیل (داخله، جراحی، اطفال، سو تغذی، امراض روانی، کنترل امراض ساری، صحت مادر و نوزاد، واکسیناسیون، امراض چشم، خدمات دندان، تعلیمات صحتی، تداوی جروحات، خدمات امبولانس) برای مردم شریف و متدین این ولا نظر به سطح مراکز صحتی بدون در نظر داشت هرگونه تبعیض قومی، نژادی، جنس، لسانی، مذهبی عرضه مینماید.

فعالیت های سکتور صحت بیشتر تمرکز روی ایجاد بهبودی در عرضه خدمات صحتی در سطح ولایت، انکشاف مجموعه خدمات ابتدایی صحتی، توسعه مجموعه خدمات اساسی صحتی، کنترل امراض ساری و غیر ساری میباشد. این سکتور عرضه خدمات خویش را برای شهروندان از طریق خدمات صحتی اساسی BPHS و شفاخانه یی EPHS و شفاخانه های خصوصی، کلینک های خصوصی و سایر مراکز مربوطه ارائه می نماید.

دیدگاه و مأموریت وزارت صحت عامه افغانستان:

دیدگاه وزارت صحت عامه کشور عبارتند از این است که تمام شهروندان کشور اعم از مرد و زن به قوت کامل صحتی خویش برسند تا به صلح، ثبات و انکشاف پایدار را در افغانستان مساعدت نمایند و مأموریت وزارت صحت عامه عبارتند از وقایع امراض و تحقق کاهش چشمگیر و فیات مطابق به مقاصد و اهداف ملی و انکشاف پایدار و کاهش فقر ناشی از مصارف گزاف فاجعه بار صحتی، همچنان تأمین حقوق تمام شهروندان کشور از طریق بهبود بخشیدن دسترسی و استفاده خدمات صحتی و تغذی باکیفیت، عادلانه و قابل پرداخت و استفاده تمام اجتماعات کشور از این خدمات به ویژه مادران و اطفال در مناطق روستایی و از طریق تغییر دادن طرز تفکر و عملکردها، ترویج شیوه های زندگی صحتمند و تطبیق مؤثر سایر خدمات صحت عامه در هماهنگی و همکاری با سایر نهاد های ذیدخل در یک چهارچوب رهبری قوی، اراده سیاسی پایدار، حکومتداری خوب و مدیریت مؤثر و مثمر در جد و جهد متداوم آن تا وزارت صحت عامه به یک نهاد وزارتی والا و برتر مبدل گردد.

جدول معلوماتی صحی

شماره	شاخص ها	دست‌آورد های سال ۱۳۹۶
۱	مجموع مراقبت های اول قبل از ولادت	۳۰۲۰۶
۲	مجموع مراقبت های بعد از ولادت	۲۳۱۰۹
۳	مجموع ولادت های انجام شده در تسهیلات صحی	۲۳۶۸۹
۴	مجموع ولادت های انجام شده در خانه توسط پرسونل صحی	۴۸
۵	ولادت های نورمال راجع شده توسط رضا کاران صحی جامعه	۱۴۸۵
۶	ولادت های اختلاطی راجع شده توسط رضاکاران صحی جامعه	۲۴۳
۷	مرگ مادری در مرکز صحی	۳
۸	مرگ مادری در جامعه	۱۵
۹	تسهیلات صحی با مراقبت های عاجل ولادی جامع	۳
۱۰	تسهیلات صحی با مراقبت های عاجل ولادی اساسی	۴۳
۱۱	مجموع وقفه های سالانه فراهم شده برای زوجین توسط مراکز صحی	۸۳۴۲,۳
۱۲	مجموع وقفه های سالانه فراهم شده برای زوجین توسط پسته های صحی	۱۹۲۰,۹
۱۳	موجودیت میتودهای مدرن تنظیم خانواده در کلینک	۵۲۰
۱۴	موجودیت میتودهای مدرن تنظیم خانواده در جامعه	۳۳
۱۵	مرگ نوزادی در کلینیک	۱۲
۱۶	مرگ نوزادی در جامعه	۷۱
۱۷	تولد نوزاد مرده در کلینک	۲۴۲
۱۸	تناسب کم بودن وزن در زمان ولادت	۳۴,۷
۱۹	تعداد اطفال زیر یک سال که واکسین پنتا سه را اخذ نموده اند	۲۳۳۱۳
۲۰	تعداد اطفال زیر یک سال که واکسین سرخکان را اخذ نموده اند	۲۲۳۳۴
۲۱	تعداد اطفال زیر دو سال که واکسین پنتا سه را اخذ نموده اند	۱۳۰۲
۲۲	خانم های سنین باروری که واکسین تتانوس دوم را اخذ نموده اند	۳۱۴۳۵
۲۳	خانم های سنین باروری که واکسین بالاتر از تتانوس دوم را اخذ نموده اند	۴۱۱۶۲
۲۴	سوء تغذی حاد در اطفال زیر پنج سال	۱۴۹۹۷
۲۵	سوء تغذی حاد متوسط در اطفال زیر پنج سال	۱۲۴۶۶
۲۶	سوء تغذی حاد شدید در اطفال زیر پنج سال	۲۵۳۱
۲۷	تداوی موفقانه سوء تغذی حاد شدید	۷۳۷,۶
۲۸	تعداد مجموع واقعات اسهالات زیر پنج سال در سطح تسهیلات صحی	۵۸۳۱۶
۲۹	تعداد واقعات سینه و بغل در اطفال زیر پنج سال	۲۱۶۴۸
۳۰	تعداد واقعات راپور داده شده سرخکان	۴۶۱
۳۱	میزان واقعات دریافت شده بلغم مثبت ریوی توسط سسیستم معلومات صحی	۴۷۷
۳۲	تعداد واقعات راپور داده شده مشکوک توبرکلوز	۸۱۳۵
۳۳	تعداد واقعات بلغم مثبت دریافت شده	۴۷۷
۳۴	تعداد مراکز صحی با خدمات DOTS	۱۶
۳۵	میزان مثبت بودن سلاید ها و تست های سریع مالاریا	۱۴۰,۲
۳۶	تعداد واقعات تایید شده مالاریا که راپور داده شده است	۸۶۸
۳۷	تعداد نفوس که به خدمات صحت روانی دسترسی دارند.	۳۴۶۰۲
۳۸	تعداد مریضان و مراجعین	۱۴۱۳۶۷۳
۳۹	تعداد فامیل های ملاقات شده توسط پسته صحی	۱۰۷۵۹۷
۴۰	تعداد اطفال زیر پنج سال که توسط پسته صحی ملاقات شده است	۷۷۰۶۱
۴۱	تعداد اطفال زیر پنج سال که توسط مرکز صحی ملاقات شده است	۳۹۹۱۷۰
۴۲	تعداد اطفال اناث زیر پنج سال که توسط مرکز صحی ملاقات شده است	۱۹۶۹۲۴

۶۳۵۹۷۵	تعداد اناث بلندتر از پنج سال که توسط مرکز صحتی ملاقات شده است	۴۳
۱۳	ظرفیت انتقال خون	۴۴
۳	بانک خون فعال	۴۵
۷۱	لابراتوار فعال	۴۶
۴۲	تعداد مراکز صحتی که دارای محصولات و خدمات مشورتی تنظیم خانواده میباشند.	۴۷
۵۱۲۹۷	حدوسط افرادی که روزانه از خدمات و مراقبت های صحتی به شکل مستقیم و توسط فعالیت های اوت ریچ اخذ مستفد شده اند	۴۸
۱۶۶	تعداد بسترهای فعال موجود	۴۹
۱۸۸۴۳	تعداد بستر شده گان در شفاخانه	۵۰
۱۷۵۳۰	تعداد رجعت های انجام داده شده توسط EPHS و BPHS	۵۱
۶۰	تعداد وفيات در سطح شفاخانه	۵۲
۴۵۸۱۲,۹	تعداد روزهای مریضان	۵۳
۱۷۶۴۳	تعداد مجموعی مریضان رخصت شده	۵۴
۵۹۴۹	تعداد مجموعی عملیات های انجام شده	۵۵
۱,۸	میزان اختلاطات بعد از عملیات	۵۶
۵۲۵	تعداد سزارین انجام شده	۵۷
۱۳,۷	میزان عکس العمل بعد از نقل الدم	۵۸

در بخش زیربنا، شش مرکز صحتی در این ولایت ایجاد و افتتاح گردیده است. برعلاوه، شفاخانه 25 بستر شفیق الله لودین به 45 بستر، شفاخانه 52 بستر بره کی به 62 بستر، مرکز صحتی اساسی سرخاب به مرکز صحتی جامع بستر دار، و مرکز صحتی جامع پنگرام به مرکز صحتی جامع پیشرفته ارتقا یافته است.

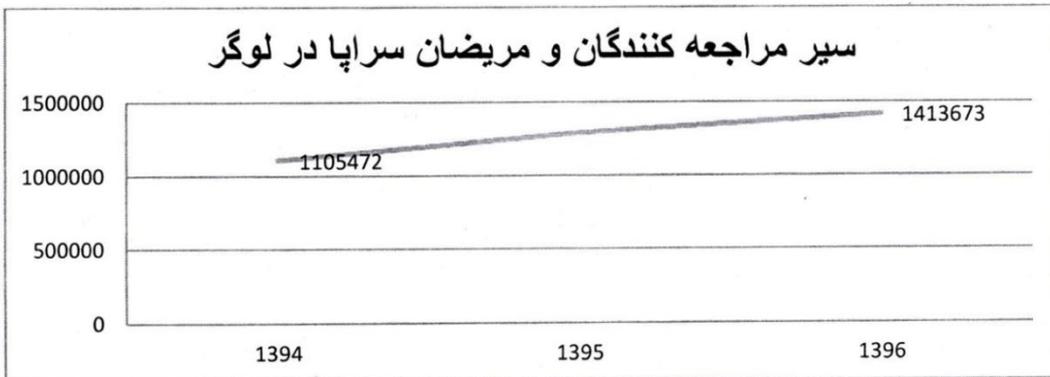
در بخش منابع بشری از نظر تربیه قابله ها و نرس های جامعه به صورت مجموعی به تعداد 131 قابله و نرس جامعه از مکاتب مربوطه تربیه قابلیتگی و نرسنگ جامعه فارغ گردیده اند. 52 تن این نرس ها و قابله ها طبق نیازمندی به سطح مراکز صحتی استخدام و مصروف اجرای وظیفه اند.

در بخش تدارکات وسایل و تجهیزات، برعلاوه آن که هشت امبولانس به سطح مراکز صحتی فعالیت میکنند، سه اراده امبولانس آن در جریان سه سال گذشته تدارک گردیده است.

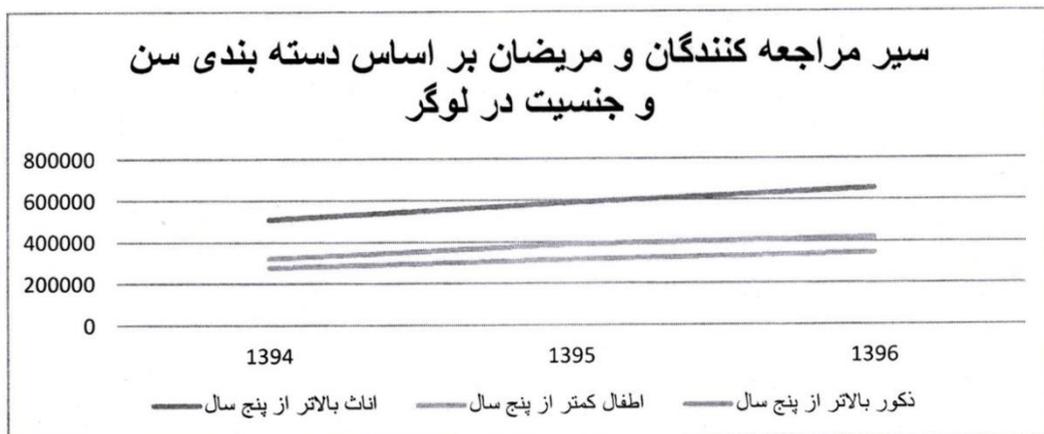
این جدول چگونگی موجودیت نهادهای صحتی درین ولایت را نشان میدهد.

1396	نوعیت مرکز صحتی	نام ولایت
21	مرکز صحتی اساسی	لوگر
10	مرکز صحتی جامع	
2	شفاخانه ولسوالی	
2	مرکز درمان معتادان	
1	تیم صحتی سیار	
3	سایر	
1	شفاخانه ولایتی	
14	مرکز صحتی فرعی	
54		

تعداد مراجعه کنندگان مراکز صحتی به صورت عموم رو به افزایش بوده که در جریان سال های 1394 الی 1396 تا 28 درصد افزایش یافته است.

تعداد مراجعه کنندگان نظر به جنسیت و سن آنها نیز افزایش را نشان می دهد. در سال 1394 تعداد زنان که به مراکز صحتی مراجعه نموده اند حدود 509 هزار دفعه بود. این رقم در سال 1396 به 654 هزار مرتبه میرسد.

عرضه خدمات صحتی در جریان سه سال گذشته به صورت عموم بهبود حاصل نموده است که شاخص های کلیدی عرضه خدمات صحتی درین ولایت، در جدول زیر نشان داده شده است.

شاخص ها	معیار های سنجش	1394	1395	1396
کودکان کمتر از یک سال سن که دوز سوم واکسین های پنج گانه را اخذ نموده است	تعداد	23455	23440	30737
	درصدی	77	76	98
واقعات مثبت توپر کلوز ریوی	تعداد	243	303	477
	واقعات در صد هزار نفوس	62	76	118
ولادت ها با مراقبت و کمک های ماهران در سطح مراکز صحتی	تعداد	17056	18539	23689
	درصدی	91	97	122
مداخلات عملیات های جراحی به سطح شفاخانه ها	تعداد	4196	5041	5949
	درصدی	18	22	23

معلومات در مورد دواخانه ها

شماره	تصدی های فارمسی و دواخانه های شخصی در سطح ولایت لوگر	محل فعالیت	دواخانه دولتی	دواخانه شخصی	مجموع
۱	تعداد دواخانه های دولتی و شخصی که براساس تقیسم اوقات ریاست صحت عامه در شهر پلم علم و ولسوالی های شش گانه این ولایت فعالیت دارند به طور مشخص با ذکر تعداد و موقعیت درج گردیده است	شهر پلم علم	۱	۷۰	۷۱
۲		ولسوالی برکی برک	۱	۵۳	۵۴
۳		ولسوالی محمد آغه	۱	۳۸	۳۹
۴		ولسوالی چرخ	۰	۱۸	۱۸
۵		ولسوالی خروار	۰	۶	۶
۶		ولسوالی ازره	۰	۶	۶
۷		ولسوالی خوشی	۰	۴	۴

چالش ها و مشکلات در سکتور صحت:

عدم موجودیت امبولانس های ستندرد در یکتعداد مراکز صحتی.

کمبود متخصصین ولادی نسائی و متخصصین کافی اطفال در شفاخانه های ولایت لوگر

بعضی از مراکز صحتی تعمیر ندارند (درجدول مشخص گردیده است).

عدم توسعه تعمیر هفت مرکز صحتی جامع به سطح ولایت

نبود کلینیک حمایه طفل ومادر به سطح ولایت .

سیستم مغلوق و وقت گیر پروسه های تدارکات به خصوص پروسه تدارکات پروژه های انکشافی.

عدم موجودیت شفافیت در حسابدهی مصارف انجیو ها که فعالیت های صحتی را در سطح ولایت دارند.

- کمبود پرسونل در مرکز مراقبت عاجل و جامع نوزاد ونبود امکانات دوامدار برق .
- پایین بودن میزان آگاهی مردم در خصوص صحت و فواید آن .
- عدم توزیع Birth certificate در بعضی مراکز صحتی .
- عدم موجودیت امبولانسهای مجهز برای شاهراه کابل - لوگر .
- کمبود در تخصیص بودجه برق و ترمیمات .
- کمبود ادویه و مشکل Stock out در اکثر کلینیکها ..
- نبود Buffer Stock ولایتی بخاطر واقعات عاجل غیر مترقبه طبعی و غیر طبعی وامرض ساری .
- عدم توجه به صحت محیطی، فردی و موسساتی ووسایل ایمنی
- نبود اطاق در بیست مراکز صحتی برای مشاورین تغذی دربخش سکرینینگ ومشوره دهی
- نبوداطاق درتمام مراکز صحتی برای مشاورین صحت روانی
- نبود اطاق ولادی وتجهیزات ان برای مادران که مصاب به امراض ساری می باشد
- نبود اطاق وتجهیزات ان برای مراقبت های بعد از سقط
- نبود کودکستان به سطح ولایت وولسوالی
- عدم موجودیت مرکز کوالتی کنترول ادویه . اب و غذا به سطح ولایت
- نبود اب اشاه میدنی صحتی در اکثریت مراکز صحتی به نسبت پایین شدن سطح اب ونبود چاه در مناطق کوهستانی (ازره . خروار وچرخ)
- کمبود بسترووسایل تشخیصیه شفاخانه تداوی معتادین مواد مخدر
- نبود شیرخوارگاها در مراکز صحتی
- نبود پست Bio Medical Engineer جهت حفظ ومراقبت وسایل طبی
- نبود شفاخانه صحت روانی
- نبود اطاق عملیات خانه منتن برای امراض ساری به سطح شفاخانه ها
- نبود استاک منظم استندرد برای نگهداری ادویه در مراکز صحتی به سطح ولایت
- نبود اطاق منظم واستندرد برای بخش اداری ومنابع بشری درمراکز صحتی جامع وشفاخانه ها
- عدم موجودیت اینسینراتور استندرد به سطح ولایت
- عدم تشکیل شفاخانه ۳۰۰ بستر نایب امین الله خان لوگری
- نبودتعمیر استندرد برای دیپوادویه درسه شفاخانه
- نبود تعمیر استندرد زنجیر سرد

راه حل ها و پیشنهادات

- به دست آوردن امبولانس های استاندارد در یکتعداد مراکز صحتی.
- تعدیل پالیسی امتیازات و معاشات متخصصین ولادی نسانی و متخصصین کافی اطفال در شفاخانه های ولایت لوگر
- اعمار تعمیر مراکز صحتی که تعمیر ندارند (درجدول مشخص گردیده است) .
- توسعه تعمیر هفت مرکز صحتی جامع به سطح ولایت
- ایجاد کلینیک حمایه طفل و مادر به سطح ولایت .
- سهولت درسیستم مغلق و وقت گیر پروسه های تدارکات به خصوص پروسه تدارکات پروژه های انکشافی.
- به وجود آوردن میکانیزم مشخص راپوردهی مالی طوری ربوعارموسسات همکار .
- افزایش تشکیل پرسونل درمرکز مراقبت عاجل و جامع نوزاد واماده نمودن امکانات دوامدار برق.
- بلندبردن میزان آگاهی مردم در خصوص صحت و فواید آن .
- توزیع Birth certificate در تمام مراکز صحتی .
- فراهم نمودن چهار عراده امبولانسهای مجهزواستندرد برای شاهراه کابل - لوگر.
- افزایش در تخصیص بودجه برق و ترمیمات .
- فراهم نمودن ادویه با کیفیت و رفع مشکل Stock out در کلینیکها با تناسب نفوس واقعی فعلی .
- اعمار Buffer Stock ولایتی بخاطر واقعات عاجل غیر مترقبه طبیعی و غیر طبیعی وامرض ساری .
- توجه به صحت محیطی، فردی و موسساتی ووسایل ایمنی
- اعمار اطاق در بیست مراکز صحتی برای مشاورین تغذی دربخش سکریننگ ومشوره دهی
- اعماراطاق درتمام مراکز صحتی برای مشاورین صحت روانی
- اعمار اطاق ولادی وتجهیزات ان برای مادران که مصاب به امراض ساری می باشد
- اعمار اطاق وتجهیزات ان برای مراقبت های بعد از سقط
- ایجاد کودکستان به سطح ولایت وولسوالی
- ایجاد واعمارمعه تشکیل برای مرکز کوالتی کنترول ادویه . اب و غذا به سطح ولایت
- تهیه اب اشاه میدنی صحتی در اکثریت مراکز صحتی به نسبت پابین شدن سطح اب ونبود چاه در مناطق کوهستانی (ازره . خروار وچرخ)
- افزایش بستر(۵۰ بستر) وتهیه وسایل تشخیصیه شفاخانه تداوی معتادین مواد مخدر
- اعمار یک اطاق شیرخوارگا ها در مراکز صحتی
- منظوری پست Bio Medical Engineer درتشکیل صحت عامه ولایات وموسسات همکار جهت حفظ ومراقبت وسایل

طبی

اعمار و ایجاد شفاخانه صحت روانی

اعمار اطاق عملیات خانه منتن برای امراض ساری به سطح شفاخانه ها

اعمار استاک منظم استندرد برای نگهداری ادویه در مراکز صحتی به سطح ولایت

اعمار اطاق منظم و استندرد برای بخش اداری و منابع بشری در مراکز صحتی جامع و شفاخانه ها

ایجاد و اعمار اینسینراتور استندرد به سطح ولایت

منظوری تشکیل شفاخانه ۳۰۰ بستر نایب امین الله خان لوگری

نبودت تعمیر استندرد برای دیپو ادویه درسه شفاخانه

اعمار تعمیر استندرد زنجیر سرد

تحلیل منابع موجوده با در نظر داشت شاخص های ذیل

دسترسی به خدمات صحتی

دسترسی زنان و مردان به خدمات صحتی اساسی یکسان و بدون تبعیض بوده

۲۵ مراکز صحتی اساسی (BHC) برای زنان و مردان

۱۰ مراکز صحتی جامع (CHC)

شفاخانه های دولتی و خصوصی

۵ شفاخانه دولتی و خصوصی در ولایت لوگر با ظرفیت ۲۴۷ بستر (۷۵ بستریهای موجود برای زنان)

۴ شفاخانه دولتی با ظرفیت ۲۳۷ بستر (۷۰ بستریهای موجود برای زنان)

۱ شفاخانه خصوصی با ظرفیت ۱۰ بستر (۵ بستریهای موجود برای زنان)

مرکز مراقبت های جامع ولادی

در سطح ولایت لوگر به تعداد ۵ مرکز مراقبت های جامع ولادی وجود دارد که از جمله ۱ مرکز مراقبت های جامع ولادی

مرکز پلعم، ۱ مرکز مراقبت های جامع ولادی در ولسوالی برکی برک، ۱ مرکز مراقبت های جامع ولادی در ولسوالی

محمد آغه، ۱ مرکز مراقبت های جامع ولادی در ولسوالی ازره و ۱ مرکز مراقبت های جامع ولادی در ولسوالی خروار

موقعیت دارد که عرضه خدمات صحتی ولادی را تا سطح عملیات های سیزارین برای مردم اهالی فراهم مینماید

مقایسه تناسب مریض ها با تعداد بسترها در شفاخانه های خصوصی و دولتی BOR ۸۶٪ می باشد

مقایسه میان عرضه کنندگان خدمات صحتی خصوصی و دولتی

مقایسه تناسب بین مریضان و داکتران در کلینیک های خصوصی و دولتی (درین زمینه سروی صورت نگرفته است)

کیفیت عرضه خدمات برای زنان و مردان در کلینیک های خصوصی و دولتی متناسب و قابل فناءت می باشد

دواخانه های قابل دسترس

تعداد دواخانه ها

محل فعالیت	دواخانه دولتی	دواخانه شخصی	مجموع
شهر پل علم	۱	۷۰	۷۱
ولسوالی برکی برک	۱	۵۳	۵۴
ولسوالی محمد آغه	۱	۳۸	۳۹
ولسوالی چرخ	۰	۱۸	۱۸
ولسوالی خروار	۰	۶	۶
ولسوالی ازه	۰	۶	۶
ولسوالی خوشی	۰	۴	۴

متخصص های صحت

تعداد دکتوران، متخصص ها، نرس ها و قابله ها به تفکیک جنسیت (در مراکز عرضه خدمات صحت)

تکنیشن فارمسی	فارمسیست	لابرانت	تعداد واکسیناتوران		تعداد نرس		قابله	تعداد داکتران عمومی		تعداد داکتران متخصص	
			مردانه	زنانه	مردانه	زنانه		مردانه	زنانه	مردانه	زنانه
			۲۲	۶	۱۹	۷۲		۵	۸۷	۳۲	۷۹

تعداد ولادت های انجام شده با حضور قابله های مسلکی / در سال ۱۳۹۶ (۱۶۵۷۹)

دسترسی به مراقبت های قبل از ولادت (۳۰۲۰۶)

میزان مرگ ومیر مادران (۱۰۶ فی صد هزار)

میزان مرگ ومیر نوزادان (۴٫۵ فی ده هزار طفل زنده)

ولایت لوگر در یک نظر

شماره	شاخص های صحت	فیصدی	ماخذ
1	سطح سواد در افراد بزرگتر از 15 سال	42.85%	DHS (2015)
2	اطفال بین سن یک الی دو سال که دور سوم واکسین پنتا را اخذ نموده اند	76.10%	AHS (2015)
3	ولادت ها توسط ماهرین ولادی	69.60%	DHS (2015)
4	شاخص رضایت کارمندان صحت	67.00%	BPHS BSC (2016)
5	رضایت کلی مراجعین و مریضان از کیفیت خدمات صحت	82.60%	BPHS BSC (2016)
6	مراکز صحتی با حداقل یک نفر پرسونل صحتی زنانه (داکتر، نرس یا قابله)	97.56%	HMIS (Mar 2017)

شماره	معلومات قرارداد بسته خدمات صحی اساسی
1	نام موسسه تطبیق کننده خدمات صحی
2	مدت قرارداد
3	تاریخ آغاز قرارداد
4	تاریخ ختم قرارداد
5	نفوس ولایتی - اداره مرکزی احصائیه 1396
	405,109

سیر شاخص های کلیدی بسته اساسی خدمات صحی در طی چهار سال اخیر

شماره	مراقبت های کلیدی بسته اساسی خدمات صحی	1392	1393	1394	1395
1	اوسط تعداد مراجعه هر باشندده به مراکز صحی عامه در یکسال	2.5	2.5	2.1	3.2
2	فیصدی ولادت ها انجام شده در مراکز صحی	84%	84%	91%	97%
3	فیصدی زوجین که میتودهای تنظیم خانواده را دریافت نموده اند	12%	13%	15%	12%
4	میزان واقعات مثبت توبرکلوز ریوی در 100,000 نفوس	55	60	62	76

سیر و تاریخچه ایجاد مراکز صحی در سکتور عامه

نوعیت مراکز صحی	1388	1389	1390	1391	1392	1393	1394	1395	1396
شفاخانه حوزوی	0	0	0	0	0	0	0	0	0
شفاخانه ولایتی	1	0	0	1	1	1	1	1	1
شفاخانه ولسوالی	2	3	3	2	2	2	2	2	2
مرکز صحی جامع	6	5	5	7	7	8	8	8	8
مرکز صحی اساسی	23	20	20	20	21	20	20	20	19
مرکز صحی فرعی	2	6	6	6	6	6	11	11	11
تیم های صحی سیار	2	7	7	6	6	6	2	2	1

میزان سوی تغذی (تداوی واقعات سوتغذی ۹۰٪)

بودجه و سرمایه گذاری ها در سکتور صحت

مجموع بودجه انکشافی سالانه سکتور صحت در ۵ سال گذشته

میزان مصرف بودجه	باقی مانده	مصارفات	تخصیصات بودجه انکشافی ۵ سال گذشته
۸۲٪	۱۴۷۵۵۲۷۸	۶۹۳۶۴۳۰۰	۸۴۱۱۹۵۷۸

میزان مصرف بودجه انکشافی سالانه سکتور صحت در ۵ سال گذشته (۸۲٪)

میزان سرمایه گذاری خصوصی در سکتور صحت (۸۳۸۰۰۰۰۰ هشتاد و سه میلیون هشتصد هزار افغانی می باشد)

میزان همکاری موسسات غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور صحت ۸۶٪

وضعیت صحت عامه				شماره
خصوصی		دولتی	تعداد مراکز صحتی دولتی و خصوصی	۱
۱		۵۴		
اسم ک ی یک	وسوالی	ضرورت به عمار تعمیر	ضرورت به توسعه	ملاحظات
شفاخانه شهید شفیق الله ودین	محمد اغه	✓		ضرورت به ۷ باب اتاق
شفاخانه برکی راجان	برکی برک	✓		ضرورت به ۷ باب اتاق
شفاخانه پنکرام	چرخ	✓		ضرورت به ۷ باب اتاق
شفاخانه منگو	خروار	✓		ضرورت به ۷ باب اتاق
مرکز صحتی چوڼی	مرکز	✓		
مرکز صحتی چهلتن	برکی برک	✓		
مرکز صحتی قلعه جابر	برکی برک	✓		
مرکز صحتی ابجوش	چرخ	✓		
مرکز صحتی طابوس خیل	خروار	✓		
مرکز صحتی کن داب	خوشی	✓		
مرکز صحتی دو ندی	خوشی	✓		
مرکز صحتی موسی خان	ازره	✓		
مرکز صحتی تنگه	ازره	✓		
مرکز صحتی قلعه سادات	مرکز	✓		
مرکز صحتی سرخاب	محمد اغه	✓		
مرکز صحتی دهنو	محمد اغه	✓		ضرورت به ۵ باب اتاق
مرکز صحتی برکی برک	برکی برک	✓		ضرورت به ۵ باب ات ق واحاطه
مرکز صحتی بابوس	مرکز	✓		ضرورت به ۵ باب اتاق
مرکز صحتی سفید س گ	محمد اغه	✓		ضرورت به ۵ باب اتاق
مرکز صحتی پرگ	مرکز	✓		ضرورت به ۵ باب اتاق
مرکز صحتی پادخواب شانه	مرکز	✓		ضرورت به ۵ باب اتاق
مرکز صحتی خوشی	خوشی	✓		ضرورت به ۷ باب اتاق
مرکز صحتی دشتگ	محمد اغه	✓		ضرورت به احاطه
مرکز صحتی ارگان	چرخ	✓		ضرورت به احاطه
شفاخانه تداوی معتادین مواد مخدر ۲۰ بستر	پل علم	✓		ضرورت به ۱۸ اتاق واحاطه
انیستیتوت قابلگی و نرسنگ	مرکز	✓		اعمار تعمیر درساحه درپلهوی ریاست کار وامور اجتماعی

مراکز صحتی که ضرورت به اعمار و یا توسعه تعمیر دارد

۲	تعداد شفاخانه های بستر دار	۵
۳	تعداد کلینیک های ساحوی	۴۹
۴	تعداد داکتران معالج	۶۵
۵	تعداد نرس و قابله ها	۱۶۵
۶	چگونگی مرگ و مادران و اطفال	۳٪
۷	تعداد مراکز و پروگرام های تربیوی صحی	دولتی
		خصوصی
۸	وضعیت تطبیق واکسین	مکتب نرسنگ (CHNE) مکتب قابلگی (SME)
۹	تعداد معتادین مواد مخدر	انستیتوت ی سید جمال الدین افغان
۱۰	تعداد مراکز تداوی معتادین	مجموعه ۳
۱۱	چالش ها و مشکلات	<p>به سطح ولایت مطابق نورم صحت عامه از هدف تعیین شده بالا میباشد و در ۹۵٪ آراضی لوگر تطبیق میگردد. که در روز NIDS راوند قبلی به تعداد ۶۰۷۰۳ طفل واکسین تطبیق شده بود. هیچ واقعه پولیو مثبت در ۱۶ سال گذشته در ولایت لوگر ثبت نشده یعنی صفر میباشد.</p> <p>کدام سروی دقیق صورت نگرفته</p> <p>دو مرکز تداوی معتادین وجود دارد که عبارت اند از: شفاخانه بست بستر تداوی معتادین بنام شفاخانه شهید ارسلا جمال در مرکز ولایت مرکز مشوره دهی معتادین در ولسوالی محمدآغه از طرف مؤسسه ودان تمویل میگردد.</p> <p>عدم موجودیت امبولانس های ستندرد در بکتعداد مراکز صحی. کمبود متخصصین ولادی نسائی و متخصصین کافی اطفال در شفاخانه های ولایت لوگر بعضی از مراکز صحی تعمیر ندارند (درجدول مشخص گردیده است). عدم توسعه تعمیر هفت مرکز صحی جامع به سطح ولایت نبود کلینیک حمایه طفل ومادر به سطح ولایت . سیستم مغلق و وقت گیر پروسه های تدارکات به خصوص پروسه تدارکات پروژه های انکشافی. عدم موجودیت شفافیت در حسابدهی مصارف انجیو ها که فعالیت های صحی را در سطح ولایت دارند. کمبود پرسونل درمرکز مراقبت عاجل و جامع نوزاد ونبود امکانات دوامدار برق. پایین بودن میزان آگاهی مردم در خصوص صحت و فواید آن . عدم توزیع Birth certificate در بعضی مراکز صحی . عدم موجودیت امبولانسهای مجهز برای شاهراه کابل - لوگر. کمبود در تخصیص بودجه برق و ترمیمات . کمبود ادویه و مشکل Stock out در اکثر کلینیکها .. نبود Buffer Stock ولایتی بخاطر واقعات عاجل غیر مترقبه طبیعی وغیر طبیعی وامرض ساری .</p>

<p>عدم توجه به صحت محیطی، فردی و موسساتی ووسایل ایمنی نبود اطاق در بیست مراکز صحتی برای مشاورین تغذی دربخش سکرینگن ومشوره دهی نبوداطاق درتمام مراکز صحتی برای مشاورین صحت روانی نبود اطاق ولادی وتجهیزات ان برای مادران که مصاب به امراض ساری می باشد نبود اطاق وتجهیزات ان برای مراقبت های بعد از سقط نبود کودکستان به سطح ولایت وولسوالی عدم موجودیت مرکز کوالتی کنترول ادویه . اب و غذا به سطح ولایت نبود اب اشاه میدنی صحتی در اکثریت مراکز صحتی به نسبت پایین شدن سطح اب ونبود چاه در مناطق کوهستانی (ازره . خروار وچرخ) کمبود بسترووسایل تشخیصیه شفاخانه تداوی معتادین مواد مخدر نبود شیرخوراگاها در مراکز صحتی نبود پست Bio Medical Engineer جهت حفظ ومراقبت وسایل طبی نبود شفاخانه صحت روانی نبود اطاق عملیات خانه منتن برای امراض ساری به سطح شفاخانه ها نبود استاک منظم استندرد برای نگهداری ادویه در مراکز صحتی به سطح ولایت نبود اطاق منظم واستندرد برای بخش اداری ومنابع بشری درمراکز صحتی جامع وشفاخانه ها عدم موجودیت اینسینراتور استندرد به سطح ولایت عدم تشکیل شفاخانه ۳۰۰ بستر نایب امین الله خان لوگری نبودتعمیر استندرد برای دیپوادویه درسه شفاخانه اعمار تعمیر استندرد زنجیر سرد</p>		
<p>به دست آوردن امبولانس های ستندرد در یکتعداد مراکز صحتی. تعدیل پالیسی امتیازات ومعاشات متخصصین ولادی نسائی و متخصصین کافی اطفال در شفاخانه های ولایت لوگر اعمار تعمیر مراکز صحتی که تعمیر ندارند (درجدول مشخص گردیده است) . توسعه تعمیر هفت مرکز صحتی جامع به سطح ولایت ایجاد کلینیک حمایه طفل ومادر به سطح ولایت . سهولت درسیستم معلق و وقت گیر پروسه های تدارکات به خصوص پروسه تدارکات پروژه های انکشافی. به وجود آوردن میکانیزم مشخص راپوردهی مالی طوری ربعاروموسسات همکار . افزایش تشکیل پرسونل درمرکز مراقبت عاجل و جامع نوزاد واماده نمودن امکانات دوامدار برق. بلندبردن میزان آگاهی مردم در خصوص صحت و فواید آن . توزیع Birth certificate در تمام مراکز صحتی . فراهم نمودن چهار عراده امبولانسهای مجهزواستندرد برای شاهراه کابل - لوگر. افزایش در تخصیص بودجه برق و ترمیمات . فراهم نمودن ادویه با کیفیت ورفع مشکل Stock out در کلینیکها با تناسب نفوس واقعی فعلی . اعمار Buffer Stock ولایتی بخاطر واقعات عاجل غیر مترقبه طبیعی وغیر طبیعی وامرض ساری . توجه به صحت محیطی، فردی و موسساتی ووسایل ایمنی اعمار اطاق در بیست مراکز صحتی برای مشاورین تغذی دربخش سکرینگن ومشوره دهی اعماراطاق درتمام مراکز صحتی برای مشاورین صحت روانی اعمار اطاق ولادی وتجهیزات ان برای مادران که مصاب به امراض ساری می باشد اعمار اطاق وتجهیزات ان برای مراقبت های بعد از سقط ایجاد کودکستان به سطح ولایت وولسوالی ایجاد واعمارمه تشکیل برای مرکز کوالتی کنترول ادویه . اب و غذا به سطح ولایت تهیه اب اشاه میدنی صحتی در اکثریت مراکز صحتی به نسبت پایین شدن سطح اب ونبود چاه در مناطق کوهستانی (ازره . خروار وچرخ)</p>	<p>۱۲</p>	<p>راهنمای آماری و آماری</p>

<p>افزایش بستر (۵۰ بستر) و تهیه وسایل تشخیصیه شفاخانه تداوی معتادین مواد مخدر اعمار یک اطاق شیرخوارگاها در مراکز صحتی منظوری پست Bio Medical Engineer درتشکیل صحت عامه ولایات ومؤسسات همکار جهت حفظ ومراقبت وسایل طبی اعمار وایجاد شفاخانه صحت روانی اعمار اطاق عملیات خانه منتن برای امراض ساری به سطح شفاخانه ها اعمار استاک منظم استندرد برای نگهداری ادویه در مراکز صحتی به سطح ولایت اعمار اطاق منظم واستندرد برای بخش اداری ومنابع بشری درمراکز صحتی جامع وشفاخانه ها ایجاد واعمار اینسینراتور استندرد به سطح ولایت منظوری تشکیل شفاخانه ۳۰۰ بستر نایب امین الله خان لوگری نبودتعمیر استندرد برای دیپوادویه درسه شفاخانه اعمار تعمیر استندرد زنجیر سرد</p>	
---	--

۲ - تحلیل وضعیت موجوده سکتور معارف (به تفکیک ولسوالی ها)

تنظیم برنامه های تعلیمات قبل از مکتب، تعلیمات متوسطه (اساسی) ثانوی، تخنیکي مسلکی، حرفوی و هنری تعلیمات اسلامی، تربیه معلم، سواد آموزی و سواد حیاتی و تعلیم غیر حضوری و تعلیم راه دور.

دیدگاه:

انکشاف سرمایه بشری مطابق به اصول و اساسات دین مقدس اسلام، احترام به ارزش های ملی و حقوق بشر از طریق فراهم آوری زمینۀ دسترسی مساویانۀ همه مسکونین لوگر به تعلیم و تربیه با کیفیت غرض تمهید و تسهیم شان در انکشاف متوازن، رشد اقتصادی، صلح و امنیت در لوگر.

ریاست معارف لوگرتلاش دارد تا به این دیدگاه از طریق مجرای پیروزی پلان کامل استراتیژیک پنج ساله معارف نایل آید، که هدف آن دسترسی به تعلیم و تربیه با کیفیت و تطبیق مدیریت عالی در سیستم معارف می باشد.

رسالت و یا ماموریت اداره تان:

رعایت احکام دین مقدس اسلام در رابطه با آموزش سواد وعلم برای تمام باشندگان لوگر بدون هیچ نوع تبعیض دارای حق مساوی تعلیم و تربیه میباشند و مرجع طرح پالیسی تعلیم و تربیه دوره های تعلیمی ملکی پائینتر از لسانس در سطح لوگر میباشد.

رشد و توسعه علمی مسلکی و تخصصی کارکنان علمی و اداری مربوطه زمینیه مناسب استفاده از سکالرشپ های و فیلوشپ های داخلی و خارجی و اشتراک در کورس ها، سیمینارها، کنفرانس ها به طور متوازن و عادلانه.

اهداف:

تأمین حق مساوی تعلیم و تربیه برای تمام باشندگان لوگر، تعلیمات رایگان و اجباری، تأسیس مکاتب، مدارس و مؤسسات تعلیمی، تهیه وسایل درسی و مواد ممد درسی، تأسیس و تجهیز مکاتب دولتی و صدورجواز تاسیس مؤسسات تعلیمات خصوصی داخلی.

مقاصد:

حقوق مساوی تعلیم و تربیه، تعلیمات رایگان، تقویه روحیه اسلامی، وطن دوستی، وحدت ملی، تربیه اطفال و جوانان، رشد و انکشاف استعداد ها، تقویه روحیه حقوق بشر حمایت از حقوق زنان درپرتو ارزشهای اسلامی، تأمین و فراهم آوری تعلیمات مطابق به نیازمندی های جامعه، محوه بیسوادی و فراهم آوری زمینه آموزش سریع برای اطفال و کلان سالان بازمنده از مکتب، ارتقا و بهبود کیفیت معارف، رشد و ارتقای سطح علمی و مسلکی معلمان، انکشاف نصاب واحد تعلیمی، تاسیس و توسعه معارف.

جزیات اهداف عمومی:

تأسیس، توسعه، ارتقا، ترمیم، و تجهیز مکاتب، مدارس و سایر مؤسسات تعلیمی معارف، ایجاد کتابخانه ها، لابراتوارها، مراکز فرهنگی، تکنالوژی معلوماتی، میدان های سپورتی و تهیه وسایل ورزشی مطابق به نیازمندی های مؤسسات تعلیمی.

نتیجه گیری:

تأمین حق مساوی تعلیم و تربیه برای تمام باشندگان لوگر از طریق رشد و توسعه نظام معارف همگانی، متوازن و عادلانه.

تقویه روحیه اسلامی، وطن دوستی، وحدت ملی، حفظ استقلال و دفاع از تمامیت ارضی، حفظ منافع و نوامیس ملی و وفاداری به نظام جمهوری اسلامی افغانستان.

تربیه اطفال، نوجوانان و جوانان به حیث افراد متدین و اعضای مفید و سالم جامعه.

رشد و انکشاف استعداد های اخلاقی، عاطفی، ذهنی، پرورش جسمی و روحیه اجتماعی شاگردان.

تقویه روحیه احترام به حقوق بشر، حمایت از حقوق زنان.

فراهم آوری زمینه مشارکت اولیای شاگردان و سایر افراد جامعه.

فراهم نمودن زمینه خواندن، نوشتن، حساب و کسب دانش مهارت های حیاتی و حرفوی بی سوادان.

تحلیل منابع موجوده با در نظر داشت شاخص های ذیل

معلومات:

روند معارف در چند سال گذشته خیلی رشد کرده و برخی بیشتر مردم نسبت به سابق اطفال خود به مکتب روان کرده اند.

در این ولایت مجموعاً ۲۷۳ باب مکتب وجود دارد که از جمع آن ۷۱ لیسه، ۷۴ آن متوسطه و متباقی آن مکاتب ابتدایه میباشد.

اکنون ۱۴۶۳۱۹ شاگرد مصروف فراگیری تعلیم در لوگر است که از جمع آنها ۴۱۶۳۱ دختر است. علاوه بر مکاتب ۲۲ باب مراکز دینی نیز در این ولایت موجود است که ۲ باب آن دارالعلوم، ۳ باب دار الحفاظ و متباقی مدارس دینی میباشد که ۳۴۳۵ تن شاگرد مصروف تعلم در آن است، همچنان ۴ لیسه تخنیک و مسلکی و دو باب انستیتوت در آن فعالیت دارد.

سکتور معارف و فرهنگ از مدت یک دهه بدینسو بر مبنای استراتیژی ملی افغانستان اساس گذاشته شده است که ریاست و رهبری متذکره را ریاست معارف به عهده دارد. بدین منظور سکتور معارف و فرهنگ مطابق تقسیم بندی کمیته انکشافی بشكل بنیادی شامل ریاست معارف، ریاست پوهنتون، ریاست اطلاعات و فرهنگ، ریاست ارشاد، حج و اوقاف، ریاست تربیه معلم، آمریت رادیو تلویزیون ملی، آمریت ورزشی و موسسات همکار در این بخش میباشد. از طریق این سکتور فعالیت های مرتبط به تعلیم و تربیه، تعلیمات ابتدایی و ثانوی، تحصیلات عالی و به همین ترتیب مسائل مرتبط به اطلاعات و فرهنگ، رسانه ها و جوانان در سطح ولایت تنظیم میگردد.

تمرکز کار سکتور را بیشتر مسائل انکشافی در این سکتور تشکیل میدهد و فعالیت های آن از طریق جلسات سکتوری و کمیته انکشافی ولایت بر مبنای رسیدن به اهداف انکشافی تنظیم میگردد و در جریان چنین جلسات یک سلسله مشکلات و نیازمندی های اعضای سکتور بشكل مشورتی با رعایت رهنمود پلان انکشافی که وظایف تمام سکتور ها در آن بگونه دقیق مشخص گردیده است حل و فصل میگردد و نیز در این جلسات بیشتر از موسسات غیر دولتی همکار و تمویل کننده گان نیز دعوت به عمل میآید تا به طور مشترک به برنامه های انکشافی این سکتوری رسیدگی صورت گیرد.

شماره	معلومات مختصر پیرامون وضعیت معارف و تحصیلات									
۱	تعداد مکاتب موجود (دولتی و خصوصی) <table border="1"> <tr> <td>دولتی</td> <td>خصوصی</td> <td>مجموع</td> </tr> <tr> <td>۲۷۳</td> <td>۱۷</td> <td>۲۹۰</td> </tr> </table>	دولتی	خصوصی	مجموع	۲۷۳	۱۷	۲۹۰			
دولتی	خصوصی	مجموع								
۲۷۳	۱۷	۲۹۰								
۲	تعداد مجموعی شاگردان مکاتب (اناث و ذکور) <table border="1"> <tr> <td>ذکور</td> <td>اناث</td> <td>مجموع</td> </tr> <tr> <td>۸۸ ۱۰</td> <td>۱ ۴۱۶</td> <td>۱۴۶۳۱۹</td> </tr> </table>	ذکور	اناث	مجموع	۸۸ ۱۰	۱ ۴۱۶	۱۴۶۳۱۹			
ذکور	اناث	مجموع								
۸۸ ۱۰	۱ ۴۱۶	۱۴۶۳۱۹								
۳	تعداد انستیتوت های تخنیکی و مسلکی (دولتی و خصوصی) <table border="1"> <tr> <td>دولتی</td> <td>خصوصی</td> <td>مجموع</td> </tr> <tr> <td>۲</td> <td>۲</td> <td>۴</td> </tr> </table>	دولتی	خصوصی	مجموع	۲	۲	۴			
دولتی	خصوصی	مجموع								
۲	۲	۴								
۴	تعداد کورسهای خصوصی به سطح ولایت از جمله ۱۲۲ کورس ۸ کورس خصوصی جواز فعالیت اخذ نموده									
۵	تعداد مدارس دینی و دارالحفاظ ها <table border="1"> <tr> <td rowspan="2">مدارس دینی</td> <td colspan="2">مدارس دینی</td> <td rowspan="2">مجموع</td> </tr> <tr> <td>رسمی</td> <td>غیر رسمی</td> </tr> <tr> <td>۲۶</td> <td>۳</td> <td>۲۹</td> </tr> </table>	مدارس دینی	مدارس دینی		مجموع	رسمی	غیر رسمی	۲۶	۳	۲۹
مدارس دینی	مدارس دینی		مجموع							
	رسمی	غیر رسمی								
۲۶	۳	۲۹								
۶	تعداد موسسات تحصیلات عالی و پوهنتون ها (دولتی و خصوصی) یک مؤسسه تحصیلات عالی وجود دارد که بنام "مؤسسه تحصیلات عالی لوگر" یاد میگردد.									
۷	تعداد معلمین و استادان <table border="1"> <tr> <td>ذکور</td> <td>اناث</td> <td>مجموع</td> </tr> <tr> <td>۲۸۹۱</td> <td>۴۱</td> <td>۳۳۰۸</td> </tr> </table>	ذکور	اناث	مجموع	۲۸۹۱	۴۱	۳۳۰۸			
ذکور	اناث	مجموع								
۲۸۹۱	۴۱	۳۳۰۸								

	۱۰۰ فیصد	۱۲,۶ فیصد	۸۷,۴ فیصد	(ذکور و اناث)	
جدول توحیدی برنامه واریاست معارف لوگر					
شماره	پروگرام	معلم	مامور	اجیر	مجموعه
۱	تعلیمات عمومی	۲۹۹۰	۲۷۹	۵۵۶	۳۸۲۵
۲	تعلیمات اسلامی	۱۲۹	۱۸	۳۸	۱۸۵
۳	تربیه معلم	۶۴	۲۲	۲۱	۱۰۷
۴	تعلیمات مسلکی	۴۴	۲۱	۲۳	۸۸
۵	سواد حیاتی	۷۱	۱۲	۲	۸۵
۶	مالی واداری	۰	۷۰	۱۸	۸۸
۷	دفتر رییس	۰	۲۳	۴	۲۷
	مجموعه	۳۲۹۸	۴۴۵	۶۶۲	۴۴۰۵

تعداد مکاتب تمام برنامه ها در ولایت (لوگر) به تفکیک ولسوالی ها - سال ۱۳۹۷																									
شماره	ولسوالی	تعلیمات عمومی						تعلیمات اسلامی			تعلیمات تخنیکي و مسلکي				دارالمعلمین										
		لیسه		متوسطه		ابتدایه		مدرسه	دارالعلوم	دارالحفاظ	تخنیکي	زراعت	تجارت	معادن	کلیتر الیشور	مجموعه	حماوی	مرکز	الحاقیه						
		اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور																		
۱	مرکز (پل علم)	7	11	6	16	9	28	1	1	3	77	1	1	1	1	5	1	1	1	1	0	1	4		
۲	هداغه	6	14	4	12	11	17	0	1	5	64	0	1	1	6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
۳	برکی برک	4	8	3	9	4	16	2	0	6	44	2	0	0	8	0	0	0	0	0	1	0	0	1	
۴	چرخ	3	7	3	5	2	10	0	0	2	30	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	1	
۵	خوشی	1	3	1	4	5	7	1	0	1	21	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	
۶	ازره	3	3	0	6	5	8	0	0	4	25	0	0	1	4	0	0	0	0	0	1	1	1	1	
۷	خروار	0	1	0	5	0	6	0	0	2	12	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	مجموع	24	47	17	57	36	92	23	2	23	273	3	2	23	28	3	2	23	273	6	5	1	6	6	
		273		273		273		28		28		28		28		28		273		6		6		6	

مشکلات و چالش ها

از جمله ۳۱۴ اداره تعلیمی، ۱۲۸ آن بی تعمیر میباشند.

ترتیب ماستر پلان، هموار کاری صحن و احاطه ۵۰۰ جریب زمین مؤسسه تحصیلات عالی لوگر در تعهدات کابینه شامل بوده ولی تا به حال، باوجود تماسهای مکرر کار عملی آن آغاز نگردیده است.

نامنی های گسترده در سطح ولایت یکی از بزرگترین مشکلات و چالشهای اند که در تطبیق برنامه ها تعلیم و تربیه و سایر عرصه ها باعث کندی در پیشرفت میگردد.

نداشتن مکاتب و مدارس در برخی مناطق دور دست ولایت و عدم دسترسی مردم به مکاتب و مدارس دینی در برخی مناطق دور دست و عدم دسترسی معیوبین و معلولین به مکاتب و مدارس کمبود تعداد معلمان مسلکی خصوصاً در ولسوالی ها و پائین بودن ظرفیت مسلکی معلمان در سطح ولسوالی های ولایت

عدم موجودیت امکانات و سیستم های جدید تکنالوژی جدید در مکاتب.

نبود بودجه کافی به مشکلات و ضرورت های معارف و تمام ادارات سکتوری تحت چتر سکتور معارف و فرهنگ.

نبود معاش منطوقی بخاطر معلمان مسلکی به محلات.

کمبود وسایل لابراتواری و تکنالوژی معلوماتی جهت کار عملی محصلان در پوهنتون.

نبود تعمیر استندرد برای مکاتب معارف و پوهنتون.

نبود تعمیر کافی لیلیه برای شاگردان و محصلین.

کمبود معلمان و استادان مسلکی.

نبود مکان مناسب و معیاری برای ورزشکاران.

کمبود تسهیلات ترانسپورتی جهت نظارت و ارزیابی از پروژه های در حال تطبیق.

محدودیت و ناکافی بودن برنامه های ظرفیت سازی برای اساتید پوهنتون

نبود امکانات جهت حفظ آثار باستانی در ولایت لوگر.

کمبود اتاق های کتابخانه در بعضی ولسوالی ها و کم علاقه گی یک تعداد جوانان به مطالعه

نبود میدانهای ورزشی برای فرزندان معارف در اکثریت مکاتب در سطح ولایت

زورگویی افراد مصلح غیر مسول، قوماندانان محلی و قوماندانان ساحه که برای تطبیق پروژه ها در ساحه موانع ایجاد میکنند.

راه حل ها و پیشنهادات!

ایجاد پوهنخجی زراعت در مؤسسه تحصیلات عالی لوگر.

نهایی سازی ماستر پلان و اعمار احاطه مؤسسه تحصیلات عالی لوگر.

اعمار تعمیر ۱۲۸ باب مکاتب.

اضافه نمودن بست های کادری و اداری در تشکیل موسسه تحصیلات عالی .

فعال نمودن شبکه انترنت جهت استفاده استادان و محصلان.

انتقال ۵ عراده ملی بس نو به تصدی ملی بس ولایت لوگر.

مکاتب دولتی و خصوصی

تعداد مکاتب دولتی (۱۲۳ ابتدایه / ۷۴ متوسطه / ۷۱ لیسه) / راجستر شده. قرار شرح فوق تمام مکاتب راجستر میبا شد

تعداد مکاتب دولتی فعال (۱۲۳ ابتدایه / ۷۴ متوسطه / ۷۱ لیسه) از جمله تعداد (۶) مکاتب ابتداییه غیرفعال است. تعداد مکاتب خصوصی (۴ ابتدایه، ۰ متوسطه و ۹ لیسه) / راجستر شده. ۴ ابتداییه + ۰ متوسطه و ۹ باب لیسه راجستر میبا شد.

تعداد مکاتب خصوصی فعال (۴ ابتدایه، ۰ متوسطه و ۹ لیسه). تمام ان فعال است.

دانشگاه های دولتی و خصوصی

تعداد دانشگاه های دولتی راجستر شده (۱)

تعداد دانشگاه های دولتی فعال (۱)

تعداد دانشگاه های خصوصی راجستر شده (۰)

تعداد دانشگاه های خصوصی فعال که راجستر شده اند (۰)

میزان شمولیت در مکاتب دولتی، خصوصی، دانشگاه ها و سایر مراکز آموزشی ۹۹ فیصد

مکاتب دولتی و خصوصی، دانشگاه ها و سایر مراکز آموزشی به اساس موثریت کیفیت تدریس

موسسات همکار غیر دولتی و شرکای انکشافی درسکتور معارف (موسسه بیست)

معلومات بخش های معارف و تحصیلات

وضعیت معارف و تحصیلات			شماره						
<table border="1"> <tr> <td>دولتی</td> <td>خصوصی</td> <td>مجموع</td> </tr> <tr> <td>۲۷۳</td> <td>۱۳</td> <td>۲۹۰</td> </tr> </table>			دولتی	خصوصی	مجموع	۲۷۳	۱۳	۲۹۰	تعداد مکاتب موجود (دولتی و خصوصی) (خصوصی)
دولتی	خصوصی	مجموع							
۲۷۳	۱۳	۲۹۰							
<table border="1"> <tr> <td>ذکور</td> <td>اناث</td> <td>مجموع</td> </tr> <tr> <td>۸۸۰۴</td> <td>۴۱۶۳۱</td> <td>۹۱۴۶۳</td> </tr> </table>			ذکور	اناث	مجموع	۸۸۰۴	۴۱۶۳۱	۹۱۴۶۳	تعداد مجموعی شاگردان مکاتب (اناث و ذکور)
ذکور	اناث	مجموع							
۸۸۰۴	۴۱۶۳۱	۹۱۴۶۳							
<table border="1"> <tr> <td>دولتی</td> <td>خصوصی</td> <td>مجموع</td> </tr> <tr> <td>۲</td> <td>۲</td> <td>۴</td> </tr> </table>			دولتی	خصوصی	مجموع	۲	۲	۴	تعداد انستیتوت های تخنیکی و مسلکی (دولت ی و خصوصی)
دولتی	خصوصی	مجموع							
۲	۲	۴							

تعداد کورسهای خصوصی	۴	به سطح ولایت از جمله ۱۲۲ کورس ۸ کورس خصوصی جواز فعالیت اخذ نموده		
تعداد مدارس دینی و دارالحفاظ ها	۵	مدارس دینی		
		رسمی	غیر رسمی	معلوم
تعداد مؤسسات تحصیلات عالی و پوهنتون ها (دولتی و خصوصی)	۶	یک مؤسسه تحصیلات عالی وجود دارد که بنام "مؤسسه تحصیلات عالی لوگر" یاد میگردد.		
تعداد معلمین و استادان (ذکور و اناث)	۷	مجموع	اناث	ذکور
		۳۳۰۸	۴۱۷	۲۸۹۱
		۱۰۰٪	۱٪	۸۷،۴٪
چالش ها و مشکلات	۸	از جمله ۳۰۷ اداره تعلیمی، ۱۱۵ آن بی تعمیر میباشد. ترتیب ماستر پلان، هموار کاری صحن و احاطه ۵۰۰ جریب مؤسسه تحصیلات عالی لوگر در تعهدات کابینه شامل بوده ولی تا به حال، باوجود تماسهای مکرر کار عملی آن آغاز نگردیده. ایجاد پوهنخجی زراعت در پلان ۱۳۹۵ گرفته شده بود، و در تعهدات کابینه نیز شامل بوده، ولی به علت عدم موجودیت بودجه ایجاد نشد، باوجودیکه امکانات و معاش کادرهای علمی آن ولایت لوگر به عهده گرفته بودند. کمبود تشکیل کادرهای علمی در مؤسسه تحصیلات عالی لوگر		
راه حل ها و پیشنهادات	۹	ایجاد پوهنخجی زراعت در مؤسسه تحصیلات عالی لوگر نهایی سازی ماستر پلان و اعمار احاطه مؤسسه تحصیلات عالی لوگر اعمار تعمیرات ۱۱۵ باب مکاتب اضافه نمودن بست های کادری و اداری در تشکیل مؤسسه تحصیلات عالی فعال نمودن شبکه انترنت جهت استفاده استادان و محصلان انتقال ۵ عراده ملی بس نو به تصدی ملی بس ولایت لوگر		

پروفایل ریاست اطلاعات و فرهنگ ولایت لوگر

این واقعیت است که تمام داشته های مادی و معنوی یک جامعه را فرهنگ مینامند و ریاست اطلاعات و فرهنگ این ولایت جهت ترتیب پروفایل ولایتی طبق هدایت مقام محترم وزارت و امکانات دست داشته و در بخش های که مسولیت دارد معلومات را ترتیب نموده که قرار ذیل است.

در بخش فرهنگ و گرهاندوی:

خریداری موازی سه جریب زمین غرض اعمار موزیم ولایتی در شهر پل علم.
بدست آوردن موازی سی (۳۰) جریب زمین غرض اعمار موزیم برای انتقال و جابجا ساختن آثار منقول و غیر منقول مس عینک در ولسوالی محمد اغه به اساس فرمان رئیس جمهور طور رایگان.
ثبت و دیتابیس تعداد ۱۵ آبدۀ تاریخی.

ثبت و دیتابیس ۱۱ ساحه باستانی.

ثبت و دیتابیس ۶۱ تن شاعران.

ثبت و دیتابیس ۷ نویسنده.

ثبت و دیتابیس ۵ تن خطاط و رسام.

ایجاد یک موزیم ابتدایی به کمک مردم که در حدود ۶۰ قلم آثار صنایع دستی وظروف قدیمی در آن موجود است.

ایجاد یک گالری در سالون ریاست اطلاعات و فرهنگ که تقریباً بیش از ۸۰ قطعه عکس های شخصیت های ملی، سیاسی و فرهنگی به شکل قلمی رسامی شده.

ایجاد سه باب کتابخانه عامه در مرکز و ولسوالی های محمد آغه و برکی برک.

راه اندازی ۲۰ برنامه مشاعره و نشست های ادبی و فرهنگی.

تجلیل از روز های ملی، مذهبی و فرهنگی صورت گرفته از قبیل مشاعره گل سنجد، روز کتاب و کتابخوانی، روز جهانی مطبوعات مورخ، و روز جهانی جوانان مورخ

نصب لوایح میر ابدال بابا

نامگذاری جاده ها، چوک ها و پارک های شهر پل علم مرکز ولایت لوگر.

در بخش جوانان:

عقد قرارداد با مراکز تعلیمی، تحصیلی و صحتی .

معرفی ده ها تن از جوانان بی بضاعت به مراکز تعلیمی، تحصیلی و صحتی با تخفیف ویژه.

راه اندازی مسابقات والیبال، کرکت، فوتسال و ووشو تحت نام همکاری جوانان با پولیس در تامین امنیت و جلب جوانان به نیروهای امنیتی.

معرفی ۲۵۰ تن جوانان ذکور و اناث به مرکز آموزشی لنکن که در بخش لسان انگلیسی و کمپیوتر آموزش میبینند.

راه اندازی ورکشاپ ها در بخش های مختلف (اداره و منجمنت، صلح، احزاب سیاسی، نهاد های مدنی، جندر....) به همکاری نهاد ها و موسسات مختلف.

راه اندازی حشر بخاطر پاکی شهر توسط جوانان به همکاری شاروالی .

غرس بیش از ۵۰۰ اصله نهال در مربوطات ریاست اطلاعات و فرهنگ برای سرسبزی.

رسانه های در ولایت لوگر:

پخش و نشر جریده لوگر هر ماه.

مدیریت عمومی آژانس باختر و خبرنگار ریاست اطلاعات و فرهنگ رویدادهای خبری را مشمول (خبر، مصاحبه، گزارش و گزارش ویژه) که رویدادهای مهم ولایت لوگر در برداشته است، بادر نظر داشت اصول خبرنگاری (صحت، دقت، توازن و بی طرفی) تهیه و ترتیب نموده است، که به موقع جهت پخش و نشر به رسانه ها (آژانس باختر، جریده ریاست اطلاعات و فرهنگ و دیگر رسانه ها) ارسال گردیده است.

راه اندازی مسابقات مقاله نویسی بین جوانان ذکور و اناث.

تلویزیون ها				
شماره	نام رسانه	نوعیت رسانه	صاحب امتیاز	ساحه فعالیت
۱	تلویزیون ملی	تصویری	دولت	شهر پل علم

رادیو ها				
شماره	نام رسانه	نوعیت رسانه	صاحب امتیاز	ساحه فعالیت
۱	رادیو ملی	صوتی	دولت	شهر پل علم
۲	رادیو اتفاق	صوتی	دولت	شهر پل علم
۳	رادیو زینت	صوتی	نورالله ستانکزی	شهر پل علم
۴	رادیو پیوند	صوتی	محمد اکبر ستانکزی	شهر پل علم
۵	رادیو مهال	صوتی	محمد هاشم حسین خیل	شهر پل علم

رسانه های چاپی				
تعداد رسانه	فعال	وقفه ای	غیر فعال	
۷	۳	۲	۲	

۳- تحلیل وضعیت موجوده سکتور زیربنا و منابع طبیعی (به تفکیک ولسوالی ها)

سکتور زیربنا و منابع طبیعی براساس تقسیم بندی کمیته انکشافی اساساً شامل ریاست فواید عامه، ریاست مخابرات و تکنالوژی معلوماتی، آمریت برشنا، ریاست معادن، مدیریت ترانسپورت، ریاست انکشاف شهری، شاروالی، ریاست حوزه فرعی دریایی و سایر نهاد های دیگر کمک کننده و همکار میباشد. از طریق این سکتور فعالیت های مرتبط به زیربنا ها در سطح شهر و ولسوالی ها، ترانسپورت زمینی، انرژی و آب، معادن و منابع طبیعی و انکشاف شهری مدیریت میگردد. تمرکز کار سکتور را بیشتر مسائل انکشافی بنیادی در این سکتور تشکیل میدهد و فعالیت های آن از طریق جلسات سکتوری و کمیته انکشافی ولایت در راستای تطبیق بهتر و موثرتر برنامه های انکشافی تنظیم میگردد.

توسعه، حفظ و مراقبت زیربنا های اساسی شهر و روستاها از عمده ترین شرایط در راستای رشد پایدار اقتصادی و کاهش میزان فقر در کشور های روبه انکشاف مانند افغانستان میباشد. سرمایه گذاری در انکشاف زیربنا ها متضمن رفاه اقتصادی و حمایت کننده ساختار اجتماعی پایدار میباشد. دسترسی به خدمات صحی معیاری، آب آشامیدنی، دسترسی به سرک و خدمات معیاری شبکه فاضلاب و سایر موارد در ایجاد یک جامعه سالم و افکار بارور در روند تحقق رشد اقتصادی نقش عمده را بازی مینماید.

سکتور زیر بنا به حیث فکتور اساسی پیشرفت مملکت فعالیت دارد و در این اواخر توجه بیشتر رهبری حکومت وحدت ملی به این سکتور است. با اساس این ملحوظ در سالهای اخر به بنادر تجارتي، انکشاف شهرها، تمديد سرکها حلقوی،

ایجاد زون های اقتصادی ، ایجاد زون های خاص اقتصادی، تحیه شبکه های اب اشامیدنی و کانالیزسیون ، تمدید فایبری نور، ایجاد انرژی و برق بیشتر صورت گرفته است

اهداف اساسی ساخت و ساز زیربنا ها

ارتقای سطح دسترسی مردم به زیربنا های اساسی مانند آب، برق، سرک، خدمات ترانسپورتی و شبکه های فاضلاب معیاری و ایجاد فرصت های کاریابی برای شهر وندان

فراهم آوری تسهیلات لازم به منظور ایجاد یک فضای مناسب برای سرمایه گذاری های مشترک دولت و سکتور خصوصی در امور زیربنا ها

حمایه روند ارتقای ظرفیت و توانمند سازی منابع بشری و اداری به منظور انکشاف و توسعه زیربنا ها

باید خاطر نشان ساخت که این سکتور در شرایط فعلی نظر به سال های کارهای گذشته در حال بهبود و انکشاف بوده و در سطح ولایت لوگر در عرصه زیربنائی فعالیت های زیل صورت گرفته است.

ترتیب و نهایی نمودن اولین ماستر پلان علمی و منطقی برابر به ستندرد های ملی و بین المللی

تطبیق بیشتر از ۳۰ پروژه های بزرگ ساختمانی

تکمیل سب سیستمشن ۶۴ میگا و اکت در شهر پل علم

تمدید شبکه برق انتقالی ۲۰۰۰۰ ولت به شهر پل علم

تکمیل فاز اول شبکه ابرسانی شهر پل علم

آغاز فاز دوم شبکه ابرسانی شهر پل علم

تکمیل دیزاین ۶۵٪، آغازی کار شبکه برق تقسماتی برای ۱۳۰۰۰ فامیل

تکمیل ۴،۳ کیلومتر شبکه برق امریت بریشنا

اسفالت ۲۲ کیلومتر سرک کابل الی لوگر مرحله اول

آغاز کار مرحله دوم آن به طول ۲۴ کیلو متر قرارداد گردیده

ترتیب اسناد ۱۰ پروژه مربوط به ریاست شاروالی

تکمیل سروی ۷ پروژه نو مربوط به ریاست شهر سازی

تکمیل سروی دو شهرک در شهر پل علم

آغاز کار فاز دووم شهر مهاجرین پل علم

چالش ها و مشکلات:

کند بودن کار اسفالت فاز دوم سرک کابل-لوگر که شاهراه کابل را با جنوب کشور وصل مینماید.

سرک های ولسوالی ها اگرچه جغل اندازی شده ولی جداً در معرض آسیب قرار دارد.

نبود تامین امنیت کامل در کار پروژه ها یگانه مشکل محسوب گردیده

محدودیت بودجه در راستای اسفالت ریزی سرک های ولسوالی های مربوط ولایت لوگر دسترسی نداشتن به آب آشامیدنی صحتی در سطح ولایت.

عدم موجودیت برنامه های درست برای پاک کاری کانالهای آب در سطح ولایت و ولسوالی ها نپرداختن تکس صفایی و عرضه خدمات شهری توسط ادارات دولتی و غیر دولتی.

همکاری نکردن مردم در زمینه پاک کاری شهر (موجودیت فرهنگ ضعیف شهرنیشینی)

محدودیت بودجه در زمینه ساختن زیربنا های عوایدی در شهر پل علم و مراکز ولسوالی های شش گانه.

موجودیت ظرفیت پایین و کمبود تشکیل و وسایط حمل و نقل برای تنظیم و پاک کاری شهر.

اعمار منازل و ساختمان ها در برخی از نقاط شهر خلاف پلان موجوده شاروالی .

نیاز مبرم جهت احداث سب استیشن ها و شبکه های داخلی در ولسوالی های مربوط ولایت

غصب زمین های دولتی توسط زومندان در نقاط مختلف پل علم و ولسوالی های مربوطه آن

کمبود وسایل تخنیکی و سامان آلات جهت سروی پروژه های تاسیسات آبی در سطح ولایت

نبود بودجه انکشافی کافی جهت تمویل پروژه های زیر بنایی مورد نیاز

بیشترمعادن ولایت لوگر در ساحات ناامن و آسیب پذیر موقیعت دارد

دسترسی به سرک ها

مجموع سرک های شهری و روستای به کیلومتر

مجموع سرک های شهری و روستایی ۴۸۶ کیلومتر میباشد

مجموعه سرک اسفالت شده و جغل اندازی شده به کیلومتر

به حدود ۲۶۹ کیلومتر سرکها اسفالت گردیده است

میادین هوایی و سیستم ترانسپورت ولایتی

تعداد میادین هوایی

در ولایت لوگر دارای یک میدان هوایی در ولسوالی محمد اغه بوده که در پلان میباشد و کار عملی ان آغاز نه گردیده است

دسترسی به ترانسپورت زمینی و هوایی

در بخش ترانسپورتی زمینی از طریق وسایط اتحادیه ها . هده های ترانسپورتی و شخصی دسترسی دارد و مردم ان ولایت تا فعلا به ترانسپورتی هوایی در خود ولایت دسترسی ندارد و از میدانهای شهر کابل استفاده میکند

برق ولایتی

دسترسی به انرژی برق

ولایت لوگر دارای ۳۲ میگا وات برق وارداتی و ۳۰ کیلو وات انرژی سولری را در حال حاضر در دسترس دارد

۴- تحلیل وضعیت موجوده سکتور زراعت و انکشاف دهات (به تفکیک ولسوالی ها)

سکتور زراعت و انکشاف روستا مطابق تقسیم بندی کمیته انکشافی اساساً شامل ریاست زراعت ، مالداري و آبیاری ، ریاست احیاء و انکشاف دهات ، ریاست مبارزه علیه مواد مخدر ، ریاست حفاظت محیط زیست و نهاد های کمک کننده میباشد. از طریق این سکتور فعالیت های مرتبط به زراعت، مالداري، آبیاری، انکشاف دهات، ساخت زیربنا های روستایی، بلند بردن بنیه اقتصادی مردم، انکشاف تشبثات روستایی، جلوگیری از کشت و استعمال مواد مخدر و بهبود وضعیت محیط زیست میباشد. تمرکز کار سکتور بیشتر مسائل انکشافی، خدماتی، اقتصادی صحی واجتماعی را تشکیل میدهد و زراعت یک سکتور مهم و بنیادی اقتصاد هر کشور میباشد که در زندگی انسانها در دوره های مختلف وانکشاف جامعه بشری دارای اهمیت خاص بوده است بنابراین ولایت لوگر از نگاه زراعت و مالداري دارای موقعیت جغرافیای مناسب برای کشت و زراعت بوده که بیشتر مردم ولایت لوگر که اکثر شان در دهات زندگی میکنند به زراعت و مالداري اشتغال دارند.

بنابراین در شرایط کنونی کشور زارعین و مولدین محصولات زراعتی و مالداري را باید همواره تقویت کرد تا آنها با استفاده از همکاری های فنی، مادی و تکنالوژیکی در راستای رشد تولیدات زراعتی نه تنها بهره مند ساخت بلکه در رشد مهارت ها و کارکرد های مزرعه ای، پروسیس، تشکیل و استحکام کمیته های کاری فراهم آوری سهولت های حفاظتی (سردخانه، بسته بندی مناسب تولیدات) و ترانزیت تجارت زراعتی همکاری جدی نموده تا نقش ارزنده در رشد انکشاف اقتصادی در سطح ولایت داشته باشیم.

۸۰٪ مردم ولایت لوگر که اکثر شان در دهات زندگی میکنند، به زراعت و مالداري اشتغال دارند. باوجود مصروفیت و مشغولیت اکثر مردم هنوز هم از نقطه نظر تولیدات بیشتر وابسته به تولیدات خارجی میباشیم.

از منابع آبی این ولایت استفاده کمتر صورت میگیرد که مهارسازی و ایجاد بندهای جدید و میکانیزه شدن سیستم های آبیاری جدید ضرورت دارد و نسبت عدم موجودیت و پایین بودن سطح زمینه های وصول عاید وانکشاف بهتر از قبیل ذخیره خانه های سرد، دستگاه های پروسس محصولات حیوانی و نباتی، سیستم بازاریابی و مارکتنگ، ارتباط سیستماتیک مولد با بازار، زخایر و سیستم های آبیاری، عوامل زراعتی، محلی و ابتدایی، علاقمندی کمتر متشبهین خصوصی به سرمایه گذاری در این ولا و هم از ظرفیت های تولیدی موجود استفاده اعظمی صورت نگرفته و عاید مولدین در سطح پایین قرار گرفته و قناعت بخش نمیباشد.

ولایت لوگر یکی از ولایت زون مرکز بوده که محصولات سبزیجات آن مانند بانجان رومی، کچالو، پیاز به ولایات همجوار و پاکستان صادر میگردد، قابل یاد آوری است که ولایت لوگر از نگاه باغات غنی بوده میوه های مانند زرد آلو، انگور و بادام به پیمانہ زیاد تولید میگردد که یکی از جمله اقلام عمده صادراتی این ولایت بشمار میرود.

ولایت لوگر برعلاوه آن که زراعتی بوده در کنار آن مردم این ولا بیشتر مصروف پرورش مالداري و فارم های مرغداری میباشد طوری مثال در فصل بهار در حدود ۲۰ هزار لیتر شیر حیوانات به کابل و گذرگاه انتقال میگردد.

قابل یاد آوری است که میس عینک لوگر در منطقه و جهان کم نظیر بوده که با کمپنی MCC کشور چین قرار داد گردیده است ولی مستافانه استخراج و استحصال آن نسبت مشکلات سیاسی و ضعف امنیت عملاً آغاز نگردیده در

صورت که استخراج آن عملاً آغاز گردد برای هزاران تن لوگری و سایر مردم کشور زمینه اشتغال فراهم میگردد. خوشبختانه ولایت لوگر در حدود ۵۰۰ جریب زمین را برای ایجاد پارک های صنعتی در جوار ولسوالی محمد آغه که عملاً احاطه گردیده و سرک های داخلی آن اسفالت گردیده که به مجرد انتقال برق، پروسه توزیع آن به تجار ملی آغاز خواهد گردید تا از یک طرف سرمایه خود را برای ایجاد فابریکات مختلف بکار انداخته و از جانب دیدگر مناسب ترین محل برای انتقال فراورده ها به کابل خواهد گردید.

تحلیل منابع موجوده با در نظر داشت شاخص های ذیل

منابع آبی ولایت لوگر (دریایی لوگر):

طول دریای لوگر ۲۶۰ کیلومتر است که درمسیردریایی لوگر به تعداد (۷۷) سربند وجود دارد که بشکل پخته وخامه میباشد که از جمله ۳۵ سربندان از طریق وزارت انرژی و آب و تیم پی ار تی مقیم ولایت لوگر و دونر های مختلف در جریان ۱۵ سال اعمار گردیده است که ۴۲ سربندان شناسائی گردیده که فعلاخامه بوده و ناگفته نماند که بعضی از سربندها خامه فعلی توسط ریاست محترم زراعت ولایت لوگر پخته کاری گردیده است.

زمین وآبیاری

تعداد کانال های آبیاری با ظرفیت آن و تعداد ذخایر آب زراعتی / ظرفیت

بندهای آب

در ولایت لوگر سه بند آب وجود دارد که به نام های خروار، آب تک و کرومبی یاد میشود و اعمار آن باعث آبیاری برخی بیشتر زمین های زراعتی خواهد شد.
آب بند خروار در خروار، آب تک در خوشی و کرومبی در ولسوالی بره کی برک موقعیت دارد.

بند های ذخیروی ولایت لوگر:

ولایت لوگر دارای دو بند ذخیروی آب میباشد که قرار ذیل است:

بند ذخیروی سرخاب:

این بند ذخیروی در قریه سرخاب ولسوالی محمدآغه موقعیت دارد که ظرفیت ۹ میلیون مترمکعب آب را دارد و ۲۴۰۰۰ هزار جریب زمین زراعتی قریجات سرخاب و زرغون شهر را بطورن ورمال آبیاری مینماید و ناگفته نماند که مردم قریجات متذکره برای نوشیدن از آب آن نیز استفاده میکنند که ۸۰ سال قبل توسط جرمن ها اعمار گردیده است.

تعداد کاریز ها در ولایت لوگر:

براساس سروی ریاست حوزه فرعی دریایی ولایت لوگر در این ولایت به تعداد ۲۷۹ کاریز به تفکیک مرکز ولایت و ولسوالی ها شناسایی گردیده است که قرار ذیل میباشد: پل علم ۴۲ کاریز، ولسوالی محمد آغه ۷۸ کاریز، ولسوالی برکی ۶۲ کاریز، ولسوالی خوشی ۳۶ کاریز، ولسوالی خروار ۱۴ کاریز، ولسوالی ازره ۱۸ کاریز و ولسوالی چرخ دارای ۲۹ کاریز میباشد.

بند ذخیروی خروار:

بند ذخیروی خروار در قریه چالاک خیل ولسوالی خروار موقعیت دارد که ظرفیت ۱۷ میلیون مترمکعب آب را دارد جمعاً ۶۰۰۰ هزار هکتار زمین را آبیاری نموده و استفاده کننده گان آن ۱۳۰۰۰ فامیل میباشد.

کانال های آبی در سطح ولایت لوگر:

به تعداد ۱۱۸ رشته کانال در ولایت لوگر به تفکیک ولسوالی ها شناسائی گردیده است که معلومات مفصل آن با تفکیک مرکز و ولسوالی ها چنین است پل علم دارای ۱۰ رشته کانال آبی، ولسوالی محمد آغه ۲۰ کانال آبی، ولسوالی برکی برک ۲۵ کانال آبی، ولسوالی خوشی ۳۵، ولسوالی خروار ۸ و ولسوالی ازره دارای ۲۰ کانال آبی میباشد.

چشمه ها:

چشمه های آبی طبیعی در سطح ولایت لوگر براساس سروی که از طرف ریاست حوزه فرعی دریایی با تفکیک مرکز ولایت و ولسوالی های مربوطه آن صورت گرفته است به تعداد ۴۲ چشمه در شهر پل علم و چهار ولسوالی این ولایت شناسایی گردیده است که قرار ذیل میباشد:

شهر پل علم دارای ۷ چشمه آبی

ولسوالی برکی برک دارای ۹ چشمه آبی

ولسوالی چرخ دارای ۲ چشمه آبی

ولسوالی خوشی دارای ۵ چشمه آبی

ولسوالی محمدآغه دارای ۱۹ چشمه آبی

عواید و سرمایه گذاری

مجموع بودجه انکشافی سالانه سکتور زراعت (حداقل طی ۵ سال گذشته)

مجموع بودجه انکشافی ریاست زراعت مبلغ ۱۲۷۳۱۳۵۲۶ افغانی

میزان مصرف بودجه انکشافی سالانه سکتور زراعت (حداقل طی ۵ سال گذشته)

مجموع بودجه مصرف شده انکشافی ریاست زراعت ۱۲۲۳۲۸۵۲۶ افغانی

مجموع عواید سکتور زراعت (حداقل طی ۵ سال گذشته)

میزان سرمایه گزاری سکتور خصوصی در سکتور زراعت

موسسات همکار غیر دولتی وشرکای انکشافی در سکتور زراعت

موسسات و برنامه های همکار عبارت از برنامه کلب/برنامه کاردایف/برنامه ملی باغداری و مالداري /برنامه آن فارم/برنامه

ان آی /افغان اید

نیازمندی های عمده و اساسی در بخش سکتور زراعت وانکشاف دهات:

زیرآب قراردادن زمین های زراعتی با اعمار بند های آبگردان و کانالهای آبیاری.

اعمار، تجهیز و ترمیم تعمیر یونت های ترویجی در ولسوالیها.

ایجاد یونت های میکانیزه در سطح هر ولسوالی.

ایجاد استیشن های القاح مصنوعی در مرکز و ولسوالیها.

ایجاد کلنیک های سیار حیوانی جهت رسیدگی عاجل به مشکلات مالداران.

ایجاد مرکز کنترل و کیفیت در بنادر ولایت جهت کنترل کیفیت محصولات وارداتی حیوانی.

ایجاد کنده ها و حفر چاه های آب در ساحات علفچرها برای مواشی مالداران.

رشد باغداری در تمام ولسوالیها.

مهار ساختن آب های سطحی (برف و باران) با ایجاد چکدم ها.

مدرنیزه ساختن سیستم آبیاری به سیستم قطره ایی و زراعت مکانیزه به معیارهای جهانی.

چالش ها و مشکلات درسکتور زراعت و انکشاف دهات:

کمبود زیربنای زراعتی مانند کانالهای کانکریت شده، بندهای آبی

نبود استیشن های القاح مصنوعی در بعضی ولسوالیها و ساحات دور دست

عدم موجودیت فارم ماهی پروری

عدم موجودیت فارمهای تکثیری و ترویجی گاوداری

کمبود تجهیزات و وسایل کمپیوتری.

نداشتن ذخیره خانه ها و سرد خانه های معیاری.

عدم تخصیص کافی جهت خریداری تخم های بذری.

کمبود آب های زراعتی از اثر نبود بند های آبگردان.

نبود دستگاه لابرتوار برای تشخیص امراض نباتی.

نبود یونت های زرعتی در سطح ولسوالیها.

نبود یونت های مکانیزه زراعتی در سطح ولسوالیها.

فابریکه پروسس لبنیات وجود ندارد.

عدم موجودیت وسایل مدرن پروسس مواد لبنی و مارکیت فروش محصولات

نبود وسایل و وسایط میکانیزه زراعتی

کمبود تخمهای اصلاح شده بزری و کود کیمیاوی

قطع و از بین رفتن جنگلات طبیعی و علفچرها

تبدیل زمین های زراعتی به نمرات رهایشی

عدم امنیت مطمئن در زمان تطبیق پروژه های انکشافی در بعضی نقاط.

عدم موجودیت تشکیل مناسب نظر به حجم کار

عدم سهولیت ترانسپورت کافی جهت نظارت پروژه ها
کم بود وسایل و تجهیزات دفتری و تسهیلات مخابراتی
کمبود سرمایه گذاری در سکتور زراعت

نبود فضای کاری مناسب (تعمیر اداری) برای پیشبرد امورات دفتری ریاست احیا و انکشاف دهات
نبود بودیجه های محیط زیستی در تمام فعالیت های انکشافی و خدماتی ادارات
استفاده از چاه های عمیق جهت آبیاری زمین های زراعتی
راه حل ها و پیشنهادات:

ایجاد و اعمار فابریکه پروسس لبنیات

پخته کاری ۲۴ کانال و ۱۵ بند خرد آبی در ولسوالی های شش گانه

ایجاد ستیشن های القاح مصنوعی در ولسوالی خروار، چرخ و ازره

ایجاد فارم های ترویجی و تکثیری ماهی پروری در مرکز و ولسوالیها

ایجاد فارم های ترویجی و تکثیری مرغداری در مرکز و ولسوالیها

تهیه وسایل مدرن پروسس مواد لبنی و ایجاد مارکیت فروش محصولات

ایجاد فارم های ترویجی و تکثیری گاوداری از نسلهای اصلاح شده در مرکز و ولسوالیها

ایجاد مارکیت فروش غوزه پيله

اعمار کلینیک های تیپیک حیوانی در ولسوالیهای چرخ، خروار، ازره و خوشی

به دسترس قراردادن تخمهای اصلاح شده و کود کیمیاوی

احیای مجدد جنگلات طبیعی و علف چرها

توزیع نمرات رهایشی از طرف شاروالیهای مرکز و ولسوالیها   ولایت لوگر یکی از ولایات زراعتی میباشد که هشتاد
در صد اقتصاد مردم آن متکی با زراعت میباشد .

تحلیل پوتانشیل و منابع موجوده بالقوه انکشاف اقتصادی واجتماعی

سکتور زراعت وانکشاف دهات

زمین های قابل کشت (آبی، للمی) / ظرفیت هکتار

زارعین این ولایت همه سال هزاران تن محصولات زراعتی از ۵۱۵۰۰ جریب زمین آبی و ۳۴۳۰۰ للمی به دست می آورند.

در ولایت لوگر همه ساله هزارتن تُن گندم، جوار ، لوبیا ، جو و سبزیجات مختلف کاشته و بعداً علاوه بر ولایت لوگر به ولایات کابل، پکتیا و خوست فرستاده میشود .

همچو میوه جات مختلف چون (سیب، انگور، زردالو و بادام) نیز تولید میشود که نهال های آن در ۳۲۲۷ هکتار زمین کاشته شده و همه سال حاصل میدهد . ولایت لوگر تاکنون فارم ها ندارد .

بازی ها:

علاوه بر بازی های عنعنوی ، شماری از بازی های عصری نیز در این ولایت مروج است و آمريت و روزسی ده ها کلب دارد. بازی های فوتبال، والیبال ، کرکت ، بوکس ، تکواندو ، ووشو ، کانکفو ، بوکسینگ و سطرنج نیز در این ولایت شایقین زیاد دارد. بازی های کوشتی و دوش نیز شامل بازی های عنعنوی لوگر میباشد.

زراعت و مالداري در ولایت لوگر:

پوشش زمین های ولایت (لوگر) باتفکیت ولسوالی ها(هکتار)	
وسوالی ها	ازره
زمین های ابی	۱۷۷۱
زمین للمی	۱۹
باغات	۶
تاکستانها	۰
بکر وپایر	۱۷۲۴
ساحات زبگی	۰
بته زار	۱۵۵۸۴
عافچر	۵۶۴۶۷
برف دائمی	۰
ساحات مسکونی	۱۵
بلاطها	۸۷۴
مجموع زمین	۷۶۰۷۵
برکی برک	۹۶۳۰
چرخ	۳۳۷۸
خزوار	۱۷۲۱
خوشی	۱۰۳۰
محمد آغه	۱۰۴۹۲
پل علم	۱۵۹۵۸
برکی برک	۲۸۸
چرخ	۱۹۰
خزوار	۷
خوشی	۷۳
محمد آغه	۳۱۳
پل علم	۳۷
برکی برک	۷
چرخ	۱۶۵
خزوار	۰
خوشی	۰
محمد آغه	۳۷۰۷۴
پل علم	۷۲۳
برکی برک	۳۰۳
چرخ	۱۵۳۵
خزوار	۳۰۴
خوشی	۱۱۷۵
محمد آغه	۳۹
پل علم	۲۲۴
برکی برک	۶۶۳
چرخ	۱۹۸۱۳
خزوار	۱۳۵
خوشی	۳۰۱
محمد آغه	۵۶۶۹۰
پل علم	۶۵۳۰۷
برکی برک	۲۱۱
چرخ	۳۸۱
خزوار	۳۱۷
خوشی	۹۲
محمد آغه	۱۰۳۳
پل علم	۸۴۷
برکی برک	۹۲۹
چرخ	۱۷۸
خزوار	۳۰۰
خوشی	۱۳۱
محمد آغه	۶۶۳
پل علم	۱۱۲۱۲۲
برکی برک	۲۷۲۹۵
چرخ	۱۱۶۶۱۰
خزوار	۳۸۱۲۳
خوشی	۱۳۱۳۳
محمد آغه	۸۰۰۵۰۱
پل علم	۱۱۲۱۲۲

۱۶۱۰۱۳۱	۳۶۰۸	۰۷۵۵	۰	۶۰۰۸۸	۱۱۶۱۱	۰	۷۰۶۱۷	۸۷۳۱	۶۵۷	۶۷۱۸۱	۰۳۵۱۳	مجموع
۰.۰۰۰۱	۸۵۰	۳.۱	۰.۰	۸۸.۰۶	۸۸.۸	۰.۰	۱۸.۷۱	۳۳.۰	۰.۸	۶.۰۵	۳۸.۰۱	مجموع به فیصد

ساحات تحت کشت میوه جات در ولایت لوگر به تفکیک ولسوالی های مربوطه

میوه جات											ولایت
مجموع	سایر میوه جات	آلبالو	بادام	توت	چهارمغز	آلو	شفتالو	زردآلو	ناک	سیب	
	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	
۶	۰	۰	۱		۱	۰	۰	۲	۰	۲	ازره
۷۶	۲	۰	۳	۰	۰	۱	۱	۲۰	۰	۴۹	برکی برک
۱۹۰	۲	۰	۱۰	۲	۰	۵	۲	۶۰	۰	۱۰۹	چرخ
۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۴	۰	۳	خرورار
۸۳	۲	۱	۲۹	۲	۰	۱	۰	۱۳	۰	۳۵	خوشی
۱۳۳	۲	۰	۳۰	۱	۰	۳	۳	۲۴	۵	۲۴۵	محمد آغه
۱۸۴	۸	۱۲	۲۴	۵	۰	۸	۳	۴۵	۷	۷۲	پل علم
۸۵۹	۱۶	۱۳	۹۷	۱۰	۱	۱۸	۹	۱۶۸	۱۲	۵۱۶	مجموع

ساحه تحت کشت نباتات به هکتار

غله جات							ولایت
غله جات فصل دوم		مجموع	ارزن	جو	گندم للمی	گندم آبی	
ساحه	ساحه						
	۲۲	۸۸۴	۲	۰	۳۲	۸۵۰	ازره
	۷۹۰	۶۸۸۰	۲۰	۳۲	۵۲۸	۶۳۰۰	برکی برک
	۶۰	۴۴۴۸	۱۲	۲۵	۲۵۰۰	۱۹۱۱	چرخ
	۱۲۰	۱۳۱۷۸	۳۸	۷۰	۱۲۱۰۰	۹۷۰	خرورار
	۴۵	۹۸۱	۰	۱۲	۲۰۰	۷۶۹	خوشی
	۷۸۰	۴۷۱۲	۴۶	۱۶	۲۵۰	۴۴۰۰	محمد آغه
	۱۱۳۳	۷۹۶۷	۳۷	۴۰	۱۵۹۰	۶۳۰۰	پل علم
	۳۱۳۰	۳۹۰۵۰	۱۵۵	۱۹۵	۱۷۲۰۰	۲۱۵۰۰	مجموع

ساحات تحت کشت نباتات به هکتار

صنعتی وتیلی							ولایت
مجموع	ساحه	زعفران	تنباکو	سایبین	زغرابی	لبلبو	
		ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	
	۰,۸	۰,۸	۰	۰	۰	۰	ازره
	۲۳	۱	۱۲	۳	۲	۵	برکی برک
	۹,۵	۰,۱	۵	۰	۰	۴	چرخ
	۴	۰	۳	۰	۰	۱	خروار
	۰,۵	۰,۵	۰	۰	۰	۰	خوشی
	۱۴	۱	۶	۳	۲	۲	محمد آغه
	۱۵	۱	۴	۴	۳	۳	پل علم
	۶۶,۴	۴,۴	۳۰	۱۰	۷	۱۵	مجموع

ساحات تحت کشت نباتات به هکتار

سبزی جات فالیز کاری								ولایت	
شلغم	بادرنک	سیر	تربوز	زردک	بامیه	پالک	پیاز	کچالو	
	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه		
۳	۱	۰	۰	۰	۱	۳	۳	۲	ازره
۸	۲	۱	۳	۵	۳	۲	۱۵۲	۱۹۶	برکی برک
۵	۳	۱	۵	۳۴	۲	۰	۷۶	۷۵	چرخ
۲	۵	۰	۷	۶	۰	۰	۳	۱۰	خروار
۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۳	خوشی
۴	۴	۳	۲۲	۲۲	۶	۲	۶۵۴	۲۹۵	محمد آغه
۵	۶	۱	۴۳	۴۲	۱۲	۸	۳۶۰	۱۲۰	پل علم
۲۸	۲۲	۶	۴۳	۱۰۹	۲۴	۱۵	۱۴۵۰	۷۰۰	مجموع

ساحات تحت کشت نباتات به هکتار

ادامه سبزی یجات فالیز کاری								ولایت
سایر نباتات به شمول رشقه وشیدر	مجموع	سایر	مرچ	فاصیله	کدو	بادنجان رومی	بادنجان سیاه	
	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	ساحه	
۱۸۹۴	۲۷	۱۰	۰	۰	۱	۲	۱	ازره
۲۰۶۷	۵۰۲	۵۵	۱	۲	۵	۵۸	۹	برکی برک
۱۱۲۲	۲۶۳	۳۳	۱	۳	۳	۱۶	۶	چرخ
۲۴۷۸	۴۱	۱	۰	۰	۲	۳	۲	خروار
۵۵	۱۳	۲	۰	۰	۱	۲	۱	خوشی

محمد آغه	۷	۷۰	۸	۳	۲	۲۸	۱۱۱۳	۴۳۲۳
پل علم	۴	۴۹	۱۶	۵	۴	۳۰	۶۸۴	۶۷۸۷
مجموع	۳۰	۲۰۰	۳۶	۱۳	۸	۱۵۹	۲۶۴۳	۱۷۷۱۶

مجموع ساحات آبی وللمی به تفکیک ولسوالی ها

ولایت لوگر	مجموع ساحه آبی	مجموع ساحه للمی
ازره	۱۷۷۶	۳۲
برکی برک	۱۰۲۱۷	۵۲۸
چرخ	۳۳۸۹	۲۵۰۰
خرورار	۳۶۴۳	۱۲۱۰۰
خوشی	۸۵۳	۲۰۰
محمد آغه	۱۰۳۹۹	۲۵۰
پل علم	۱۴۷۴۰	۱۵۹۰
مجموع	۴۵۰۱۴	۱۷۲۰۰

توليدات زراعتی طی سال ۱۳۹۷ درولایت لوگر

شماره	اسم نبات	ساحه آبی به هکتار	ساحه للمی به هکتار	تولید تن
۱	گندام	۲۱۶۰۵	۱۷۲۰۰	۶۲۶۵۴,۵
۲	جو			۲۵۰,۹
۳	جواری			۵۵۰۰
۴	ماش			۹۵,۴
۵	انگور			۶۸۱۸۱,۷
۶	سیب			۲۲۶۷۰
۷	زرد آلو			۳۴۸۷,۵
۸	شفتالو			۳۲۵,۵
۱۰	بادام			۸۰۸,۵
۱۱	بادنجان رومی			۲۱۲۰۰
۱۲	بامیه			۲۲۷,۵
۱۳	فاصلیه			۷۲
۱۴	تربوز			۸۴۰
۱۵	بادرنگ			۱۰۵۰
۱۶	کدوچه	۴۰		۱۷۶۷
۱۷	کچالو	۷۰۰		۲۳۹۴۰
۱۸	پیاز	۱۲۵۰		۵۰۵۹۴,۲۵
۲۰	لوبیا	۲۴۰۰		۵۷۵۰
۲۱	زعفران	۷,۱		۰,۰۲۱۳
۲۲	نخود	۰,۷۵		۳,۶

جدول احصائیه حیوانات به تفکیک ولسوالی ها:

والسوالی	گاو	گوسفند	ب.	مرکز	اشتر	اسب	ظبور	مجموع
پل علم/مرکز	۱۷۹۷۹	۱۵۴۶۰	۳۶۰۰	۱۲۴۰	۷۸۰	۵۶	۲۱۹۲۶۸	
محمدآغه	۸۰۰۸۹	۷۷۳۰	۱۸۰۰	۸۹۰	۳۱۰	۶۰	۲۴۶۰۰	
برکی برک	۸۳۸۶	۸۳۰۶	۱۸۶۰	۹۸۵	۵۲۰	۵۰	۱۷۲۰۰	
چرخ	۷۱۹۱	۶۱۸۴	۱۴۴۰	۱۲۶۲	۱۱۲	۴۰	۶۷۲۰	
خوشی	۳۹۲۶	۵۱۵۳	۱۲۴۰	۸۸۹	۲۶۰	۲۰	۸۵۱۰	
ازره	۳۷۴۲	۳۶۰۷	۱۸۴۰	۲۸۵	۴۵	۱۸۲	۳۹۲۰	
خرورار	۲۵۸۸	۳۰۹۳	۷۲۰	۸۳۳	۴۶	۱۵۶	۳۳۶۰	
مجموعه	۱۲۳۹۰۱	۴۹۵۳۳	۱۲۵۰۰	۶۳۸۴	۲۰۷۳	۵۶۴	۲۸۳۵۷۸	

<p>مردم ولایت لوگر اکثراً به شغل مالداري مصروف هستند که از همین طریق اعاشه فامیل خویش را تهیه میدارند. در ولایت لوگر مویشی از قبیل گاو، گوسفند، بز، شتر، اسب، مرکب، طیور، زنبور عسل، و کرم پیله موجود میباشد.</p> <p>از لحاظ فنی و مسلکی شغل مالداري در ولایت لوگر قناعت بخش نبوده زیرا خشک سالیهای متواتر عدم دسترسی مالداران به مواد خوراکی با کیفیت، نبود چراگاه مناسب برای حیوانات، عدم دسترسی به واکسینهای با کیفیت، کمبود نسل های اصلاح شده حیوانات، عدم موجودیت جای مناسب نگهداری حیوانات، مالداران را متضرر ساخته است.</p>	<p>چگونگی وضعیت مالداران</p>
<p>به تعداد ۴۱ باب مراکز صحت حیوانی (کلینیک ها و ادویه فروشی های حیوانی)</p>	<p>تعداد و چگونگی مراکز صحت حیوانی و نباتی</p>
<p>به تعداد ۳۶ باب فارم گوشتی و به تعداد ۱۰ باب فارم تخمی موجود میباشد</p>	<p>تعداد فارم های مرغداری گوشتی و تخمی</p>
<p>به تعداد ۱۸ باب استیشن های القاح مصنوعی و ۱۲ سنتر جمع اوری لبنیات موجود است .</p>	<p>تعداد مراکز القاح مصنوعی</p>

احیاء و انکشاف دهات:

وزارت احیا و انکشاف دهات با دستور العمل استراتژی جدید با هدف کاهش فقر در کشور، بلند بردن سطح اقتصادی و اجتماعی روستاها و همچنان حمایت از جامعه دهاتی ایجاد گردید و اصلاحات عظیم اداری، بازسازی و نوسازی یکی از دست آورد های عمده این وزارت در خصوص برآوردن نیازمندی های مبرم مردم دهات کشور است بنابراین وزارت احیاء و انکشاف دهات در ۳۴ ولایت افغانستان با موسسات همکار در عرصه های مختلف حیاتی مصروف فعالیت هستند از

این رو بخش بزرگ کمک های جامعه جهانی از طریق برنامه های ملی این وزارت در روستاهای کشور مبنی بر بلند بردن سطح زندگی مردم و دسترسی آنها به خدمات اجتماعی و ارتقای سطح معیشت پایدار به طور مؤثر به مصرف میرسد.

برنامه همبستگی ملی و یا برنامه مذاق شهروندی:

برنامه میثاق شهروندی در ماه اکتوبر سال ۲۰۱۶ رسماً توسط رئیس جمهور آغاز گردید که این برنامه با بهبود روند عرضه خدمات؛ حکومت را در برابر مردم بیشتر پاسخگو ساخته و سطح رضایت شهروندان را از چگونگی انجام خدمات افزایش خواهد داد. این برنامه متعهد به انجام فعالیت های گسترده توسعه‌ی در ده سال آینده در این بخش ها میباشد:

خدمات اساسی صحی

دسترسی اساسی به تعلیم

بهبود تکنالوژی های زراعتی و عرضه خدمات توسعه‌ی

مدیریت آب شامل تأمین آب آشامیدنی صحی، آبیاری، کنترل سیلاب و حفظ الصحه

اتصال روستا ها با احداث و بازسازی سرک های درجه سوم

استفاده از انرژی قابل تجدید

بر مبنای راهکار های برنامه میثاق شهروندی؛ وزارت احیاء و انکشاف دهات مسوولیت سه بخش مهم و کلیدی این برنامه را به عهده دارد طوریکه هر قریه حد اقل باید به برق اساسی از منابع قابل تجدید (هر خانواده «۱۰۰ وات»)، سرک های مناسب و زیر ساخت های کوچک آبیاری در برگزیده حقبه، سیفون، بند های کوچک، کانال های آبیاری و دیوار های محافظوی و گبیونی دسترسی داشته باشند.

نام و تعداد شوراهای انکشافی قریجات ولسوالی های ولایت لوگر که از طریق برنامه میثاق شهروندی تحت پوشش قرار گرفته است					
ردیف	ولسوالی	تعداد قریجات	تعداد شوراهای مردانه	فیصدی قریجات تحت پوشش	تغییرات در زندگی اهالی ولسوالی و قریه جات مربوطه
۱	پل علم	۲۵۰	۲۳۱ شورا	۱۰۰%	سروی مقدماتی و تخنیکی پروژه ها جریان دارد
۲	خوشی	۷۵	۷۳ شورا	۱۰۰%	سروی مقدماتی و تخنیکی پروژه ها جریان دارد
۳	محمد آغه	۱۴۵	۱۳۵ شورا	۰%	برنامه میثاق شهروندی شروع نشده
۴	برکی برک	۱۴۸	۱۳۳ شورا	۰%	برنامه میثاق شهروندی شروع نشده
۵	ازره	۹۳	۹۰ شورا	۰%	برنامه میثاق شهروندی شروع نشده
۶	چرخ	۱۰۲	۶۰ شورا	۰%	برنامه میثاق شهروندی شروع نشده
۷	خرورار	۷۵	۷۴ شورا	۰%	برنامه میثاق شهروندی شروع نشده
	مجموع	۸۸۸	۷۹۶	۲۹%	صرف در مرکز و یک ولسوالی برنامه آغاز گردیده

شماره	مرکز شهر و ولسوالی ها	تعداد قریه جات که دسترسی کامل به آب صحتی دارند.	تعداد قریه جات که دسترسی نسبی به آب صحتی دارند	تعداد قریه جات که دسترسی به آب صحتی ندارند.
۱	پل علم	۸۰	حفاری ۵۰۰ حلقه چاه آب آشامیدنی نیمه عمیق که به تعداد قریه از آب آشامیدنی صحتی مستفید میگردند	به تعداد (۲۰) قریه
۲	محمدآغه	۴۵	حفاری ۱۳۳ حلقه چاه آب آشامیدنی نیمه عمیق که به تعداد ۴۰ قریه از آب آشامیدنی صحتی مستفید میگردند	به تعداد (۶۵) قریه
۳	برکی برک	۷۰	حفاری ۱۶۰ حلقه چاه آب آشامیدنی دستی که به تعداد ۴۸ قریه از آب آشامیدنی صحتی مستفید میگردند	به تعداد (۳۰) قریه
۴	چرخ	۱۰	حفاری ۲۶۰ حلقه چاه آب آشامیدنی نیمه عمیق که به تعداد ۸۰ قریه از آب آشامیدنی صحتی مستفید میگردند	به تعداد (۶۰) قریه
۵	خوشی	۱۰	حفاری ۱۰۰ حلقه چاه عمیق واعمار دو شبکه آبرسانی که به تعداد ۲۰ قریه	به تعداد (۳۵) قریه
			همجواران از آب آشامیدنی صحتی مستفید میگردند	
۶	ازره	۲۳	حفاری ۲۵ حلقه چاه عمیق واعمار دو شبکه آبرسانی که به تعداد ۲۰ قریه همجواران از آب آشامیدنی صحتی مستفید میگردند	به تعداد (۵۰) قریه
۷	خروار	۲۵	حفاری ۵۰ حلقه چاه آب آشامیدنی نیمه عمیق که به تعداد ۱۵ قریه از آب آشامیدنی صحتی مستفید میگردند	به تعداد (۴۵) قریه

توزیع گبیون در ۶ ولسوالی و مرکز ولایت لوگر از سال ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۶:

از آغاز کار در سال ۱۳۸۷ تا الحال به مقدار ۴۵۴۸ بکس گبیون به سایز ۱x۱ و ۲x۱ بخاطر تحکیمات سواحل دریا و بخاطر جلوگیری از تخریبات که در جریان سیلاب های مؤسسی رخ میدهد به شواری های انکشافی قریجات شهر پل علم و ولسوالی های شش گانه این ولا توزیع گردیده و کار تحکیمات آن در ساحات مربوطه به پایه اكمال رسیده است.

برنامه ملی راه سازی روستائی:

برنامه ملی راه سازی روستائی در سال ۱۳۸۱ به منظور کمک به مردم دهات در امر احیا و باز سازی زیر بناهای مربوط فراهم نمودن زمینه کار یابی برای کار گران آغاز گردیده بود ریاست احیا وانکشاف دهات براساس رهنمود وزارت احیا

وانکشاف دهات از طریق این برنامه در سال ۱۳۸۹ فعالیت های خویش را بشکل منظم به منظور ایجاد تغییرات در زندگی مردم به طور ذیل اجرا نموده است.

شماره	ولسوالی	قریه	سرک خرابه و غیر قابل استفاده (KM)	سرک های جفل اندازی شده (KM)	سرک های قیر ریزی شده (KM)
۱	پل علم	از سرک کابل لوگر الی قریه کرنیل	.	اعمار ۱۷ کیلومتر سرک جفل فرش با اعمار ساختمان های اساسی آن	.
۲	پل علم	از سرک لوگر پکتیالی قریه منگوخیل	.	.	۰,۹۲km کانکریت ریزی سرک با ساختمانهای اساسی آن
۳	پل علم	شهرک کوچی ها	.	.	۲,۹۵km کانکریت ریزی سرک با ساختمانهای اساسی آن
۴	پل علم	از قریه کلنگار الی قریه رحمت	.	.	۵,۶۵km کانکریت ریزی سرک با ساختمانهای اساسی آن
۵	پل علم	قریه هونی سفلی	.	.	۲,۱۶km کانکریت ریزی سرک با ساختمانهای اساسی آن
۶	پل علم	از بازار خدر الی کلینک پادخواب شانه	.	.	۶,۴۸km کار فعلاً جریان دارد.
۷	پل علم	از بازار کلنگار الی قریه دوغ آباد	.	.	۵,۹۳km کار فعلاً جریان دارد.
۸	پل علم	از حصارک (سرک) عمومی کابل گردیز) الی قریه دهنه ریگ	.	.	۱۱,۲km کار فعلاً جریان دارد.
۹	پل علم	از سرک کابل لوگر الی قریه گل سفید سیدان	.	اعمار ۶km سرک جفل فرش با اعمار ساختمان های اساسی آن	.
۱۰	خوشی	از ولسوالی خوشی الی قریه برک و کنداب	.	.	۱۴,۴km کار فعلاً جریان دارد..
۱۱	خوشی	از تپه الی قریه توتک میانده بالا ده	.	اعمار ۶km سرک جفل فرش با اعمار ساختمان های اساسی آن	.

تحلیل وضعیت راه های روستایی:

برنامه های چون آبرسانی، راه سازی روستایی، برنامه انسجام ساحوی در مرکز ولایت و ولسوالی های شش گانه این ولا به طور مساویانه تطبیق گردیده و تا اندازه به مشکلات اهالی از لحاظ آب آشامیدنی صحی، سرک، کانال های آبیاری، دیوار های استنادی بخاطر جلوگیری از سیلاب های موسمی، اعمار پل های اساسی موتر رو، پلچک ها و غیره از طریق وزارت احیاء و انکشاف دهات و با شورا های قریجات و شورا های انکشافی ولسوالی ها به خاطر توانمند ساختن ظرفیت اهالی قریجات در سطح ولسوالی ها، قرار داد پروژه های زیاد صورت گرفته است که با تطبیق این برنامه ها زمینه اشتغال را مساعد نموده و مشکلات مردم نیز از این رهگذر حل گردیده اس

عواید و سرمایه گذاری

محصولات عمده صادراتی زراعتی عبارت از پیاز-بادنجان رومی -سیب -انگور-زردالولوبیا محصولات عمده وارداتی زراعتی عبارت از برنج دارد -

فیصدی اشتغال درسکتور زراعت/ ۸۰٪

تعداد سرد خانه ها

فارم های حیوانی وزراعتی / تعداد وظرفی

کار و زراعت

تعداد زنان شاغل در فعالیت های زراعتی

۵- تحلیل وضعیت موجوده سکتور اقتصاد وانکشاف سکتور خصوصی (به

تفکیک ولسوالی ها)

سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی مطابق تقسیم بندی کمیته انکشافی اساساً شامل ریاست اقتصاد، مستوفیت، ریاست تجارت و صنایع، ریاست اتاق های تجارت، ریاست کنترول و تفتیش، اداره مستقل نورم و استندرد، ریاست احصائیه و ریاست گمرک و موسسات غیر دولتی کمک کننده میباشد. از طریق این سکتور فعالیت های مرتبط به تطبیق چهارچوب میان مدت مالی، تقویت جمع آوری عواید، بهبود اداره مالی، تقویت و ایجاد زمینه ها برای رشد سکتور خصوصی، ایجاد سهولت ها برای تجارت و صنعت در سطح ولایت، خدمات مالی، تقویت مارکیت برای محصولات داخلی، تقویت صادرات محصولات و تولیدات داخلی مدیریت میگردد. تمرکز کار سکتور را بیشتر مسائل انکشافی در این سکتور تشکیل میدهد و فعالیت های آن از طریق جلسات سکتوری و کمیته انکشافی ولایت تنظیم میگردد.

ولایت لوگر یکی از جمله ولایت های مهم اقتصادی افغانستان می باشد که دارای منابع سرشار چون مس عینک، کرومیت و ده ها نوع سنگهای قیمتی دیگر میباشد. جامعه تجاری این ولایت، در طی چند سال اخیر در رشد اقتصادی نقش بسزا را ایفاء کرده است که میتوان از اعمار مارکیت ها، دوکان ها و مغازه های جدید شهر پل علم از جمله عوامل موثر در دستیابی به رشد نسبی اقتصاد این ولایت شده است علاوه بر مجاورت و داشتن سرحد با ولایات نا امن همسایه دارای وضعیت نسبتاً خوب امنیتی در مقایسه با سایر ولایت های کشور است.

شهر پلعلم که نزدیکترین ولایت کشور به پایتخت کشور بشمار میرود دارای شرایط امنیتی بهتر نیز میباشد ولی به نسبت بی توجهی حکومت های گذشته به اقتصاد و اعمار زیرساخت های آن کدام توجه نشده است و از جانب دیگر بدلیل نمایندگی های تعداد زیادی ادارات چون ریاست تجارت و صنایع، ریاست اتاق های تجارت، ریاست کنترل و تفتیش، اداره مستقل نورم و استندرد که شامل سکتور خصوصی هستند در این ولایت فعالیت ندارند ولی از مجموع ادارات شامل این سکتور ولایت تنها بانک های خصوصی، ریاست اقتصاد، مستوفیت و اداره احصایه مرکزی فعالیت دارند.

چالش ها در سکتور:

عدم موجودیت امنیت کامل در سطح ولایت

عدم تطبیق یکسان قوانین در بخش دولتی و خصوصی و نبود حمایت لازم از سکتور خصوصی بدلیل ضعف در حکومتداری محلی

نبود زیربناها چون مانند برق، زمین وافر برای متشبین و سرمایه گزاران، نبود برنامه ها جهت تشویق سرمایه گزاران داخلی و خارجی

ضعیف بودن سیستم شهری در مرکز ولایت

عدم آگاهی مردم از قوانین و مقررات و ظرفیت های اقتصادی و عوایدی ولایت

نبود تعمیر و زیربنای کافی برای مراکز خصوصی و سرمایه گذاران در مرکز و ولسوالیها

عدم حمایت لازم دولت از محصولات داخلی

عدم موجودیت قرضه های مناسب برای تجار و متشبین کوچک و متوسط این ولایت

فرار سرمایه و سرمایه گذار از کشور به دلیل عدم اعتماد به اوضاع سیاسی و نظامی کشور

نبود مارکیت و عدم موجودیت سرد خانه ها در مرکز و ولسوالی ها

نبود فابریکه پروسس لبنیات

اکثریت معادن در مناطق هستند که دارای تهدید بلند امنیتی میباشد که نمیتوانیم آنرا استخراج و یا عقد قرارداد نمایم.

معادن بلاک کرومیت محمد آغه و ساحه بادام ولایت میدان وردگ، بلاک سنگ کرومیت مغل خیل، سرکنجک و بابوس،

بلاک سنگ کرومیت ده نو و دادوخیل که در ولایت لوگر موقعیت دارند اما عواید معادن متذکره از طریق وزارت معادن و

پترولیم جمع آوری میگردد با وجودیکه که در قانون معادن صراحت دارد که بر علاوه بودجه اصلی ۵% از عواید بدست

آمده از معادن باید به همان ولایت تخصیص داده شود ولی تا به حال این کار صورت نگرفته

هر سال از طرف وزارت مالیه غرض بلند بردن سطح عواید هدف تعیین میشود که نمیتوان آنرا فقط توسط جمع آوری

عواید مواد ساختمانی بدست آورد.

بدون از مرکز در هیچ ولسوالی تشکیل ریاست معادن وجود ندارد.

کمبود سرپناه برای کسانیکه از خارج بر میگرددند و یا بخاطر جنگ های داخلی و آفات طبعی بیجای میگردد

راه حل ها و پیشنهادات:

امکانات اندک مالی در شرکت های خصوصی و استفاده بیشتر مردم از تولیدات بیرونی و همچنان استفاده نکردن از محصولات داخلی منجر به مشکلات در شرکت ها و فابریکات تولیدی این ولا گردیده است اگر دولت مرکزی در زمینه شرکت ها و فابریکات تولیداتی پروسس فراروده های داخلی ایجاد سردخانه ها اقدام نماید و در بخش های اموال وارداتی که خارج از کشور وارد افغانستان میشود معیار های مشخص و تدابیر لازم را جهت جلوگیری آن بعمل آید منجر به افزایش فروشات و تولیدات داخلی میگردد که در نتیجه رشد سکتور خصوصی و همچنان تولیدات داخلی بگونه روز افزون افزایش پیدا خواهد کرد.

ایجاد بندهای کوچک آبی بالای رود لوگر

ایجاد هایدروپاور در ولسوالیهای خوشی، ازره و محمدآغه

ایجاد شهرک ها توسط شرکتهای خصوصی منظور کردن آن بحیث یک حوزه شاروالی تا بتوانیم خدمات شهری در آن عرضه نمایم.

اعمار میدان هوایی

ایجاد چک پواینتها در مسیر راه های مواصلاتی غرض جمع آوری royalty مواد ساختمانی که به شکل غیر قانونی استخراج میگردد.

نظارت و جمع آوری Royalty معادن توسط ریاست معادن ولایت مربوطه که از طریق وزارت عقد قرارداد میگردد.

ایجاد تشکیل یک مدیریت عمومی ریاست معادن در هر ولسوالی.

یکی از دلایل اساسی که شماری از ادارات نمی توانند بودجه تخصیص یافته انکشافی خود را به وقت و زمان آن به مصرف برسانند مرکزی بودن بودجه می باشد. لذا در صورت ولایتی شدن بودجه طی مراحل پروسه های مالی سرعت یافته و زمینه به مصرف رسیدن بودجه را به شکل مناسب و مطلوب مساعد می سازد.

به پلان انکشافی بودجوی ولایت باید هنگام تخصیص بودجه اولویت داده شود چنانچه در سال گذشته تنها ۱۵% پلان انکشافی بودجوی ولایت در نظر گرفته شده بود و بس زیرا در صورت عدم رعایت آن ممکن است که بعضی از پروژه های انکشافی تخصیص یافته مطابق نیاز واقعی مردم نباشد.

پیشنهاد می گردد تا بودجه شاروالی هر ولایت از طرف مجلس اداری ولایت نهائی گردد نه از طرف اداره مستقل ارگان های محلی چون نهائی سازی بودجه شاروالی توسط اداره مرکزی زمان گیر می باشد.

پروسه طویل تدارکاتی یکی از چالش های اساسی در مقابل عرضه خدمات محسوب می گردد زیرا این پروسه خیلی زمان گیر بوده و فعلاً به حیث یکی از موانع اساسی در مقابل تطبیق پروژه ها شناخته می شود فلذا راهکار های مناسب باید اتخاذ گردد تا پروسه تدارکاتی تا حد ممکن و کوتاه گردد.

در جریان پروسه تدارکاتی دو هئیت به شکل جداگانه فعالیت می کند یکی هئیت آفرگشائی و دیگری هئیت ارزیابی اما هرگاه این دو هئیت یا دو کمیسیون به یک کمیسیون واحد تبدیل شود تا یک هئیت هم آفرگشائی نماید و هم ارزیابی که در نتیجه پروسه را سرعت می بخشد. و همچنان زمان آفرگشائی و ارزیابی کمتر گردد.

بودجه ولایات باید بر اساس پلان ولایتی اختصاص داده شود. پلانی که شامل نیازهای اساسی ولایت مذکور می‌باشد. این پلان به‌حیث یک پلان هدفمند می‌باشد به این دلیل واقعی‌تر می‌باشد که توسط خود اداره محلی ترتیب شده است و از طرف دیگر در صورتی که بودجه بر اساس پلان ولایتی اختصاص داده شود زمینه مصرف کامل بودجه به شکل اساسی فراهم می‌گردد.

کمرنگ بودن آگاهی مسئولین ادارات محلی از کودهای اختصاص یافته و پروژه های قراردادی به ویژه در آغاز سال مالی یکی از چالش‌های اساسی دیگر در این زمینه می‌باشد. روی این ملحوظ هرگاه تمام بودجه اختصاص یافته تمام ربع‌ها برای ولایت در آغاز سال مالی به ولایت انتقال یابد می‌تواند مفید و ممد تمام شود. علاوه بر آن نباید در جریان سال مالی بعد از تشخیص و تثبیت کودها تغییراتی ایجاد شود که سبب بروز سکتگی در امور می‌گردد.

تعیین فیصدی پیشرفت کار در پروژه های مختلف به شمول پروژه های انکشافی توسط وزارت خانه‌ها تعیین می‌گردد و یا اگر توسط ولایت تعیین گردد باز هم وزارت‌خانه‌ها هئیت دیگری را برای تعیین فیصدی پیشرفت کار موظف می‌نمایند که این کار عرضه خدمات، پیشرفت کار و بازسازی را به‌کندی و سکتگی مواجه می‌سازد لهذا تعیین فیصدی پیشرفت کار پروژه‌ها در سطح ولایت توسط هئیت ولایتی صورت گیرد و این صلاحیت نیز به اداره محلی داده شود.

برای خریداری اجناس به شکل پرچون و همچنان اجناسی که صلاحیت خریداری آن به رئیس اداره سپرده شده توسط هئیت سه نفری صورت می‌گیرد که این کار سبب ضیاع وقت، مصارف بیشتر و طولانی شدن بروکراسی می‌گردد. به‌طور مثال هئیتی باید برای خریداری قرتاسیه به ارزش ۱۰ هزار افغانی به مرکز برود که این هئیت مصارفی چون ترانسپورت، اعاشه، سفریه، مکالمات و مراسلات را در قبال خواهد داشت که این امر سبب می‌شود که مصرف خریداری اجناس بیشتر از قیمت اصل جنس گردد بناً پیشنهاد می‌گردد که صلاحیت خریداری اجناس به‌شکل پرچون به رئیس همان اداره تفویض گردد و هئیت خریداری نیز توسط خود اداره در مطابقت با صلاحیت های تفویض شده تعیین گردد.

تمرکز مطلق بر قیمت و ارزش پولی توسط مفتشین و سارنوالان هنگام ارزیابی از عوامل اساسی است که سبب‌کننده در ارایه خدمات گردیده است. چون در واقع دو نوع تفتیش وجود دارد؛ تفتیش عنعنوی (Conventional Auditing) که بیشتر کاغذ محور و فرد محور بوده و روی پیشنهادات عملی و بدیل تمرکز نمی‌کند تا مشکل اساساً حل شود. اما تفتیش عصری تفتیشی است که سیاق موضوع را به‌شکل کامل و جامع مورد مطالعه قرار داده و واقعیت آن را به‌طور درست معالجه می‌کند. تفتیش معاصر (Modern Auditing) بیشتر سیستم و یا نظام محور بوده و روی حل واقعی مشکل از طریق ارایه مشوره های اساسی و بنیادی تمرکز کرده و پیشنهادات مشخص و یا بدیل واضح را ارایه می‌کند. تفتیش درحالت فعلی بعضاً بسیاری مسایل دیگر چون فیصدی مفاد شرکت‌ها، بیلانس شرکت‌ها و مالیه شرکت‌ها را درنظر نمی‌گیرد زیرا تنها و تنها به قیمت نظر می‌کند و تمام قضاوت خود را از روی ارزش پولی و یا قیمت پروژه اقتباس می‌کند. لذا موفقیت تفتیش در این نیست که اکثریت قراردادها را لغو اعلام کند بلکه کوشش شود تا تمرکز تفتیش روی حل بنیادی موانع در مقابل ارایه خدمات باشد به همین دلیل پیشنهاد می‌گردد که هر قانون، طرز‌العمل و هر پالیسی که در عمل نتیجه نداده است معلوم گردد تا بتوانیم اصلاحات اساسی را در پروسه تفتیش و ارزیابی اسناد وارد نماییم.

برای کوتاه سازی پروسه انتقال پول به ادارات پیشنهاد می‌گردد تا هر اداره دارای حساب بانکی (Bank Account) مشخص به خودش باشد چون تا زمانی که یک اداره از دریافت پول در حساب خود توسط مستوفیت مطلع می‌شود زمان زیادی را دربر می‌گیرد و مستوفیت هم تا زمانی که فورم بی ۲۰ یا تخصیص به اداره مربوطه نرسیده باشد اجراءات نمی‌کند اکثرأ بی ۲۰، بیست تا بیست و پنج روز ناوقت‌تر در هر ربع از طریق وزارت خانه به ریاست مربوطه می‌رسد که در یک

سال مجموعاً در حدود سه ماه تأخیر و بدون مصرف پول سپری می‌گردد. بنابر این دلیل پیشنهاد می‌گردد تا برای ادارات حساب بانکی مستقل ایجاد گردد و پول بودجه عادی و انکشافی شان مستقیماً به حساب بانکی آن اداره انتقال داده شود و با حداقل از رسیدن پول در حساب باخبر شوند و یا هم میکانیزمی ایجاد شود تا بدون رسیدن فورم بی ۲۰ یک اندازه صلاحیت جهت اجراءات در زمینه تفویض شود به این ترتیب، بعضی اوقات زمانی که سیستم (AFMIS) به خرابی مؤقتی مواجه می‌شود این پروسه بیشتر طولانی می‌گردد.

مامورین دولتی در ولایات از کرایه ترانسپورت مطابق طرز العمل مامورین دولتی در روزهای رسمی مستفید نمی‌گردد. لذا پیشنهاد می‌گردد تا به خاطر تأمین عدالت و مساوات همان پول ۸۰ افغانی که برای مامورین در پایتخت در نظر گرفته شده برای مامورین ولایات نیز در نظر گرفته شود.

پروژه های انکشافی که از صلاحیت های ادارات محلی اند باید از طریق ادارات محلی پی گیری شود و از وزارت خانه ها به ولایات انتقال گردد گرچه مصوبات کابینه از سال ۱۳۸۵ و حکومت جدید - وحدت ملی - درین زمینه وجود دارد ولی بازم پروسه تدارکاتی آن در وزارت پی گیری می شود که سبب تراکم بی مورد کاری می گردد این نوع پروژه ها باید پروسه های تدارکاتی و مالی خود را با منظوری وزارت در ولایت مربوطه طی کند.

اکثراً در ارایه ارقام تناقض مشاهده می شود این تناقض از سوی ادارات دخیل مثل مستوفیت، وزارت مالیه، وزارت خانه های دیگر و ریاست های مستقل قابل مشاهده است. این تناقض هنگام تخصیص بودجه و مصرف در بودجه عادی و انکشافی رخ می دهد.

عدم مصرف بودجه و زمان تعیین شده فعلی برای آن با در نظر داشت اوقات زمانی فصلی واقعی نمی باشد زیرا سه ماه اخیر سال ۱۳۹۵ فصل زمستان بوده که فرصت کار اساسی نمی باشد و سه ماه نخست سال ۱۳۹۶ نیز فصل بهار بوده که نیمه زمستان و نیمه بهار می باشد و فرصت بنیادی کار حاصل نمی شود. سه ماه تابستانی - مخصوصاً در مورد پروژه های زیربنائی و ساختاری فصل تکمیل نمودن پروسه های تدارکاتی و غیره می باشد که در این صورت تنها سه ماه برای کار می ماند که مهلت کافی و واقعی برای مصرف بودجه نمی باشد. فلذا، پیشنهاد می گردد که طبق مصوبات کابینه صلاحیت های مالی و بودجوی به ولایات انتقال گردد تا از یک سو روند کار سریع شود و از سوی دیگر باعث سبک سازی حجم کاری بر وزارت خانه ها گردد.

تعدیل کودها، بابها و فصلها باید طی مراحل طولی را بگذارند تا اجرا شود زیرا والی ولایت حتی در تعدیل اینها هم صلاحیت ندارد گرچه اداره مستقل ارگان های محلی در این مورد پالیسی طرح کرده است ولی تا هنگام عملی شدن آن این مشکل می تواند از طریق اعطای صلاحیت تعدیل کودها به والیان ولایات حل گردد. اگر مشکل ظرفیت وجود دارد، ولایت لوگر حاضر است تا این اقدام را به حیث یک مرحله تجربوی و آزمایشی آغاز کند.

عدم معلومات در مورد پروژه های انکشافی یکی از دلایل دیگری است که اکثراً ادارات محلی به آن دچار می باشد. راه حل آن این است تا برنامه های آموزشی ارتقای ظرفیت و موارد دیگر مثل پالیسی سازی و برنامه ریزی در زمستان طرح گردد ولی تطبیق آن در طول سال ادامه یابد تا از تمام فصول سال در وقت و زمان مناسب اش استفاده شود یعنی اواخر خزان، زمستان و اوایل بهار زمان برنامه ریزی، پالیسی سازی و ارتقای ظرفیت باشد ولی سایر اوقات زمان تطبیق پروژه های زیربنائی و ساختاری باشد.

بودجه کافی و مشخص برای حفظ و مراقبت پروژه‌های انکشافی و حتی مقام ولایات و تعمیر ادارات وجود ندارد. حالآنکه پروژه‌های زیربنائی نیازمند حفظ و مراقبت تخنیکی دوامدار می‌باشد.

نهایی سازی طرح و پالیسی ارگان‌های محلی در هم‌آهنگی با وزارت محترم مالیه پیرامون صلاحیت والیان در پروژه‌های انکشافی.

نهایی سازی احصائیه گیری دقیق و تفکیک زمین‌های دولتی و غیر دولتی با دیعات آن توسط وزارت‌خانه‌های ذیدخل. ولایتی ساختن تدارکات پروژه‌های انکشاف دهات از طریق ریاست مربوطه و تطبیق پروژه‌های کوچک و محدود از طریق شوری‌های انکشافی.

وضعیت فقر

میزان فقر

به اساس سروی مقدماتی نمونه است که در مرکز و ولسوالی خوشی انجام شده است به این اساس ۷۵ فیصد مردم ولایت لوگر در زیر خط فقر زنده گی میکنند.

میزان نفوس درسن کار به تفکیک ساحه زیست شهری ودهاتی

فیصدی نیروی کار: به اساس ترکیب نیروی کار در افغانستان ۵۲٫۵ فیصد میباشد.

فرصت‌های شغلی

میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت:

به اساس ستراتیژی وپلان عملیاتی ولایت لوگر ۷۰ فیصد مردان و ۳۰ فیصد خانم هاتشکیل میدهد.

میزان بیکاری به تفکیک جنسیت: به اساس ترکیب نیروی کار در افغانستان ۲۳ فیصد بوده.

نیروی کار باسواد هم زنان و هم مردان:

به یک سروی سرتاسری ضرورت است که سطح سواد وبعدا نیروی کار آن به تفکیک جنسیت پیدا شود ودر منابع موجوده نیز میباشد.

سهم/فیصدی اشتغال درسکتور اقتصاد و سهم زنان (تولید و تجارت):

درسال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ بتعداد ۵۸ تن زنان و به تعداد ۹۲ تن ذکور بعد از فراگیری حرفه های مختلف و فراغت و اشتغال ازاد مصروف اند ودرسال ۱۳۹۷ به تعداد ۵۰ تن اناث ۱۰۰ تن ذکور در شش حرفه تحت آموزش میباشد که بعد از فراغت مشغول کار خواهد شد.

تعداد مجموعی کارمندان موسسات غیردولتی به تفکیک جنسیت: به اساس معلومات جمع آوری شده تشکیلات موسسات غیردولتی ۵۳۳ تن ذکور و ۷۹ تن اناث میباشد.

یادداشت: در ولایت لوگر توجه خاص حکومت وحدت ملی در ین بخش چندان نبوده و نیز تا هنوز کدام مرجع از موسسات خارجی هم درین بخش بالخصوص تجارت زنان توجه خاص خویش را ننموده است.

گرچه در سال ۱۳۹۵ مؤسسه تحت نام ( ) بنام متشبت کوچک در مرکز وولسوالیهای محمداغه و خوشی برای زنان تجارت پیشه ورکشاپ های کوتاه مدت در نظر گرفته بود که مجموعاً بتعداد ( ) تن زن از آن بهرمنند گردیده.

بودجه و سرمایه گذاری ها در سکتور اقتصاد ورشد سکتور خصوصی

سرمایه گذاری سکتور خصوصی

میزان سرمایه گذاری خصوصی

در ولایت لوگر با وجود کمی بعد فاصله به پایتخت کشور سرمایه گذاری نشده گرچه ولایت لوگر تجاران ملی داشته اکثر در پاتخت کشور سرمایه گذاری کرده باوجود درخواست مکرراًاعلان رادیو مبنی بر ایجاد اداره اطاق های تجارت بخاطر ایجاد زمینه سهولت برای سرمایه گذاری که میبایست ازطرف تجار صورت گیرد ولی متأسفانه عدم علاقمندی تجاران این ولایت تالحال ایجاد نگرديده .

روی این ملحوظ کدام فابریکه بزرگ ویا لا اقل منبع عایدات و سرمایه گذاری درین ولایت موجود نبوده که بتواند میزان سرمایه گذاری به سطح ولایت را وانمود سازند.

با آن هم موجودیت فارم های مرغ داری و گاورداری وپروسس محلی جمع آوری لبنیات درین ولایت در قابل ذکر است که برای یکتعداد مردم زمینه اشتغال زایی را فراهم نموده ویک مقدار سرمایه درآن بکار انداخته شده است که قابلیت رشد وانکشاف را دارا میباشد.

ارزش تولیدات وخدمات

طوریکه مبرهن وهویداست در صورت عدم موجودیت سرمایه گذاری درین ولایت که فوقاً نیز تذکر گردید تولیدات وخدمات قابل لمس ومحسوس ندارد.

ارزش صادرات و واردات :

اقلام صادراتی این ولایت اکثر میوه جات تازه از قبیل انگور، زردالو، سیب ومیوه جات خشک از قبیل بادام ، کشمش میباشد همچنان یک مقدار سبزیجات از قبیل پیاز ، کچالو، بادنجان رومی بوده ونیز تعداد کثیر مردم در بخش مالداري نیز مصروف هستند که این سه منبع عایداتی محلی در اقتصاد مردم رول بسزایی دارد.

صادرات این ولایت به سطح ولایت همجوار وهمسایه میباشد قابل یادآوری بوده که ارقام دقیق عایدات این منابع نزد ادارت وجود نداشته که به دسترس شما ارایه بداریم وارقام ذکرشده تقریبی میباشد بخاطر که کدام مرجع وادرس مشخص بخاطر جمع آوری وسروې درین ولایت وجود ندارد وارقام واعمار که تحریر شده نیز تقریبی میباشد.

مدرک عواید ثابت وغیر ثابت عواید شاروالی شهر پل علم به اساس ارقام مدیریت عواید از شروع سال مالی ۱۳۹۶ الی ماه قوس بالغ به (۴۲۰۲۷۲۵۷) افغانی ودر سال مالی ۱۳۹۷ از برج جدی الی اخر جوزاسال جاری بالغ به (۱۱۹۵۶۵۹۷) افغانی جمع آوری گردیده است.

به اساس گزارش ریاست زراعت ومالداري عواید که از لبنیات مالدار بدست میاید روزانه بطور اوسط به تعداد ۱۷۰۰۰ لیتر شیر به کابل انتقال میابد وقیمت فی لیتر آن ۲۵ افغانی که مجموعاً ۴۲۵۰۰۰ افغانی میشودپس گفته میتوانیم که دریک سال(۵۱۰۰۰۰۰) ملیون افغانی میشود .

قابل یادآوری است باوجود چالشهای ذکرشده فوق بطور اوسط روزانه مقدار (۱۷۰۰۰) لیتر شیر به کابل انتقال میگردد درصورتیکه دولت توجه نمایند شاید این ارقام دو ویا سه چند بلندگردیده یک عاید خوب برای خانواده شمرده شده ازیکطرف سطح بیکاری درولایت زیاد وازجانبی رشد زراعت سبب رشد مالداری گردیده درکاهش میزان بیکاری ورشداقتصاد خانواده بی تاثیر نخواهد بود لذاايجاب مینماید تا جهت کاهش ویا ازبین بردن چالشهای فوق نیاز به رفع آن احساس میگردد که بتواند میزان بلند بردن کیفیت توسعه عملی وعلمی را درموجودیت مقدار عواید شامل عواید مالیاتی و غیر مالیاتی / مجموع عواید ولایت به تفکیک سکتور:

شهر پلعلم که نزدیکترین ولایت کشور به پایتخت بشمار میرود دارای شرایط امنیتی بهتر نیز میباشد ولی به نسبت بی توجهی حکومت های گذشته به اقتصاد و اعمار زیرساخت های آن کدام توجه نشده است و از جانب دیگر بدلیل نمایندگی های تعداد زیادی ادارات چون ریاست تجارت و صنایع، ریاست اتاق های تجارت، ریاست کنترل و تفتیش، اداره مستقل نورم و استندرد که شامل سکتور خصوصی هستند در این ولایت فعالیت ندارند ولی از مجموع ادارات شامل این سکتور ولایت تنها بانک های خصوصی، ریاست اقتصاد، مستوفیت و اداره احصایه مرکزی فعالیت دارند. ارزش تولیدات صنایع دستی زنان و مردان:

طوریکه در جریان هستید زنان در ولایت لوگرخصوصا در قرا و قصبات به حرفه خیاطی و صنایع دستی مصروفیت داشته که ازین ناحیه عواید بدست آوردوفامیل های خویش را تا اندازه در قسمت بهبود وضعیت معیشتی واقتصادی کمک مینماید.

اما متاسفانه در ولایت لوگر ارگان ها وموسسات که زنان را درقسمت فروش محصولات شان کمک نمایند وجود ندارد. تعداد بانک ها به تفکیک دولتی وخصوصی:

بتعداد ۵ بانک دولتی وخصوصی در ولایت لوگر موجود بوده که بتعداد ۳ آن بانک های خصوصی و ۲ آن دولتی میباشد. بنادر تجارتي وگمرکات:

در ولایت لوگر بنادر تجارتي وجود ندارد برعلاوه که هم سرحد به کشور پاکستان بوده ولی راه مواصلاتی وتجارتي (ترانزیتی) نداشته ونیز درین ولایت اداره گمرکات وجود ندارد.

رشد اقتصاد و بودجه سکتور خصوصی

مجموع بودجه انکشافی سالانه سکتور اقتصاد ورشد سکتور خصوصی در ۵ سال اخیر:

در سالهای اخیر یک پروژه برای سکتور رشد خصوصی بنام اعمار وساخت دیوارهای وسرک ها، وسیستم برق داخلی پارک صنعتی ولسوالی محمداعه به مبلغ مجموعی ۱۵۷۶۸۲۷۳،۴۴ میلیون افغانی بوده که درسال ۱۳۹۵ تکمیل گردیده است.

مقدار مجموعی مصرف بودجه انکشافی سالانه سکتور اقتصاد ورشد سکتور خصوصی در ۵ سال گذشته :

متاسفانه در چندین سال اخیر نظام موجوده حاکم برای ولایت لوگر در بخش سکتور خصوصی یک پروژه بنام پارک های صنعتی ولسوالی محمداعه منظور گردیده است که بودجه ان به وقت وزمان خویش مصرف گردیده است .

مبلغ مصرف شده بودجه انکشافی بالغ به ۱۵۷۶۸۲۷۳،۴۴ میلیون افغانی میباشد.

مجموع عواید سکتور خصوصی در ۵ سال گذشته:

طوری‌که قبلاً نیز یادآور شدیم که در بخش عواید درین سکتور کدام ارقام قابل لمس و محسوس وجود ندارد ولی در بخش زراعت و مالداری یک مقدار عواید که آن هم تقریبی بوده یادآور میشویم.

قابل یادآوری بوده که قیمت حد اوسط فی متریک تن پیاز در سال ۱۳۹۶ به مبلغ ۲۷۱۴۲,۸۵ افغانی درمارکیت تثبیت شده است

همچنان قیمت حد اوسط فی متریک تن کچالو در سال ۱۳۹۶ مبلغ ۲۵۷۱۴,۲۸ افغانی تثبیت گردیده است .

میزان/مقدار سرمایه‌گذاری خصوصی در سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی:

همانطوریکه قبلاً یادآوری نمودیم در ولایت لوگر با وجود کمی بعد فاصله به پایتخت کشور سرمایه‌گذاری نشده‌گرچه ولایت لوگر تجاران ملی داشته‌اکثراً در پاتخت کشور سرمایه‌گذاری کرده باوجود درخواست مکرر و اعلان رادیو مبنی بر ایجاد اداره اطاق‌های تجارت بخاطر ایجاد زمینه سهولت برای سرمایه‌گذاری که میبایست از طرف تجار صورت گیرد ولی متأسفانه عدم علاقمندی تجاران این ولایت تاال‌حال ایجاد نگردیده .

روی این ملحوظ کدام فابریکه بزرگ و یا لا اقل منبع عایدات و سرمایه‌گذاری درین ولایت موجود نبوده که بتواند میزان سرمایه‌گذاری به سطح ولایت را و انمود سازند.

با آن هم موجودیت فارم‌های مرغ‌داری و گاو‌داری و پیروسی محلی جمع‌آوری لبنیات درین ولایت در قابل ذکر است که برای یکتعداد مردم زمینه اشتغال زایی را فراهم نموده و یک مقدار سرمایه در آن بکار انداخته شده است که قابلیت رشد و انکشاف را دارا میباشد.

موسسات همکار غیر دولتی و شرکای انکشافی در سکتور اقتصاد و رشد سکتور خصوصی:

درین ولایت طی سال ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ جمعاً بتعداد ۱۸ مؤسسات غیر دولتی در عرصه‌های مختلف با سکتورهای مختلف فعالیت داشته که ذیلاً یادآور میشویم.

ولایت لوگر به تعداد (۱۸) موسسه غیردولتی فعالیت داشته که از جمله تعداد (۷) موسسه در سکتور مصونیت اجتماعی، تعداد (۲) موسسه در سکتور صحت و تغذی، تعداد (۳) موسسه در سکتور زراعت و انکشاف روستا، تعداد (۵) موسسه در سکتور معارف و کلچر و تعداد (۱) موسسه در سکتور حاکمیت قانون فعالیت داشته که مصروف تطبیق تعداد (۲۶) پروژه در ولایت لوگر میباشد.

نظر به ملاحظه گذارش ششماهه موسسات غیردولتی طی سال ۱۳۹۶ مبلغ (۵۶۱۹۵۲۶,۷۹) دالر امریکایی و مبلغ (۲۲۲۰۰۷۸۷) افغانی از طرف موسسات غیردولتی در این ولا به مصرف رسیده اند .

شماره	وضعیت اقتصادی
۱	<p>عموماً به سطح ولایت ۱۲ قسم معادن در ۱۶ کوه ها (۱. کوه سلطان صیب ۲. کوه سجاوند ۳. کوه آبچکان ۴. کوه خواجه انگور ۵. کوه بیت کول ۶. کوه کلان ۷. کوه جلال ۸. کوه تیره ۹. کوه خشک- یا کوه خوش ۱۰. سیاه کوه ۱۱. کوه دیوارگی ۱۲. کوه میرابدال ۱۳. کوه امان- کوت ۱۴. کوه سیدان ۱۵. لوی-غر ۱۶. حصه اخر سفید کوه) وجود دارد که از جمله به تعداد ۱۵ قرارداد معادن مواد ساختمانی از قبیل (سنگ تعمیراتی وریگ و جغل) از طریق اینریاست با افراد و اشخاص عقد گردیده است. وبه تعداد ۲ قرارداد مواد ساختمانی بعد از طی مراحل قانونی آن غرض منظوری به وزارت معادن وپترولیم ارسال گردیده است. وهمچنان کار قرارداد ۴ معدن مواد ساختمانی در طی مراحل میباشد</p> <p>هدف تعیین شده برای سال (۱۳۹۶)، ۱٫۶ میلیون افغانی بوده، ولی تا هنوز (۳۰ عقرب ۱۳۹۶) ۵۹۸۳۰۵ افغانی عواید جمع آوری گردیده است.</p> <p>ظواهر معدنی سنگ کرومیت در مختلف نقاط ولایت لوگر موقیعت دارد :</p> <p>ظواهر معدنی سنگ کرومیت بلاک محمدآغه وبادام ولسوالی نرخ میدان وردگ از طریق وزارت معادن وپترولیم باشرکت میتایل مایننگ یوکی برای مدت ده سال قرارداد گردیده است .</p> <p>ظواهر معدنی سنگ کرومیت بلاک مغل خیل . سرکنجک وبابوس از طریق وزارت معادن وپترولیم باشرکت ستانه بابا برای مدت ده سال قرارداد گردیده است</p> <p>ظواهر معدنی سنگ کرومیت بلاک دهنو ودادوخیل نیز از طریق وزارت ت معادن وپترولیم باشرکت هاشمی گروپ برای مدت ده سال قرارداد گردیده است</p> <p>ظواهر معدنی سنگ کرومیت ولسوالی ازره ولایت لوگر از طریق وزارت معادن پترولیم سروی ابتدایی ان صورت گرفته است</p> <p>ظواهر معدنی سنگ کرومیت ساحه التمر ولایت لوگرسروی ابتدایی ان صورت گرفته است.</p> <p>ظواهر معدنی زغال سنگ :</p> <p>ظواهر معدنی زغال سنگ در دره اب گنداب در جنوب شرق مرکز ولایت لوگر موقیعت داشته اما تا اکنون سروی ان صورت نگرفته است و استخراج هم نمیشود.</p> <p>ظواهر معدنی مگنیزیت:</p> <p>ظواهر معدنی مگنیزیت درمربوطات ولسوالی محمد آغه موقیعت داردتا اکنون سروی ان صورت نگرفته است واستخراج هم نمیشود.</p> <p>ظواهر معدنی گرافیت :</p> <p>ظواهر معدنی گرافیت در ولسوالی چرخ موقیعت داشته تااکنون سروی ان صورت نگرفته است واستخراج نمیگردد.</p> <p>ظواهر معدنی مولیدینوم سرب وجست:</p> <p>معادن سرب وجست در ساحه منی ولایت لوگر موقیعت دارد</p> <p>پروژه معدن مس عینک یکی از پروژه های مهم اقتصادی کشور بوده که به اساس هدایت مصوبه شماره (۷) مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۶ شورای عالی وزیران ج.ا.ا با کمپنی چینی Jiangxi Copper – MCC عقد قرارداد گردیده، به اساس معلومات وزارت معادن و پترولیم، این معدن بزرگ مس که شاخه های آن تا ولایت کابل و بخش دیگران در ولایت لوگر امتداد یافته، حدود ۸۰۰ کیلومتر مربع مساحت دارد. ذخیرهٔ مس در معدن عینک از ۱۱٫۳ میلیارد تا ۱۷ میلیون متریک تُن تخمین شده و لازم است تا ۳ میلیارد تُن خاک و ریگ از روی معدن که مس مذکور را پوشیده است، برداشته شود. علاوه بر آن، حدود ۷۷۰۰ متریک تُن نقره، ۶۰۰ متریک تُن کوبالت و یک اندازه طلا نیز در این معدن وجود دارد که امور استخراج آن، با شرکت چینی موسوم به "ام سی سی" قرارداد شده و قرار است که این کمپنی بالای این معدن، حدود هشت عشریبه دو میلیارد دالر امریکایی سرمایه گذاری نماید.</p>

وضعیت، تعداد و انواع معادن

۲	وضعیت چگونگی استخراج معادن	سه بلاک سنگ کرومیت که از طریق وزارت قرارداد گردیده است فعلاً در مرحله اکتشاف قرارداد که بعد از مرحله اکتشاف مرحله استخراج ان شروع میشود. اکثر معادن مواد ساختمانی در ولایت لوگر فعلاً به شکل قانونی ان استخراج میگردد اما یکتعداد معادن مواد ساختمانی که در اینولا به شکل غیر قانونی استخراج میگردد کار اکثر ان متوقف و وسایل شان مهرولاک گردیده است. و باید یادآور شویم که قرارداد معادن بر اساس فرمان جلالتمآب رئیس جمهور دولت جمهوری اسلامی افغانستان، متوقف گردیده است.												
۳	گزارش چگونگی موجودیت فابریکه ها و فعالیت های آن در ولایت	در ولایت لوگر کدام فابریکه که بتواند حد اقل ۱۰ نفر کار گرماهر و غیر ماهر را مصروف کار کند، موجود نیست، صرف یک کارگاه موزایک سازی که بطور دایم ۸ نفر در مرکز ولایت مصروف کار اند. سه بلاک سنگ کرومیت که فعلاً در مرحله اکتشاف قرارداد بعد از ختم دوره اکتشاف در مرحله استخراج میروند و شرکتها مکلف اند تا غرض پروسس مواد منرالی فابریکات پروسس خویش را در اینولا ایجاد و نصب نمایند. قابل یاد آوری بوده که در ولایت لوگر یک تعداد متشبهسین خورد خصوصی فعالیت دارند که از جمله فارمهای گاوداری، مرغداری هم ولبنیات ونیز دربخش خانم ها صنایع دست دوزی مهره دوزی فعالیت دارند که جمعاً تعداد کارکنان آن به طور دایمی از (۳ و ۲) نفر زیاد نمی شود که اطلاق فابریکه به آن نمی گردد.												
۴	موجودیت و فعالیتهای شرکت های خصوصی	جمعاً با ریاست اقتصاد ولایت لوگر بتعداد (۲۸۱) شرکت ساختمانی، زراعتی ولوژیستیکی ثبت و راجستر بوده و فعلاً در طول سال جاری بتعداد (۲۱) شرکت ساختمانی عملاً در تطبیق پروژه سهیم هستند.												
۵	موجودیت و فعالیت موسسات غیر دولتی داخلی و خارجی	جمعاً بتعداد (۱۲) موسسه داخلی و خارجی بسطح ولایت لوگر فعالیت داشته که عبارت اند: <table border="1" data-bbox="126 930 931 1071"> <tr> <td>IRC</td> <td>UNMACCA</td> <td>CAF</td> </tr> <tr> <td>WADAN</td> <td>MRCA</td> <td>PIN</td> </tr> <tr> <td>WSTA</td> <td>RSSAO</td> <td>THT</td> </tr> <tr> <td>CRSDO</td> <td>SCA/RAD</td> <td>AWN</td> </tr> </table>	IRC	UNMACCA	CAF	WADAN	MRCA	PIN	WSTA	RSSAO	THT	CRSDO	SCA/RAD	AWN
IRC	UNMACCA	CAF												
WADAN	MRCA	PIN												
WSTA	RSSAO	THT												
CRSDO	SCA/RAD	AWN												
۶	وضعیت صادرات و واردات	ولایت لوگر کدام قلم مهم صادراتی به نظر نمی رسد ولی در موقع رفع حاصلات معمولاً پیاز، کچالو و بانجان رومی، لوبیا، انگور، زردالو را از طریق تجاران محلی غرض فروش به کشور پاکستان ارسال میدارد. در مورد واردات چون کشور ما در مجموع یک مملکت مصرفی بوده که ولایت لوگر اشیای مورد ضرورت خویشرا از ممالک همجوار تا مین مینمایند.												
۷	فعالیت صنایع دستی و ماشینی	صنایع دستی (محلی) در این ولایت اعم از خیاطی، دست دوزی و مهره دوزی بشکل ابتدایی در قراء و قصبات این ولایت معمول و مروج است.												
۸	انواع تولیدات زراعتی	بطور عمده عبارتند از: سیب، زردالو، انگور، پیاز، کچالو، بانجان رومی، گندم، لوبیا، بامیه، تربوز.												

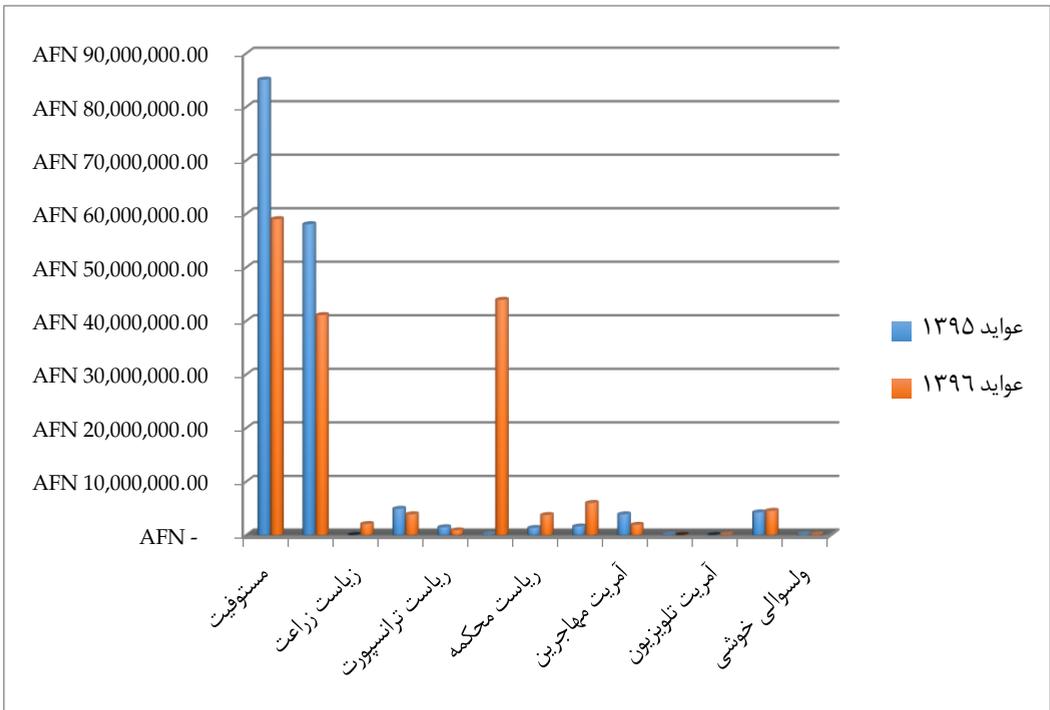
<p>نبود مارکیت و عدم موجودیت سرد خانه ها در مرکز ولسوالی ها نبود فابریکه پروسس لبنیات. اکثریت معادن در مناطق هستند که دارای تهدید بلند امنیتی میباشد که نمیتوانیم آنرا استخراج و یا عقد قرارداد نمایم. معادن بلاک کرومیت محمد آغه و ساحه بادام ولایت میدان وردگ، بلاک سنگ کرومیت مغل خیل، سرکنجک و بابوس، بلاک سنگ کرومیت ده نو و دادوخیل که در ولایت لوگر موقعیت دارند اما عواید از طریق وزارت معادن و پترولیم جمع آوری میگردد با وجودیکه که در قانون معادن صراحت دارد که بر علاوه بودجه اصلی ۵٪ از عواید بدست آمده از معادن باید به همان ولایت تخصیص داده شود. ولی تا به حال این کار صورت نگرفته. هر سال از طرف وزارت مالیه غرض بلند بردن سطح عواید هدف تعیین میشود، که نمیتوان آنرا فقط توسط جمع آوری عواید مواد ساختمانی بدست آورد. بدون از مرکز در هیچ ولسوالی تشکیل ریاست معادن وجود ندارد. کمبود سرپناه برای کسانی که از خارج بر میگردند و یا بخاطر جنگ های داخلی و آفات طبعی بیجای میگردد.</p>	<p>چالشها و مشکلات</p>	<p>۹</p>
<p>در ولایت لوگر پنج بند آب وجود دارد که آب بند خروار در خروار، ابتک در خوشی، کرومبی در ولسوالی بره کی برک، سرخاب در ولسوالی محمدآغه، و بند چرخ در ولسوالی چرخ موقعیت دارد. و اعمار آن باعث آبیاری برخی بیشتر زمین های زراعتی خواهد شد. ایجاد بندهای کوچک آبی بالای رود لوگر ایجاد هایدروپاور در ولسوالیهای خوشی، ازره و محمدآغه ایجاد شهرک ها توسط شرکتهای خصوصی، منظور کردن آن بحیث یک حوزه شاروالی تا بتوانیم خدمات شهری در آن عرضه نمایم. اعمار میدان هوایی ایجاد چک پواینتها در مسیر راه های مواصلاتی، غرض جمع آوری royalty مواد ساختمانی، که به شکل غیر قانونی استخراج میگردد. نظارت و جمع آوری Royalty معادن توسط ریاست معادن ولایت مربوطه که از طریق وزارت عقد قرارداد میگردد. ایجاد تشکیل یک مدیریت عمومی ریاست معادن در هر ولسوالی. یکی از دلایل اساسی که شماری از ادارات نمی توانند بودجه تخصیص یافته انکشافی خود را به وقت و زمان آن به مصرف برسانند، مرکزی بودن بودجه می باشد. لذا، در صورت ولایتی شدن بودجه، طی مراحل پروسه های مالی سرعت یافته و زمینه به مصرف رسیدن بودجه را به شکل مناسب و مطلوب مساعد می سازد. به پلان انکشافی بودجوی ولایت باید هنگام تخصیص بودجه اولویت داده شود. چنانچه در سال گذشته، تنها ۱۵% پلان انکشافی بودجوی ولایت در نظر گرفته شده بود و پس. زیرا در صورت عدم رعایت آن، ممکن است که بعضی از پروژه های انکشافی تخصیص یافته، مطابق نیاز واقعی مردم نباشد. پیشنهاد می گردد تا بودجه شاروالی هر ولایت از طرف مجلس اداری ولایت نهائی گردد نه از طرف اداره مستقل ارگان های محلی. چون نهائی سازی بودجه شاروالی توسط اداره مرکزی، زمان گیر می باشد. پروسه طولی تدارکاتی، یکی از چالش های اساسی در مقابل عرضه خدمات محسوب می گردد. زیرا این پروسه خیلی زمان گیر بوده و فعلاً به حیث یکی از موانع اساسی در مقابل تطبیق پروژه ها شناخته می شود. فلذا، راهکارهای مناسب باید اتخاذ گردد تا پروسه تدارکاتی، تا حد ممکن کوتاه گردد. در جریان پروسه تدارکاتی، دو هئیت به شکل جداگانه فعالیت می کند. یکی، هئیت آفرگشائی و دیگری، هئیت ارزیابی. اما هرگاه این دو هئیت یا دو کمیسیون به یک کمیسیون واحد تبدیل شود تا یک هئیت هم آفرگشائی نماید و هم ارزیابی، پروسه را سرعت می بخشد. همچنان، زمان آفرگشائی و ارزیابی کمتر گردد. بودجه ولایات باید بر اساس پلان ولایتی اختصاص داده شود. پلانی که شامل نیازهای اساسی ولایت مذکور می باشد. این پلان، به حیث یک پلان هدفمند می باشد، به این دلیل واقعی تر می باشد</p>	<p>راه حل ها و پیشنهادات</p>	<p>۱۰</p>

<p>که توسط خود اداره محلی ترتیب شده است و از طرف دیگر، در صورتی که بودجه بر اساس پلان ولایتی اختصاص داده شود، زمینه مصرف کامل بودجه به شکل طبیعی فراهم می گردد.</p> <p>کمرنگ بودن آگاهی مسئولین ادارات محلی از کودهای اختصاص یافته و پروژه های قراردادی - به ویژه در آغاز سال مالی - یکی از چالش های اساسی دیگر درین زمینه می باشد. روی این ملحوظ، هرگاه تمام بودجه اختصاص یافته تمام ربع ها برای ولایت در آغاز سال مالی به ولایت انتقال باید، می تواند مفید و ممد تمام شود. علاوه بر آن، نباید در جریان سال مالی بعد از تشخیص و تثبیت کودها، تغییراتی ایجاد شود که سبب بروز سکنگی در امور می گردد.</p> <p>تعیین فیصدی پیشرفت کار در پروژه های مختلف به شمول پروژه های انکشافی توسط وزارت خانه ها تعیین می گردد و یا اگر توسط ولایت تعیین گردد باز هم وزارت خانه ها هئیت دیگری را برای تعیین فیصدی پیشرفت کار موظف می نمایند که این کار عرضه خدمات، پیشرفت کار، و بازسازی را به کندی و سکنگی مواجه می سازد. لهذا، تعیین فیصدی پیشرفت کار توسط هئیت ولایتی نهائی محسوب شود و این صلاحیت به اداره محلی داده شود.</p> <p>برای خریداری اجناس به شکل پرچون و همچنان اجناسی که صلاحیت خریداری آن به رئیس اداره سپرده شده، توسط هئیت سه نفری صورت می گیرد که این کار، سبب ضیاع وقت، مصارف بیشتر و طولانی شدن بروکراسی می گردد. به طور مثال، هئیتی باید برای خریداری قرطاسبه به ارزش ۱۰ هزار افغانی به مرکز برود که این هئیت مصارفی چون ترانسپورت، اعاشه، سفریه، مکالمات و مراسلات را لازم می سازد. این امر سبب می شود که مصرف خریداری اجناس بیشتر از قیمت جنس گردد. پیشنهاد می گردد که صلاحیت خریداری اجناس به شکل پرچون به رئیس همان اداره تفویض گردد و هئیت خریداری نیز توسط خود اداره در مطابقت با صلاحیت های تفویض شده تعیین گردد. تمرکز مطلق بر قیمت و ارزش پولی توسط مفتشین و سارنوالان هنگام ارزیابی از عوامل اساسی است که سبب کندی در ارائه خدمات گردیده است. چون در واقع دو نوع تفتیش وجود دارد؛ تفتیش عنعنوی (Conventional Auditing) که بیشتر کاغذ محور و فردمحور بوده و روی پیشنهادات عملی و بدیل تمرکز نمی کند تا مشکل اساساً حل شود. اما تفتیش عصری، تفتیشی است که سیاق موضوع را به شکل کامل و جامع مورد مطالعه قرار داده و واقعیت آن را به طور درست معالجه می کند. تفتیش معاصر (Modern Auditing) بیشتر سیستم ویا نظام محور بوده و روی حل واقعی مشکل از طریق ارایه مشوره های اساسی و بنیادی تمرکز کرده و پیشنهادات مشخص ویا بدیل واضح را ارایه می کند. تفتیش در حالت فعلی بعضاً بسیاری مسایل دیگر چون فیصدی مفاد شرکت ها، بیلانس شرکت ها، و مالیه شرکت ها را در نظر نمی گیرد. زیرا تنهاوتنها به قیمت نظر می کند و تمام قضاوت خود را از روی ارزش پولی ویا قیمت پروژه اقتباس می کند. لذا، موفقیت تفتیش درین نیست که اکثریت قراردادهای را لغو اعلام کند، بلکه کوشش شود تا تمرکز تفتیش روی حل بنیادی موانع در مقابل ارایه خدمات باشد. به همین دلیل، پیشنهاد می گردد که هر قانون، طرز العمل و هر پالیسی که در عمل نتیجه نداده، معلوم گردد تا بتوانیم اصلاحات اساسی را در پروسه تفتیش و ارزیابی اسناد وارد نمائیم.</p> <p>برای کوتاه سازی پروسه انتقال پول به ادارات، پیشنهاد می گردد تا هر اداره دارای حساب بانکی (Bank Account) مشخص به خودش باشد. چون تا زمانی که یک اداره از دریافت پول در حساب خود توسط مستوفیت مطلع می شود، زمان زیادی را دربر می گیرد. و مستوفیت هم تا زمانی که فورم بی ۲۰ یا تخصیص به اداره مربوطه نرسیده باشد، اجراء نمی کند. اکثراً بی ۲۰، بیست تا بیست و پنج روز ناوقت تر در هر ربع از طریق وزارت خانه به ریاست مربوطه می رسد که در یک سال مجموعاً در حدود سه ماه تأخیر و بدون مصرف پول سپری می گردد. به این دلیل، پیشنهاد می گردد تا برای ادارات حساب بانکی مستقل ایجاد شده و پول - بودجه عادی و انکشافی - مستقیماً به حساب بانکی اداره انتقال داده شود ویا حداقل از رسیدن پول در حساب باخبر شوند. خلص این که چنان میکانیزمی ایجاد شود تا بدون رسیدن فورم بی ۲۰ هم در حدود صلاحیت تفویض شده اجراء شود. به این ترتیب، بعضی اوقات زمانی که سیستم (AFMIS) به خرابی مؤقتی مواجه می شود، این پروسه بیشتر طولانی می گردد.</p> <p>برای مامورین دولتی در ولایات از کرایه ترانسپورت مطابق طرز العمل مامورین دولتی در روزهای رسمی مستفید نمی گردد. لذا، پیشنهاد می گردد تا به خاطر تأمین عدالت و مساوات، همان پول ۸۰ افغانی که برای مامورین در پایتخت در نظر گرفته شده، برای مامورین ولایات نیز در نظر گرفته شود.</p>	
---	--

<p> پروژه‌های انکشافی که از صلاحیت‌های ادارات محلی اند، باید از طریق ادارات محلی پی‌گیری شود و از وزارت‌خانه‌ها به ولایات انتقال گردد. گرچه مصوبات کابینه از سال ۱۳۸۵ و حکومت جدید - وحدت ملی - درین زمینه وجود دارد، ولی بازمه پروسه تدارکاتی آن در وزارت پی‌گیری می‌شود که سبب تراکم بی‌مورد کاری می‌گردد. این نوع پروژه‌ها باید پروسه‌های تدارکاتی و مالی خود را با منظوری وزارت در ولایت مربوطه طی کند. </p> <p> اکثرأ در ارایه ارقام تناقض مشاهده می‌شود. این تناقض از سوی ادارات دخیل مثل مستوفیت، وزارت مالیه، وزارت‌خانه‌های دیگر و ریاست‌های مستقل قابل مشاهده است. این تناقض هنگام تخصیص بودجه و مصرف در بودجه عادی و انکشافی رخ می‌دهد. </p> <p> عدم مصرف بودجه و زمان تعیین شده فعلی برای آن بادر نظر داشت اوقات زمانی فصلی، واقعی نمی‌باشد. زیرا سه ماه اخیر سال ۱۳۹۵ فصل زمستان بوده که فرصت کار اساسی نمی‌باشد و سه ماه نخست سال ۱۳۹۶ نیز فصل بهار بوده که نیمه زمستان و نیمه بهار می‌باشد و فرصت بنیادی کار حاصل نمی‌شود. سه ماه تابستانی - مخصوصاً درمورد پروژه‌های زیربنائی و ساختاری، فصل تکمیل نمودن پروسه‌های تدارکاتی و غیره می‌باشد که درین صورت، تنها سه ماه برای کار می‌ماند که مهلت کافی و واقعی برای مصرف بودجه نمی‌باشد. فلهدا، پیشنهاد می‌گردد که طبق مصوبات کابینه، صلاحیت‌های مالی و بودجوی به ولایات انتقال گردد تا از یک سو روند کار سریع شود و از سوی دیگر، باعث سبک سازی حجم کاری بر وزارت‌خانه‌ها گردد. </p> <p> تعدیل کودها، باب‌ها و فصل‌ها باید طی مراحل طولی را بگذارند تا اجرا شود. زیرا والی ولایت حتی در تعدیل این‌ها هم صلاحیت ندارد. گرچه اداره مستقل ارگان‌های محلی درین مورد پالیسی طرح کرده است، ولی تا هنگام عملی شدن آن، این مشکل می‌تواند از طریق اعطای صلاحیت تعدیل کودها به والیان ولایات حل گردد. اگر مشکل ظرفیت وجود دارد، ولایت لوگر حاضر است تا این اقدام را به‌حیث یک مرحله تجربوی و آزمایشی آغاز کند. </p> <p> پروژه‌های انکشافی معمولاً توسط دونه‌ها، وزارت‌خانه‌ها، وکلای محترم، و رؤسای واحدهای دومی در ولایات پیشنهاد می‌گردد. برای واقعی سازی آن و برای این‌که بودجه به وقت و به‌شکل درست به مصرف برسد، بهتر این است تا در ولایت؛ کمیسیون مشترک وکلای ولسی جرگه، وکلای مشرانو جرگه، و وکلای شورای ولایتی در حضور نماینده باصلاحیت وزارت محترم مالیه به طرح پروژه‌ها بپردازند و پس از نهائی سازی آن، به وزارت محترم مالیه پیشنهاد و شامل بودجه ملی انکشافی شود. </p> <p> عدم معلومات درمورد پروژه‌های انکشافی یکی از دلایل دیگری است که اکثرأ ادارات محلی به آن دچار می‌باشد. راه حل آن این است تا برنامه‌های آموزشی، ارتقای ظرفیت و موارد دیگر مثل پالیسی‌سازی و برنامه‌ریزی در زمستان طرح گردد ولی تطبیق آن در طول سال ادامه یابد تا از تمام فصول سال در وقت و زمان مناسب اش، استفاده شود. یعنی اواخر خزان، زمستان و اوایل بهار زمان برنامه‌ریزی، پالیسی‌سازی و ارتقای ظرفیت باشد ولی سایر اوقات، زمان تطبیق پروژه‌های زیربنائی و ساختاری باشد. </p> <p> بودجه کافی و مشخص برای حفظ و مراقبت پروژه‌های انکشافی و حتی مقام ولایات و تعمیر ادارات وجود ندارد. حالآنکه پروژه‌های زیربنائی نیازمند حفظ و مراقبت تخنیکی دوامدار می‌باشد. نهائی سازی طرح و پالیسی ارگان‌های محلی در هم‌آهنگی با وزارت محترم مالیه پیرامون صلاحیت والیان در پروژه‌های انکشافی. </p> <p> نهائی سازی احصائیه گیری دقیق و تفکیک زمین‌های دولتی و غیر دولتی با دیعات آن توسط وزارت‌خانه‌های ذیدخل. </p> <p> ولایتی ساختن تدارکات پروژه‌های انکشاف دهات از طریق ریاست مربوطه و تطبیق پروژه‌های کوچک و محدود از طریق شوری‌های انکشافی. </p>	
---	--

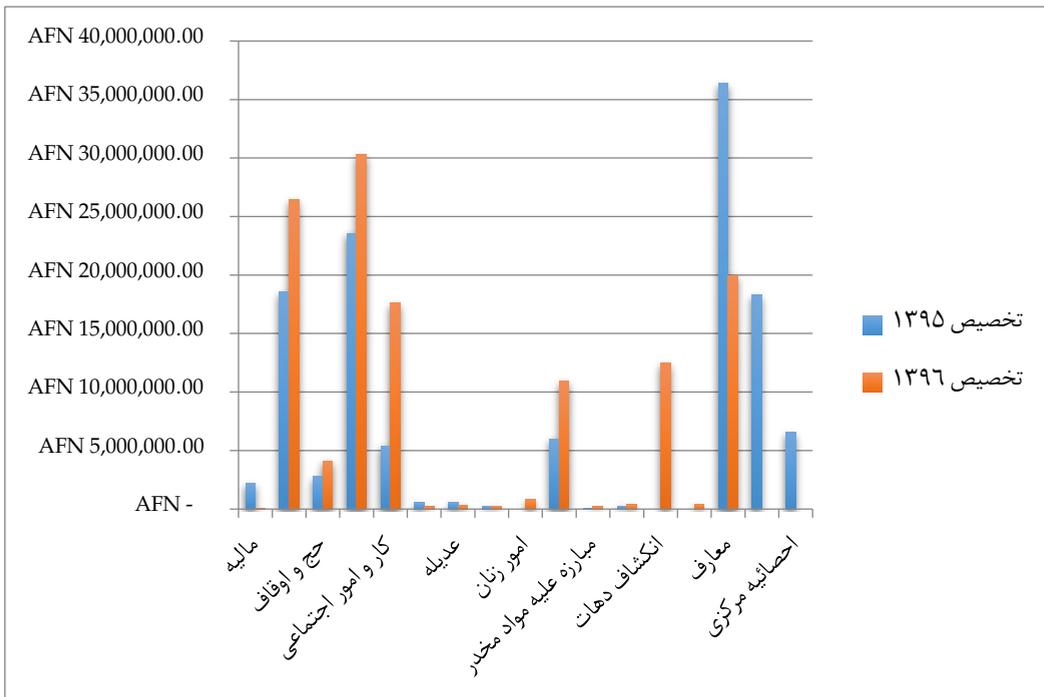
چارتها و گرافهای مقایسوی عواید و مصارف:

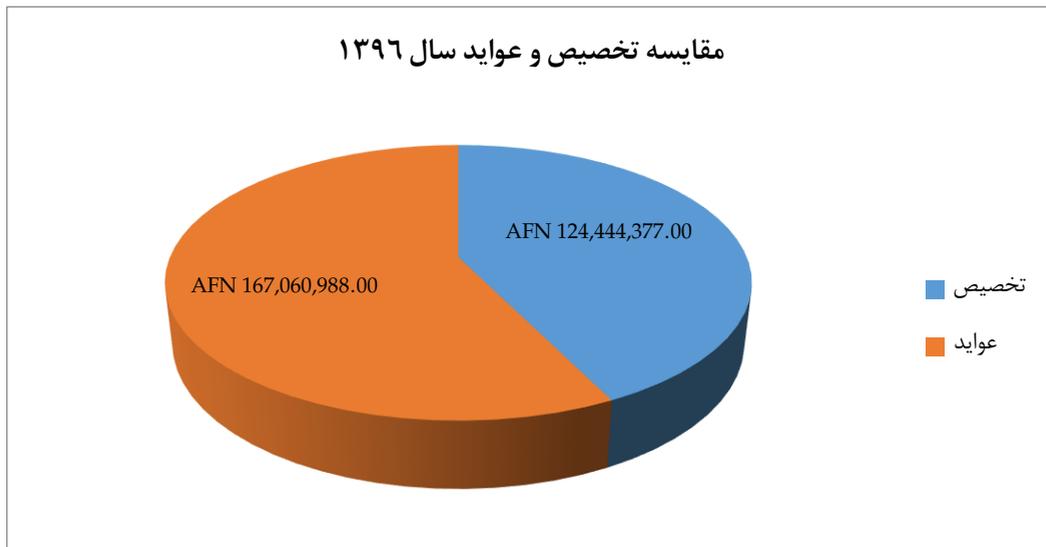
شماره	مرجع مربوطه	عواید ۱۳۹۵	عواید ۱۳۹۶
۱	مستوفیت	AFN ۸۵'۰۶۵'۲۴۶,۰۰	AFN ۵۸'۹۸۷'۶۵۵,۰۰
۲	قومندانی امنیه	AFN ۵۸'۰۴۵'۵۱۶,۰۰	AFN ۴۱'۰۵۷'۴۰۷,۰۰
۳	زیاست زراعت	AFN ۴'۷۱۵,۰۰	AFN ۲'۰۵۲'۹۳۰,۰۰
۴	ریاست مخابرات	AFN ۴'۸۹۵'۸۶۹,۰۰	AFN ۳'۸۷۰'۲۴۵,۰۰
۵	ریاست ترانسپورت	AFN ۱'۴۴۵'۵۸۳,۰۰	AFN ۸۶۶'۱۶۸,۰۰
۶	ریاست کار، امور اجتماعی	AFN ۱۲۷'۹۵۰,۰۰	AFN ۴۳'۹۱۷'۰۰۸,۰۰
۷	ریاست محکمه	AFN ۱'۳۱۲'۵۸۳,۰۰	AFN ۳'۷۲۷'۵۴۳,۰۰
۸	ریاست معادن	AFN ۱'۵۹۳'۱۱۳,۰۰	AFN ۵'۹۸۳'۰۵۵,۰۰
۹	آمریت مهاجرین	AFN ۳'۸۵۶'۲۰۰,۰۰	AFN ۱'۹۰۵'۰۰۰,۰۰
۱۰	ریاست پوهنتون	AFN ۷۰'۰۰۰,۰۰	AFN -
۱۱	آمریت تلویزیون	-	AFN ۷۲'۷۶۰,۰۰
۱۲	ولسوالی محمدآغه	AFN ۴'۳۳۲'۴۱۱,۰۰	AFN ۴'۵۲۳'۲۱۷,۰۰
۱۳	ولسوالی خوشی	AFN ۱۲۳'۴۲۵,۰۰	AFN ۹۸'۰۰۰,۰۰
۱۴	مجموع	AFN ۱۶۰'۷۷۲'۶۱۱,۰۰	AFN ۱۶۷'۰۶۰'۹۸۸,۰۰

گراف مقایسوی عواید سالهای ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶، به تفکیک ادارات

شماره	اداره	تخصیص ۱۳۹۵	تخصیص ۱۳۹۶
۱	مالیه	AFN ۲'۱۶۶'۰۰۵,۰۰	AFN ۶۸'۶۴۰,۰۰
۲	صحت عامه	AFN ۱۸'۵۶۷'۵۴۳,۰۰	AFN ۲۶'۴۱۸'۵۵۷,۰۰
۳	حج و اوقاف	AFN ۲'۷۷۲'۲۳۷,۰۰	AFN ۴'۱۱۶'۲۳۵,۰۰
۴	زراعت	AFN ۲۳'۵۷۶'۸۲۸,۰۰	AFN ۳۰'۳۰۲'۲۰۱,۰۰
۵	کار و امور اجتماعی	AFN ۵'۴۰۱'۵۰۰,۰۰	AFN ۱۷'۶۲۶'۶۴۴,۰۰
۶	اطلاعات و فرهنگ	AFN ۵۳۶'۷۷۱,۰۰	AFN ۱۹۳'۰۰۰,۰۰
۷	عدیله	AFN ۵۵۸'۵۹۰,۰۰	AFN ۳۱۵'۰۰۰,۰۰
۸	اصلاحات اداری	AFN ۲۴۲'۰۰۰,۰۰	AFN ۲۵۹'۵۰۰,۰۰
۹	امور زنان	-	AFN ۸۰۰'۶۱۷,۰۰
۱۰	آراضی	AFN ۶'۰۰۰'۰۰۰,۰۰	AFN ۱۰'۹۳۲'۲۹۴,۰۰
۱۱	مبارزه علیه مواد مخدر	AFN ۶۵'۰۰۰,۰۰	AFN ۲۰'۶'۰۲۵,۰۰
۱۲	مهاجرین	AFN ۲۶۸'۰۰۰,۰۰	AFN ۳۷۲'۵۲۰,۰۰
۱۳	انکشاف دهات	-	AFN ۱۲'۴۶۸'۰۰۰,۰۰
۱۴	اقتصاد	-	AFN ۴۰۰'۰۰۰,۰۰
۱۵	معارف	AFN ۳۶'۳۹۲'۴۳۵,۰۰	AFN ۱۹'۹۶۵'۱۴۴,۰۰
۱۶	المییک	AFN ۱۸'۲۹۶'۲۵۱,۰۰	AFN -
۱۷	احصائیه مرکزی	AFN ۶'۵۳۶'۵۰۷,۰۰	AFN -
۱۸	مجموع	AFN ۱۲۱'۳۷۹'۶۶۷,۰۰	AFN ۱۲۴'۴۴۴'۳۷۷,۰۰

۶- تحلیل وضعیت موجوده سکتور مصونیت اجتماعی (به تفکیک ولسوالی ها)

سکتور مصونیت اجتماعی مطابق تقسیم بندی کمیته انکشافی اساساً شامل ریاست کار و امور اجتماعی و شهدا و معلولین، ریاست عودت مهاجرین، ریاست امور زنان، ریاست سرحدات و قبایل، آمریت مستقل کوچی ها، ریاست مبارزه با حوادث طبیعی، ریاست سره میاشت، ریاست شورای ولایتی و نهاد های کمک کننده ذیربط میباشد. ریاست کار و امور اجتماعی شهدا و معلولین ولایت لوگر ریاست سکتور مصونیت اجتماعی را دارا بوده که این سکتور بخاطر ایجاد پروژه های تعلیمات فنی و حرفوی و دریافت کار به افراد و اشخاص بیکار و از تحصیل بازمانده، توزیع کارت جواز کار به متقاضیان افراد داخلی و خارجی نظر به درجه تحصیل و وظیفه، ترتیب و تنظیم اسناد کارمندان متقاعدین ملکی و نظامی و اجرای حواله حقوق متقاعدین، کمک و مساعدت و ترتیب اسناد معلولین، معیوبین و شهدا، ثبت و راجستر به پروسه سیستم بانکی سازی متقاعدین، معلولین و فامیل های شهدا. ایجاد کودکانستان ها در سطح مرکز شهر و ولسوالی های آن بخاطر آموزش و پرورش اطفال قبل از مکتب کمک و مساعدت به اطفال متضرر و متخلف از قانون و اطفال تحت حجز مسوولیت تدویر جلسات ماهوار سکتور مصونیت اجتماعی و شبکه عملکرد محافظت اطفال ابراز نظر در جلسات بخاطر بهبود داخل شهر و ولسوالی ها و دفاع از حقوق اطفال فرار از منزل، گدا ها، تجاوز های جنسی، متضررین، سروری و تشخیص خانواده های بی بضاعت و بیجا شده گان دریافت کمک و مساعدت و همچنان تمرکز کار سکتور را بیشتر مسائل انکشافی در این سکتور تشکیل میدهد و فعالیت های آن از طریق جلسات سکتوری و کمیته انکشافی ولایت تنظیم میگردد.

چالش ها در سکتور:

افزایش میزان فقر و بیکاری درشهر، ولسوالی و قریه ها به گونه روز افزون.

عدم موجودیت برنامه های عملی برای رسیدگی به مشکلات و نیاز مندی های زنان معیوب و معلول

نبود زمینه های اشتغال برای جوانان، زنان و افراد معلول.

نبود منابع غذایی کافی برای مردم

کمبود کورس های آموزش فنی و حرفوی در سطح ولایت

نبود تعمیر دولتی غرض استفاده دفتر مرکزی کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین.

نبود بودیجه انکشافی، عدم امنیت مناسب و عنعنات نادرست از جمله چالش های است که ریاست امور زنان به آن مواجه میباشد.

نبود ترانسپورت مناسب جهت انتقال کارمندان اداره .

نبود چاه آب اشامیدنی در تعمیر اداری آمریت کوچیها.

نبود احاطه ستندرد برای تعمیر اداری آمریت کوچیها.

نبود ترانسپورت برای کارمندان و کارکنان اداره .

نداشتن مدیریت کوچیها در ولسوالی های ولایت لوگر.

عدم موجودیت موسسات در بخش خدمات صحتی برای کوچیها.

دسترسی زنان و مردان به محیط زیست مصئون و سالم

ایجاد کمیسیون محیط ریستی متشکیل از ارگان های مختلف (محیط زیست، شاروالی، قومندانی امنیه، صحت عامه و حج و اوقاف) تدویر ورکشاپ و سیمینار های آگاهی عامه در مرکز ولایت و ولسوالی محمد اغه، و نظارت و جلوگیری از تخلیه فضلاب در نزدیکی خانه های مسکونی تثبیت کیفیت اب اشامیدنی مرکز و ۳ ولسوالی این ولایت از وسایل پارمیتر های دست داشته توزیع ۷۰ جلد کتاب و مجلات محیط زیستی به مکاتب ترتیب و توزیع ۳۹۰ قطعه لایحه حفظ الصحیه و رهنمود برای هفت صنف درشهر پل علم و محمد اغه و خوشی.

دسترسی به خدمات اجتماعی به ویژه برای زنان

معرفی تعداد ۴ تن از طبقه اناث به صفوف پولیس همکاری رهنمایی ۱۷۵ تن زنان غرض اشتراک در برنامه پرموت جهت کاراموزی .

درسال ۱۳۹۶ به تعداد ۲۵ سیمینار ها و ورکشاپ های آگاهی دهی برای ۱۵۰۰ تن زنان توسط موسسات و ادارات دولتی

وARTF در مرکز و ولسوالی خوشی و ولسوالی محمد اغه

ایجاد کورس حرفه های خیاطی برای تعداد ۸۰ زنان در ۲۲ صنف درسی به همکاری موسسه IRC کاهش میزان خشونت ها در ولایت ، ارایه مشوره های حقوقی ، بلند بردن سطح آگاهی و دریافت آگاهی درمورد حق و حقوق خانم هادر ولایت لوگر .

به تعداد ۴۱ قضیه در طول سال ۱۳۹۶ در ریاست امور زنان تثبث و رسیدگی به آن گردیده است ارایه پروگرام های آگاهی و کمپاین ۱۶ روزه محوه خشونت علیه زن در ریاست ها و مکاتب مرکز ولسوالی ها.

ریاست امور زنان ولایت لوگر به سطح ولسوالی ها نیز ریس و اعضای شوراهای زنانه را دارد که بصورت غیر رسمی بطور رضاکار فعالیت می نماید.

در جریان ۱۳۹۶ به تعداد ۲۰ تن فارغین صنف ۱۲ بری مشاور تغذیه در ولسوالی ها و مرکز ولایت به ریاست صحت عامه معرفی گردیده .

در جریان ۱۳۹۶ به تعداد ۳۰ تن فارغین صنف ۱۲ بری نرسنگ و قابلیت معرفی گردیده اند

در جریان ۱۳۹۶ به تعداد ۱۲ تن محصلین طبقه اناث جهت ارتقا ظرفیت درپرورگرام ۹ ماهه به موسسه محترم ناروی از طریق ریاست امور زنان لوگر معرفی گردیده است.

ازدیاد کارمندان طبقه اناث در سال ۱۳۹۷ از سه به هشت تندر

ایجاد کتاب خانه در ریاست امور زنان

اشتراک در میز گرد نقش زنان در خانه واده و وضعیته رسانه ها و جامعه مدنی ولایت لوگر

اشتغال زایی برای زنان و مردان

در سال ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ به تعداد ۵۸ تن زنان به تعداد ۱۹۲ تن ذکور بعداز فراگیری حرفه های مختلف و فراغت مشغول ازادگردیده و درسال ۱۳۹۷ به تعداد ۵۰ تن اناث ۱۰۰ تن ذکور در شش ماه حرفه تحت آموزش میباشد .

درسال ۱۳۹۶ به تعداد ۵۸ باب شیلتر به همکاری موسسه ابرار در شهرک مهاجرین و عودت کننده گان تطبیق گردیده است .

در سال ۱۳۹۷ به تعداد ۱۱۸۳ نمره رهائشی برای عودت کننده گان فاقد اسکان یا سرپناه که به همکاری مقام محترم وزارت خط اندازی که از جمله به تعداد ۲۵۵ نمره رهائشی از طرف کمیسیون محترم ولایتی

تایید و برای شان توزیع گردیده است .

رسیده گی به/ مدیریت حوادث طبیعی

برای متضررین ناشی از حوادث (بی جاه شده ، سیلاب) برای ۱۱۳۹ فامیل بسته های غذایی توزیع گردیده است .

برای متضررین ناشی از حوادث (سیلاب جنگ و آتش سوزی) برای ۱۴۳ فامیل پول نقد کومک صورت گرفته.

تامین امنیت گروه های آسیب پذیر به ویژه زنان و کودکان

فصل سوم

بودجه انکشافی و مصارف پروژه های انکشافی ولایت لوگر به تفکیک

سکتور

معارف:

وزارت معارف در راستای تلاش رسیدن به دیدگاه این اداره که عبارت از انکشاف سرمایه بشری مطابق به اصول و اساسات دین مقدس اسلام، احترام به ارزش های ملی و حقوق بشر از طریق فراهم آوری زمینه دسترسی مساویانه همه اتباع کشور به تعلیم و تربیه با کیفیت میباشد، بتعداد ۲۶۷ مکاتب تعلیمات عمومی، ۶ دارالمعلمین، ۶ مکاتب تخنیک، ۲۸ مدارس دینی، و ۲ باب مکتب شخصی فعالیت دارند. مجموعاً به تعداد ۱۲۶۷۸۳ شاگرد که از آنجمله ۹۲'۳۳۳ ذکور و ۳۴'۴۵۰ آن از طبقه انات در این مکاتب مشغول فراگیری دانش هستند.

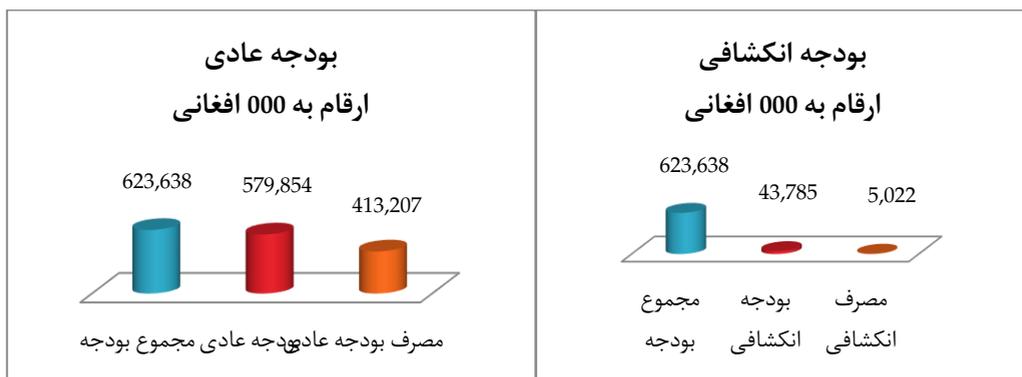
جدول ذیل معلومات مختصر را در مورد وضعیت معارف این ولایت بیان میکند.

تشریحات عمومی سکتور معارف								
کنگوری	مکاتب عمومی	دارالمعلمین	مکتب شخصی	مدارس	تعداد شاگردان			
					مکاتب تخنیک	ذکور	انات	مجموع
تعداد	۲۶۷	۶	۲	۲۸	۶	۹۲'۳۳۳	۳۴'۴۵۰	۱۲۶'۷۸۳

در یک دهه گذشته در اثر فعالیت، سعی و تلاش دولت جمهوری اسلامی افغانستان فامیل ها علاقمند بیشتر به تعلیم و تربیه گردیده و اطفال خود را برای فراگیری تعلیم به مکاتب میفرستند.

بودجه معارف:

وزارت معارف سالانه بودجه قابل ملاحظه در هر دو بخش عادی و انکشافی دریافت میکند و قسمیکه در شکل دیده میشود مقدار زیاد آن در بخش بودجه عادی به مصرف میرسد و دلیل عمده آن عبارت است از موجودیت تشکیل بزرگ در وزارت معارف و مصارف عادی برای تعداد زیاد مکاتب که در سرتاسر کشور موجود است میباشد. جزئیات بودجه معارف ولایت لوگر در شکل ذیل انعکاس داده شده.

پروژه های انکشافی که در این ولایت از طریق وزارت معارف در سال ۱۳۹۷ تحت تطبیق میباشد قرار ذیل است.

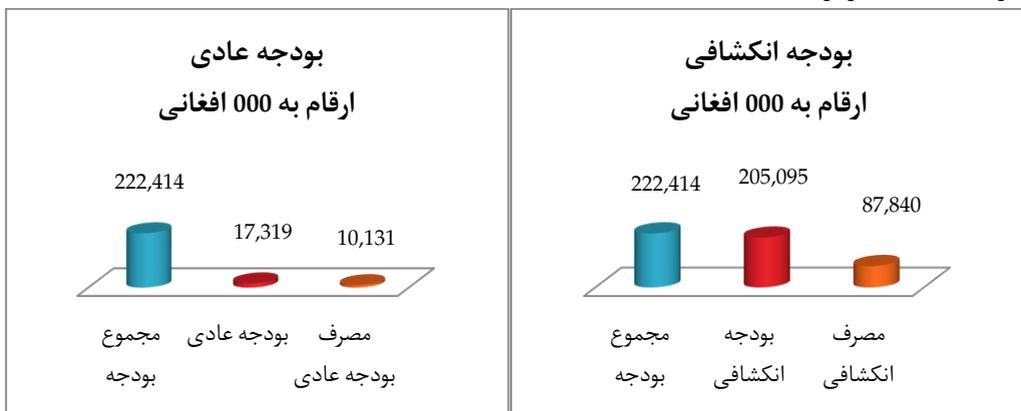
پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
اعمار و تجهیز مکاتب تعلیمات عمومی	۲۴'۹۹۰'۰۰۰	۸%
انکشاف زیربنای تعلیم و تربیه	۷۸۹'۹۷۶	۳۵%
مدیریت و ارتقای ظرفیت	۱۰۹'۳۳۳	۰%
سواد آموزی و تعلیمات غیر رسمی	۱'۵۰۰'۶۲۶	۵۵%
پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال و غرب	۶'۷۶۶'۴۲۳	۰%
انکشاف و تقویت برنامه های سواد آموزی	۴۲'۰۰۰	۱۰۰%
وجوه غیر مشروط ولایات	۶'۲۳۵'۱۰۷	۰%
استخدام معلمان و اناث در روستاها	۳'۳۴۸'۴۶۹	۵۶%
تکمیل پروژه های باقیمانده مکاتب نا تکمیل EQUIP	۲'۹۰۳	۰%
مجموع	۴۳'۷۸۴'۸۳۷	۱۱%

زراعت:

ولایت لوگر یکی از ولایات زراعتی میباشد که هشتاد در صد اقتصاد مردم آن متکی به زراعت میباشد. زارعین این ولایت همه سال هزاران تن محصولات زراعتی از قبیل گندم، جوار، لوبیا، جو و سبزیجات مختلف از قبیل بامیه، بادنجان رومی، بادرنگ که در ساحه ۵۱،۵۰۰ جریب زمین آبی و ۳۴،۳۰۰ للمی کشت میشود. در این ولایت میوه جات مختلف چون سیب، انگور، زردالو و بادام نیز تولید میشود که نهال های آن در ۳۲۲۷ هکتار زمین کاشته شده و همه سال حاصل میدهد

بودجه بخش زراعت:

قسمیکه در شکل دیده میشود بودجه انکشافی بخش زراعت ولایت لوگر به مراتب بیشتر از بودجه عادی این اداره میباشد که در گراف

پروژه های انکشافی که در ولایت لوگر در سال مالی ۱۳۹۷ تحت تطبیق میباشد قرار شرح ذیل است.

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷ زراعت

پروژه	بودجه	فیصدي مصرف
تهيه و توزيع تخمهای بذري و کود کيمياوی	۱۹'۳۵۲'۷۰۰	۴۴%
برنامه ملی انکشاف مالداري و صحت حیوانی	۱'۰۴۷'۸۳۲	۱۰۰%
برنامه ملی باغداری و مالداري (NHLP)	۳۸'۶۶۷'۵۰۷	۴۳%
مبارزه علیه آفات و امراض نباتی	۷۱۹'۶۰۰	۱۰۰%
تنظیم آب در مزرعه (OFWMP)	۱۱'۱۵۳'۳۶۶	۴۳%
توسعه کشت پخته و زعفران	۳'۱۳۴'۰۰۰	۱۰۰%
برنامه ملی تنظیم منابع طبیعی به اشتراک جامعه	۱'۲۶۵'۰۰۰	۱۰۰%
پروژه آبیاری و ذخایر آب	۱۰۲'۹۴۱	۱۰۰%
برنامه زراعت و مالداري به اشتراک مردم (CLAP)	۶۷'۶۷۴'۲۳۵	۷۷%
مدیریت رفع حاصل و ارزش افزائی محصولات میوه در کشورهای عضو سارک	۵'۴۱۴'۶۱۸	۰%
ایجاد باغچه های خانگی و مصونیت غذائی	۱'۴۴۱'۲۵۰	۴%
برنامه ملی دارایی اولویت	۷'۵۰۲'۷۱۳	۰%
اعمار کمپلکس سردخانه های عصری	۴۷'۶۱۸'۹۹۰	۰%
مجموع	۲۰۵'۰۹۴'۷۵۲	۴۳%

تحصیلات عالی:

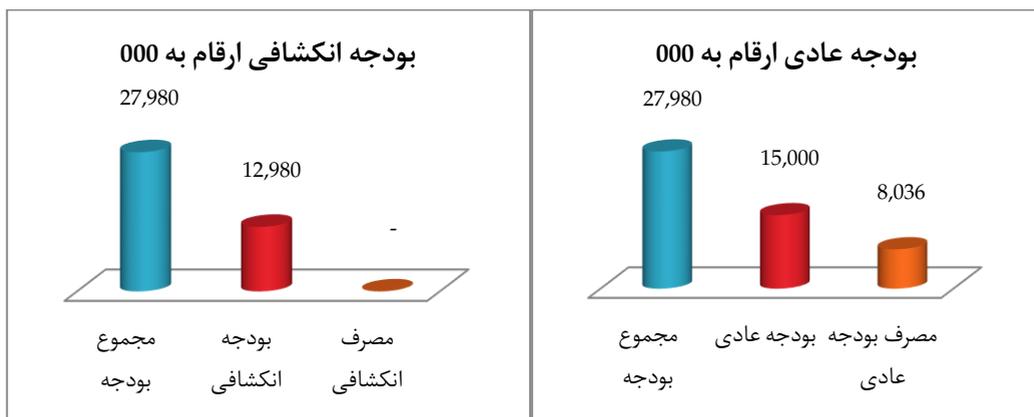
در ولایت لوگر یک پوهنتون دولتی فعال میباشد، این پوهنتون دارای یک پوهنچی میباشد. بتعداد ۲۷۴ محصلین مصروف فراگیری علم و دانش تحت نظر تعداد ۸ تن استادان میباشد. جزئیات بیشتر در جدول ذیل انعکاس داده شده.

تشریحات عمومی تحصیلات عالی

کنگوری	ولایت	تعداد پوهنتون	تعداد پوهنچی	تعداد استاد	ذکور	اناث	تعداد محصلین	ذکور	اناث
تعداد	لوگر	۱	۱	۸	۸	-	۲۷۴	۲۳۲	۴۲

بودجه تحصیلات عالی:

مجموعاً بودجه که وزارت تحصیلات عالی برای ولایت لوگر تخصیص داده به ۲۷ میلیون افغانی بالغ میشود که بیشترین سهم این مبلغ روی بودجه عادی بمصرف خواهد رسید و در بخش انکشافی بودجه کمتر اختصاص داده شده.

در این ولایت در بخش تحصیلات عالی در سال ۱۳۹۷ بتعداد ۲ پروژه انکشافی تطبیق گردیده است که ذیلاً بیان میگردد.

پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
اعمار تاسیسات و خریداری تجهیزات موسسه تحصیلات عالی لوگر	۱۰'۱۴۱'۲۲۳	۰٪
وجوه غیر مشروط برای پوهنتون های ولایتی	۳'۸۳۹'۰۰۰	۰٪
مجموع	۱۲'۹۸۰'۲۲۳	۰٪

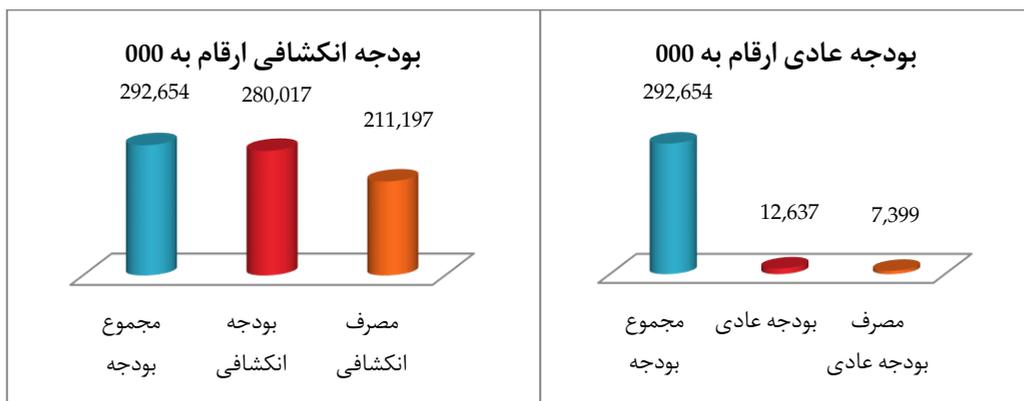
صحت عامه:

در این ولایت به تعداد ۳ شفاخانه دولتی و ۱۹۸ پوسته صحتی فعال میباشد. مجموع بتعداد ۵۳ داکتر مصروف عرضه خدمات صحتی بوده و این سه شفاخانه و ۱۹۸ پوسته صحتی ظرفیت تداوی ۲۲'۵۱۲ مریض را دارا میباشد. احصائیه مراکز عرضه خدمات صحتی در ولایت لوگر قرار جدول ذیل میباشد.

کتنوری	شفاخانه دولتی	شفاخانه شخصی	پوسته صحتی	تعداد دکتوران	ظرفیت تداوی مریضان
تعداد	۳		۱۹۸	۵۳	۲۲'۵۱۲

بودجه بخش صحت عامه:

بودجه که برای عرضه خدمات صحتی در ولایت لوگر از جانب وزارت صحت عامه در نظر گرفته شده در گراف ذیل نشان داده شده، و گراف نشان دهنده این است که بیشترین بخش بودجه بالای پروژه های انکشافی بمصرف میرسید.

به تعداد ۹ پروژه های انکشافی که از جانب وزارت صحت عامه در این ولایت در سال ۱۳۹۷ تطبیق گردیده است قرار ذیل است:

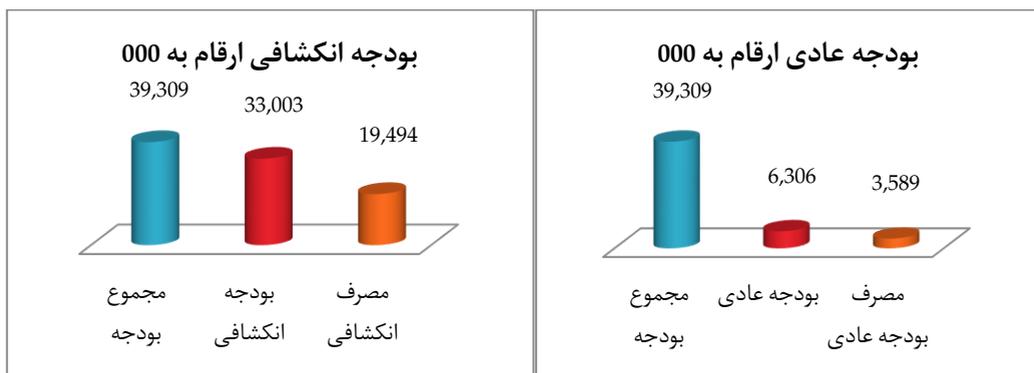
پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
برنامه ملی معافیت کتلوی	۷۵۸'۴۰۰	۸۴٪
تاسیس مراکز تداوی معتادین در ولایات کشور	۱۰'۸۳۴'۵۱۶	۵۶٪
اعمار و تجهیز ۳ مرکز صحتی اساسی (BHC) در ولایت لوگر برای کوچی ها	۱۰'۹۳۴'۴۰۰	۱۰۰٪
تقویت نظام صحتی در مرحله عبور	۱۳۴'۳۸۱'۸۸۷	۷۲٪
پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال وغرب	۸'۵۵۴'۱۵۳	۷۶٪
تقویه سیستم صحتی (روندسوم)	۳۰۰'۰۰۰	۵۰٪
اعمار کلینیک ها، شفاخانه ها و پروژه های ولایتی برای سال های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷	۱۱'۰۹۰'۴۵۸	۸۰٪
اعمار و بازسازی تاسیسات صحتی در ولایات از وجوه غیرمشروط	۲۱'۷۶۰'۰۲۶	۰٪
پروژه صحتمندی	۸۱'۴۰۳'۴۳۶	۱۰۰٪
مجموع	۲۸۰'۰۱۷'۲۷۶	۷۵٪

انرژی و آب:

در حال حاضر ۳ پروژه انکشافی که تحکیم سواحل دریایی و تنظیم آب میباشد در این ولایت مورد تطبیق است، و در سال آینده نیز چندین پروژه قرار است تطبیق شود که آن هم در بخش تنظیم منابع آبی میباشد ولی در عرصه فراهم نمودن منابع برق/انرژی در حال حاضر هیچ پروژه روی دست نیست.

بودجه بخش انرژی و آب:

بودجه این ولایت در بخش انرژی و آب به ۳۹ میلیون افغانی بالغ میشود که بیشترین سهم آن در بخش انکشافی بمصرف خواهد رسید.

به تعداد ۲ پروژه انکشافی در بخش انرژی و آب در سال ۱۳۹۷ در این ولایت تطبیق گردیده است که ذیلآ بیان میگردد.

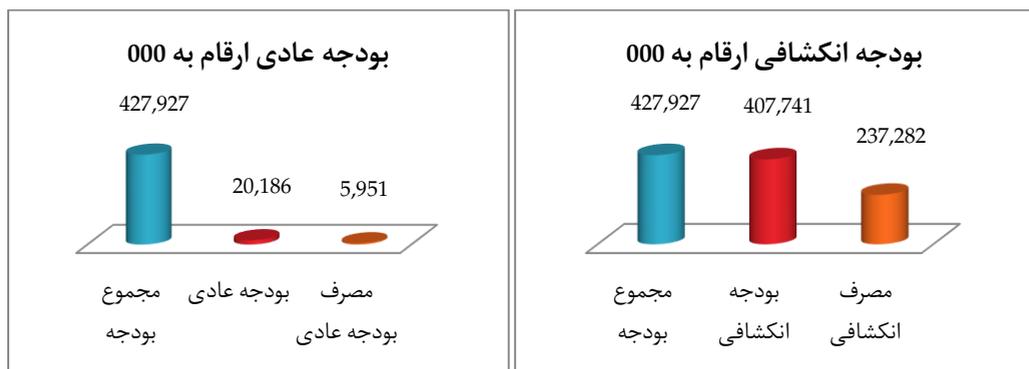
پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
احیاء - دیزاین - ساختمان دستگاه های کوچک برق آبی و تکمیل امور باقیمانده دستگاه برق آبی ولسوالی چرخ لوگر و ولایت پنجشیر	۴'۲۱۲'۹۳۰	۵۱٪
تحکیم سواحل دریا ها	۲۸'۷۸۹'۹۲۳	۶۰٪
مجموع	۳۳'۰۰۲'۸۵۳	۵۹٪

فواید عامه:

در ولایت لوگر وزارت فواید عامه دو نوع سرک اعمار نموده که عبارت از سرکهای قیرریزی شده و سرکهای جغل اندازی شده. مجموعاً سرکهای این ولایت ۴۴۸ کیلومتر میباشد که از آن جمله ۲۰۹ کیلومتر جغلی، ۲۳۹ کیلومتر اسفالتی است.

بودجه فواید عامه:

بودجه وزارت فواید عامه در ولایت لوگر به ۴۲۷ میلیون افغانی بالغ میشود که جزئیات آن در شکل ذیل نشان داده شده. بیشترین بخش بودجه فواید عامه در بخش انکشافی اختصاص داده شده است.

به تعداد ۳ پروژه های انکشافی که از جانب وزارت فواید عامه که در سال ۱۳۹۷ در این ولایت تطبیق گردیده است ذیلاً بیان میگردد.

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فیصدي مصرف
ساختمان و اسفالت ریزی سرک کابل الی لوگر	۴۰۳'۳۸۰'۰۰۰	۵۹٪
دیزاین و ساختمان سرک ولسوالی خوشی الی ولسوالی محمد اغه &۲۸; کیلومتر	۳'۵۰۰'۰۰۰	۰٪
قیبر ریزی سرک بدخاک از ره الی ولسوالی جاجی آریوب	۸۶۰'۵۹۸	۰٪
مجموع	۴۰۷'۷۴۰'۵۹۸	۵۸٪

پروژه های ولایت لوگر:

لست پروژه های انکشافی			
اداره	پروژه	بودجه	مصرف
ستره محکمه	اعمار و ترمیم اساسی محاکم ابتدائیه و مراقبه در ولایات	۳'۲۲۹'۲۲۰	۱'۹۳۷'۵۳۲
وزارت مالیه	اعمار تعمیرات مستوفیت ها در سطح ولایات	۲'۴۷۳'۹۳۴	۲'۴۷۳'۹۳۴
وزارت حج ، ارشاد و اوقاف	اعمار مساجد	۱۰'۹۸۰'۰۰۴	۲'۶۷۳'۸۸۷
وزارت حج ، ارشاد و اوقاف	اعمار مساجد - پروژه های ولایتی	۱۳'۰۰۲'۱۶۴	۴'۵۵۴'۱۹۳
وزارت معارف	اعمار و تجهیز مکاتب تعلیمات عمومی	۲۴'۹۹۰'۰۰۰	۱'۹۹۸'۰۰۰
وزارت معارف	انکشاف زیربنای تعلیم و تربیه	۷۸۹'۹۷۶	۲۷۹'۴۱۰
وزارت معارف	مدیریت و ارتقای ظرفیت	۱۰۹'۳۳۳	-
وزارت معارف	سواد آموزی و تعلیمات غیر رسمی	۱'۵۰۰'۶۲۶	۸۲۶'۲۸۲
وزارت معارف	پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال و غرب	۶'۷۶۶'۴۲۳	-
وزارت معارف	انکشاف و تقویت برنامه های سواد آموزی	۴۲'۰۰۰	۴۲'۰۰۰
وزارت معارف	وجوه غیر مشروط ولایات	۶'۲۳۵'۱۰۷	-
وزارت معارف	استخدام معلیمین انات در روستا ها	۳'۳۴۸'۴۶۹	۱'۸۷۶'۳۵۰
وزارت معارف	تکمیل پروژه های باقیمانده مکاتب نا تکمیل EQUIP	۲'۹۰۳	-
وزارت تحصیلات عالی	اعمار تاسیسات و خریداری تجهیزات موسسه تحصیلات عالی لوگر	۱۰'۱۴۱'۲۲۳	-
وزارت تحصیلات عالی	وجوه غیر مشروط برای پوهنتون های ولایتی	۲'۸۳۹'۰۰۰	-
وزارت امور مهاجرین و عودت کننده گان	تامین خدمات تخنیکی اساسی و اجتماعی شهرکهای افتتاح شده عودت کنندگان	۲'۴۷۱'۱۲۴	۱۱۵'۲۰۰

۹۱'۵۷۵	۱۳۴'۶۳۰	حمایت از فعالیت های حقوقی، پلان گذاری و ادغام مجدد	وزارت امور مهاجرین و عودت کننده گان
۹'۸۶۰'۲۴۷	۳۳'۵۰۰'۰۰۰	شهرک بیجا شده گان قرای همجوارمس عینک	وزارت معادن و پترولیم
-	۱'۷۰۰'۰۰۰	اعمار تعمیر ریاست های وزارت اقتصاد در ولایات	وزارت اقتصاد
۱۲۰'۰۰۰	۱۲۰'۰۰۰	تقویت سیستم پلان گذاری، نظارت وارزیابی	وزارت اقتصاد
-	۴۲۵'۰۴۰	مدیریت پروژه های کوچک سرحدی	وزارت اقتصاد
۶'۰۸۰'۴۷۳	۱۰'۶۳۹'۹۸۳	ترمیم، ثبت، حفظ و مراقبت آثار باستانی در مرکز و ولایات	وزارت اطلاعات و فرهنگ
۶۳۹'۹۰۰	۷۵۸'۴۰۰	برنامه ملی معافیت کتلوی	وزارت صحت عامه
۶'۰۹۲'۵۴۹	۱۰'۸۳۴'۵۱۶	تاسیس مراکزتدای معتادین در ولایات کشور	وزارت صحت عامه
۱۰'۸۸۰'۰۰۰	۱۰'۹۳۴'۴۰۰	اعمار وتجهیز ۳ مرکز صحنی اساسی (BHC) در ولایت لوگر برای کوچی ها	وزارت صحت عامه
۹۶'۶۲۶'۸۸۸	۱۳۴'۳۸۱'۸۸۷	تقویت نظام صحنی در مرحله عبور	وزارت صحت عامه
۶'۵۲۴'۹۶۰	۸'۵۵۴'۱۵۳	پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال وغرب	وزارت صحت عامه
۱۵۰'۰۰۰	۳۰۰'۰۰۰	تقویه سیستم صحنی (رونوسوم)	وزارت صحت عامه
۸'۸۷۹'۴۰۸	۱۱'۰۹۰'۴۵۸	اعمار کلینیک ها، شفاخانه ها و پروژه های ولایتی برای سال های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷	وزارت صحت عامه
-	۲۱'۷۶۰'۰۲۶	اعمار وبازسازی تاسیسات صحنی درولایات از وجوه غیرمشروط	وزارت صحت عامه
۸۱'۴۰۳'۴۲۷	۸۱'۴۰۳'۴۳۶	پروژه صحتمندی	وزارت صحت عامه
-	۱۲۰'۰۲۳	اعمار مراکز آموزشی	وزارت امور زنان
۲۷۵'۰۰۰	۲۷۵'۰۰۰	همآهنگی و تطبیق پلان کاری ملی برای زنان افغانستان	وزارت امور زنان
۸'۵۳۹'۰۲۰	۱۹'۳۵۲'۷۰۰	تهیه و توزیع تخمهای بذری و کود کیمیای	وزارت زراعت آبیاری و مالرداری
۱'۰۴۷'۸۲۹	۱'۰۴۷'۸۳۲	برنامه ملی انکشاف مالرداری و صحت حیوانی	وزارت زراعت آبیاری و مالرداری
۱۶'۴۰۰'۰۰۰	۳۸'۶۶۷'۵۰۷	برنامه ملی باغداری و مالرداری (NHLP)	وزارت زراعت آبیاری و مالرداری
۷۱۹'۶۰۰	۷۱۹'۶۰۰	مبارزه علیه آفات و امراض نباتی	وزارت زراعت آبیاری و مالرداری
۴'۷۸۰'۰۱۴	۱۱'۱۵۳'۳۶۶	تنظیم آب در مزرعه (OFWMP)	وزارت زراعت آبیاری و مالرداری
۳'۱۳۴'۰۰۰	۳'۱۳۴'۰۰۰	توسعه کشت پخته و زعفران	وزارت زراعت آبیاری و مالرداری
۱'۲۶۵'۰۰۰	۱'۲۶۵'۰۰۰	برنامه ملی تنظیم منابع طبیعی به اشتراک جامعه	وزارت زراعت آبیاری و مالرداری
۱۰۲'۹۴۱	۱۰۲'۹۴۱	پروژه آبیاری و ذخایر آب	وزارت زراعت آبیاری و مالرداری
۵۱'۷۹۱'۸۳۸	۶۷'۶۷۴'۲۳۵	برنامه زراعت و مالرداری به اشتراک مردم (CLAP)	وزارت زراعت آبیاری و مالرداری
-	۵'۴۱۴'۶۱۸	مدیریت رفع حاصل و ارزش افزائی محصولات میوه در کشورهای عضو سارک	وزارت زراعت آبیاری و مالرداری

۶۰'۰۰۰	۱'۴۴۱'۲۵۰	ایجاد باغچه های خانگی و مصونیت غذایی	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
-	۷'۵۰۲'۷۱۳	برنامه ملی دارایی اولویت	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
-	۴۷'۶۱۸'۹۹۰	اعمار کمپلکس سردخانه های عصری	وزارت زراعت آبیاری و مالداري
۲'۱۴۷'۴۲۵	۴'۲۱۲'۹۳۰	احياء - ديزاين - ساختمان دستگاه های کوچک برق آبی و تکمیل امور باقیمانده دستگاه برق آبی ولسوالی چرخ لوگر و ولایت پنجشیر	وزارت انرژی و آب
۱۷'۳۴۶'۵۶۶	۲۸'۷۸۹'۹۲۳	تحکیم سواحل دریا ها	وزارت انرژی و آب
۲۳۷'۲۸۱'۹۸۸	۴۰۳'۳۸۰'۰۰۰	ساختمان و اسفالت ریزی سرک کابل الی لوگر	وزارت فواید عامه
-	۳'۵۰۰'۰۰۰	دیزاین و ساختمان سرک ولسوالی خوشی الی ولسوالی محمد اغه ۲۸ کیلومتر	وزارت فواید عامه
-	۸۶۰'۵۹۸	قیر ریزی سرک بدخاک اززه الی ولسوالی جاجی آریوب	وزارت فواید عامه
۷۰'۹۲۶'۷۹۶	۱۶۴'۹۹۸'۹۵۱	برنامه ملی سرکهای روستایی (NRAP) /برنامه ملي دسترسي به دهات (ARAP)	وزارت احیاء و انکشاف دهات
۱'۷۷۹'۶۹۸	۴'۲۷۵'۹۸۱	برنامه ملي تهیه آب در روستاها و آموزش حفظ الصحه محیطي	وزارت احیاء و انکشاف دهات
۴۵'۰۰۵'۷۱۰	۱۱۳'۶۲۱'۸۰۰	برنامه ملی انکشاف ساحوی (NABDP)	وزارت احیاء و انکشاف دهات
۱'۷۳۱'۹۸۸	۲'۸۴۲'۰۸۹	شبکه های آبرسانی، تحکیم کاری و حفر چاه آب آشامیدنی - پروژه های ولایتی ضمیمه بودجه سال ۱۳۹۶	وزارت احیاء و انکشاف دهات
-	۸'۰۴۰'۰۰۰	وجه غیر مشروط به ولايات (انکشاف دهات)	وزارت احیاء و انکشاف دهات
-	۸'۰۹۲'۳۰۰	احیای مجدد کاریزها و جلوگیری از سیلاب ها	وزارت احیاء و انکشاف دهات
-	۱۳'۴۰۰'۰۰۰	مطالعه دیزاین تخنیکي و اعمار میدان هوائی بین المللی در ولایت لوگر	اداره هوانوردی ملکی
۲۴'۹۵۶	۲۵'۰۰۰	سیستم مدیریت اطلاعات سرحدات و قبایل	وزارت امور سرحدات، اقوام و قبایل
۴'۷۷۵'۶۰۸	۴'۷۷۵'۶۰۸	برنامه انکشاف مهارتها	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین
۴۹۶'۸۴۸	۴۹۶'۸۴۸	پروژه ریفورم تقاعد و مصونیت اجتماعی	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین
-	۵۳۱'۶۵۲	پروژه الکترونیکی سازی و ریفورم وزارت	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین
-	۶'۸۶۳'۲۹۶	اعمار ساختمان ریاست های مبارزه علیه مواد مخدر در مرکز و ولايات	وزارت مبارزه علیه مواد مخدر
۷۰'۰۰۰	۷۰'۰۰۰	کنفرانس پنج جانبه و آگاهی عامه از اضرار مواد مخدر ، تشریح و باز نگری پالیسی ها در سطح کشور	وزارت مبارزه علیه مواد مخدر
۳'۹۹۲'۱۳۲	۴'۸۲۵'۳۸۴	برنامه تحکیم ثبات در افغانستان	وزارت امور شهرسازی

۸'۰۶۵'۷۵۰	۱۷'۴۶۳'۹۳۷	اعمار تعمیرات اداری ولسوالی ها و ولایات	وزارت امور شهرسازی
-	۷۰۰'۰۰۰	برنامه ساختمان های عامه دولتی	وزارت امور شهرسازی
۲۹۰'۴۵۰	۳۲۰'۴۵۶	برنامه ملی عدلی و قضائی	وزارت عدلیه
۲۲'۵۲۸'۲۱۶	۲۸'۰۱۸'۱۸۴	پروژه شاروالی های افغانستان	اداره مستقل ارگانهای محلی
-	۳۰'۰۰۰	ظرفیت سازی ملی تعلیمات آموزش و آگاهی محیط زیستی	اداره ملی حفاظت محیط زیست
۱۷۴'۰۰۰	۳۴۸'۰۰۰	حمایه از خدمات ملکی افغانستان	کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی
-	۷'۵۶۰'۰۰۰	اعمار جمنازیوم و آمريت های ورزشی در مرکز و ولایات	ریاست عمومی تربیت بدنی و سپورت
۱۳'۰۹۳'۰۳۲	۲۳'۸۲۴'۲۳۵	اعماروبازسازی تعمیرات امنیت ملی در کابل و ولایات	ریاست عمومی امنیت ملی
۱۱'۹۱۸'۹۸۰	۳۴'۸۳۶'۰۰۰	پروژه آبرسانی و پل علم در ولایت لوگر و خوست	شرکت آبرسانی و کانالیزاسیون افغانستان
۱۲'۱۱۶'۴۷۴	۴۸'۱۰۷'۷۸۸	پارک صنعتی محمد آغه	اداره مستقل انکشاف زون پایتخت
۷۸۶'۰۰۸'۰۷۵	۱'۵۵۵'۷۵۹'۱ ۷۲		مجموع

فصل چهارم

موسسات غیر دولتی

حضور ادارات مختلف ملل متحد

تعداد موسسات غیر دولتی (NGO) داخلی و خارجی

جمعاً بتعداد (۱۷) موسسه داخلی و خارجی بسطح ولایت لوگر فعالیت داشته که عبارت اند:			موجودیت و فعالیت موسسات غیر دولتی داخلی و خارجی
IRC	ASIO	CAF	
ACTED	AA	ANCB	
BEST	PIN	PARSA	
WADAN	MCPA	ACRU	
ACTD	THT	WSTA	
SDROA	BESO		

تعداد موسسات غیر دولتی فعال به تفکیک سکتور

مقدار بودجه انکشافی موسسات غیر دولتی

انواع پروژه ها و برنامه های انکشافی موسسات غیر دولتی طی ۵ سال گذشته

میزان مصرف بودجه انکشافی موسسات غیر دولتی

تعداد پروژه های که از سوی موسسات غیر دولتی تمویل میگردد به تفکیک سکتور

تعداد مجموعی کارمندان موسسات غیر دولتی به تفکیک جنسیت به اساس معلومات جمع اورای تشکیلات موسسات

غیر دولتی ۵۳۳ تن ذکور ۷۹ تن اناث

فصل پنجم

اسم طرح: طرح افزایش تولیدات/انکشاف صادرات محصولات زراعت ولایت لوگر

هدف اساسی طرح وارتباط آن به اهداف استراتیژی افغانستان مولد:

طبق طرح اقتصادی زراعتی دولت که هرولایت میبایست نظر به حاصلات خوب وروز افزون که سبب رشد اقتصادی ودرنهایت خود کفایی مملکت میگردد، ولایت لوگر نظر موضوعات (کشت پیاز وکچالو) ودرضمن مالداري موظف گردیده که ذیلاً مینگاریم:

پیاز وکچالو از جمله محصولات زراعتی بوده که طی دودهه برای دهاقین پرمفعت ثابت شده فوق العاده رشد نموده که نسبت به کشت گندم وجواری به مراتب اقتصادی بوده و علاوه از آن در تناوب زراعت رول بارز را بازی میکند .

پیاز که درولایت لوگر نظربه مناطق مختلف معمولاً درخزان ویا دربهار سال کشت میگردد که اکثراً به شکل تخم ریزی بوده گرچه بعضی مناطق آنرا به شکل قلمه(نهالی) نیز کشت میگردد که اولاً درقوریه کشت میگردد وبعداً به قسم نهال شانده میشود پیاز قبلاً به شکل سنتی بدون درنظر داشت نوعیت تخم وقت رسیدن آن رنگ ودوام نگهداری آن نوع پیاز که قبلاً اکثراً بنام پیاز کلچه مشهور بود که بعد ها به انتخاب رنگ مقاومت درانتقال به مارکیت زود رس بودن ودیگرموارد بود که زمین دار مطابق خواست خریدار خود را عیار میکردتا حاصل بهتر اضافه تر وعاید زیاد بدست بیاورد وزنده گی بخور نمیر به زنده گی مرفه ودرخشان تغیر دهند.

درین اواخر پیاز خیلی زیاد کشت میگردد که نسبت به پیاز ولایات همجوار مارکیت خوب داشته گرچه نوسانات خرید فروش دریکتعدادمناطق دیده شده که بعضاً مشکلات را بیارمیاورد .

رشد وتوسعه کشت پیاز وکچالو وقتی جای کشت گندم وجواری رابطور نسبی گرفت که دهاقین مزد خوب بدست آورد گرچه به ثمر رساندن کشت پیاز بسا طاقت فرسا بوده که دهاقین را با انواع مشکلات مالی صحی وحتى اجتماعی روبرونموده اکثراً دهاقین ویاکسانیکه حین پاک کاری ازگیاه هرزه به امراض چون روماتیزم دردهای سیاتیک درد مفاصل مبتلا نموده اما به امید آینده درخشان این دونوع محصول زراعتی خوبتر هست.

تحلیل اقتصادی محصول:

گرچه پیاز وکچالو نظر به سایر نباتات حاصل زیاد دارد که یک اندازه آن در بازار های محلی دربورى ها وخریطهای پلاستیکی جا بجاشده وبه قیمت ناچیز بفروش میرسد که این امر سبب دلسردی تولید کنندگان میگردد واز طرف دیگر یک انداز چالش های دیگر هم فراره این محصولات میباشد که عبارت از کمی مارکیت دروقت زمان رفع حاصل آن میباشد ازاینکه پیاز وکچالو از جمله اقلام صادراتی این ولایت بوده ومارکیت آنرا کشور پاکستان تشکیل میدهد که اکثراً نسبت مشکلات سیاسی حین رفع حاصل دروزازه های آن کشور به روی تجارافغانی بسته میشود واز طرف دیگر سردخانه ها ستندر دراین ولایت وجود ندارد که این امر سبب زیان های جبران ناپذیر برای دهاقین این ولایت میگردد.

بیخبری ازمارکیت سبب زیان وضرر دهقان گردیده که یک ازجمله راه موفقیت زراع اطلاع درست ازمارکیت وجنس بوده چه بعضی اجناس در بعضی مواقع فروش نداردولی بعدها مارکیت خوب داشته که باعث دلگرمی دهقان میگردد.

اگر درمزرعه بفروش برسد که اکثرآ توسط دلانان افغانی خریداری میگردد که مردم کارو باری خاطرهای بسیار تلخ از آنها داشته که آنرا هچگاهی فراموش نخواهند کرد.

قابل یاد آوری بوده که اکثرآ کشت پیازوکچالو بصورت تصادفی بدون کسب اطلاع دقیق ازمارکیت ناآگاهانه کشت وبه فروش میرسد. چون بازار مطمین به سطح ولایت وجود ندارد تا دهقان مطابق نفع خویش خودعیارنماید

تحلیل وضعیت:

دهاقین باوجود که از اقتصاد ضعیف برخوردار بوده اما نسبت متکی بودن ایشان به نفس از تمام امکانات خود استفاد نموده وبه تولیدات خویش ادامه میدهند اما نبود مارکیت ایشان را همیشه متاثر میسازد

۱-علاقه مندی دهاقین به کشت نبات پیازوکچالو

۲-اقلیم مناسب

۳- زمین های وافر زراعتی

۴-رضایت دهاقین از مقدار تولید ایشان

نقاط قوت:

موجودیت زمینهای حاصل خیز

موجودیت منابع بشری ارزان

مساعد بودن وضعیت جوی

موجودیت آب طبیعی وچاه های درموجودیت واتر پمپ وسولر باآفتاب کافی

نزدیک بودن به مارکیت (شهرکابل)

موقعیت مناسب به مارکیت های بیرون مرزی کشور .

یگانه وسیله پیدانمودن نفقه حلال

اشتغال زایی بدون واسطه

داشتن تجربه کافی

ازدیادنفس بتناسب زمین

موجودیت ترانسپورت ارزان

موجودیت کودهای وطنی(پارو)

دلچسپی مردم برای کشت وکار درمزرعه وشغل آزاد

نقاط ضعف:

کمبود مارکیت غرض فروش این دو محصول

پایین بودن سطح آگاهی دهاقین درمورد (کشت ،جمع آوری ،نگهداری وانتقال آن به مارکیت)

کمیود اب جهت آبیاری

تهیدات

امراض وآفات ، گیاهان هرزه

نبود مارکیت حین رفع حاصل .

نبود راه های مواصلاتی قرا وقصبات

نبود کارتن های مقاوم بعوض بوری کردن حین انتقال به مارکیت .

نبود تخم های باکیفت ومقاوم درمقابل امراض وآفات نباتی

فرصت ها:

تهیدات:

۱- ضعف اقتصاد زارعین

۲- نبود سرد خانه معیاری

۳- نبود فابریکه پروسس:

۴- نبود مارکیت جوابگو

۵- بلندبودن نرخ کودکمیای وادویه ضدآفات نباتی

۶- نبود فارم های تحقیقی وتکتیری

نتایخ متوقعه:

ایجاد مارکیت مطمین برای فروش محصولات لبنی.

ایجاد واعمار فابریکه برای تهیه مواد خوراکی ازمنابح داخلی .

ایجاد واعمار فابریکه پروسس مواد لبنی

رشد وترویج علوفه که درتولید شیر رول مهم دارد .

ایجاد کوپراتیفهای مولدین شیر به سطح ولایت .

نگهداری وترویج نسل های شیری .

تربیه اشخاص مسلکی .

تدویر سیمینارهاومساعد ساختن زمینه سفرهای خارجی جهت غنا مندی وارتنقا ظرفیت وکسب تجارب ممالک پیشرفته

اصلاح طویله ها بصورت معیاری واساسی .

ایجاد کلینیک های حیوانی مجهز درموجودیت افراد مسلکی .

جلوگیری ازوارد شدن لبنیات بی کیفیت بیرونی

نتیجه گیری :

افغانستان به عنوان کشور زراعتی در منطقه و جهان شناخته می‌شود. بر اساس گزارش اداره همکاری بین المللی آمریکا (USAID) و آمار زراعتی ۸۰٪ مردم افغانستان به کشاورزی و مالداری اشتغال دارند، و ۳۱٪ درآمد ناخالص ملی از محصولات زراعتی بدست می‌آید. بخش اعظم صادرات افغانستان نیز محصولات زراعتی و دامی است.

به همین لحاظ، در ساختار اقتصادی جامعه افغانی، زراعت از اهمیت خاصی برخوردار است. کارشناسان کشاورزی را مهم ترین بخش در اقتصاد افغانستان می‌دانند و اعتقاد دارند که تنها با توسعه بخش زراعت می‌توان به رشد و توسعه اقتصادی مطلوب در افغانستان دست یافت

برای درک جایگاه زراعت و مالداری در اقتصاد افغانستان و مقایسه آن با دیگر بخش‌های اقتصادی و یافتن بخش کلیدی این بخشها را با همدیگر مقایسه کرد.

در این مقایسه باید به چند عنصر توجه کرد که عبارتند از سهم هر بخش در تولید ناخالص ملی (GDP)، میزان تجارت و صادرات، سطح اشتغال در هر بخش، میزان جمعیتی که در این بخش‌ها در مقایسه با مجموع جمعیت یک کشور زندگی می‌کنند.

بنابا به فکتور عمده زراعت که عبارت از مالداری بوده نیز توجه گردد که یک بخش مهم از اقلام خورا که باب غذایی را لبنیات تشکیل میدهد.

وهمین فکتورهای اقتصادی در بخش اشتغال زایی نیز رول بسزای داشته اند که یگانه راه امرار معشیت و ایجاد فرصت های شغلی را در منطقه ببار می‌آورد.

برعلاوه توجه نداشتن خاص حکومت وحدت ملی به این فکتورهای مهم اقتصادی روند سرمایه گذاری روز به روز بطور سنتی و عنعنوی روبه افزایش است .

پس گفته می‌توانیم که این فکتورهای مهم رول ارزنده را در اقتصاد محلی، همین طور به تاثیر گذاشتن آن در افغانستان و تفکیک آن به کشورهای همسایه نیز قابل ملاحظه است .

لذا در صورت که با در نظر داشت وضعیت اقلمی این ولایت بالای افزایش تولیدات این دو محصول بطریقه های عصری و فنی کارگردد نتایج قناعت بخش ببار می‌آورد که از یک طرف بالای سطح اقتصادی دهاقین تاثر مثبت داشته واز طرف دیگر این ولایت را بطرف خودکفایی سوق میدهد چون نباتات کچالو و پیاز از جمله نبات پرمصرف در رژیم غذایی تمام مردم بشمار رفته که سرمایه گذاری بالای شان سبب رشد اقتصادی جامعه میگردد.

فصل ششم

چار چوب صلح و انکشاف ملی افغانستان، و برنامه های ملی دارای

اولویت (ANPDF/ NPPs)

۱ - برنامه انکشاف سکتور خصوصی

انکشاف سکتور خصوصی ایجاد یک محیط مساعد برای سکتور خصوصی رکن دیگر استراتیژی رشد اقتصادی کشور میباشد. تامین صلح، بهبود محیط سرمایه‌گذاری و تاسیس زیربناهای قابل اعتماد، همه میتوانند سرمایه‌های خصوصی افغانستان را که در کشورهای خلیج و دیگر کشورها وجود دارند، جذب نماید. دولت بروکراسی حکومتی را کاهش داده، حقوق مالکیت را واضح ساخته، روند صادرات را تسهیل نموده، زمینه‌های دسترسی به برق قابل اعتماد و ترانسپورت را افزایش داده و امنیت شخصی متشبثین و تجار را فراهم مینماید. بدون در نظر داشت واردات کالا‌های نظامی، در حال حاضر واردات افغانستان تقریباً ده برابر بیشتر از صادرات این کشور میباشد برنامه. این عدم تعادل در برگیرنده یک تعداد زیادی از محصولات است که یا در داخل کشور موجود اند و یا هم در داخل کشور با بهبود زیربناها و ایجاد فضای بهتر سرمایه‌گذاری، تولید شده میتواند. متشبثین کوچک و متوسط ظرفیت لازم برای تبدیل شدن به مُحرکین اساسی رشد اقتصادی کشور و ایجاد میلیون‌ها شغل را دارند. پالیسی تشبثات کوچک و متوسط بر تأمین تقاضای داخلی، افزایش تعویض واردات در ساحات که افغانستان در آن دارای مزیت نسبی است، متمرکز میباشد. انکشاف صادرات از طریق فراهم ساختن قرضه‌های مالی و کاهش مشکلات ناشی از بروکراسی، صورت گرفته میتواند. در بسیاری موارد دولت برای تشویق سرمایه‌گذاری و ایجاد شغل، نیاز به بودجه اختصاصی ندارد و در اغلب موارد دولت میتواند با استفاده از صلاحیت نظارتی و قانونی اش، و با فراهم‌آوری مشوقها برای سرمایه‌گذاران، و کاهش خطرات و ناامنیها، زمینه سرمایه‌گذاری در کشور را مهیا سازد. افغانستان در برخی موارد از قوانین در بهبود سرمایه‌گذاری استفاده نموده که حقیقتاً مفید واقع گردیده و تغییر قوانین نظارتی منجر به جهش و تحرک در سرمایه‌گذاری و بهبود عرضه خدمات گردیده است. به‌طور مثال، اصلاحات در بخش سکتور خصوصی مخابرات مانند اصلاح سیستم جواز نامه شرکت‌های مخابراتی، منجر به رشد سریع و فوق‌العاده سکتور تکنالوژی مخابراتی در این کشور شده است. پروسه‌های نظارتی دولت معمولاً در برگیرنده قواعد و مقررات قابل قبول اند اما روند تطبیق این قواعد که شامل مراحل مختلف است، سبب ایجاد زمینه برای اخذ رشوت شده و روی موثریت نقش نظارتی دولت تاثیر گذاشته است. دولت متعهد به آوردن اصلاحات در پروسه تجارت و ساده‌سازی امور اداری و عرضه خدمات در وزارت‌های کلیدی به‌شمول ساده‌سازی و تسهیل عرضه خدمات طوریکه خدمات مختلف در یک مکان عرضه گردند، میباشد. تسهیل روند کاروبار هم با تطبیق اصلاحات مورد نظر و هم با حکومتمداری الکترونیکی بهبود خواهد یافت. آوردن اصلاحات در قوانین و مقررات نظارت دولت، زمینه سرمایه‌گذاری را برای مردم بی‌بضاعت نیز میسر می‌سازد. دولت برای مردم بی‌بضاعت شهری مشوق‌های چون، دادن سند قانونی مالکیت جایداد در همه شهرهای بزرگ و متوسط، زمینه آنرا فراهم می‌سازد تا آنان در ۲۶ منازل و جایداد‌های شان روی تجارت‌های کوچک، سرمایه‌گذاری نمایند. در آینده، گسترش تسهیلات بانکداری الکترونیکی از طریق موبایل و پرداخت الکترونیکی برای مردم بی‌بضاعت و مناطق دور افتاده که از دسترسی به سیستم

های مالی کشور محروم بوده اند، با کاهش مصارف نرخ ربح و مصارف انتقالات پولی، زمینه دسترسی آنان را به نظام مالی کشور مساعد می‌سازد.

ایجاد شغل به وسیله انکشاف سکتور خصوصی اهدا ف ما برای انکشاف سکتور خصوصی عبارت اند از: اعمار بازارهای موثر و رقابتگر؛ تقویت تشبثات کوچک و متوسط با تمرکز ویژه بر شرکتهای صادر کننده امته یا کالای های افغانستان؛ وتشویق سرمایه گذارهای داخلی و خارجی. اقدامات ما جهت ایجاد محیط مناسب برای رشد سکتور خصوصی: کمک به شرکت های افغان جهت دستیابی به استانداردهای بین المللی؛ فراهم نمودن خدمات حمایتی مرتبط و قابل دسترس برای تجارت؛ پیشبرد موافقتنامه های گمرکات با گمرکات با کشورهای همسایه؛ تقویت اتشه های تجارتي در سفارتهای افغانستان؛ پیشرفت در عقد موافقتنامه های تجارتي دو جانبه و چند جانبه؛ تقویت سکتور ترانسپورت و لوژستیک، بهشمول تطبیق موافقتنامه گمرکات در مورد ترانسپورت کالاهاى بین المللی که مطابق به آن کالاهای بین المللی از پرداخت حقوق گمرکی معاف میباشند TIR Convention. (بهبود تدارکات داخلی و تعویض واردات؛ بهبود و نظام مند ساختن (سیستماتیک نمودن) ابزار سروی سکتور خصوصی؛ تقویت و ایجاد پارک های صنعتی و زونهای ویژه اقتصاد، بازنگری مقررات جواز نامه ها به منظور لغو مقررات غیر ضروری؛ ارایه مشوقهای مالیاتی و حمایت های قانونی از سرمایه گذاریها و سرمایه های متشبین؛ ایجاد مراکز آسان خدمت جهت تسهیل مدیریت عرضه خدمات تجارتي الکترونیکی (ثبت و راجستر نمودن، جواز، و تادیه پرداختهای گمرکی) در کابل و هفت زون دیگر. اصلاح سکتور مالی: هر نوع انکشاف موفقانه، نیازمند یک سکتور مالی موثر و با ثبات میباشد. دولت جهت اصلاح سکتور مالی دارای یک استراتیژی دو جانبه است؛ اول: جهت احیاً اعتماد مردم، تقویت سکتور مالی بهوسیله برطرف نمودن خلاءها و فراهم آوری یک سیستم معتبر تنظیم و نظارت از بانکها. این اقدامات باعث انکشاف سکتور بانکی شده و با ارایه مشوقها زمینه ایجاد نو آوری در این سکتور خواهد گردید. تمرکز ما بر بهبود ثبات پایدار، ازدیاد موثریت و تسهیل دسترسی به خدمات بهوسیله بلند بردن چارچوب تنظیمی و نظارتی بهم منظور آوردن ثبات در سکتور مالی خواهد بود. افزایش استفاده از مُدل های تفتیش مبتنی بر ارزیابی خطرات؛ ایجاد یک واحد جهت نظارت از خطرات بانکهای دولتی؛ بررسی قوانین و مقررات جهت حذف موارد تکرار و حصول اطمینان از موثریت آنها؛ بررسی کامل مصئونیت د افغانستان بانک تا سال ۲۰۱۷ میلادی؛ ارایه مشوقها برای بانکهای خصوصی جهت اعطای قرضه برای تشبثات خصوصی؛ وتهبه استراتیژی ملی شمولیت در امور مالی، جهت دسترسی بهتر شهروندان به خدمات بانکی تا پایان سال ۲۰۱۷ میلادی.

۲ - برنامه میثاق شهروندی

برنامه ملی میثاق شهروندی یک برنامه جدید دولتی و بین الوزارتی است که در طی ده سال آینده در زمینه تامین و ارایه خدمات اساسی برای مردم افغانستان کمک می نماید، این برنامه با در نظر داشت تجربه ۱۴ ساله برنامه همبستگی ملی و سایر برنامه های انکشافی دیگر طرح و جایگزین برنامه همبستگی ملی گردیده است.

این برنامه برای ده سال (۲۰۱۶ الی ۲۰۲۶) به منظور ارایه‌ی حد اقل خدمات معیاری به روستاها و شهرهای افغانستان طرح ریزی شده است باید خاطر نشان ساخت که حکومت افغانستان و بانک جهانی از تمویل کنندگان این برنامه‌ی بزرگ ملی بوده و در سه مرحله تطبیق می‌شود. مرحله‌ی اول از اکتوبر ۲۰۱۶ شروع و تا ۲۰۲۰ جمعاً ۱۲۰۰۰ قریه در یک ۱۱۷ ولسوالی مربوط ۳۴ ولایت تطبیق می‌شود، مرحله‌ی دوم از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳ نیز بیش از ۱۲۰۰۰ قریه

تحت پوشش قرار میدهد و در مرحله‌ی سوم آن که تا ۲۰۲۶ ادامه میابد و جمعاً به شمول مرحله‌ی اول و دوم که شامل ۳۶ هزار قریه را در سطح کشور تحت پوشش قرار خواهد داد.

هدف اصلی برنامه ملی میثاق شهروندی عبارت اند از:

کمک در ایجاد اتحاد بین قریه ها، محلات و شهرها

بهبود بخشیدن روابط بین حکومت و مردم

تامین خدمات اساسی جهت کاهش فقر

انجام فعالیت های انکشافی تحت رهبری شورا های انکشافی قریه

اطمینان از شمولیت تمام مردم قریه در فعالیت های انکشافی بخصوص اقشار آسیب پذیر و به حاشیه مانده.

مرحله نخست برنامه ملی میثاق شهروندی در ماه اکتوبر ۲۰۱۶ آغاز به کار نموده و برای مدت چهار سال ادامه می یابد، این برنامه در طی چهار سال (دور نخست) ۶۴۴ شورا انکشافی را در دو ولسوالی لوگر ذیلاً تحت پوشش قرار میدهد.

ولایت	ولسوالی	موسسه همکار	تعداد شورا های تحت پوشش	بودجه پلان شده به دالر
لوگر	خوشی	Afghan Aid	۷۷	
	پل عالم		۳۳۵	
مجموعه	۲	۱	۴۱۲	

دست آورد های برنامه میثاق شهروندی از شروع تا اکنون در راستای تحقق آن

برنامه ملی میثاق شهروندی از آغاز تا اکنون فعالیت های ذیل را در سطح ولایت لوگر انجام داده است:

استخدام پرسونل تخنیکی و اداری مورد نیاز در سطح ولایت.

استخدام کارمندان مورد نیاز در سطح ولسوالی ها.

ایجاد دفاتر در سطح ولسوالی ها.

مجهر نمودن تمام دفاتر ولسوالی ها به انترنیت و وسایل مورد ضرورت.

برگزاری ورکشاپ های آموزشی تخنیکی برای انجینیران برنامه ملی میثاق شهروندی در لوگر.

برگزاری جلسه هماهنگی برنامه در سطح زون غرب با اشتراک والی صاحب ولایت، معین صاحبان وزارت های سکتوری همکار برنامه، مسولین دفتر مرکزی برنامه میثاق شهروندی.

ترتیب پرورفایل ۲۰۰ شورا انکشافی.

برگزاری انتخابات برای گزینش اعضای شورا های انکشاف قریه در ۴۵۳ شورا.

ترتیب پلان انکشافی برای ۲۰۰ شورا انکشافی قریه.

برگزاری ده ها ورکشاپ آموزشی مختلف برای اعضای شورا های انکشافی به منظور بلند سطح آگاهی شان

سروی و دیزاین ۵۰ پروژه انکشافی برای شورا های انکشافی قریه جات.

۳- برنامه حکومتداری موثر (از چارچوب صلح و انکشاف افغانستان)

در افغانستان نا امنی و بی ثباتی به طور جدایی ناپذیر با روند انکشاف بطی ارتباط دارد. بدین لحاظ، تامین و حفظ مشروعیت و موثریت حکومت خود یک هدف مهم است. توجه به داشتن حکومت مشروع و با ثبات، اهمیت پیشبرد بحث صلح، ایجاد اجماع سیاسی و تأمین امنیت با ثبات را در این کشور تقویت مینماید. وضاحت در حقوق مالکیت، خصوصاً مالکیت زمین که یکی از عمده ترین سرمایه های فیزیکی برای اکثر افغانها و ساکنان کشور میباشد، از اهمیت خاص برخوردار است. اداره مستقل اراضی برای فایق آمدن به این چالش تحت برنامه ملی نام گذاری زمین ها در این زمینه کار مینماید. حفاظت از دست آوردهای موجود در بخش عرضه خدمات اساسی مانند صحت و معارف، مخصوصاً برای دختران و زنان، نیازمند آن است که مردم احساس مصونیت کرده، بالای نمایندگان منتخب خود اعتماد کنند و بتوانند عواید کافی برای تامین اعاشه خانواده های خود بدست آورند. الف) اصلاح سکتور عامه: کار روی نهادینه ساختن اصلاحات سکتور عامه در جریان دوره حکومت وحدت ملی، ادامه مییابد. افغانستان از وجود بیش از حد پالیسی ها، قواعد و مقررات که به خوبی تطبیق نمیگردند، رنج میبرد. جهت بهبود امور تطبیق پالیسی ها و مقررات، دولت نیازمند آوردن اصلاحات در سیستم های مدیریت، نظارت و تامین مشوق ها میباشد. اصلاح مدیریت اجراءات، در سه سال آینده به وزارت های که بیشترین عواید و مصارف را دارند، معرفی میگردد. برنامه اصلاح خدمات ملکی و اصلاح اداره عامه غرض بهبود کیفیت کاری کارمندان عالی رتبه در حال تطبیق میباشد

ساختن و نهادینه کردن یک اداره عامه ای با مسئولیت و پاسخگو: افغانستان باید چنین یک اداره عامه ای را ایجاد نماید که جوابگوی نیازمندی های انکشافی این کشور باشد و زمینه های اشتراک زنان و مردان را به شکل برابر در حیات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، فراهم سازد. برای رسیدن به این مقصد، باید بر میراث های سیاسی، فساد اداری و نفوذ زورمندان که سبب کاهش ظرفیت در ادارات شده، غلبه نمائیم. اصلاحات باید ریشه های ناسالم اداره را از بین برده و به اشخاص زورمند قناعت بدهد که ایجاد یک اداره عامه و مسلکی به نفع تمام مردم این کشور است. بنابراین برای رسیدن به هدف فوق لازم است تا اقدامات ذیل مد نظر قرار گیرند:

اصلاح خدمات ملکی با تصویب قوانین و مقررات جدید و بازنگری قوانین و مقررات موجوده بهشمول قانون خدمات ملکی؛

ایجاد، حفظ و تقویت روند مسلکی سازی؛

گسترش استفاده از شیوه مدیریت بر مبنای اجراءات؛

بهبود موثریت عرضه خدمات بهوسیله میثاق شهروندی؛

تقویت شفافیت و حسابدگی؛ و

ترتیب رهنمودهای مکافات و مجازات.

ب) ریشه کن کردن فساد اداری دولت به خاطر ریشه کن کردن فساد اداری در کشور متعهد میباشد. پلان کاری ریاست جمهوری برای مبارزه با فساد اداری، یک برنامه قوی جهت جلوگیری از فساد اداری همراه با رهبری سالم در ستره

محکمه و لوی حارنوالی؛ فرهنگ معافیت را خاتمه داده و اشخاص مفسد را به پنجه قانون خواهد سپرد. همان طوریکه رسیدگی به مشکلات امنیتی نیازمند اقدامات سیاسی و موفقیت های نظامی میباشد، افزایش اعتماد مردم بر اینکه دولت میتواند خدمت بهتر را در بخش های مختلف برای شهروندان اش عرضه نماید نیز میتواند میزان حمایت مردم را از حکومت شان افزایش دهد.

نکات عمده پلان مبارزه با فساد اداری مبارزه با فساد نهادینه شده نیازمند اصلاحات عمده در نهادهای امنیتی، مدیریتی، اقتصادی و ادارات حقوقی میباشد. اصلاحات کلیدی که قبلاً آغاز گردیده است، شامل موارد ذیل میباشد: بازسازی تدارکات عامه، که ۲۱ فیصد تمام مصارف را تشکیل میدهد؛ ایجاد شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه با فساد اداری؛ ترتیب پلان های مبارزه با فساد اداری که آغاز آنها از وزارت های مالی، معادن و پترولیم، وزارت تجارت و صنایع، وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی و وزارت ترانسپورت صورت میگردد؛ فراهم آوری حمایت های ویژه برای مرکز عدلی و قضایی جهت تفتیش و تعقیب قضایای بزرگ فساد اداری؛ معرفی پروسه امتحان شمولیت و امتحان مجدد برای همه حارنوالان و قضات کشور؛ تبدیل و تعویض قضات در ۲۲ ولایت کشور؛ و گسترش استفاده از سیستم های الکترونیک برای امور تهیه و تدارکات و پرداخت های پولی

ج) تقویت حکومتداری محلی زمانیکه یک دولت ضعیف عمل نماید مردم برای محافظت خود به شیوه های دیگری چون، خیانت به وطن، یکجاشدن با ملیشه های مسلح و دیگر شبکه ها رو می آورند. حکومت باید جهت تامین امنیت مردم، نظارت از وضعیت امنیتی و عرضه خدمات حقوقی و اجتماعی توسط نهادها، نفوذش را در تمام ولایات و ولسوالی های افغانستان گسترش دهد. سرمایهگذاری های که بتواند حضور دایمی حکومت را در تمام ولایات و ولسوالی ها افزایش دهد، سهم مصرف از طریق حکومت محلی را بالا ببرد و تدویر انتخابات را مانند انتخابات شاروالی ها تا سال ۲۱۱۹ میلادی، تامین نماید امر حکومتداری محلی را تقویت خواهد نمود. بنابراین در این زمینه، تلاش های حکومت برای حمایت و تقویت حکومتداری محلی شامل نکات ذیل میباشد: تقویت ارتباطات در همه سطوح حکومت از سطح محلات تا به سطح ملی؛ بهبود حمایت، هماهنگی و ارتباطات در روند بودجه سازی، پلانگذاری و تطبیق آن؛ ارتقای ظرفیت شاروالی ها برای جمع آوری عواید و عرضه خدمات بهتر؛ گسترش حضور حکومت در ولسوالی ها

د) مبارزه با مواد مخدر: مساله مواد مخدر در افغانستان در تقاطع بین سکتور های امنیت و انکشاف این کشور، قرار گرفته است. تجارت غیر قانونی مواد مخدر باعث تشدید شورشگری و تضعیف مشروعیت دولت میگردد. تقاضای متداوم کشور های مصرف کننده مواد مخدر و در عین حال اقدامات ناکافی کشور های ترانزیتی برای جلوگیری کامل انتقال مواد مخدر، تأثیر استراتژی های مبارزه با مواد مخدر را محدود نموده است. حکومت از سال ۲۱۱۵ میلادی به این سو در حال تطبیق پلان ملی مبارزه با مواد مخدر میباشد. این پلان هماهنگی لازم را میان نهادهای تطبیق کننده قانون، معارف و صحت ایجاد می نماید. با توجه به این که اصلاحات موفق، نیازمند تعهدات دراز مدت است، در مدت ۵ سال آینده حکومت به سعی و تلاش خویش جهت ارائه معیشت بدیل برای دهاقین ادامه خواهد داد. از طرف دیگر، حکومت برای تنفیذ جدی قوانین مبارزه با پول شویی و قاچاق مواد مخدر، کار خواهد نمود.

در این بخش برنامه های چون ولسی ملاتر نیز کار می نماید

۴- برنامه اصلاح سکتور عدلی

بدون شک ثبات اقتصادی و سیاسی مهم است ولی احیای مجدد سرمایه اجتماعی نیز حایز اهمیت میباشد. افغانستان تقریباً در طول ۱۲ سال گذشته از جنگ های داخلی دوامدار رنج برده است. هر چند راهحل ساده به این معضل اجتماعی

و سیاسی وجود ندارد ولی این چارچوب روی سه عنصر اساسی ملت سازی، متمرکز است. اول: شهروندان باید روی سیستم قضایی کشور اعتماد کامل داشته باشند و معتقد گردند که حکومت حاکمیت قانون را جهت رفع منازعات اجتماعی بی طرفانه عملی مینماید. دوم: دولت و مسئولین در حکومت باید از توانمندی شان برای عرضه خدمات در سطح محلی به شکل وسیع، یک تصور مثبت از خود ایجاد نمایند. سوم: کشور به خاطر از بین بردن تضاد های محلی و درک متفاوت برای هویت سازی ملی و احساس شهروندی از میراث غنی خویش استفاده نماید.

الف) اصلاح سکتور عدلی مردم ما باید احساس کنند که دولت از طریق تطبیق بی طرفانه قانون در جامعه عدالت را ارائه مینماید. افغانستان باید به خاطر اطمینان از تطبیق و حاکمیت قانون که در نبود آن قرارداد ها و حق مالکیت تضمین نخواهد شد و هیچ اختلافی هم از طریق روند حقوقی و عدلی حل نخواهد گردید، سیستم های خود را از نو ایجاد نماید. ستره محکمه و دفتر لوی خرنوالی در حال تهیه پلان های وسیع اصلاحات در آن ادارات هستند تا خدمات خویش را مسلکی نموده و امکان دسترسی به قانون را برای مردم فراهم سازند. دسترسی همه افغانها به سکتور عدلی و قضائی افغانستان سیستم عدلی و قضائی و حاکمیت قانون به طور عادلانه را که توانائی ارائه خدمات عدلی بیطرفانه را مطابق به قوانین بین المللی دارا باشد، ایجاد خواهد نمود. این سیستم قانون را بدون هر نوع تبعیض در برابر هر عضو جامعه عادلانه و بیطرفانه تطبیق خواهد نمود و از این ناحیه برای مردم اطمینان و اعتماد لازم خواهد داد. به خاطر تامین اهداف فوق، اقدامات ذیل صورت میگیرند: حصول اطمینان از دسترسی همه مردان و زنان افغان به عدالت؛ ایجاد سیستم حقوقی شفاف و بیطرف جهت تطبیق قانون اساسی و میثاقهای بین المللی حقوق بشری؛ ارتقای ظرفیت کاری و مسلکی کارمندان عدلی و تطبیق کننده قانون در همه سطوح؛ افزایش تعداد کارمندان زن در نهاد های عدلی و قضائی و مجاری قانون؛

بهبود هماهنگی میان نهاد های عدلی و قضائی و مجاری قانون؛ تفویض صلاحیت رسیدگی به قضایای زمین از ستره محکمه به اداره مستقل اراضی؛ افزایش موثریت و پاسخگویی به وسیله بازنگری ساختاری نهاد های قضایی و اجرایی سیستم مدیریت الکترونیکی قضایا؛ واتخاذ اقدامات جدی برای حمایت حقوق بشر و مقابله با خشونت علیه زنان. ب) تقویت هویت ملی افغانستان: افغانستان نیازمند بازسازی هویت ملی خویش جهت مبارزه با پدیده منفی سمتگرایی، که باعث منازعات دایمی در جامعه میگردد، میباشد. آوردن افشار جامعه به دورهم و روی یک تاریخ، جزء اساسی برقراری صلح میباشد. والیان، شاروالان و دیگر رهبران ترغیب خواهند گردید که از منابع تاریخی و عنعنات موجود جهت پیشرفت کثرت گرایی در چارچوب هویت ملی استفاده نمایند. در ماه دسمبر ۲۰۱۵ میلادی،

مرتبط به این مسایل برنامه عدالت که توسط مسسه همکار بنام ودان کار می شود بر نامه دیگر نیز وجود دارد که JSSP یاد می کنند.

۵ - برنامه انکشاف زراعت جامع

افغانستان در موقعیت جغرافیایی قرار دارد که کشور های همسایه اش نه تنها از ناحیه جنگ و منازعه متاثر نبوده اند بلکه آنان در تولید و فروش کالا های مشابه به قیمت پائین تر از جایگاه رقابتی خوبی نیز برخوردار بوده اند. برای ایجاد یک اقتصاد رقابتگر، افغانستان به پیشبرد همگرایی منطقه ای، بهبود حکومتداری، تبدیل سکتور های تولیدی به شکلی که اصلاحات و سرمایه گذاری زمینه رشد اقتصادی را میسر سازد، نیاز دارد. دولت برای جلوگیری از جایگزینی تولیدات داخلی در بازارها، باید پالیسیها و برنامه های حمایتی را به ویژه برای تولید محصولات زراعتی و پرورس شده بکار گرفته و از مقررات سازمان تجارت جهانی غرض جلوگیری از بیرون رانده شدن تولید کنندگان داخلی از بازارها بنابر پائین

بودن قیمت کالا های وارداتی، استفاده نماید. شورای عالی اقتصادی تفاوت میان سهم سرمایه گذاری در سکتورهای اشتغال زا و خدمات اجتماعی را به ترتیب ۷۱ و ۱۲ فیصد تصویب نموده است. بدین معنی که بیشتر وجوه انکشافی موجود در بودجه به آن سکتور های تخصیص داده خواهد شد که موجب ازدیاد مولدیت و رشد اقتصادی میشوند. سرمایه گذاری در سکتور خدمات کاهش نخواهد یافت بلکه سهم آن در بودجه برای مدتی در سطح موجود و یا نزدیک به آن، حفظ خواهد شد. اقتصاد ما در کوتاه مدت به استراتیژی های ضرورت دارد که بهمثابه "یک پُل عمل نموده و فرصت های شغلی زیادی را ایجاد نماید. در دراز مدت، افغانستان با تمرکز بر مزیت های نسبی خود در بخش های کار اجتماعی روی ایجاد زیربناها سرمایه یوی و نیروی کار ماهر که موجب تحرک زنجیره ارزش میشود، می پردازد. دستیابی به رشد اقتصادی در افغانستان به سادگی یعنی صرفاً با تخصیص بودجه برای سکتورهای دارای پتانسیل بلند، میسر شده نمیتواند. پتانسیل رشد اقتصادی افغانستان نه تنها به اثر بی ثباتی و نا امنی بلکه شدیداً بنابر پالیسی های ضعیف، فساد اداری و مدیریت نادرست، محدود بوده است. روش دولت مبنی بر اخذ نتایج ملموس از مدیریت بودجه موجب میشود تا آن سکتورهای که دارای فرصت خوب سرمایه گذاری بوده و تاریخچه خوب اجراء دارند و میتوانند با اصلاح حکومتداری ثمرات بیشتر داشته باشند، بزرگترین سهم منابع مالی به آنها اختصاص خواهند یافت.

گامی بهسوی خود کفایی: استفاده از برنامه های ملی دارای اولویت جهت افزایش مؤلدیت ملی مودل افغانستان برای رشد اقتصادی اشتغال زا، در طرح تمام برنامه های ملی دارای اولویت انعکاس یافته است. هر یک از این سکتور های دارای اولویت، یک طرح سرمایه گذاری را مطابق به نتایج پیشنهاد شده کابینه و بر اساس منابع مالی ارائه مینماید. دیدگاه مشرح سکتوری برای هر برنامه با فعالیت های اولویت بندی شده، نتایج قابل سنجش، و بودجه مرور شده منحنی یک بخش از پروسه بودجه سازی سالانه، در بسته های پیشنهادی به کابینه و شورای عالی اقتصادی، پیشکش خواهند شد. انکشاف کامل اکثریت از برنامه های ملی دارای اولویت که تحت پوشش این چارچوب قرار دارند مدت بیشتر از پنج سال را دربر خواهند گرفت. با آغاز سنجش امکانات تطبیق و کار روی این طرح، حکومت میتواند منابع مالی و تشکیلاتی مورد نیاز را تخمین نماید، چارچوبی را برای ترتیب تسلسل، و براساس یک ارزیابی آگاهانه از مصارف، اولویت های خویش را معین سازد و وزارت های مربوط را با ابزار مورد نیاز جهت طرح و سنجش مصارف مورد نیاز شان، مجهز سازد. الف) برنامه جامع انکشاف زراعت افزایش و یا کاهش تولیدات ناخالص ملی افغانستان متکی بر عملکرد سکتور زراعت است که حد اقل برای ۱۲ فیصد نفوس کشور زمینه کار را میسر مینماید و قسمت بزرگ صادرات کشور را تشکیل میدهد. زراعت ماهیتاً یک سکتور بی ثبات میباشد، در حال حاضر کمبود سرمایه گذاری در انکشاف منابع آبی، بی کیفیت بودن مواد مورد ضرورت مانند تخم بذری و کود کیمیاوی، پائین بودن منابع طبیعی و سیستم ضعیف بازاریابی داخلی و خارجی، مانع رشد سکتور زراعت گردیده است. تغییرات اقلیمی سبب شده است تا توده یخ ها سه هفته زودتر نسبت به گذشته ذوب گردند و این کار باعث ازدیاد سطح بارانها (نه برف) در بهار شده که خطر سیلاب ها را افزایش داده و باعث کمبود آب در ماه های خشک تابستان میشود. بنابر این بیشتر از هر وقت دیگر، برای ایجاد مخازن آب/ بندهای آب گردان و همچنان کنترل سیلاب ها، ضرورت میباشد. در جریان جنگ ها زمین های زراعتی با مؤلدیت بیشتر تبدیل به ماین زارهای خطر ناک گردیده اند. حمایت متواتر از روند خنثی سازی ماین ها در اراضی زراعتی، دسترسی زارعین به زمین های بیشتر زراعتی را افزایش داده و سبب کاهش خطر مرگ و میر ناشی از ماین ها را در مناطق فقیر کشور، میشود. افزایش مؤلدیت زراعتی زیادتر نیازمند سرمایه گذاری در چندین سکتور یعنی در بخش های آبیاری، مدیریت آب و انکشاف، لوازم پیشرفته کشت و کار و زنجیره ارزش، که برای تولید کنندگان روستایی مشوق بزرگ برای سرمایه گذاری است، میباشد. ازدیاد محصولات گندم، حبوبات و احیای سکتور نگهداری مواشی، مصئونیت غذایی

را در کشور فراهم خواهد نمود. بهبود در اتصال شهر ها و روستا ها که زمینه را برای خرید، پروسس و ذخیره تولیدات زراعتی فراهم میکند، سبب دگرگونی در روند انکشاف دهات و شهر ها خواهد شد. سرمایه گذاری توسط سکتور دولتی روی بخش های از این سکتور که دارای پتانسیل بزرگ برای رشد اقتصادی اند، متمرکز خواهد بود. تخم های اصلاح شده، تکنولوژی بهتر زراعتی و تأسیسات لازم برای ذخیره محصولات دهاقین که امکانات ناچیز دارند، کمک میکند تا مصئونیت غذایی را بالا برده و دهاقین را هم در رفتن از حالت امرار معاش به حالت حاصلات مازاد کمک مینماید. با صنعتی نمودن زراعت، بهبود کنترل کیفیت و بسته بندی بهتر که باعث کاهش ضایعات و به هدر رفتن محصولات میشود، میتوان افغانستان را از یک کشور وارد کننده ای محصولات زراعتی به یک کشور صادر کننده ای آن محصولات تبدیل کرد. این پتانسیل بزرگ در دراز مدت ایجاد خواهد شد.

ایجاد اشتغال، افزایش حاصلات و باز نمودن بازارها برای دهاقین در طول پنج سال آینده:

زمین های آبی را از ۲,۲ میلیون هکتار به ۲,۷ میلیون هکتار گسترش خواهیم داد؛

تولیدات گندم را از ۴,۵ میلیون متریک تن به ۵,۹ میلیون متریک تن، افزایش خواهیم داد. چگونگی دستیابی به اهداف فوق:

افزایش سرمایه گذاری در بخش مدیریت آب با بازسازی ۱۰۰۰ کانال آبیاری، انکشاف شبکه های جدید آبیاری و اعمار ذخایر کوچک آب؛

تطبیق برنامه ملی گندم جهت ازدیاد محصولات گندم به ۲۶ فیصد و ازدیاد ۱۱۰ هزار هکتار زمین تحت زرع، کاهش نصف ضایعات محصولات و انکشاف بازار معیاری تخم بذری و اصلاح شده گندم؛

بهبود مدیریت مالداری، بکار گیری معیارهای ویژه در برابر گیاهان وارداتی و استفاده از تعرفه های گمرکی مجاز جهت جلوگیری از واردات امتعه که از حمایت کشورهای صادر کننده برخوردار باشند؛

افزایش ظرفیت باغداری از ۱۸۰ هزار به ۲۳۰ هزار هکتار زمین، حمایت از سرمایه گذاری در بخش ارزش افزوده، ایجاد پروسه های جواز صادرات و گسترش حمایت از تجارت زراعتی زنان؛

احیای مجدد ذخایر استراتیژیک غلهجات و ایجاد بورد ذخایر غلهجات جهت حمایت از دهاقین؛

گسترش و احیای جنگلات زراعتی به بیش از ۶۰۰۰۰ هکتار زمین جهت حمایت از محیط زیست و ایجاد عواید برای دهاقین؛

تجدید نظر در ساختار وزارت زراعت، آبیاری و مالداری جهت مبدل نمودن این وزارت به یک نهاد غیر متمرکز، خدمت گذار برای دهاقین، قانون گذار و تشویقگر سرمایه گذاریهای خصوصی در سکتور زراعت.

ریاست زراعت ولایت لوگر در این بخش برنامه های که زیر دست دارد عبارت از NHLP, CORD-F, On form water Mangement , CLAP, FAD,

۶- برنامه وصل و زیربناها

(ذ) گسترش روند ادغام منطقی

موقعیت افغانستان منحنی مرکز ترانزیت میان آسیای شرقی، جنوبی، مرکزی و غربی، میتواند منبع عمده اقتصادی باشد، سطح جنگ های داخلی به میزان قابل مدیریت کاهش یافته است. سرمایه گذاری های ابتدایی را در بخش انتقال انرژی بیرون مرزی، و بنادر خشکه برای انتقال اجناس به مناطق دور، فراهم ساخته ایم. اخیراً الحاق افغانستان به سازمان تجارت جهانی تسهیلات لازم را برای پروژه های سرحدی و اصلاحات پالیسی جهت انکشاف تجارت منطقی، تهیه و تشخیص منابع مالی کافی، فراهم مینماید. ما با صندوق بین المللی پول، بانک انکشاف آسیایی و بانک جهانی غرض طرح مدل های که بتواند نه تنها سرمایه گذاری جهانی بلکه سرمایه گذاری داخلی و منابع مالی سکتور خصوصی منطقی را در این سکتور جلب کند، مشترکاً کار میکنیم. همکاری های اقتصادی منطقی دارای پتانسیل زیاد بوده و منحنی عامل مهم رشد اقتصادی افغانستان محسوب میشود. سرمایه گذاری روی شاهراه دیجیتالی آسیای مرکزی، پروژه های انرژی منطقی، خط آهن و سرکهای منطقی، ساحات جدید همکاری های منطقی تلقی میشوند. اداره خط آهن افغانستان ماستر پلان انتقال اموال تجارتي و مواد معدنی را ترتیب داده که از طریق شمال به آسیای مرکزی، از طریق جنوب به ایران و شش بندر لوژستیک، مناطق صادراتی افغانستان را باهم وصل مینماید و از آن جمله روی دیزاین تقریباً ۳۵۰ کیلومتر این خط، پیشرفت های حاصل شده است. همچنان تصمیم داریم تا با همسایه گان خویش سطح همکاریها را گسترش دهیم، مثلاً با برنامه همکاری آسیای جنوبی در عرصه محیط زیست (SACEP) (و مرکز بین المللی برای انکشاف منسجم کوه ها ICIMOD) (روی چگونگی کاهش تاثیرات منفی تغییر اقلیم، در منطقه همالیا، همکاری داریم.

رشد اقتصادی و تامین امنیت از طریق تجارت منطقی

اهداف ما برای انکشاف همکاریهای منطقی عبارت اند از:

مبدل نمودن افغانستان به مرکز ترانزیت اموال تجارتي، میان آسیا و کشورهای دیگر؛

تغییر مسیر صادرات کشور؛ و

بهبود امنیت از طریق بالا بردن میزان اعتماد و منافع دو جانبه از تجارت پایدار؛

جهت افزایش عواید خود از درک تجارت منطقی، به اقدامات ذیل متصل میشویم:

پیوستن در پروژه های منطقی مانند پروژه یک کمربند - یک سرک (OBOR)؛

تشویق مشارکت عامه و سکتور خصوصی (PPP) و سکتور خصوصی در انکشاف زیربنا

حصول اطمینان از دریافت حمایت و وجوه مورد نیاز پروژه ها به شمول پروژه های کاسا ۱۰۰۰ و تاپی؛

گسترش همکاری با نهاد های منطقی؛ و

تقویت سفارتها و ماموریت های تجاری ما در بیرون از کشور

۷. برنامه انکشاف شهری

در بسیاری از کشورها، شهرها به خاطر داشتن نفوس و موقعیت جغرافیایی، زمینه های رشد اقتصادی را فراهم میسازند. شهرهای افغانستان دارای تاریخ طولانی بوده اما فعلاً باید این شهرها به محرکین رشد و انکشاف مبدل شوند. شهرهای ما مبدل به مراکز برای زندگی شده اند ولی دارای اساسات اقتصادی لازم نیستند تا بتوانند تعداد زیاد شهروندان جدید، بیجاشدگان داخلی و عودت کنندگان را، جذب نمایند. علاوه براین، با در نظر داشت پلان انتخاب مستقیم شاروالها در سال ۲۰۱۹، این شهرها به ظرفیت مدیریتی لازم شهری نیاز خواهند داشت. شهرهای متحرک و قابل سکونت اهداف عمده ما برای این سکتور قرار ذیل میباشند:

ایجاد شبکه فعال، مطمئن و قابل زیست مراکز شهری؛

تبدیل مراکز شهری به مراکز رشد اقتصادی، مراکز فرهنگی و اجتماعی؛ و غیر متمرکز ساختن روند پلانگذاری شهری، و ایجاد میکانیزم های حکومتداری شهری. برای دست یافتن به اهداف فوق، برنامه ملی دارای اولویت شهری موارد ذیل را در نظر خواهد گرفت:

بهبود قابل ملاحظه چارچوب قانونی و حقوقی، تطبیق تفویض صلاحیت و تقویت حاکمیت قانون در شهرها؛

احداث زیربنای شهری، خاصاً سیستم ترانسپورت و فاضلاب؛

ادغام و انسجام میراث های فرهنگی با برنامه انکشاف شهری؛

بهبود ساحات مسکونی شهری، تهیه و تطبیق مقررات زونها و افزایش ساحات مسکونی قابل خرید برای همه؛

تصدیق و حمایت از حقوق مالکیت زمین، بهبود بخشیدن خدمات شهری برای افراد بی بضاعت و ازدیاد دسترسی به مشاغل؛ و

تشویق اقتصادهای بزرگ، تاسیس زونهای اقتصادی شهری و ادغام مناطق داخلی شهری به پلانگذاری انکشاف شهرهای بزرگ

۸- برنامه انرژی

استراتژی رشد اقتصادی مبتنی بر بهبود توانایی های تولید کنندگان جهت دسترسی به بازار های شهری و بین المللی میباشد. انکشاف دهلیز ترانسپورتی متاثر از جنگ های داخلی است، طرح های ضعیف (که اغلب با استفاده از نقشه های گوگل ترتیب میشوند) و مدیریت ضعیف قراردادی ها به اندازه مشابه چالش بر انگیز بوده، موجب هزینه های بلند در سکتور ساختمان با کیفیت پایین گردیده است. جهت جلوگیری از تکرار چنین موارد در آینده، یک پروسه ارزیابی تصدیق کیفیت پروژه های ساختمانی شرکتها را جهت اعمار سرکها آغاز مینمایم. دولت اقدامات جدی را جهت بهبود نهادهای ترانسپورتی به وسیله ایجاد سیستم های که جوابگوی نیاز های روز افزون کشور باشد، روی دست دارد. که این اقدامات شامل تاسیس اداره مستقل سرک ها، صندوق سرک ها و انسیتیوت ترانسپورت میباشد. افغانستان برنامه ای درازمدت را برای تولید و انتقال انرژی آغاز نموده است. پروژه های کاسا، ۱۰۰۰ و لین برق ۵۰۰ کیلووات ترکمنستان که در نهایت تا ۴۰۰۰ میگاوات برق را انتقال خواهد داد، و پروژه پایپ لاین تاپی که گاز طبیعی را از ترکمنستان به آسیای جنوبی انتقال میدهد، از جمله پروژه های بزرگ در این سکتور میباشند. اعمار و بهره برداری از بند سلما یک دستاورد بزرگ تلقی میشود. این پروژه ها ضمن ایجاد عواید از انتقال برق صادراتی، زمینه های دسترسی به برق تجارتي

و خصوصی را در داخل افغانستان، ازدیاد میبخشد. تولید برق از منابع داخلی در حال افزایش است، با یک طرح جامع جهت تولید ۲۳۰۰ میگا وات برق از منابع داخلی ظرف ۵ سال آینده، از جمله چهار پروژه برق آبی بزرگ توسعه یافته به عنوان مشارکت بخش دولتی و خصوصی (PPPs) و ۶۰۰ میگاوات از انرژی خورشیدی، باد، و گاز طبیعی، که همچنان توسط مشارکت بخش دولتی و خصوصی (PPPs) انجام میشود در حال افزایش است و در پایان سال ۲۰۱۸ افغانستان انرژی بیشتر برق را از منابع داخلی تولید کرده که نسبت به ۴۰ سال گذشته، بیشتر خواهد بود سرمایه گذاری در بخش تولیدات داخلی که یکی از پیش شرط های انکشاف تجارتي و صنعتی میباشد، البته با سرمایه گذاریهای رو به افزایش در بخش انرژی قابل تجدید برای مناطق مسکونی و دور افتاده، در اولویت قرار خواهد داشت.

. یک برنامه ملی دارای اولویت برای انکشاف زیربنا و انرژی

در سکتور انرژی و برق ما اهداف ذیل را تعقیب می نمایم:

کاهش مصارف ترانسپورتی یا حمل و نقل جهت گسترش تجارت میان شهرها و روستاها؛

تکمیل شبکه ملی لین برق ۵۰۰ کیلوات و رسیدن به خودکفایی از ناحیه انرژی [برق] طی ۱۵ سال آینده؛ افزایش عواید ناشی از خرید و فروش انرژی بین آسیای میانه و آسیای جنوبی .

جهت دستیابی به اهداف فوق افغانستان به این اقدامات متوصل میشود:

تشویق سکتور خصوصی برای سرمایه گذاری روی انکشاف زیربناها؛

به دسترس گذاشتن زمین های دولتی برای سکتور خصوصی جهت تسریع پروسه انکشاف زیربناهای استراتژیک؛

انسجام، دیزاین و تصویب شیوه های جدید تدارکات جهت کاهش پروسه مناقصه؛

آموزش دادن کدرها و انجینیران زیربنا و مدیران پروژه ها؛

افزایش تولیدات داخلی برق به ۲۳۰۰ میگاوات، با استفاده از گاز طبیعی، انرژی قابل تجدید و برق آبی؛

افزایش عرضه و گسترش ظرفیت انتقال انرژی داخلی، مخصوصاً انرژی قابل تجدید؛ و

نورمال سازی شیوه های قیمت گذاری و سبسایدی ها در این سکتور

۹- برنامه ملی انکشاف معادن و منابع طبیعی

برنامه انکشاف معادن و منابع صنایع استخراجی مانند استخراج معادن، و انکشاف هایدروکاربن ها، نقش مهمی را به عنوان محرک رشد اقتصادی در کشور ایفا خواهند نمود. انکشاف پایدار اینها از طریق مناقصه شفاف و نظارت موثر، از اهمیت خاصی برخوردار میباشد. گزارش های اخیر ضرورت حضور قوی دولت در این سکتور جهت جلوگیری از قاچاق و دیگر اشکال استخراج غیر قانونی، را برجسته میسازد. از همین رو، پلان های استراتژیک ما مبتنی بر هماهنگی و مطابقت کامل همه فعالیتهای استخراجی با معیارهای ابتکار شفافیت صنایع استخراجی EITI ( ) و حصول اطمینان از اینکه استخراج معادن در سطح کشور و ساحات تاریخی با در نظر داشت بهترین تجارب جهانی و مدیریت مهارتها جهت درک ظرفیت کلی این سکتور، صورت میگیرد. با وجودیکه سکتور معادن دارای ظرفیت بلند برای تولید عاید است، اما مقررات ضعیف، تصویب بطی سرمایه گذاری و فساد اداری مانع انکشاف این سکتور گردیده و این چالش ها سد راه بهره برداری از معادن کوچک و متوسط، و تولید و جمع آوری عواید قابل توجه از این سکتور شده است. دولت جهت

تشویق سرمایه گذاری های خصوصی، روند رسیده گی به چارچوب های نظارتی و قانونی را سرعت خواهد بخشید. برای تحقق پتانسیل سکتور معادن، لازم است تا در زیربناهای مهم و حیاتی چون ایجاد خطوط آهن که پروژه های عمده معادن را به شبکه های ملی برق و تاسیسات بنادر وصل نماید، سرمایه گذاری های بزرگ صورت گیرد. شفافیت و حسابداری از جمله اولویت های کلیدی برای انکشاف پایدار این سکتور خواهد بود. عدم رسیده گی به استخراج غیر قانونی معادن که باعث از دست رفتن ۱۱۲ میلیون دالر در سال و همچنان تقویت شورشگری و جرایم میگردد و زیانهای بزرگ را برای دولت وارد می کند، در اولویت دولت قرار خواهد داشت. دولت شرایط جدید را جهت همگانی ساختن منافع مالکیت و حصول اطمینان از جمع آوری عواید آن معادنی که استخراج در آن بهطور رسمی صورت میگیرد، وضع خواهد نمود. نقشه برداری و انکشاف هایدوکابن ها همچنان در حال انجام میباشد با اینکه، هر نوع انکشاف تجاری در این سکتور بستگی به بلند رفتن نرخ جهانی نفت و گاز دارد.

تقویت سکتور استخراج معادن برای یک اقتصاد بهتر اهداف عمده ما برای استخراج معادن و سکتور معادن قرار ذیل میباشد: حد اکثر رسانیدن عواید ناشی از استخراج معادن؛ افزایش تداوم و پیشبینی عواید معادن؛ توسعه استخراج نفت و گاز؛ وجلوگیری از استخراج غیر قانونی معادن. و اولویت های ما برای این سکتور، قرار ذیل میباشد: اصلاح عقد قراردادهای و مسلکی سازی حکومتداری محلی؛

گسترش کنترل دولت بر تمام معادن کشور؛ تهیه قانون معادن در مطابقت با معیارهای ابتکار شفافیت صنایع استخراجی افغانستان (AEITI)؛ جلب شرکای بین المللی جهت انکشاف معادن بزرگ؛ و ایجاد شبکه های جدید خطوط آهن جهت اتصال با خطوط ترانسپورتی (حمل و نقل) منطقوی با کشورهای ترکمنستان و ایران گسترش کنترل دولت بر تمام معادن کشور؛ تهیه قانون معادن در مطابقت با معیارهای ابتکار شفافیت صنایع استخراجی افغانستان (AEITI)؛ جلب شرکای بین المللی جهت انکشاف معادن بزرگ؛ و ایجاد شبکه های جدید خطوط آهن جهت اتصال با خطوط ترانسپورتی (حمل و نقل) منطقوی با کشورهای ترکمنستان و ایران

در ولایت لوگر معلومات به ارتباط معادن قرار ذیل است

عموماً به سطح ولایت ۱۲ قسم معادن در ۱۶ کوه ها مانند (۱) کوه سلطان صیب ۲. کوه سجاوند ۳. کوه آبچکان ۴. کوه خواجه انگور ۵. کوه بیت کول ۶. کوه کلان ۷. کوه جلال ۸. کوه تیره ۹. کوه خشک- یا کوه خوش ۱۰. سیاه کوه ۱۱. کوه دیوارگی ۱۲. کوه میرابدال ۱۳. کوه امان- کوت ۱۴. کوه سیدان ۱۵. لوی-غر ۱۶. حصه اخر سفید کوه) وجود دارد که از جمله به تعداد ۱۵ قرارداد معادن مواد ساختمانی از قبیل (سنگ تعمیراتی وریگ و جغل) از طریق ریاست معادن با افراد و اشخاص واجد شرایط عقد گردیده است و به تعداد ۲ قرارداد مواد ساختمانی بعد از طی مراحل قانونی آن غرض منظوری به وزارت معادن و پترولیم ارسال گردیده است و همچنان کار قرارداد ۴ معدن مواد ساختمانی در طی مراحل میباشد.

ظواهر معدنی سنگ کرومیت در مختلف نقاط ولایت لوگر موقیعت دارد:

ظواهر معدنی سنگ کرومیت بلاک محمد آغه و بادام ولسوالی نرخ میدان وردگ از طریق وزارت معادن و پترولیم با شرکت میتایل مایننگ یوکی برای مدت ده سال قرارداد گردیده است.

ظواهر معدنی سنگ کرومیت بلاک مغل خیل، سرکنجک و بابوس از طریق وزارت معادن و پترولیم با شرکت ستانه بابا برای مدت ده سال قرارداد گردیده است

ظواهر معدنی سنگ کرومیت بلاک دهنو و دادوخیل نیز از طریق وزارت معادن و پترولیم با شرکت هاشمی گروپ برای مدت ده سال قرارداد گردیده است.

ظواهر معدنی سنگ کرومیت ولسوالی ارزه ولایت لوگر از طریق وزارت معادن و پترولیم سروی ابتدایی آن صورت گرفته است. ظواهر معدنی سنگ کرومیت ساحه التمر ولایت لوگر سروی ابتدایی آن صورت گرفته است.

ظواهر معدنی زغال سنگ :

ظواهر معدنی زغال سنگ در دره آب گنداب در جنوب شرق مرکز ولایت لوگر موقیعت داشته اما تا اکنون سروی آن صورت نگرفته است و استخراج هم نمیشود.

ظواهر معدنی مگنیزیت:

ظواهر معدنی مگنیزیت در مربوطات ولسوالی محمد آغه موقیعت دارد تا اکنون سروی آن صورت نگرفته است و استخراج هم نمیشود.

ظواهر معدنی گرافیت :

ظواهر معدنی گرافیت در ولسوالی چرخ موقیعت داشته تا اکنون سروی آن صورت نگرفته است و استخراج نمیگردد.

ظواهر معدنی مولیدینوم سرب و جست:

معادن سرب و جست در ساحه نا امنی ولایت لوگر موقیعت دارد

پروژه معدن مس عینک یکی از پروژه های مهم اقتصادی کشور بوده که به اساس هدایت مصوبه شماره (۷) مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۶ شورای عالی وزیران ج.ا.ا با کمپنی چینائی Jiangxi Copper - MCC عقد قرارداد گردیده، به اساس معلومات وزارت معادن و پترولیم، این معدن بزرگ مس که شاخه های آن تا ولایت کابل و بخش دیگر آن در ولایت لوگر امتداد یافته، حدود ۸۰۰ کیلومتر مربع مساحت دارد. ذخیره مس در معدن عینک از ۱۱,۳ میلیارد تا ۱۷ میلیون متریک تُن تخمین شده و لازم است تا ۳ میلیارد تُن خاک و ریگ از روی معدن که مس مذکور را پوشانیده است برداشته شود علاوه بر آن حدود ۷۷۰۰ متریک تُن نقره، ۶۰۰ متریک تُن کوبالت و یک اندازه طلا نیز در این معدن وجود دارد که امور استخراج آن با شرکت چینی موسوم به "ام سی سی" قرارداد شده و قرار است که این کمپنی بالای این معدن حدود هشت عشریه دو میلیارد دالر امریکایی سرمایه گذاری نماید.

۱۰- برنامه انکشاف منابع بشری

افزایش مولدیت کاری نیروی کار و سرمایه گذاری روی سرمایه بشری: مهارت های شغلی افغانستان به صورت درست باتقاضای بازار کار آن همخوانی نداشته، و این نقیصه در زمان تطبیق استراتیژی رشد اقتصادی بدتر خواهد گردید. لذا با در نظر داشت پیشبینی نیازمندی های آینده بازار کار، دولت در بخش آموزش های مسلکی، انجینیری، توسعه مهارت های مدیریتی، نیاز های صنعت خدمات و اصلاحات که قابلیت انعطاف پذیری نیروی کار را با در نظر داشت نیازمندی های جدید بازار بلند ببرد، سرمایه گذاری خواهند نمود. بازگشت مهاجرین و بیجاشدگان داخلی میتواند نقش سازنده را در بازار کار داشته باشد، به این شرط که زمینه های دسترسی به تحصیلات متوسطه و برنامه های آموزشی برای مهاجرین به ویژه برای آنها که در بیرون از کشور تعلیم دیده اند، مساعد گردد. دولت جهت بهبود کیفیت آموزشی در

نهادهای تحصیلی و تخصصی، مُدلهای مبتنی بر نتایج را با تغییر نصاب آموزشی، ارزیابی و گزارش دهی امور تحصیلی، به میان خواهد آورد.

انکشاف سرمایه بشری جهت رشد اقتصادی

هدف سرمایه گذاری های دولت در این سکتور قرار ذیل میباشد:

آمادگی برای نیاز های آینده بازار کار به شمول صادر نمودن نیروی کار؛

هماهنگ سازی بهتر برنامه های آموزشی با تقاضای نیرو کار در سکتور خصوصی؛

افزایش اساس مهارت های موجود؛ و

بهبود ظرفیت نیروی کار از طریق سرمایه گذاری در صحت و قایبوی و معالجوی.

جهت دستیابی به اهداف متذکره دولت اقدامات ذیل را، روی دست میگیرد:

گسترش آموزش های حرفه ای و مسلکی با استفاده از مُدل تحصیلی کشور آلمان؛

تقویت تأسیس آکادمی های آموزش مهارت های شخصی؛

تشخیص فرصت ها برای جذب مهاجرین و بیجا شدگان در برنامه های تربیوی و بازار کار؛

حمایت از راهکار یا شیوه های محلی که زمینه ایجاد عواید برای معلولین را فراهم نماید؛

بازنگری پالیسی و مقررات کار جهت ازدیاد انعطاف پذیری در این بخش؛

سرمایه گذاری در بخش آموزش زنان و بازار کار؛

بهبود ظرفیت کاری وزارت اقتصاد با ادغام ریاست های مختلف آن؛ و

تشخیص یک مُدل پایدار برای تامین وجوه مالی با تمویل سیستم صحی

۱-۱- برنامه توانمند سازی اقتصادی زنان

دولت افغانستان همچنان از طریق استراتیژی ملی خود به مشارکت کامل سیاسی، اجتماعی و اقتصادی زنان در روند انکشاف ملی متعهد است. به همین اساس دولت از قبل مصارف تطبیق قطعنامه ۱۳۲۵ سازمان ملل متحد و برنامه های ملی دارای اولویت برای توانمندسازی اقتصادی زنان را در نظر گرفته است. با در نظر داشت تعهدات دولت در راستای کاهش فقر، دولت طی پنج سال آینده مصمم است تا بالای برنامه توانمندسازی اقتصادی زنان در حدود ۲۵۰ میلیون دالر سرمایه گذاری نماید. همچنان برنامه اصلاحات را طوری تدوین می کنیم تا از آن طریق، تحرک اقتصادی زنان را افزایش داده، کیفیت آمار و ارقام احصایوی جنسیتی را بهبود بخشیم و از طرف دیگر تمام مقرراتی را که دسترسی زنان را به بازار و قرضه های مالی محدود و مسدود میسازد، از میان برداریم.

استراتیژی جندر افغانستان:

قانون اساسی افغانستان متضمن حقوق مساوی شهروندی برای زنان میباشد. اما برای رهنیدن زنان از فقر و حصول اطمینان از افزایش مشارکت آنان در روند اقتصادی و و بازارها، از آنان حمایت لازم نمائیم. دولت جهت تطبیق استراتیژی جندر، پنج رکن را پیشنهاد مینماید که هر رکن استوار بر عملکرد برنامه ای کُلی دولت در این زمینه میباشد:

تطبیق تعهدات جهانی ما در قبال حقوق بشری زنان، امنیت و رهایی زنان از خشونت های خانوادگی؛

اطمینان از دسترسی کامل زنان به آموزش (به شمول تحصیلات عالی) و خدمات صحتی؛
راه اندازی برنامه ملی دارای اولویت توانمندسازی اقتصادی زنان؛
تضمین حقوق اساسی زنان از طریق اجراء و تطبیق کامل قوانین؛ و
پیشرفت زنان در دولت و کار و بار

فصل هفتم

سروری وضعیت زنده گی در افغانستان

سروری وضعیت زنده گی در افغانستان ۱۳۹۵ جامع ترین منبع معلومات درمورد وضعیت اجتماعی و اقتصادی مردم در افغانستان است که توسط اداره مرکزی احصائیه جمهوری اسلامی افغانستان به کمک تخنیکي انستیتیوت سکتور عامه جامعه اروپا (ICON) در سال ۱۳۹۷ به نشر رسید .

نشر سروری وضعیت زنده گی در افغانستان سال ۱۳۹۵ فعالیت ارزنده اداره مرکزی احصایه بوده که خصوصیت چند گانه این سروری یک وسیله منحصر به فرد برای پالیسی سازان و تمام سازمان های ملی و بین المللی بشما می رود ، ویژه گی های این سروری عبارت اند از پوشش نفوس کوچی ، توانائی تحلیل تغییرات فصلی در شاخص های انکشافی مرتبط ، توانائی تولید احصائیه به سطح ولایت همچنان تداوم سروری زمینه تحلیل میلان شاخص های کلیدی انکشافی را مهیا میسازد..

سروری وضعیت زنده گی در افغانستان برای سال ۱۳۹۵ ، ۲۰ شاخص را تحت پوشش قراردادده که شامل ۱۲ هدف از میان ۱۷ اهداف انکشاف پایدار بوده واکثریت آنها در این در این گزارش ارایه گردیده است ، سروری وضعیت زنده گی در افغانستان حاوی معلومات اساسی درمورد نفوس و خانوارها ، بازار کار ، فقر ، مصئونیت غذائی ، زراعت ، صحت ، تعلیم و تربیه ، مسکن ، جنسیت و چالش هایکه خانوار های افغان درگیر آن هستند ، استراتیژی های مقابله با آن و اولویت های مردم برای انکشاف در آن انعکاس یافته است.

وضعیت زنده گی مردم ولایت غزنی به اساس سروری ۲۰۱۷-ALCS

شاخص ها	۲۰۰۷-۲۰۰۸	۲۰۱۱-۲۰۱۲	۲۰۱۳-۲۰۱۴	۲۰۱۵-۲۰۱۶
مساحت (sq.km)	۲۲۴۶۰٫۵	۲۲۴۶۰٫۵	۲۲۴۶۰٫۵	۲۲۴۶۰٫۵
تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)	۴۷٫۸	۵۲٫۰	۵۳٫۸	۵۵٫۶
نسبت وابستگی	۱۰۱	۱۱۳	۸۸	۹۳
نسبت جنسیتی	۱۰۴٫۲	۱۰۸٫۷	۱۱۵٫۳	۱۰۴٫۳
میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (%)	۴۹٫۷	۶۱٫۵	۶۸٫۷	۶۲٫۵
میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر	۳۲٫۷	۴۱٫۲	۴۸٫۵	۴۰٫۸
پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (%)	۱۹٫۸	۴۰٫۷	۵۲٫۶	۶۲٫۴
زنان که به وسیله پرسونل صحی ماهر زایمان میدهند (%)	۱۰٫۴	۵۷٫۳	۳۵٫۶	۴۲٫۳
زنان که در سن ۱۵-۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (%)	۱۶٫۷	۲۰٫۵	۵٫۲	۳٫۵
توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵-۲۴ ساله)	۰٫۲۸	۰٫۵۱	۰٫۵۸	۰٫۴۸
چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (%)	۴٫۹	۴٫۴	۴٫۸	۶٫۷

-	-	۳۷,۲	۲۷,۵	جمعیت با کمبود پروتئین (%)
-	-	۳۶,۸	۶,۹	جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (%)
۵,۰	۴,۱	۴,۴	۵,۴	نسبت وابستگی سالمندان
۳۷,۴	۴۲,۳	۴۸,۰	-	اشتغال به نسبت جمعیت
۱۰,۰	۱۳,۳	۲۱,۲	-	میزان زیراشتغال (%)
۲۰,۵	۱۴,۴	۱۱,۱	-	میزان بیکاری (%)
۴۷,۱	۴۹,۴	۵۴,۰	-	میزان مشارکت نیروی کار (%)
۳۰,۵	۲۷,۸	۳۲,۴	-	استخدام نه چندان سود مند
۵۵,۱	۵۴	-	-	جمعیت مشغول در کشاورزی (%)
۱۳,۶	۱۷	-	-	جمعیت مشغول در تولید (%)
۳۱,۳	۳۰	-	-	جمعیت مشغول در خدمات (%)
۴۲,۶	-	۴۶,۲	۱۹,۷	میزان فقر (%)
۳,۳	۹,۳	۳,۶	۷,۳	جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایند (%)
۸۷,۱	۶۷,۱	۷۴,۷	۹۸,۰	جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایند (%)
۹۷,۴	۸۹,۷	۷۳,۸	۷۲,۴	خانواده که دارای برق میباشند (%)
۷,۶	۷,۵	۷,۶	۸,۱	تعداد خانواده
۳۳,۹	۳۸,۵	۴۳,۲	۵۳,۳	افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (%)
۲۲,۱	۱۸,۰	۱۸,۹	۳,۸	مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعیت
۱,۹	۲,۶۲	۱,۴۱	۰,۲۵	کاربران اینترنت در هر ۱۰۰ نفر
۶۶,۷	۵۶,۳	۳۵,۹	۷۵,۶	خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (%)
۸,۷	۹,۵	۹,۶	۱۷,۹	خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (%)
۳۰,۱	۲۵,۰	۱۴,۳	۹,۸	خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (%)
۴,۹	۶,۲	۷,۳	۶,۳	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)
۹	۸,۲	۸۴,۸	۱۴,۹	اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)
۱,۸	۲,۱	۲,۸	۱,۷	اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)

سروی وضعیت زنده گی به سطح ملی

شاخص ها	۲۰۰۷-۰۸	۲۰۱۱-۱۲	۲۰۱۳-۱۴	۲۰۱۶-۱۷
مساحت (sq.km)	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴	۶۵۲۸۶۴
تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)	۳۵,۳	۳۹,۱	۴۰,۷	۴۲,۴
نسبت وابستگی	۱۰۵	۱۰۴	۱۰۰	۱۰۱
نسبت جنسیتی	۱۰۵	۱۰۵,۷	۱۰۵,۳	۱۰۳,۹
میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (%)	۳۸,۹	۴۶,۶	۵۱,۷	۵۳,۶
میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر	۲۶,۲	۳۱,۴	۳۴,۳	۳۴,۸
پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (%)	۳۲,۸	۵۱,۲	۶۳	۷۰,۲
زنان که به وسیله پرسونل صحی ماهر زایمان میدهند (%)	۲۱,۸	۳۹,۹	۴۵,۲	۵۳,۴
زنان که در سن ۱۵-۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (%)	۱۷,۹	۱۹,۵	۱۷,۹	۱۶,۴
توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵-۲۴ ساله)	۰,۴۵	۰,۵۲	۰,۵۵	۰,۵۷
چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (%)	۸,۱	۷,۳	۷,۴	۷,۸
جمعیت با کمبود پروتئین (%)	۱۵,۷	۱۹,۴	-	-
جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (%)	۶,۱	۱۸,۵	-	-
نسبت وابستگی سالمندان	۵,۷	۵	۴,۹	۵,۴
اشتغال به نسبت جمعیت	-	۴۵,۷	۴۲,۹	۲۳,۹
میزان زیراشتغال (%)	-	۴۹,۸	۵۵,۴	۱۵,۶
میزان بیکاری (%)	-	۸,۲	۲۲,۶	۳۰,۷
میزان مشارکت نیروی کار (%)	-	۴۹,۸	۵۵,۴	۵۳,۹
استخدام نه چندان سود مند	-	۲۵	۳۹	۳۹,۵
جمعیت مشغول در کشاورزی (%)	-	-	۴۴	۴۴,۳۲
جمعیت مشغول در تولید (%)	-	-	۲۲	۱۸,۰۸
جمعیت مشغول در خدمات (%)	-	-	۳۴	۳۷,۵۹
میزان فقر (%)	۳۶	۳۶,۵	۳۹,۱	۵۴,۵
جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایند (%)	۲۴,۶	۱۵	۱۹,۲	۱۳,۶
جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایند (%)	۸۳,۲	۷۹,۹	۷۵,۹	۷۴,۸
خانواده که دارای برق میباشند (%)	۴۱,۱	۶۸,۹	۸۹,۵	۹۷,۶

تعداد خانواده	۷,۳	۷,۴	۷,۴	۷,۷
افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (%)	۳۳,۷	۴۳,۸	۴۲,۶	۴۳,۹
مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعیت	۵,۸	۱۴,۱	۱۷,۳	۲۱,۲
کاربران اینترنت در هر ۱۰۰ نفر	۰,۲۷	۰,۵۰	۱,۲۲	۲
خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (%)	۴۰,۴	۳۷,۹	۳۶,۶	۳۷,۹
خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (%)	۱۶,۴	۱۶,۸	۱۶,۳	۱۹,۴
خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (%)	۱۰,۳	۱۲,۶	۱۲,۶	۱۳,۱
اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)	۶,۷	۶	۶,۱	۴,۹
اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)	۱۴	۱۶,۴	۱۳,۲	۱۲,۱
اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)	۲	۲	۱,۹	۱,۹

گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه مشترکاً، توسط وزارت اقتصاد، اداره ملی احصائیه و معلومات و وزارت کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین، ترتیب گردیده است که در بر گیرنده ارقام جدید در سیزده بخش مختلف شامل ارقام نفوس، فقر و نابرابری، مصئونیت غذایی، کار و اشتغال، معارف، صحت، جنسیت، مسکن و دسترسی به خدمات اساس، مصئونیت اجتماعی، زراعت و مالداري، سکتور حقیقی، سکتور مالی و سکتور خارجی، می باشد.

در این بسته معلوماتی، ارقام شاخص های مهم احصائیوی و اقتصادی به شکل مطلق و نسبی به طور مختصر و ساده، انعکاس داده شده بناً، برای استفاده کنندگان ارقام که در بخش های متذکره به معلومات مختصر ضرورت داشته باشند، می تواند ممد واقع گردد. در صورت ضرورت به تفصیل بیشتر، استفاده کنندگان، می توانند منابع ارقام را که در ستون اخیر جداول ذکر شده است، دریافت نمایند.

با آنکه ارقام مندرج این نشریه به سطح ملی تهیه و ارایه گردیده است ولی بعضی شاخص های که امکانات تجزیه آن به سطح شهری، دهاتی و کوچی و جود دارد به تفکیک ساحات مسکونی نیز ارایه گردیده است.

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱	نفوس					
۱،۱	نفوس کشور	تعداد مجموع افرادیکه در یک زمان معین در یک ساحه معین جغرافیائی زندگی میکنند.	۱۰۰٪	۳۱'۵۷۵'۰۱۸ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۲	سهم نفوس شهری	فیصدی نفوس که در مناطق شهری زندگی می کنند.	۲۳،۷%	۷'۵۰۷'۹۵۳ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۳	سهم نفوس دهاتی	فیصدی نفوس که در مناطق دهاتی زندگی می کنند.	۷۱،۵%	۲۲'۵۶۷'۰۶۵ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۴	سهم نفوس کوچی	فیصدی نفوس کوچی از مجموع نفوس	۴،۸%	۱'۵۰۰۰۰۰ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۵	سهم نفوس زنان	فیصدی نفوس زنان به تناسب مجموع نفوس	۴۹%	۱۵'۴۹۳'۴۴۶ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱،۶	نسبت جنس	نسبت نفوس ذکور بر نفوس اناث بوده و نشان دهنده تعداد مردان در مقابل صد زن می باشد.	۱۰۵٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱،۷	نسبت وابستگی اطفال	نسبت اطفال (۰ الی ۱۴ ساله) بر نفوس سن کار (۱۵ الی ۶۴)	۹۶،۰۹٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱،۸	نسبت وابستگی کهن سالان	نسبت افراد سن ۶۵ و بالاتر از آن بر نفوس فعال (۱۵ الی ۶۴)	۵٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱،۹	نسبت وابستگی مجموعی	نسبت افراد سن ۰-۱۴ و ۶۵+ و بالاتر از آن بر نفوس سن کار (۱۵ الی ۶۴)	۱۰۱٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۱,۱۰	میزان رشد نفوس	عبارت از تغییر (افزایش یا کاهش) در اندازه نفوس در فاصله معین زمانی میباشد که معمولاً به فیصدی ارائه میشود	۲,۱۴٪		نشریه بر آورد نفوس ۱۳۹۷
۱۱,۱	فیصدی نفوس به تفکیک گروپ های سنی وسیع (۱) ۱۴-۰ سال (۲) ۱۵-۶۴ سال (۳) +۶۵	فیصدی گروپ های سنی نفوس از مجموع نفوس	۴۷,۵۲٪ ۴۹,۹۱٪ ۲,۵۷٪	۱۴'۱۲۴'۹۱۶ ۱۴'۸۳۵'۴۰۴ ۷۶۴'۰۰۳	نشریه بر آورد نفوس ۱۳۹۶
۲	فقر و نابرابری				
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات
۲,۱	میزان فقر	فیصدی نفوس که مجموع مصارف موادغذایی و غیر غذایی شان پائین تر از خط فقر ملی قرار داشته باشد.	۵۴,۵٪	۱۵'۸۳۷'۳۱۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲,۲	۱,۲,۱ میزان فقر به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی نفوس تحت خط فقر از مجموع نفوس در (۱) شهرها (۲) دهات و (۳) نفوس کوچی	۴۱,۶٪ ۵۸,۶٪	۲'۸۷۷'۴۱۷ ۱۳'۰۳۳'۱۳۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲,۳	شگاف فقر	فاصله وسطی بین سطوح مصارف فقرا و خط فقر بنام شگاف فقر یاد می گردد و شدت فقر را نشان می دهد.	۱۵٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲,۴	سهم مصرف ۲۰ فیصد فقیرترین در مصرف مجموعی	مصارف مجموعی ۲۰ فیصد فقیرترین نفوس از مجموع مصارف تمام نفوس کشور	۷,۳٪		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۲,۵	ضریب جینی	نشاندهنده توزیع عاید/ مصرف می باشد، این شاخص در بین ۰ و یک تحول می کند.	۰,۳۱		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

	افغانستان ۱۳۹۵			۰ نشاندهنده توزیع عادلانه کامل و ۱ نشان دهنده توزیع غیر عادلانه مطلق می باشد		
۲,۶	نسبت خانوارهای فقیر به تفکیک اشتغال رئیس خانوار در سکتور (۱) سکتور زراعت (۲) سکتور صنعت (۳) سکتور خدمات	تعداد خانوارهای فقیر که رئیس خانوار در سکتور های مختلف مصروف کار اند، از مجموع نفوس تحت خط فقر	۶۳% ۵۸% ۴۵%	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		
۳	مصنویت غذایی					
۳,۱	میزان عدم مصنویت غذایی	فیصدی نفوس که کمتر از ۲۱۰۰ کیلو کالری در روز اخذ مینماید	۴۴,۶٪	۱۲'۹۸۴'۲۷۳	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲۹'۱۱۲'۷۱۹ نفر- فیصدی باساس نفوس سروری ۱۷- ۲۰۱۶ محاسبه شده است
۳,۲	میزان عدم مصنویت غذایی شدید	فیصدی نفوس که روزانه کمتر از ۱۵۰۰ کیلوکالری اخذ مینماید	۱۳,۴٪	۳'۸۹۹'۴۳۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۳,۳	میزان کمبود پروتین	فیصدی نفوس که مصرف روزانه ایشان کمتر از ۵۰ گرم پروتین در روز میباشد	۳۰,۱٪	۸'۷۶۳'۸۹۵	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴	کار و اشتغال					
۴,۱	میزان نفوس در سن کار	فیصدی افراد سن ۱۴ و بالا تر از مجموع نفوس کشور	۵۴,۶٪	۱۵'۹۰۲'۱۰۸	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۲	میزان نفوس در سن کار به تفکیک محل اقامت:	فیصدی افراد سن ۱۴ و بالا تر از مجموع نفوس کشور	۱. ۲۶% ۲. ۶۹,۴% ۳. ۴,۶٪	۱. ۴'۱۲۷'۵۲۸ ۲. ۱۱'۰۴۹'۲۹۴ ۳. ۷۲۴'۲۸۶	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۴,۳	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و بی کار اند.	۱. ۵۳,۹% ۲. ۸۰,۶% ۳. ۲۶,۸%	۱. ۸'۴۷۸'۴۳۴ ۲. ۶'۳۹۲'۶۵۵ ۳. ۲'۰۸۵'۷۷۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۴	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و یا بیکار اند.	۱. ۴۸,۰% ۲. ۵۴,۹% ۳. ۷۲,۴%	۱. ۱'۹۶۲'۹۷۴ ۲. ۵'۹۹۳'۱۱۷ ۳. ۵۲۲'۳۷۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۵	نسبت اشتغال بر نفوس	فیصدی نفوس مصروف کار از نفوس سن کار	۴۱,۳۳%		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۶	میزان بیکاری به تفکیک جنسیت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نیروی کار که یک هفته قبل از سروری، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعریف ملی)	۱. ۲۳,۹% ۲. ۱۸,۳% ۳. ۴۱,۰%	۱. ۲'۰۲۴'۸۰۰ ۲. ۱'۱۷۰'۱۰۰ ۳. ۸۵۴'۷۰۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۴,۷	میزان بیکاری به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ملی	فیصدی نیروی کار که یک هفته قبل از سروری، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعریف ملی)	۱. ۲۶,۵% ۲. ۲۴,۰% ۳. ۱۲,۳% ۴. ۲۳,۹%	۱. ۵۲۰'۶۰۰ ۲. ۱'۴۳۹'۸۰۰ ۳. ۶۴'۳۰۰ ۴. ۲'۰۲۴'۸۰۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۴,۸	میزان کم کاری (کار نا کافي)	فیصدي افراد ۱۴ سال و بالاتر از آن که در یک هفته قبل از سروی مشغول کار بوده اند ولی طی هفته متذکره کمتر از ۴۰ ساعت کار کرده باشند، در حالیکه برای کار اضافی تمایل و فرصت داشته اند به اساس: (۱) نیروی کار فعال. (۲) اشتغال.	۱. ۱۵,۶٪ ۲. ۲۰,۵٪	۱'۳۲۰'۹۲۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۹	کار اطفال	سه کتگوری کار شاقه طفل از لحاظ سن تعریف شده است: ۱. هر کاریکه توسط اطفال ۵-۱۱ ساله انجام شود، بدون در نظر داشت ساعات یا شرایط کار، ۲) هر کاریکه توسط اطفال ۱۲-۱۴ سال حداقل ۱۴ ساعت انجام می شود و یا اجرای کار های خطر ناک، ۳) کاریکه توسط اطفال بین سنین ۱۵-۱۷ ساله برای ۴۳ ساعت یا بیشتر انجام شود، یا کار های خطر ناک، کار شاقه طفل تلقی میگردد.	۲۶,۵۰٪	۲'۷۳۶'۲۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۳
۴,۱۰	میزان بیکاری جوانان	فیصدي جوانان (۱۵-۲۴ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)	۳۰,۷٪	۸۴'۲۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۴,۱۱	میزان بیکاری جوانان به تفکیک جنسیت (۱) مرد (۲) زن (۳) هر دو جنس	فیصدي جوانان (۱۵-۲۴ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)	۱. ۴۴ % ۲. ۴۶ % ۳. ۳۰,۷٪	۱. ۵۲۳'۷۰۹ ۲. ۳۹۶'۶۸۳ ۳. ۸۴۲'۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات
۴,۱۲	میزان بیکاری جوانان به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری	فیصدي جوانان (۱۵-۲۴ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار.	۱. ۳۹,۱٪ ۲. ۲۹,۶٪ ۳. ۱۳,۳٪	۱. ۱۴۴'۲۳۲ ۲. ۳۶۶'۴۶۷ ۳. ۱۳'۰۱۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
	ملاحظات				

					(۲) دهاتی (۳) کوچی	
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۵'۶۲۹'۲۵۶	۳۵,۸۵٪	فیصدی نیروی کار که توانمندی خواندن، نوشتن و حل محاسبات ریاضی را داشته و ساده باشد.	نیروی کار با سواد	۴,۱۳	
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲'۸۱۴'۵۱۱	۴۴,۳٪	فیصدی افراد شاغل که در فعالیت های مربوط به زراعت و مالداري مشغول به کار هستند.	سهم اشتغال در سکتور زراعت	۴,۱۴	
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۶۱۹'۸۸۷	۹,۸٪	فیصدی افراد شغال که در فعالیت مربوط به ساختمان مشغول به کار هستند.	سهم اشتغال در سکتور ساختمان	۴,۱۵	
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۵۱۱'۴۵۴	۸,۱٪	فیصدی نیروی کار که در سکتور تولید مشغول کار هستند.	سهم اشتغال در سکتور تولید	۴,۱۶	
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱۱'۹۷۷	۰,۲٪	فیصدی نیروی که در سکتور معدن مشغول کار هستند.	سهم اشتغال در سکتور معدن و استخراج	۴,۱۷	
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱'۲۵۲'۹۸۷	۱۹,۷٪	فیصدی نیروی کار که در سکتور خدمات عامه ، شخصی و اجتماعی مشغول کار اند.	سهم اشتغال در سکتور خدمات عامه، شخصی و اجتماعی	۴,۱۸	
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۷۰۰'۵۳۰	۱۱٪	فیصدی نیروی کار که در سکتور تجارت عمده، پرچون، رستوران و هتل ها مشغول کار اند.	سهم اشتغال در سکتور های تجارت عمده ، پرچون ، رستوران و هتل ها	۴,۱۹	
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۳۶۸'۰۶۳	۵,۸٪	فیصدی نیروی کار که در سکتور ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات مشغول کار اند.	سهم اشتغال در سکتور های ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات	۴,۲۰	

سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۶۵'۵۸۳	۱%	فیصدی نیروی کار که در سکتور های مالی، بیمه ، رهنمایی معاملات و تجارت مشغول کار اند.	سهم اشتغال در سکتور های مالی، بیمه، رهنمایی معاملات و تجارت	۴,۲۱
ملاحظات	منبع معلومات	ارقام مطلق	ارقام (%)	تعریف	شماره
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۴'۹۳۵	۰,۱%	فیصدی نیروی کار که در سکتور های برق ، گاز و آب مشغول کار اند.	سهم اشتغال در سکتور های برق ، گاز و آب	۴,۲۲
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱'۰۰۸'۱۴۸	۱۵,۷%	کارگران که هر روز به طور انفرادی کار میکنند	کارگران روزمزد	۴,۲۳
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۴۵۳'۸۵۹	۷,۱%	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور خصوصی مصروف کار اند	کارگران با معاش، خصوصی	۴,۲۴
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۶۴۹'۱۰۵	۱۰,۱%	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور دولتی مصروف کار اند.	کارگران با معاش، دولتی	۴,۲۵
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲'۵۸۰'۱۰۹	۴۰,۱%	کارگران که مالک کار خود می باشند.	کارگران مستقل	۴,۲۶
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱۶۹'۴۸۸	۲,۶%	کسانیکه کارگر استخدام می کنند.	کارفرما	۴,۲۷
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱'۵۷۳'۵۳۹	۲۴,۵%	کسانیکه بدون مزد کار می کنند.	کارگران فامیلی بدون مزد و معاش	۴,۲۸
معارف					۵
سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲,۲۵۳'۹۵۰۵	۲۴,۸%	فیصدی نفوس ۱۵ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	میزان سطح سواد	۵,۱

۵,۲	میزان حضور یابی خالص (دوره ابتدائیه)	فیصدی سنین ۶-۱۲ سال که واجدین صنوف ابتدائیه (صنوف ۱ الی ۶) اند و فعالانه در مکاتب حاضر اند. در این شاخص مشمولین و حاضرین مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۵۶,۱%	۲'۸۷۵'۶۲۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۳	میزان حضور یابی خالص (دوره ثانوی)	فیصدی سنین ۱۶ الی ۱۸ سال که واجدین نهادهای تعلیمات ثانوی (صنوف ۷-۱۲) اند در صنوف خویش حاضر اند. در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۳۵,۷%	۱'۳۵۹'۵۵۲	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات
۵,۴	میزان حضور یابی خالص در تحصیلات عالی	فیصدی نفوس سنین ۱۹ الی ۲۴ که واجدین نهاد های تحصیلات عالی می باشند. در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۷٪۹	۸,۶۴۲۳۸	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۵	میزان حضور یابی خالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	نسبت خالص حضور به حیث تعداد شاگردان بر گروه تیوریکی سن مکتب برای یک سطح معین تعلیمی محاسبه شده و به فیصدی از مجموع نفوس همان گروه سن بیان می شود. درین گزارش ۶-۱۲ برای ابتدائی، ۱۳ تا ۱۸ برای ثانوی و ۱۹ تا ۲۴ برای تحصیلات عالی مورد استفاده قرار گرفته است.	۱.۱۸۱.۱% ۹.۶۲% ۲۳.۰% ۹.۱۴۴% ۸۴.۵%	۱. ۱۲۴'۰۸۶ ۲. ۱۱۴'۵۲۷ ۳. ۲۵۱ ۴. ۱۷۷'۸۰۷ ۵. ۶۱'۰۵۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۶	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۶ الی ۱۲	۷۲,۵%	۳'۷۱۴'۷۴۹	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۷	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۶ الی ۱۲، به تفکیک: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۵.۹۵۱% ۹.۶۹۲% ۹.۸۳% ۴.۸۴۴% ۹.۵۸۵%	۱. ۱'۱۱۳'۶۱۰ ۲. ۲'۵۷۷'۰۲۱ ۳. ۴۴۱'۱۱ ۴. ۲'۳۰۲'۳۲۸ ۵. ۱'۴۱۲'۴۱۴	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵

۵,۸	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ثانوی	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸	۰.۴۸%	۱'۸۲۴'۲۲۷	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۹	میزان حضور یابی ناخالص در تعلیمات ثانوی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۶۹,۳% ۴۲,۵% ۲,۶% ۶۳,۰% ۵.۳۲,۲%	۱. ۷۰۹'۳۷۹ ۲. ۱'۱۱۰'۵۵۲ ۳. ۴'۲۹۶ ۴. ۱'۲۲۹'۲۸۶ ۵. ۵۹۴'۹۴۱	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۱۰	میزان حضور یابی ناخالص در تحصیلات عالی	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲۴	۱۴,۱%	۳۴۷'۱۴۱	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات ملاحظات
۵,۱۱	میزان حضور یابی ناخالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲۴ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ذکور (۵) اناث	۱. ۲۷,۳% ۲. ۹,۶% ۳. ۰,۲% ۴. ۲۰,۶% ۵. ۵,۰%	۱. ۱۸۷'۰۵۷ ۲. ۱۵۷'۸۳۳ ۳. ۲۵۱ ۴. ۲۴۵'۱۷۱ ۵. ۱۰۱'۹۷۰	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۱۲	میزان سواد زنان (سنین ۱۴ و بالاتر از آن)	فیصدی زنان ۱۴ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	۲۹,۳%	۱'۶۵۷'۳۴۶	سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۵,۱۳	نسبت تساوی جنسیت در دوره: (۱) ابتدائیه (۲) متوسطه (۳) لیسه	تناسب میزان حضور خالص دختران به میزان حضور یابی خالص پسران در دوره های ابتدائیه، متوسطه و لیسه.	۱. ۰,۷۱% ۲. ۰,۵۱% ۳. ۰,۳۹%		سروری وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵
۶	صحت				

ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶ و صفحه ۹۶ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶ بدست آمده است.	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲'۵۶۰'۷۱۸	۵۹٪	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و در دوران حامله گی حد اقل یک بار تحت معاینه یکی از کارمندان صحتی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحتی جامعه) قرار گرفته باشند	دسترسی به مراقبت های صحتی قبل از تولد	۶,۱
ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲'۲۳۱'۵۰۲	۵۱٪	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و ولادت اخرین طفل شان تحت نظر شخص ماهر صحتی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحتی جامعه) صورت گرفته باشد.	ولادت های انجام شده با حضور اشخاص ماهر صحتی	۶,۲
	سروی صحت و دموگرافی ۱۳۹۶		۱۲۹۱	تعداد مرگ و میر مادران در دوران حاملگی در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده در سال	میزان مرگ و میر مادران	۶,۳
ریفرنس: صفحه از ۱۶۱ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶	سروی صحت و دموگرافی ۱۳۹۶		۵۵	تعداد مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال در افغانستان در سال (وفیات در هر یک هزار تولد زنده)	میزان مرگ و میر اطفال	۶,۴
ملاحظات	منبع معلومات	ارقام مطلق	ارقام (%)	تعریف	تعریف شاخص	شماره
ریفرنس: صفحه از ۱۶۱ سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶	سروی صحت و دیموگرافی در افغانستان ۱۳۹۴	۱۹۸'۵۲۷	۱۲,۱٪	رقم حاملگی (ولادت) خانم ها بین سنین ۱۵ الی ۱۹ سالگی.	۳,۷,۲. میزان حامله گی سنین نوجوانی (بین ۱۵ الی ۱۹)	۶,۵
مسکن و دسترسی به خدمات اساسی						۸
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۹'۲۴۶'۸۶۵ ۲. ۵'۷۲۶'۱۷۷ ۳. ۳'۶۲۱'۸۵۸ ۴. ۱۸'۵۹۴'۹۰۰	۴۱.۹۱٪ ۶۲.۵٪ ۸.۳۵۳٪ ۴.۶۳,۹٪	عبارت از فیصدی نفوس که به منابع آب آشامیدنی سالم دسترسی داشته باشد.	میزان دسترسی به آب آشامیدنی سالم، به تفکیک مناطق مسکونی شهری (۱)	۸,۱

					(۲) دهاتی (۳) کوچی (۴) ملی	
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱۵'۴۲۳'۰۰۰	۵۲٪	فیصدی مردمی که از سهولت های سیستم فاضلاب صحی استفاده میکنند.	میزان استفاده از سیستم فاضلاب بهبود یافته	۸,۲
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲۸'۴۳۰'۷۰۰	۹۷,۷٪	فیصدی خانوار ها که دسترسی به انرژی برق از منابع مختلف دارند.	میزان دسترسی به برق	۸,۳
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲۱'۰۸۶'۴۰۰	۷۲,۴٪	تعداد افرادی که در محلات پرجمعیت و کثیف زیست دارند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس شهری که در محلات پر جمعیت و کثیف زندگی می کنند.	۸,۴
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۱۸'۵۹۴'۹۰۰ ۲. ۹'۲۴۶'۸۶۵ ۳. ۵'۷۲۶'۱۷۷ ۴. ۳'۶۲۱'۸۵۸	۱. ۶۳,۹٪ ۲. ۹۱,۴٪ ۳. ۵۶,۶٪ ۴. ۳۵,۸٪	تعداد افرادی که بمنابع آب آشامیدنی بهبود یافته دسترسی دارند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس که از منابع آب آشامیدنی بهبود یافته استفاده می کنند (۱) ملی (۲) شهری (۳) دهاتی (۴) کوچی	۸,۵
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲۸'۴۲۲'۷۵۷	۹۷,۷٪	تعداد افرادی که دسترسی به برق دارند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس با دسترسی به هرگونه منبع برق	۸,۶
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱۲'۷۰۹'۶۶۷	۴۳,۹٪	مسکن یا خانه که بیشتر از سه نفر در یک اتاق آن زندگی می کنند.	فیصدی خانوار های که در مسکن های پر ازدحام زندگی می کنند.	۸,۷
ملاحظات	منبع معلومات	ارقام مطلق	ارقام (%)	تعریف	تعریف شاخص	شماره
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۲'۹۳۹'۶۸۳ ۲. ۸'۵۸۵'۸۵۴ ۳. ۱'۲۱۰'۹۳۰	۱. ۴۲,۷٪ ۲. ۴۱,۵٪ ۳. ۸۳,۳٪	مسکن یا خانه که بیشتر از سه نفر در یک اتاق آن زندگی می کنند	فیصدی خانوار های که در مسکن های پر	۸,۸

					ازدحام زندگی می کنند: شهری دهاتی کوچی	
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱. ۲۱'۷۵۲'۳۰۹ ۲. ۲۷'۲۲۳'۷۰۷	۷۴,۸۱٪ ۲. ۹۳,۸٪	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند ، برای : پخت و پز گرم کردن	۸,۹
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۱,۱'۴۷۴'۴۶۹ ۲. ۱۸'۸۳۹'۲۵۱ ۳. ۱'۴۳۸'۵۸۹	۱. ۲۱,۳٪ ۲. ۹۱٪ ۳. ۹۸,۹٪	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند، برای پخت و پز به تفکیک : (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	۸,۱۰
		۱. ۵'۹۹۲'۷۶۲ ۲. ۲۰'۰۵۱'۹۲۸ ۳,۱'۱۸۹'۰۱۷	۳٪.۸۷۱. ۲. ۹۶,۸٪ ۳,۸۱,۷٪	تعداد افرادی که از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند، برای گرم کردن به تفکیک : (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	۸,۱۱
مصنویت اجتماعی						۹
				فیصدی کارکنان که در کارهای خانه، زراعت، مالداري و دیگر کارهای داخل خانه مصروف هستند و از بابت کار که انجام میدهند هیچ نوع مژدی دریافت نمیکنند بر مجموع تمام اشتغال	فیصدی افراد بدون مزد در خانوار از مجموع اشتغال به تفکیک جنسیت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	۹,۱
ملاحظات	منبع معلومات	ارقام مطلق	ارقام (%)	تعریف	تعریف شاخص	شماره

	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین ۲۰۱۶	۱. ۱۱۰'۰۳۷ ۲. ۱۵۵'۰۰۰ ۳. ۱۲۰'۰۰۰			تعداد افراد آسیب پذیر که تحت پوشش مسئولیت اجتماعی قرار گرفته اند به تفکیک ذیل: (۱) افراد دارای معلولیت (۲) خانواده های شهدا (۳) متقاعدین	۹,۲
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۵۶۹'۳۲۴	۳,۹۹%	تعداد زنان بیوه "آنعه از کسانی که دوباره ازدواج نکرده اند"	نسبت زنان بیوه از مجموع زنان	۹,۳
	سروی دیموگرافی و صحت در افغانستان ۱۳۹۴	۱۰۵'۱۷۵		تعداد اطفال (سنین پائینتر از ۱۸) که پدر یا مادر نداشته باشد.	تعداد ایتم	۹,۴
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۴,۲%	تعداد زنان که دارای سن ۲۰ الی ۲۴ سال هستند و در سنین قبل ۱۵ سالگی ازدواج کرده اند	فیصدی زنان که دارای سن ۲۰ الی ۲۴ سال هستند و در سن قبل ۱۵ سالگی ازدواج کرده اند	۹,۵
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۴۵'۰۷۶	۱,۱۹%	خانوار های که توسط زنان سرپرستی بر مجموع خانوار ها	فیصدی خانوار های که توسط زنان سرپرستی می شوند	۹,۶
زراعت و مالداري						۱۰
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۳۷,۹%		فیصدی خانوار های که دارای زمین های آبی هستند	۱۰,۱
	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵		۱۹,۴%		فیصدی خانوار های که دارای زمین های للمی هستند	۱۰,۲

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۰,۳	فیصدی خانوار های که دارای باغ و باغچه هستند		۱۳,۱%		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰,۴	اوسط سایز زمین های آبی که در مالکیت قرار دارند (به جریب)		۴,۹ جریب		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰,۵	اوسط سایز زمین های للمی که در مالکیت قرار دارند (به جریب)		۱۲,۱ جریب		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰,۶	اوسط سایز باغ ها و باغچه های که در مالکیت قرار دارند (به جریب)		۱,۹ جریب		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۱	سکتور حقیقی					
۱۱,۱	تولید ناخالص داخلی به شمول کوکنار	مجموع ارزش پولی اجناس و خدمات تولید شده یک کشور در یک دوره معین حسابی		۱'۴۶۳'۷۶۴ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۱,۲	میزان رشد اقتصادی	تغییر در تولید ناخالص داخلی یک کشور در یک سال نظر به سال قبل	۷,۲%		سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۱,۳	تولید ناخالص داخلی سرانه	تولید ناخالص داخلی تقسیم بر نفوس کشور .		۷۱۸ دالر	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۱,۴	شاخص قییم مستهلک	بین کننده تغییرات در سطح عمومی قیمت های اجناس و خدمات خریداری شده توسط مستهلکین بوده	۱۱۱,۷%		سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	سال اساس ۱۳۹۴
۱۱,۵	میزان تورم	تغییر در شاخص قییم مستهلکین نظر به سال قبل	۴,۴%		سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۱,۶	سهم سکتور زراعت در تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور زراعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۲۳,۷%	۳۴۶'۲۶۹ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۰.۷۱۱	سهم سکتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۲۱,۰%	۳۰۷'۵۲۹ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	

۱۱,۸	سهم خدمات در تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور خدمات از مجموع تولید ناخالص داخلی	۵۰,۷%	۷۴۳'۱۳۷ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸
۱۱,۹	سهم مالیات بر واردات در تولید ناخالص داخلی	سهم مالیات بر واردات از مجموع تولید ناخالص داخلی	۴,۶%	۶۶'۸۳۰ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸
۱۲	سکتور مالی				
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات
۱۲,۱	عواید داخلی	عبارت از مجموع عواید مالیاتی و غیر مالیاتی می باشد.		۵۱۷'۱۵۱ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶
۱۲,۲	عواید مالیاتی	عواید که دولت آنرا از انواع مختلف مالیات ها بدست می آورد.		میلیون افغانی ۱۰۵'۰۱۵	سند بودجه ملی ۱۳۹۶
۱۲,۳	عواید غیر مالیاتی	عواید که دولت آن را از فعالیت های اقتصادی و سایر منابع دست داشته خود به دست می آورد.		۴۷'۵۰۲ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶
۱۲,۴	مجموع بودجه سال مالی	تخمین رسمی عایدات و مصارف برای یک مدت معین آینده معمولاً یک سال		۴۱۷'۱۸۰,۴ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶
۱۲,۵	مجموع مصارف در سال مالی	مصارف دولت شامل تمام مصارف ، سرمایه گذاری و پرداخت های دولت در یک سال از مجموع بودجه همان سال		۳۵۶'۴۵۳,۴ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹۶
۱۲,۶	بودجه عادی	قسمت از بودجه است که برای تمویل مصارف عادی پرداخت می شود(معاشات کارمندان، خریداری اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتیاطی وسایر)		۵۹۱,۹۲۵۳ میلیون افغانی	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶
۱۲,۷	میزان مصرف بودجه عادی	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموع بودجه عادی	۹۴,۷%		گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶
۱۲,۸	بودجه انکشافی	قسمتی از بودجه است که برای تمویل مصارف پروژه ها و پلان های انکشافی در نظر گرفته می شود(معاشات کارمندان ، خریداری اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتیاطی و سایر)		۲'۸۶۱,۵۱۰ میلیون افغانی	گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶
۱۲,۹	میزان مصرف بودجه انکشافی،	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموعه بودجه انکشافی	۶۸,۹%		گزارش اجراءات بودجه ملی سال ۱۳۹۶

۱۲,۱۰	سهم کمک ها در بودجه ملی	فیصدي کمک ها از مجموع بودجه ملي	۶۰,۹%	سند بودجه ملي ۱۳۹۶	
۱۲,۱۱	سهم کمک ها در بودجه انكشافی	فیصدي کمک ها از بودجه انكشافی		وزارت مالیه	
۱۲,۱۲	بودجه اختیاری	بودجه اختیاری بودجه است که از عواید داخلی تمویل می گردد.		سند بودجه ملي ۱۳۹۶	۲۷,۷۵۳۷,
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	منبع معلومات	ملاحظات
۱۲,۱۳	فیصدي کمک ها در بودجه اختیاری	وجوه که از طرف کشور های کمک کننده در اختیاری حکومت افغانستان گذاشته می شود. از مجموع بودجه اختیاری		وزارت مالیه	
۱۲,۱۴	بودجه غیر اختیاری	بودجه که از جانب جامعه جهانی بحیث کمک به حکومت افغانستان داده می شود و دولت افغانستان کنترل مستقیم بالای منابع تمویلی و استقامت های مصرفی آن ندارد.		سند بودجه سال ۱۳۹۶	۲۹۳۸'۶۷. میلیون افغانی
۱۲,۱۵	قروض			سند بودجه سال ۱۳۹۶	۳۱۵۴ میلیون افغانی
۱۲,۱۶	مبلغ با اسم کشور قر ض دهنده	بانک انكشاف اسلامی بانک انكشاف آسیایی و بانک جهانی عربستان سعودی سایر		سند بودجه ملي ۱۳۹۶	۶۸۱,۷ میلیون افغانی ۶۹,۴ میلیون افغانی ۷۳۷,۰ میلیون افغانی ۱۱۶۶,۶ میلیون افغانی
۱۳	سکتور خارجی				
۱۳,۱	بیانسی تادیات	بیانسی تادیات عبارت از مجموع پرداخت ها و دریافت های یک کشور با کشور های جهان که در دو قسمت بیانسی تجاری و مالی (حساب سرمایه و حساب جاریه) می باشد.		د افغانستان بانک	
۱۳,۲	بیانسی مالی	وضعیت مالی کشور در دو حساب سرمایه و حساب جاری		د افغانستان بانک	
۱۳,۳	بیانسی تجارت	نشان دهنده تفاوت میان ارزش صادرات و واردات یک کشور با کشور های خارجی در طی یک دوره معین	۸۹-%	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۶'۹۶۱- میلیون دالر
۱۳,۴	مجموع صادرات	ارزش مجموعی کالاها از قلمرو گمرکی یک کشور خارج می گردد(به دالر آمریکایی)	۱۰%	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۸۳۱'۹۲۶'۷۷۶

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۳،۵	مجموع واردات	ارزش مجموع کالاها که به قلمرو گمرکی یک کشور داخل می گردد (به دالر آمریکایی)	۹۰%	۷'۷۹۲'۶۰۰'۰۸۹	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۳،۶	۵ قلم عمده صادرات	میوه جات خشک میوه جات تازه نباتات طبی قالین پست باب	۱. ۳۶٪ ۲،۱۵٪ ۳،۱۳٪ ۴،۳٪ ۵،۱٪	۱،۲۹۸'۸۸۰'۵۶۹ ۲،۱۲۳'۲۵۷'۸۳۷ ۳،۱۰۹'۷۲۳'۶۵۶ ۴،۲۳۷'۵۴'۴۴۶ ۵،۱۱۷'۰۶'۷۵۷	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	ارزش به دالر آمریکایی
۱۳،۷	۵ قلم عمده واردات	گندم و آرد گندم ماشین آلات برق سایر وسایل برقی مواد تعمیرات	۱۲۱٪ ۲،۴٪ ۳،۴٪ ۴،۲٪ ۵،۱٪	۱. ۹۰۸'۳۱۸'۶۹ ۲،۲۷۴'۴۶۵'۶۶۹ ۳،۲۸۴'۲۲۹'۰۶ ۴،۱۷۷'۵۱۵'۳۸۳ ۵،۹۷'۱۸۶'۳۴۶	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	ارزش به دالر آمریکایی
۱۳،۸	۵ کشور شریک صادراتی افغانستان	پاکستان هندوستان ترکیه ایران عراق	۴۳٪ ۲،۴۳٪ ۳،۳٪ ۴،۲٪ ۵،۲٪	۱. ۳۵۷'۲۰۱'۲۹ ۲،۳۵۶'۱۳۹'۵۲۸ ۳،۲۲'۰۰۶'۶۸۳ ۴،۱۸'۱۱۲'۷۵۹ ۵،۱۴'۵۶۳'۲۲۴	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	ارزش به دالر آمریکایی
۱۳،۹	۵ کشور شریک وارداتی افغانستان	پاکستان ایران چین قزاقستان ازبکستان	۱۷۱. ۲. ۱۶٪ ۳. ۱۵٪ ۴. ۱۱٪ ۵. ۷٪	۱. ۱'۲۹۳'۲۲۴'۷۱۵ ۲. ۱'۲۱۲'۵۶۳'۸۰۹ ۳. ۱'۱۷۹'۲۹۷'۸۷۴ ۴. ۸۶۶'۷۷۰'۰۱۴ ۵. ۵۶۰'۵۲۸'۳۰۲	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	ارزش به دالر آمریکایی

فصل هشتم

معرفی مختصر اهداف انکشاف پایدار SDGs

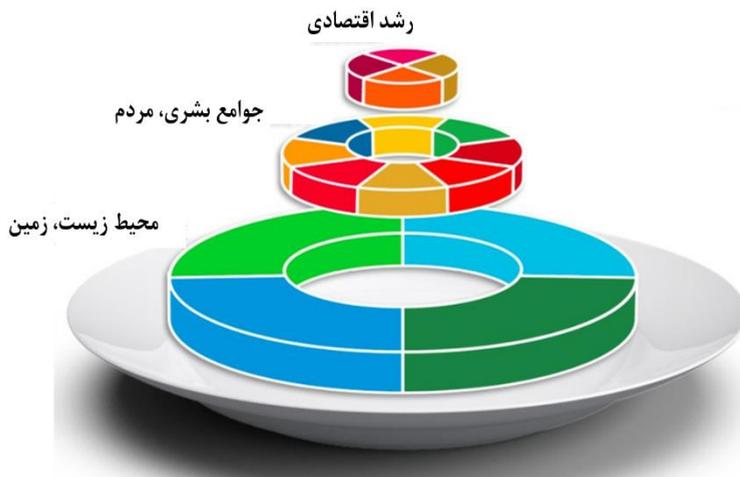
اهداف انکشاف پایدار (SDGs)، یک اجندای ۱۵ ساله سازمان ملل متحد (۲۰۱۵-۲۰۳۰) در عرصه انکشاف اقتصادی، اجتماعی، محیط زیستی و امنیتی برای تمام کشورهای جهان میباشد که افغانستان در کنار همه ملل جهان، متعهد به تطبیق آن گردیده است.

اهداف انکشافی پایدار (SDGs)، با ازدیاد اهداف، تارگیت ها و شاخص ها، در حقیقت، امتداد اهداف انکشافی هزاره (MDGs) میباشد. اهداف انکشافی هزاره (MDGs) همانند اهداف انکشافی پایدار یک اجندای ۱۵ ساله (۲۰۱۵-۲۰۰۰) سازمان ملل متحد برای کشورهای در حال انکشاف بود که افغانستان بخاطر معضلات وقت، نتوانست در سال ۲۰۰۰ میلادی متعهد به تطبیق آن گردد، اما در سال ۲۰۰۵ میلادی، در کنار دیگر کشورهای جهان متعهد به تطبیق آن گردید. اهداف انکشافی هزاره (MDGs) دارای (۹) هدف، (۱۸) تارگیت و (۴۸) شاخص انکشافی بود.

با ختم معیاد زمانی اهداف انکشافی هزاره در اواخر سال ۲۰۱۵، اهداف انکشافی پایدار (SDGs) در ماه سپتمبر، سال ۲۰۱۵ میلادی در شهر نیویارک، مقر سازمان ملل متحد برای ۱۵ سال (۲۰۱۵-۲۰۳۰) آینده تصویب گردید که همه کشورهای عضو سازمان ملل متحد مکلف و متعهد به تطبیق آن گردیدند (بجز کشور جاپان و انگلستان).

اهداف انکشافی پایدار (SDGs)، بمنظور توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع بشری طرح و دیزاین گردیده اند که دارای (۱۷) هدف، (۱۶۹) تارگیت و (۲۱۷) شاخص انکشافی میباشد.

دیدگاه اهداف انکشاف پایدار SDGs:

تمرکز اهداف انکشاف پایدار:

- محو فقر شدید از جهان بشریت،
- مبارزه متداوم در مقابل نابرابری و بی عدالتی،
- تامین صلح و ثبات پایدار،
- حفاظت از محیط زیست،
- تقویت همکاریهای اقتصادی و اجتماعی میان ملل جهان،

فشرده هفده هدف به گونه سمبولیک:

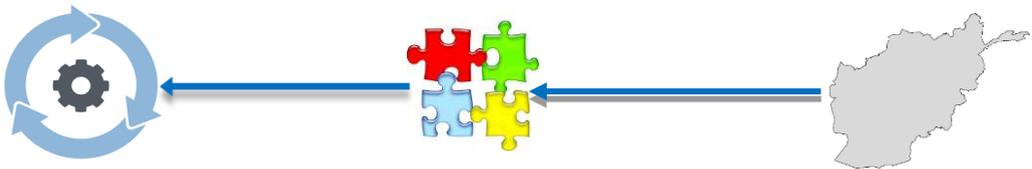
اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs:

جمهوری اسلامی افغانستان منحیث عضو سازمان ملل متحد، متعهد به تطبیق اهداف انکشاف پایدار بوده و بتاسی از مصوبه شماره (۱۶)، فقره (۴) مورخ (۱۳۹۴/۰۷/۲۰) شورای عالی وزیران، وزارت اقتصاد موظف گردیده تا از روند کاری، هماهنگی و تطبیق موثر اهداف انکشافی پایدار (SDGs) نظارت و ارزیابی نموده و گزارشات منظم چگونگی تطبیق آن را بصورت سالانه ترتیب و به شورای عالی وزراء و از طریق مراجع دیپلوماتیک به مجمع سازمان ملل متحد ارائه نماید.

اهمیت اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs: اهمیت اهداف افغانستان

- افغانستان منحصت یک کشور مستقل و باورمند به ثبات و توسعه در کنار ملل جهان متعهد به تطبیق اهداف انکشافی پایدار میباشد.
- اهداف انکشافی پایدار با دقت کامل طرح و ترتیب گردیده است، بنأ، تمام اولویت های انکشافی افغانستان در آن انعکاس یافته اند.
- اهداف متذکره میتوانند یک منبع و اساس استراتژی یک برای انکشاف اولویت های اقتصادی و اجتماعی در کشور باشند.
- با تطبیق اهداف انکشافی پایدار، حمایت مالی و تخنیکی جامعه جهانی با افغانستان بیشتر خواهد گردید.
- تطبیق اهداف انکشافی پایدار، منتج به صلح و ثبات دائمی در کشور خواهد گردید.
- تطبیق اهداف انکشافی پایدار باعث رشد و انکشاف سریع در کشور خواهد گردید.:

مراحل تطبیق اهداف انکشاف پایدار برای افغانستان A-SDGs:

مرحله تطبیق اپریل ۲۰۱۸
الی سپتمبر ۲۰۳۰

مرحله انطباق و ادغام جنوری
۲۰۱۷ الی اپریل ۲۰۱۸

مرحله ملی سازی مارچ ۲۰۱۶
الی جنوری ۲۰۱۸

تارگيت ها وشاخص هاى اهداف انكشاف پايدار افغانستان :

واحد رهبر	شاخص	تارگيت
هدف اول: محو فقر با تمام اشكال آن در همه جا		
وزارت اقتصاد	<p>۱،۲،۱ نسبت نفوس تحت خط فقر، بر اساس تعريف ملي فقر.</p> <p>۱. مجموع هر دو جنس</p> <p>الف. ذكور</p> <p>ب. اناث</p> <p>ج. شهري</p> <p>د. دهاتي</p> <p>ه. كوچي</p>	<p>۱،۲ الى سال ۲۰۳۰، کاهش حد اقل نيمي از نسبت مردان، زنان و كودكان فقير (در تمامي ابعاد فقر) متعلق به تمام گروه هاى سني، مطابق با تعريف ملي فقر.</p>
وزارت كار، امور اجتماعى، شهدا و معلولين	<p>۱،۳،۱ فيصدي نفوس كه تحت پوشش سيستم هاى مصئونيت اجتماعى قرار گرفته اند به تفكيك:</p> <p>۱. اشخاص داراي معلوليت</p> <p>۲. خانواده هاى شهدا</p> <p>۳. متقاعدين</p> <p>۴. خانواده هاى آسيب پذير، داراي اطفال زير سن ۱۰ سال</p>	<p>۱،۳ الى سال ۲۰۳۰، تطبيق سيستم هاى مصئونيت اجتماعى مناسب در سطح ملي، اجراى همگاني آن در تمام طبقات و تحت پوشش قراردادان تعداد قابل ملاحظه افراد فقير و آسيب پذير.</p>
اداره ملي امادگي مبارزه باحوادث	<p>۱،۵،۱ فيصدي افراد معروض به خطر در مقابل وقايع اقليمي و ساير حوادث.</p>	<p>۱،۵ الى سال ۲۰۳۰، ايجاد توانايي و تاب آوري (resilience) در فقرا و افراد آسيب پذير؛ و کاهش تاثير پذيري (exposure) و آسيب پذيري آنها در برابر وقايع شديد اقليمي، اقتصادي، اجتماعي، محيط زيستي و ساير حوادث.</p>
اداره ملي امادگي مبارزه باحوادث	<p>۱،۵،۲ ميزان تاثيرگذاري مستقيم حوادث غير متراقبه اقتصادي در ارتباط به توليد ناخالص داخلي.</p>	
وزارت ماليه	<p>۱.الف.۱ نسبت منابع اختصاص داده شده دولت براي برنامه هاى فقرزدايي.</p>	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت مالیه	۱. الف. ۲. نسبت مصرف دولت در خدمات ضروری (تعلیم و تربیه، صحت و مصئونیت اجتماعی).	۱. الف حصول اطمینان از بسیج قابل ملاحظه منابع از مراجع مختلف بشمول همکاری های انکشافی، جهت فراهم سازی ابزار کافی و مطمئن، بمنظور تطبیق برنامه ها و پالیسی ها برای محو فقر در تمامی ابعاد آن.
هدف دوم: محو گرسنگی؛ دستیابی به امنیت غذایی و بهبود تغذیه؛ و ترویج زراعت پایدار		
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۱/۱ فیصدی افراد غیر مصئون از لحاظ مصئونیت غذایی.	۲,۱ الی سال ۲۰۳۰، محو گرسنگی و حصول اطمینان از دسترسی همه مردم، به ویژه فقرا، مردم آسیب پذیر و اطفال، به مواد غذایی مطمئن، مغذی و کافی در جریان سال.
وزارت صحت عامه	۲,۲/۱ - شیوع سوء تغذی مزمن (قدکوتاهی) در اطفال کمتر از پنج سال (نسبت قد برسن) کمتر از (۲ منفی) انحراف معیاری از میانگین معیار رشد اطفال (WHO)	۲,۲ - الی سال ۲۰۳۰ کاهش تمام انواع سوء تغذی، همچنان دستیابی به اهداف موفتقه بین المللی در مورد عدم رشد ولاغری در اطفال زیر سن پنج سال
وزارت صحت عامه	۲,۲/۲ - شیوع سوء تغذی حاد در اطفال کمتر از پنج سال (نسبت قد برسن) کمتر از (۲ منفی) انحراف معیاری از میانگین معیار رشد اطفال (WHO) - به تفکیک کم وزن	
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۳/۱ اوسط حاصل طبقه دهقان درحاصل گندم و برنج (متریک تن/هکتار) الف. گندم آبی ب. گندم للمی ج. برنج	۲,۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن مولدیت زراعتی و درآمد تولید کننده گان کوچک غذایی، به ویژه خانم ها، مردم بومی، دهاقین فامیلی، چوپان ها و ماهیگیران؛ از طریق تامین مساوات در دسترسی به زمین و سایر منابع تولیدی، مهارت ها، خدمات مالی، بازارها، و فرصت برای ارزش افزوده و کارهای بیرون از مزرعه.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۳/۲ حد اوسط درآمد تولید کننده گان کوچک مواد غذایی.	
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۴/۱ نسبت ساحات زراعتی که تحت زراعت مولد و پایدار قرار دارند.	۲,۴ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از موجودیت سیستم های تولید مواد غذایی پایدار و تطبیق شیوه های زراعتی (Agriculture Practices) پایدار (Resilient) که باعث افزایش سطح مولدیت و تولیدات گردیده و ایکوسیستم را محافظت می نماید، و همچنان، ظرفیت سازگاری با تغییر اقلیم، شرایط آب و هوای نا مناسب، خشکسالی، سیلاب و سایر مصیبت ها را بالا برده و به تدریج کیفیت زمین و خاک را بهبود می بخشد.

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲,۵,۱ تعداد نباتات مزروعي و حيوانات که راجستر و تحت حفاظت قرار گرفته اند. به تفکیک: الف. میوه جات ب. نباتات ج. حیوانات	۲,۵ الی سال ۲۰۲۵، حفظ تنوع جنیٲیکی تخم ها/دانه ها، نباتات زراعتی، حیوانات اهلی / خانگی و انواع حیوانات وحشی، از طریق مدیریت درست و ایجاد ذخایر دانه ها و نباتات در سطح ملی. حصول اطمینان از دسترسی و تقسیم عادلانه از مفاد حاصله از استفاده منابع جنیٲیکی و روش های سنتی که در سطح بین المللی به توافق رسیده است.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲.الف. ۱ شاخص زراعت محوری مصارف عامه	۲.الف افزایش سرمایه گذاری در زیربناهای روستایی، تحقیقات زراعتی، خدمات توسعه وی، انکشاف فن آوری، ذخایر جنیٲیکی نباتات و احشام از طریق همکاری های توسعه وی بین المللی، جهت افزایش مولدیت زراعتی.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۲.ج. ۱ تعداد محصولات زراعتی، مالداري و مواد اولیه که قیمت های آن بشکل هفته وار و ماهوار به نشر میرسد.	۲.ج اتخاذ تدابیر جهت حصول اطمینان از کارکرد درست بازارهای غذایی و مشتقات آن و ایجاد سهولت بمنظور دسترسی بموقع به معلومات بازار و ذخایر غذایی بخاطر جلوگیری از نوسانات شدید قیمت غذایی.
هدف سوم: حصول اطمینان از زندگی صحتمند و بهبود رفاه عامه برای همه و در همه سنین		
وزارت صحت عامه	۳,۱,۱ نسبت مرگ و میر مادران در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده. به تفکیک ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی ۲. گروه سنی	۳,۱ الی سال ۲۰۳۰، کاهش نسبت مرگ و میر مادران ناشی از زایمان به کمتر از ۷۰ تن در هر صد هزار ولادت زنده.
وزارت صحت عامه	۳,۱,۲ تناسب ولادت های که توسط ماهرین ولادی صورت گرفته است (از مجموع ولادت ها).	
وزارت صحت عامه	۳,۲,۱ میزان مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال (درهر یکهزار ولادتهای زنده).	۳,۲ الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به مرگ و میر قابل جلوگیری (Preventable) نوزادان و اطفال زیر سن ۵ سال، به هدف کاهش دادن

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت صحت عامه	۳,۲۲ میزان مرگ و میر نوزادان (در هر یکهزار ولادتهای زنده).	مرگ و میر نوزادان به حداقل ۱۵ طفل در هر یکهزار تولدات زنده و ۲۵ نفر در هر یکهزار طفل زیر سن ۵ سال.
وزارت صحت عامه	۳,۳,۱ تعداد واقعات جدید HIV/AIDS در جریان یکسال گذشته در هر یکهزار نفوس غیر ملوث. ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث ج. نفوس کلیدی (معتادین زندانیان زنان و مردان دارای رفتار پرخطر)	۳,۳ الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به بیماری های قابل شیوع (Epidemics)؛ از جمله ایدز، توبرکلوز، ملاریا، بیماری های غفلت شده (neglected) گرمسیری و مقابله با هپتایتز، بیماری های ناشی از نوشیدن آب غیر صحتی و سایر بیماری های ساری.
وزارت صحت عامه	۳,۳,۲ تعداد واقعات توبرکلوز در هر صد هزار نفوس در یک سال گذشته	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۳ تعداد واقعات ملاریا در هر یکهزار نفر در یک سال گذشته.	
وزارت صحت عامه	۳,۳,۴ میزان مبتلایان به هیپاتیت B در هر ۱۰۰ هزار شخص در یک سال. به تفکیک: الف. به سطح ملی ب. فیصدی واقعات +HB در مراکز VCT	
وزارت صحت عامه	۳,۴,۱ فیصدی احتمال مرگ و میر بیماران قلبی، سرطان، شکر ویا بیماری های مزمن تنفسی در افغانستان (بین سنین ۳۰ الی ۷۰ سالگی)	۳,۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش مرگ های نا پهنگام از بیماری های غیرساری به یک سوم، از طریق جلوگیری، تداوی و بهبود صحت روانی و تندرستی.
وزارت صحت عامه	۳,۵,۲ فیصدی استفاده کننده گان مواد مخدر که از خدمات تداوی اعتیاد به مواد مخدر مستفید میگرددند.	۳,۵ تقویت جلوگیری و تداوی از سوء استفاده مواد، منجمله مواد مخدر و استفاده مضر الکول.
وزارت امور داخله	۳,۶,۱ میزان وفيات ناشی از حادثات ترافیکی، درهر (۱۰۰) هزار نفر در یک سال به تفکیک: ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث ۲. وضعیت اجتماعی اقتصادی الف. پایین ب. متوسط ج. بلند	۳,۶ الی سال ۲۰۳۰، به نصف رساندن مرگ و میر و صدمات مبتنی بر تصادفات ترافیکی (روی جاده)

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت صحت عامه	۳,۷,۱ تناسب خانم های که در سن باروری قرار دارند (بین سنین ۱۵ - ۴۹) و دسترسی به روش های مدرن برای ایجاد فاصله بین ولادت ها را دارند.	۳,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به خدمات مراقبت های صحت باروری؛ بشمول فاصله میان ولادت ها، آگاهی، تعلیم و ادغام صحت باروری در استراتژی ها و برنامه های ملی.
وزارت صحت عامه	۳,۷,۲ میزان حاملگی خانم ها بین سنین (۱۹-۱۳).	
وزارت صحت عامه	۳,۸,۱ فیصدی نفوس که دسترسی به خدمات صحتی اساسی با کیفیت و عادلانه در فاصله ۲ ساعت پیاده روی (۱۰ کیلو متر) دارند.	۳,۸ حصول اطمینان از عرضه خدمات صحتی همگانی، بشمول حمایت از خطرات مالی، دسترسی به خدمات صحتی اساسی با کیفیت، دسترسی به ادویه و واکسین اساسی، مطمئن، موثر، باکیفیت، و قابل استطاعت برای همه.
وزارت صحت عامه	۳,۸,۲ فیصدی وابستگی سکتور صحت به منابع خارجی.	
وزارت صحت عامه	۳.الف.۱ شیوع استفاده از تنباکو (به شکل Active) بین اشخاص دارای سن ۱۵ و بالاتر از آن.	۳.الف تقویت اجرای "کنوانسیون سازمان صحتی جهانی در باره کنترل دخانیات" در همه کشورها بشکل مناسب.
وزارت صحت عامه	۳.ب.۱ فیصدی نفوس که دسترسی پایدار به ادویه و واکسین قابل پرداخت دارند.	۳.ب حمایت از تحقیق و انکشاف واکسین و ادویه برای امراض ساری و غیر ساری که زیادتیر تاثیر گذار است بالای کشورهای در حال انکشاف، فراهم ساختن دسترسی به ادویه و واکسین قابل استطاعت (Affordable) مطابق به قطعنامه دوهه در توافقنامه TRIPS و صحت عامه.
وزارت صحت عامه	۳.ج.۱ تعداد و تعمیم کارمندان صحتی (بر هر یکهزار نفوس)	۳.ج افزایش چشم گیر خدمات مالی صحتی و استخدام، انکشاف، آموزش و حفظ (retention) نیروی کار صحتی درکشور.
وزارت صحت عامه	۳.ج.۲ فیصدی تخصیص بودجه دولت برای سکتور صحت.	
هدف چهارم: حصول اطمینان از تعلیم با کیفیت، همه شمول، ترویج (Promote) فرصت های آموزشی مادام العمر برای همه.		
وزارت معارف	۴,۱,۱ فیصدی اطفال/نوجوانان که حداقل سطح قابلیت های (الف) خواندن (ب) ریاضی را در: (۱) صنف ۲ یا ۳ (ذکور و اناث) (۲) پایان دوره ابتدایی (صنف ۶)، (ذکور و اناث) (۳) در پایان دوره متوسطه (صنف ۹)، (ذکور و اناث) حصول کرده باشند.	۴,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه هم دختران و پسران بطور رایگان و عادلانه تحصیلات ابتدایی و متوسط را تکمیل نمایند که منجر به دستاوردهای آموزشی مرتبط و موثر گردد.
وزارت معارف	۴,۱,۲ تطبیق ارزیابی تعلیمی به سطح ملی: الف. در صنف ۲ یا ۳،	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
	ب. در اخیر دوره ابتدایی (صنف ۶)، ج. در اخیر دوره متوسطه (صنف ۹)	
وزارت معارف	۴,۱۳ میزان ناخالص جدیدالشمولان در صنف آخر دوره های: (۱) ابتداییه (صنف ۶) (۲) متوسطه (صنف ۹)	
وزارت معارف	۴,۱۴ میزان تکمیل در دوره های: الف. ابتداییه (صنف ۶) ب. متوسطه (صنف ۹) ج. لیسه (صنف ۱۲)	
وزارت معارف	۴,۱۵ فیصدی اطفال خارج از مکتب در دوره های: (۱) ابتداییه (سن ۷-۱۲) (۲) متوسطه (سن ۱۳-۱۵) (۳) لیسه (سن ۱۶-۱۸)	
وزارت معارف	۴,۱۶ فیصدی اطفال بالاتر از سن واجد شرایط شمولیت در صنف در دوره های: (۱) ابتداییه (۲) متوسطه (۳) لیسه	
وزارت معارف	۴,۱۷ تعداد سال های تعلیمات ابتداییه و متوسطه الف. رایگان ب. اجباری که در اسناد تقنینی موجود تثبیت شده باشند.	
وزارت معارف	۴,۲۲. میزان شمولیت ناخالص در برنامه های تعلیمات قبل از مکتب (۶ ساله)	۴,۲ الی سال ۲۰۳۰، تامین دسترسی تمام دختران و پسران به تعلیم و تربیه با کیفیت در دوره های قبل از مکتب و کودکستان برای آماده سازی اطفال به تعلیم و تربیه ابتداییه.
اداره مستقل تعلیمات تخنیک و مسلکی	۴,۳۱ میزان اشتراک الف. جوانان (۱۵-۲۴ ساله) ب. بزرگسالان (۲۵-۶۴ ساله)	۴,۳ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی منصفانه همه مردان و زنان به تعلیمات تخنیک با کیفیت، قابل پرداخت، تعلیمات مسلکی و تحصیلات عالی از جمله پوهنتون.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
	در تعلیمات و برنامه های آموزش رسمی و غیر رسمی طی ۱۲ ماه اخیر، به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	
اداره مستقل تعلیمات تخنیکي و مسلکی	۴,۳,۲ میزان اشتراک افراد (۱۵-۲۴ ساله) در برنامه های تخنیکي و مسلکی به تفکیک جنسیت الف. ب. ذکور ج. اناث	
وزارت تحصیلات عالی	۴,۳,۳ فیصدی جذب جدیدالشمولان در موسسات تحصیلات عالی دولتی و خصوصی. به تفکیک: ۱. دولتی الف. ذکور ب. اناث ۲. خصوصی الف. ذکور ب. اناث	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۴,۳,۴ تعداد اشخاص که از برنامه های فنی و حرفوی نیمه رسمی دولتی سالانه مستفید میشود. به تفکیک: ۱. ذکور ۲. اناث	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۴,۴,۱ فیصدی اشخاص دارای معلولیت که از برنامه های آموزشی فنی حرفوی (نیمه رسمی) مستفید میشوند.	۴,۴ الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه تعداد جوانان و بزرگسالان که دارای مهارت های تخنیکي و مسلکی برای اشتغال، کار مناسب و کار آفرینی (entrepreneurship) باشند.
وزارت معارف	۴,۵,۱ نسبت توازن جنسیتی شمولیت در دوره: ۱. ابتدائیه ۲. متوسطه ۳. لیسه	۴,۵ الی سال ۲۰۳۰، از بین بردن تبعیض جنسیتی در آموزش و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه به تمامی سطوح تعلیم و تربیه، آموزش های فنی و حرفه ای؛ بشمول افراد آسیب پذیر، معلول، مردم محلی و کودکان در وضعیت آسیب پذیری.
وزارت معارف	۴,۵,۲ فیصدی شاگردان دوره ابتداییه که لسان اول یا لسان اصلی شان، لسان تدریس می باشد.	
وزارت معارف	۴,۵,۳ پالیسی های مشخص برای تخصیص منابع عامه به اقشار محروم	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت معارف	۴,۵,۴ اوسط مصارف تعلیمی به ازای هر شاگرد براساس: الف. دوره تعلیمی، ۱. ابتداییه، ۲. متوسطه، ۳. لیسه ب. فیصدی اوسط مصارف بالای هر شاگرد از عاید سرانه تولید ناخالص داخلی)	
وزارت معارف	۴,۶,۱ فیصدی نفوس گروپ سنی مشخص که حداقل سطح قابلیت های تعیین شده: الف. سواد ب. حساب را کسب نموده اند. به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	
وزارت معارف	۴,۶,۲ میزان با سوادی بین افراد: الف. ۱۵ الی ۲۴ سال ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث ب. ۱۵ ساله و بالاتر ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث	۴,۶ الی ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی جوانان و نسبت قابل ملاحظه از بزرگسالان (زنان و مردان) مهارت های خواندن و نوشتن و حساب را کسب نموده اند..
وزارت معارف	۴,۶,۳ میزان اشتراک الف. جوانان (۱۵-۲۴ ساله) ب. بزرگسالان (۱۵ سال و بالاتر) در برنامه های سواد آموزی	
وزارت معارف	۴,۷,۱ اسنادی که نشان دهد: (۱). آموزش موضوعات شهروندی جهانی، (۲). آموزش موضوعات انکشاف پایدار، بشمول تساوی جنسیتی و حقوق بشر در سطوح ذیل: الف. پالیسی های ملی تعلیم و تربیه ب. نصاب تعلیمی ج. تربیه معلم و د. ارزیابی شاگردان شامل گردیده اند.	۴,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی دانش آموزان (Learners) به تعلیم و مهارت های مورد نیاز برای ترویج انکشاف پایدار، از جمله ترویج آن به دیگران، از طریق آموزش برای انکشاف پایدار و سبک زندگی پایدار، حقوق بشر، برابری جنسیتی، ترویج فرهنگ صلح و عدم خشونت، شهروندی جهانی، و ارج نهادن به تنوع فرهنگی و مشارکت فرهنگی برای انکشاف پایدار، دست یابند.

واحد رهبر	شاخص	تارگیت
وزارت معارف	۴,۷,۲ فیصدی مکاتبی که آموزش مهارت های زندگی مرتبط به مسایل جنسی و وقایه از اچ آی وی را ارائه مینمایند.	
وزارت معارف	۴,۷,۳ میزان تطبیق چارچوب برنامه جهانی آموزش حقوق بشر در سطح ملی: الف. شامل شدن در نصاب تعلیمی ب. آموزش حقوق بشر به شاگردان در مکاتب ابتدایی، متوسطه و لیسه ج. آموزش حقوق بشر به معلمین و کارمندان	
وزارت معارف	۴,۷,۴ فیصدی شاگردان به تفکیک: الف. دوره تعلیمی ب. براساس گروپ سنی که درک کافی از مسایل مربوط به شهروندی جهانی و انکشاف پایدار را دارا می باشند.	
وزارت معارف	۴,۷,۵ فیصدی شاگردان ۱۵ ساله که دانش و مهارت های لازم در رابطه به علوم محیطی و علوم زمین را دارا می باشند.	
وزارت معارف	۴.الف. ۱. فیصدی مکاتبی که دارای امکانات و تسهیلات ذیل میباشدند: الف. برق ب. انترنت برای مقاصد تعلیمی پ. لابراتوارهای کمپیوتر ت. تسهیلات برای شاگردان دارای معلولیت ث. تسهیلات آب صحنی و شستشو ج. تشناب های مجزا برای اثاث چ. تعمیر مناسب	۴.الف اعمار و تجهیز زیربنایهای تعلیمی متناسب با نیازمندی اطفال و افراد دارای معلولیت و حساس به تفاوت های جندر و همچنین فراهم آوری محیط های یادگیری مؤثر، مصئون، عاری از خشونت و همگانی برای همه.
وزارت معارف	۴.الف. ۲. فیصدی شاگردانی که مواردی چون آزار و اذیت، خشونت، لت و کوب، تبعیض و سوء استفاده جنسی را تجربه نموده اند.	
وزارت معارف	۴.الف. ۳. تعداد و نوعیت حملاتی که بالای شاگردان، کارمندان و مکاتب صورت گرفته است.	
وزارت تحصیلات عالی	۴.ب. ۲. تعداد بورسیه های تحصیلات عالی در خارج از کشور به تفکیک: ۱. بورسیه های لیسانس ۲. بورسیه های ماستری ۳. بورسیه های دکتورا	۴.ب. الی سال ۲۰۳۰، گسترش قابل ملاحظه بورسیه های تحصیلی جهانی برای آموزش عالی، از جمله برنامه های آموزشی مسلکی، تخنیکی، تکنالوژی معلوماتی، انجنیری و برنامه های ساینسی.

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت معارف	<p>۴.ج. ۱. فیصدی معلمان در دوره های: الف. تعلیمات قبل از مکتب ب. ابتداییه ج. متوسطه د. لیسه که دست کم، حداقل برنامه های تربیه معلم را دریافت نموده اند. (مانند، آموزش های متودیک داخل خدمت و قبل از خدمت) به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)</p>	<p>۴.ج. الی سال ۲۰۳۰، افزایش عرضه قابل ملاحظه معلمین شایسته از طریق همکاری های بین المللی و آموزش معلمین.</p>
وزارت معارف	<p>۴.ج. ۲. نسبت شاگرد به معلم آموزش دیده براساس دوره: ۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه</p>	
وزارت معارف	<p>۴.ج. ۳. فیصدی معلمان مسلکی مطابق به معیارهای تعیین شده براساس دوره: ۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه</p>	
وزارت معارف	<p>۴.ج. ۴. نسبت شاگرد به معلم مسلکی براساس دوره: ۱. ابتداییه ۲. متوسطه ۳. لیسه</p>	
وزارت معارف	<p>۴.ج. ۵. اوسط معاش معلم در مقایسه با سایر شغل ها که نیازمند قابلیت های مشابه می باشد.</p>	
وزارت معارف	<p>۴.ج. ۶. فیصدی ترک/ تقاعد معلمین از وظیفه معلمی</p>	
وزارت معارف	<p>۴.ج. ۷. فیصدی معلمانی که در ۱۲ ماه گذشته برنامه های داخل خدمت را سپری نموده اند.</p>	
<p>هدف پنجم: دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمند سازی تمام زنان و دختران</p>		

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت امور زنان	۵,۱,۱ فیصدی حصول اطمینان از موجودیت چارچوب های قانونی غرض تقویت، تطبیق و نظارت از مساوات و عدم تبعیض بر اساس جنسیت (قوانین، مقررات، کنوانسیون ها و پیمان ها)	۵,۱ محو تمام اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در همه جا.
وزارت امور زنان	۵,۲,۱ فیصدی زنان از سن ۱۵ به بالا که به خشونت فیزیکی، جنسی و یا روانی در طول ۱۲ ماه گذشته توسط همسر متقبل شده اند.	۵,۲ محو تمام انواع خشونت علیه زنان و دختران درمحللات عام و خصوصی، از جمله قاچاق، سوء استفاده جنسی و دیگر انواع سوء استفاده.
وزارت امور زنان	۵,۲,۲ فیصدی زنان و دختران بین سنین ۱۵ به بالا که از طرف افراد غیراز همسر طی ۱۲ ماه اخیر مورد خشونت فیزیکی، جنسی، روانی و سو استفاده جنسی قرار گرفته اند.	
وزارت امور زنان	۵,۳,۱ فیصدی زنان که بین سنین ۱۵-۱۹ ازدواج نموده اند.	۵,۳ محو همه رسوم زیان آور مانند ازدواج های اطفال، اجباری و زود هنگام.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۵,۴,۱ فیصدی وقت مصرف شده بالای کارهای داخلی و پرستاری بدون مزد. به تفکیک: ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	۵,۴ تشخیص و ارزش دهی کارهای بدون مزد از طریق ارائه خدمات عامه، زیرساخت ها و سیاست های مصئونیت اجتماعی و ترویج مسئولیت پذیری مشترک در فامیل و خانواده مطابق به باورهای ملی.
وزارت امور زنان	۵,۵,۱ فیصدی کرسی های اشغال شده توسط زنان در شورای های ملی.	۵,۵ حصول اطمینان از مشارکت کامل و موثر زنان و همچنان فرصت های مساوی رهبریت در تمامی سطوح تصمیمگیری سیاسی، اقتصادی و زندگی عامه.
وزارت امور زنان	۵,۵,۲ فیصدی زنان در موقف های مدیریتی.	
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۵.ب. ۱. تناسب نفوس که دارای تیلیفون سیار (موبایل) هستند. به تفکیک ۱. ذکور ۲. اناث	۵.ب. افزایش استفاده از تکنالوژی های توانمند ساز، خصوصاً تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی (ICT) برای توانمند سازی زنان.
هدف ششم: حصول اطمینان از دسترسی و مدیریت پایدار آب و حفظ الصحه برای همه		
وزارت احیاء و انکشاف دها	۶,۱,۱ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده آب آشامیدنی مصئون استفاده مینمایند. به تفکیک:	۶,۱ الی ۲۰۳۰، دسترسی مساویانه و همگانی به آب آشامیدنی مصئون با قیمت قابل استطاعت.

واحد رهبر	شاخص	تاریت
	۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	
وزارت احیاء و انکشاف دهات	۶,۲,۱ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده، مصئون و حفظ الصحه استفاده میکنند. به تفکیک ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	
وزارت احیاء و انکشاف دهات	۶,۲,۲ فیصدی نفوس که دسترسی به سهولت های شستن دستها با آب و صابون را دارند به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	۶,۲ الی سال ۲۰۳۰، دسترسی همه مردم به خدمات مساویانه و مناسب حفظ الصحه و نظافت، محور رفع حاجت در فضای باز با توجه خاص به نیازمندی های زنان، دختران و آنانیکه در شرایط آسیب پذیر قرار دارند.
وزارت احیاء و انکشاف دهات	۶,۲,۳ فیصدی نفوس که برای رفع حاجت از فضای باز استفاده می نمایند، به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	
وزارت شهرسازی و مسکن	۶,۳,۱ فیصدی فاضلاب (خانوار و تمام فعالیت های اقتصادی) مدیریت شده بطور مصئون (safely treated). ۱. شهری	۶,۳ الی سال ۲۰۳۰، بهبود کیفیت آب با کاهش آلودگی، از بین بردن ذخیره های زیاله (dumping) و به حد اقل رساندن انتشار مواد کیمیاوی خطرناک، کاهش آبهای کثیف تصفیه نشده به نصف، و افزایش قابل ملاحظه در بازیابی (recycle) و استفاده مجدد (reuse) آن.
وزارت انرژی و آب	۶,۴,۱ میزان تغییر در استفاده موثر آب با گذشت زمان: ۱- سکتور انرژی ۲- سکتور زراعت ۳- سکتور صنعت ۴- سکتور شهری	۶,۴ الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشم گیر موثریت منابع آبی در تمام سکتور ها و حصول اطمینان از برداشت (withdrawal) پایدار آن، و تامین منابع آبی بمنظور پاسخگویی به مشکل کمبود آب و کاهش قابل ملاحظه تعداد مردمی که از کمبود آب رنج می برند.

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت انرژی و آب	۶,۴,۲ بلند بردن ظرفیت ذخایر آبی برای مصارف سرانه فی متر مکعب در سال.	
وزارت انرژی و آب	۶,۵,۱ درجه تطبیق مدیریت همه جانبه منابع آب (IWRM) (از صفر الی صد).	۶,۵ الی سال ۲۰۳۰، تطبیق مدیریت همه جانبه داخلی منابع آب در تمام سطوح، بشمول همکاری های متقابل فرامرزی در امور آب.
وزارت انرژی و آب	۶,۵,۲ تطبیق معاهده هلمند و تفاهمنامه ها در امور آبهای فرامرزی	
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۶,۶,۱ تغییر در وسعت ایکوسیستم های آبی در طول زمان. (فیصدی تغییرات)	۶,۶ الی سال ۲۰۳۰، حفاظت و احیای ایکوسیستم آبی، بشمول کوه ها، جنگلات، باتلاقی ها (wetlands)، دریاها، جهیل ها و طبقات آب دهی (aquifers).
وزارت انرژی و آب	۶.ب.۱ فیصدی شوراها در ۵ حوزه دریایی با پالیسی ها و مقرره های عملی جهت اشتراک اهالی در مدیریت و انکشاف همه جانبه منابع آب.	۶.ب. حمایت و تقویت مشارکت جوامع محلی در بهبود مدیریت آب و حفظ الصحه.
هدف هفتم: حصول اطمینان از دسترسی به انرژی پایدار، مطمئن، مدرن و قابل استطاعت برای همه.		
وزارت انرژی و آب	۷,۱,۱ فیصدی نفوس که از طریق شبکه به برق دسترسی دارند. به تفکیک ۱. شهری ۲. دهاتی	۷,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی به خدمات انرژی قابل استطاعت، مطمئن (reliable) و مدرن.
وزارت انرژی و آب	۷,۲,۱ سهم (فیصدی) انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در مصرف مجموعی انرژی برق	۷,۲ الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه سهم انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در ترکیب انرژی جهانی.
وزارت انرژی و آب	۷,۳,۱ شدت انرژی (Energy intensity) اندازه شده بر اساس انرژی اولیه و تولیدات ناخالص داخلی	۷,۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن میزان موثریت انرژی.
وزارت انرژی و آب	۷.ب.۱ سرمایه گذاری در موثریت انرژی به عنوان فیصدی از تولید ناخالص داخلی و مقدار سرمایه گذاری مستقیم خارجی برای زیرساخت ها و تکنالوژی برای خدمات انکشافی پایدار.	۷.ب. الی سال ۲۰۳۰، گسترش زیرساخت ها و ارتقاء تکنالوژی جهت عرضه خدمات انرژی مدرن و پایدار برای همه.
هدف هشتم: ترویج (promote) رشد اقتصادی پایدار و فراگیر، اشتغال کامل، مناسب و مولد (productive) برای همه		
وزارت مالیه	۸,۱,۱ میزان رشد سالانه تولید ناخالص داخلی حقیقی.	۸,۱ تداوم در رشد اقتصادی سرانه در مطابقت با شرایط ملی، به ویژه دستیابی به حداقل رشد ۷٪ تولید ناخالص داخلی در سال

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت اقتصاد	۸,۲,۱ میزان رشد تولید ناخالص داخلی حقیقی فی نفر شاغل.	۸,۲ دستیابی به مولدیت اقتصادی از طریق تنوع، ارتقاء فن آوری و نوآوری، از جمله از طریق تمرکز بالای بخش های دارای ارزش افزوده بالا و نیازمند به نیروی کار بیشتر
وزارت تجارت و صنایع	۸,۳,۱ سهم استخدام غیر رسمی در سکتورها بدون زراعت. به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	۸,۳ ایجاد (promote) پالیسی های انکشافی که از فعالیت های تولیدی (productive activities)، ایجاد اشتغال مناسب، کار آفرینی، خلاقیت و نوآوری و رسمی سازی تشبثات خورد و متوسط از طریق دسترسی به خدمات مالی حمایت میکند.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۵,۱ اوسط درآمد ساعتوار کارمندان. به تفکیک: ۱. شغل ۲. گروپ سنی ۳. معلولیت ۴. ذکور ۵. اناث	۸,۵ الی سال ۲۰۳۰، تأمین اشتغال کامل و مولد (productive) و ایجاد شغل های مناسب برای تمام زنان و مردان به شمول جوانان و معلولین با پرداخت دستمزد مساوی برای کار های با ارزش یکسان.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۵,۲ میزان بیکاری به تفکیک جنسیت ۱. ذکور ۲. اناث	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۶,۱ میزان بیسوادی و بیکاری در جوانان بین سنین (۱۵-۲۴) ۱. بیسوادی ۲. بیکاری	۸,۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه نسبت جوانان که شامل کار، مکتب و یا برنامه های آموزشی نیستند.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۷,۱ فیصدی اطفال کارگر بین سنین ۵-۱۷، به تفکیک گروپ سنی: ۱. بین سن ۵-۱۱ ۲. بین سن ۱۲-۱۴ ۳. بین سن ۱۵-۱۷	۸,۷ اتخاذ اقدامات سریع و موثر بمنظور محو کارهای جبری، بردگی مدرن، قاچاق انسان و حصول اطمینان از جلوگیری و محو بدترین اشکال کار اطفال؛ از جمله سر بازگیری و استفاده از اطفال سرباز، و الی سال ۲۰۲۵ پایان دادن تمام انواع کار بالای اطفال.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۸,۱ میزان وقوع جراحات وخیم و غیر وخیم کاری.	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۸,۲ الحاق کنوانسیون های اساسی سازمان بین المللی کار	۸,۸ حمایت از حقوق نیروی کار و ایجاد محیط کاری امن و مطمئن برای تمام کارگران به شمول کارگران مهاجر، بخصوص زنان مهاجر و کسانی که در شرایط ناپایدار (precarious) کاری قرار دارند.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸,۸,۳ تعداد اشخاص (کارگران) که از راهای قانونی و منظم به اساس توافقنامه های دوجانبه کار (BLAs) به کشور های خارجی (کشورهای دارای تقاضا کارگر) اعزام میگردند.	
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۸,۹,۱ سهم گردش گری در تولید ناخالص داخلی.	
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۸,۹,۲ نسبت اشتغال در صنعت گردشگری از مجموع اشتغال. به تفکیک: الف. ذکور ب. اناث	۸,۹ الی ۲۰۳۰، تهیه و تطبیق پالیسی ها جهت توسعه گردش گری پایدار که سبب ایجاد اشتغال، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد.
دافغانستان بانک	۸,۱۰,۱ تعداد شعبات بانک های تجاری بر هر ۱۰۰ هزار نفر	
دافغانستان بانک	۸,۱۰,۲ تعداد افرادی (۱۵ سال و بالاتر) دارای حساب بانکی در هر یک ۱۰۰ هزار نفر.	۸,۱۰ تقویت ظرفیت نهاد های مالی داخلی جهت توسعه دسترسی به بانکداری، بیمه و خدمات مالی برای همه.
د افغانستان بانک	۸,۱۰,۳ تعداد ماشین های اتومات صرافی یا ATM بر هر یک ۱۰۰ هزار نفر	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۸.ب.۱. فیصدی مصرف مجموعی دولت در برنامه های مصونیت اجتماعی و برنامه های اشتغال زایی در تناسب بودجه ملی.	۸.ب الی سال ۲۰۲۵، انکشاف و اجرایی نمودن استراتیژی اشتغال برای جوانان و تطبیق پیمان جهانی اشتغال سازمان بین المللی کار.
هدف نهم: ایجاد زیرساخت های مقاوم (Resilient)، تقویت صنعتی سازی پایدار، همه شمول و تشویق (Foster) نوآوری.		
وزارت احیاء و انکشاف دهات	۹,۱,۱ فیصدی نفوس روستایی که در فاصله ۲ کیلومتری یک سرک تمام فصلی زندگی میکنند.	۹,۱ ایجاد زیربنای باکیفیت، قابل اعتماد، پایدار و مقاوم، بشمول زیربنای منطقه وی و فرامرزی، جهت حمایت انکشاف اقتصادی و رفاه بشری، با تمرکز روی دسترسی مساویانه و قابل استطاعت برای همه.
وزارت تجارت و صنایع	۹,۲,۱ فیصدی ارزش افزوده تولیدات صنایع فابریکاتی (Manufacturing value added) به تناسب:	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
	الف. تولیدات ناخالص داخلی ب. سرانه (Per Capita)	۹،۲ الی سال ۲۰۳۰، تشویق صنعتی سازی پایدار و فراگیر، افزایش قابل ملاحظه سهم صنعت در استخدام و تولید ناخالص داخلی، در مطابقت به اوضاع ملی، و دوبرابر سازی سهم صنعت.
وزارت تجارت و صنایع	۹،۲،۲ فیصدی اشتغال در صنعت از مجموع اشتغال.	
وزارت تجارت و صنایع	۹،۳،۱ فیصدی سهم صنایع کوچک در ارزش افزوده شده تمامی صنایع	۹،۳ افزایش دسترسی صنایع کوچک و سایر کسب و کارها در کشور به خدمات مالی با ربح ارزان، و پیوستن اینها در زنجیره ارزش و بازارها.
وزارت تجارت و صنایع	۹،۳،۲ فیصدی صنایع کوچک با قرضه.	
وزارت مالیه	۹.الف. ۱. فیصدی کمک های رسمی بین المللی برای سکتور زیربنا.	۹.الف تسهیل درانکشاف زیر بنای پایدار و مقاوم از طریق افزایش حمایت های مالی، تکنالوژیکی و فنی در کشور.
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۹.ج. ۱. فیصدی نفوس تحت پوشش شبکه تیلیفون سیار (موبایل). به تفکیک. ۱. تکنالوژی	۹.ج الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشمگیر دستیابی به تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی و تلاش برای فراهم کردن دسترسی به انترنت قابل استطاعت.
هدف دهم: کاهش نابرابری در سطح ملی و بین المللی		
وزارت اقتصاد	۱۰،۱،۱ الف. رشد درآمد سرانه ب. رشد درآمد ۲۵٪ نفوس با کمترین درآمد.	۱۰،۱ الی سال ۲۰۳۰، دستیابی تدریجی و پایدار رشد درآمد ۲۵٪ نفوس با کمترین درآمد به میزان بالاتر از اوسط درآمد ملی.
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۱۰،۴،۱ میزان مشارکت نیروی کار. به تفکیک: ۱. ذکور ۲. اناث	۱۰،۴ اتخاذ پالیسی ها، به ویژه پالیسی مالی، پالیسی دستمزد و پالیسی مصئونیت اجتماعی، و دستیابی تدریجی به تساوی بیشتر.
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰،۷،۱ فیصدی مهاجرین افغان که با ثبت و راجستر دارای مدرک اقامت در کشور های میزبان می باشند: ۱. پاکستان ۲. ایران	۱۰،۷ تسهیل مهاجرت های منظم، مطمئن و مصئون؛ انتقال مهاجرین از طریق اجرایی نمودن پالیسی های منظم و مدیریت شده مهاجرت.
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰،۷،۲ تعداد عودت کنندگان که حین عودت از کمک های بشردوستانه در یک سال مستفید می گردند.	
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰،۷،۳ تعداد استقرار پایدار فامیل های بیجاشده در هر سال.	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷,۴ فیصدی دسترسی به خدمات اساسی و زیربنائی شهرک های مهاجرین.	۱۰. ج. الی سال ۲۰۳۰، کاهش هزینه های تادیات مهاجرین به کمتر از ۳ فیصد و حذف دهلیزها با هزینه بالاتر از ۵ فیصد در تادیات.
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰,۷,۵. فیصدی عودت کنندگان و بیجاشده گان که از فرصت های شغلی و معیشتی برخوردار شده اند.	
وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۰. ج. ۱۰. فیصدی مصارف ارسال حواله نظر به مجموع مبلغ حواله شده.	
هدف یازدهم: ساختن شهرها و شهرک های (human settlements) همه شمول، مصئون، مقاوم (resilient) و پایدار		
وزارت شهرسازی و مسکن	۱۱,۱,۱ نسبت نفوس شهری که در ساحات فقیر نشین (slums)، غیر پلانی ویا مسکن نامناسب زندگی می کنند.	۱۱,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به مسکن مناسب، مطمئن و قابل استطاعت با خدمات ابتدایی و بهبود ساحت فقیر نشین (slums).
وزارت ترانسپورت و هوانوردی ملکی	۱۱,۲,۱ نسبت جمعیت که دسترسی به خدمات ترانسپورت عامه (دولتی) دارند.	۱۱,۲ الی سال ۲۰۳۰، فراهم نمودن سیستم های حمل و نقل مصئون، ارزان و پایدار برای همه، بهبود مصئونیت جاده ها، خصوصاً گسترش حمل و نقل عامه، با توجه خاص به ضرورت های افراد آسیب پذیر مانند زنان، اطفال، معلولین و کهن سالان.
وزارت شهر سازی	۱۱,۳,۲ فیصدی شهر هایی که ساختار جا معه مدنی در برنامه ریزی آن دخیل بوده ومدیریت آن بطور منظم ودیموکراتیک صورت میگیرد.	۱۱,۳ الی سال ۲۰۳۰، افزایش شهرنشینی همه شمول و پایدار، و ظرفیت سازی، مدیریت یکپارچه، پایدار و مشارکتی شهرک ها (human settlements) در کشور.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۱,۴,۱ سهم بودجه ملی که جهت حمایت و حفاظت از میراث های طبیعی، فرهنگی، و همچنان سایت های میراث جهانی اختصاص داده شده است.	۱۱,۴ افزایش تلاش ها برای حفاظت و مصئونیت میراث های فرهنگی و طبیعی.
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۱۱,۵,۱ تعداد افراد کشته شده، بیجا و یا گمشده و متضررین حوادث در هر صد هزار نفوس. به تفکیک ۱. مرگ و میر ۲. افرادبیجا شده وگمشده ۳. متضررین	۱۱,۵ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه تعداد مرگ و میر و متضررین، و کاهش خسارات مستقیم اقتصادی مرتبط با تولید ناخالص داخلی ناشی از حوادث (disasters)، بشمول حوادث مرتبط به آب، با تمرکز بر حمایت از افرادی فقیر و آسیب پذیر.
شاروالی کابل	۱۱,۶,۱ میزان زباله های (solid waste) شهری از مجموع کل زباله های تولید شده که	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
	الف. بطور منظم جمع آوری ب. بعد از جمع آوری تخلیه نهایی گردیده	۱۱،۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش اثرات نامطلوب سرانه محیط زیستی در شهرها، از جمله از طریق توجه خاص به کیفیت هوا، مدیریت شهرداری و دیگر انواع زباله.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۱،۶،۲ اوسط سالانه ذرات معلق. (بطور مثال PM _{۲،۵} و PM _{۱۰}) در شهرها (میزان نفوس).	
وزارت امور داخله	۱۱،۷،۲ تعداد افرادی که مورد آزار و اذیت فیزیکی یا جنسی در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند. به تفکیک ۱. مجموع هردو جنس الف. ذکور ب. اناث	۱۱،۷ الی سال ۲۰۳۰، ایجاد تسهیلات جهت دسترسی همگانی به اماکن عامه (public spaces)، مطمئن، فراگیر، قابل دسترس و سرسبز، به ویژه برای زنان، کودکان، افراد کهن سال و افراد معلول.
وزارت شهر سازی	۱۱الف. ۱. نسبت نفوس مسکون در شهرهای که در آن پلانهای انکشاف شهری و منطقوی را مبنی بر پیشبینی نفوس، ضروریات منابع و وسعت شهر تطبیق میکنند.	۱۱الف. حمایت از روابط مثبت اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی میان شهرها، حومه های شهری (Peri-urban) و مناطق روستایی از طریق تقویت برنامه ریزی انکشافی ملی و منطقوی.
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۱۱ب. ۱. فیصدی ادارات محلی که استراتژی کاهش خطرات وحوادث را در مطابقت با چارچوب سندای (Sendai) برای کاهش خطرات طبیعی پذیرفته و تطبیق می نمایند.	۱۱ب. الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه تعداد شهرها و شهرکها (human settlements) با پالیسی و پلان های یکپارچه جهت بدست آوری موثریت منابع، کاهش تاثیرات و سازگاری با تغییرات اقلیمی، مقاوم در مقابل حوادث؛ انکشاف و تطبیق سیستم مدیریت حوادث در مطابقت به "چارچوب Sendai برای کاهش خطرات حوادث سال ۲۰۱۵-۲۰۳۰".
هدف دوازدهم: حصول اطمینان از شیوه های پایدار تولید و مصرف		
وزارت زراعت، آبیاری و مالداری	۱۲،۳،۱ فیصدی ضایعات گندم و برنج درجریان تولید در سال. به تفکیک: الف. گندم ب. برنج	۱۲،۳ الی سال ۲۰۳۰، کاهش سرانه ضایعات موادغذایی تا پنجاه فیصد درسطوح مختلف عرضه مصرف کننده و کاهش ضایعات مواد غذایی در طول زنجیره تولید، به شمول عرضه

واحد رهبر	شاخص	تاریت
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۲،۴/۱ ایجاد و تطبیق پلان عمل ملی برای شش توافقنامه چند جانبه محیط زیستی بین المللی از قبیل کنوانسیون های استاکهلم، وینا، میناماتا، باسیل، روتردام و پروتوکول منترپال در ارتباط مواد خطرناک و دیگر مواد کمیای جهت تطبیق تعهدات و مسؤولیت های افغانستان در انتقال اطلاعات مورد نیاز توافق نامه مربوطه.	۱۲،۴ الی سال ۲۰۳۰، مدیریت مناسب مواد کمیای و زیاله ها در دوران زندگی (life cycle) در مطابقت با چارچوب های بین المللی توافق شده و کاهش انتشار آنها در هوا، آب و خاک جهت کاهش تأثیرات نامطلوب آنها بالای صحت انسانها و محیط زیست.
وزارت تجارت و صنایع	۱۲،۶/۱ تعداد از شرکت های که از پایداری گزارش انتشار میکنند.	۱۲،۶ تشویق شرکت ها بخصوص شرکت های بزرگ و فرامری در اتخاذ شیوه های تولیدی پایدار و توحید معلومات آن در گزارشات.
اکادمی علوم	۱۲.الف.۱۰ انجام تحقیقات علمی بمنظور حفاظت از محیط زیست، تولید انرژی پاک، افزایش تولیدات داخلی و رسیدن به خود کفایی	۱۲.الف جذب حمایت کشورهای توسعه یافته بمنظور تقویت و توانمند سازی ظرفیت های علمی و تکنولوژیکی برای تطبیق شیوه های پایدار تولید و مصرف.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۲.ب.۱۰ تعداد پالیسی ها و استراتیژی های گردشگری پایدار همراه با پلان های تطبیقی و ابزار های نظارتی آن.	۱۲.ب انکشاف و تطبیق ابزار ها جهت نظارت از فعالیت های گردشگری پایدار که باعث اشتغالزایی، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد
هدف سیزدهم: اتخاذ اقدامات فوری در جهت مبارزه با تغییرات اقلیمی و تأثیرات آن		
اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۱۳،۱/۱ فیصدی انکشاف استراتیژی ها و راه کار های کاهش خطرات و حوادث طبیعی در سطوح ولسوالی ها و محلات.	۱۳،۱ تقویت ظرفیت های انعطاف پذیر و مقاوم (resilient) در مقابل خطرات اقلیمی و حوادث طبیعی.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۳،۲/۱ فیصدی پیشرفت در عرصه ایجاد یا عملی ساختن پالیسی/ استراتیژی و یا برنامه جامع که سبب توانمند شدن افغانستان برای سازگاری با اثرات نامطلوب تغییرات آب و هوا میشود و همچنان سبب کاهش در انتشار گازهای گلخانه ای شده، به نحوی که تولید غذا را تهدید نکند. (به شمول برنامه سازگاری ملی NAP، سهم مشارکت ملی NDC، گزارش های ملی NC، گزارش تجدید شده دوساله BUR وغیره).	۱۳،۲ ادغام و شامل سازی اقدامات تغییر اقلیم در پالیسی ها و استراتیژی های ملی.

واحد رهبر	شاخص	تاریت
		هدف پانزدهم: حفاظت، بازسازی و بهبود استفاده پایدار ایکوسیستم های زمینی (terrestrial)، مدیریت پایدار جنگلات، مبارزه علیه صحرایی شدن زمین، متوقف کردن تخریب زمین و ضایعات تنوع زیستی (biodiversity)
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۱۵,۱/۱ تناسب مساحت جنگلات از تمام اراضی کشور.	۱۵,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از حفاظت، احیا و استفاده پایدار ایکوسیستم های آب شیرین (Fresh water) در سطح زمین و زیرزمین (inland) و خدمات آن ها، بخصوص جنگلات، ساحات مرطوب (wetland)، کوه ها و زمین های خشک (drylands)، مطابق تعهدات به توافقنامه های بین المللی.
وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۱۵,۲/۱ فیصدی پوشش جنگلات تحت مدیریت پایدار.	۱۵,۲ الی سال ۲۰۳۰، بهبود تطبیق مدیریت پایدار انواع جنگلات، خاتمه دادن به پروسه قطع جنگلات. احیای دوباره و انکشاف جنگلات (afforestation).
وزارت انرژی و آب	۱۵,۳/۱ مساحت ساحاتیکه تحکیمات صورت میگیرد (مساحت اراضی تخریب شده توسط سیلاب نظر به مساحت کلی اراضی در مسیر دریا ها و مجراهای آبی با استفاده از تدابیر ساختمانی و غیر ساختمانی).	۱۵,۳ الی سال ۲۰۳۰، مبارزه با صحرایی شدن (desertification) زمین و احیاء خاک و زمین تخریب شده (degraded)، بشمول اراضی متأثر از خشکسالی و سیلاب، و تلاش برای رسیدن به جهان عاری از اراضی تخریب شده.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۴/۱ فیصدی ساحات مهم دارای تنوع زیستی کوهستانی که تحت پوشش به عنوان مناطق حفاظت شده (protected areas). قرار گرفته اند.	۱۵,۴ الی سال ۲۰۳۰، اطمینان از حفظ ایکوسیستم کوهستانی؛ بشمول تنوع زیستی آنها بمنظور ارتقای ظرفیت آنها در ارایه مزایای لازم جهت تحقق انکشاف پایدار .
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۵/۱ شاخص لست سرخ. (تهیه لست انواع حفاظت شده مطابق به معیارهای اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت یا IUCN).	۱۵,۵ اتخاذ اقدامات عاجل و قابل ملاحظه برای کاهش تخریبات مسکن های طبیعی (natural habitats)، متوقف کردن ضایعات تنوع زیستی و الی سال ۲۰۳۰ حفاظت و جلوگیری از گیاهها و حیوانات که در معرض انقراض قرار دارند.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۷/۱ تناسب تجارت حیوانات وحشی و محصولات آنها که بطور غیرقانونی شکار و قاچاق شده اند.	۱۵,۷ اتخاذ اقدامات عاجل برای خاتمه دادن شکار غیر قانونی و قاچاق گیاهان و حیوانات حفاظت شده، و جلوگیری از عرضه و تقاضای غیر قانونی حیوانات وحشی.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۸/۱ تصویب قوانین ملی مربوط به جلوگیری و یا کنترل از مهاجم انواع مختلف بیگانگان (Invasive alien species).	۱۵,۸ الی سال ۲۰۲۵، اتخاذ اقدامات برای جلوگیری از ورود مهاجم های ناسازگار و کاهش قابل ملاحظه تاثیر آن روی ایکوسیستم های آب و زمین.
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵,۹/۱ پیشرفت بطرف اهداف تعیین شده ملی مطابق به هدف دوم تنوع حیات Aichi پلان استراتیژیک برای تنوع حیات ۲۰۱۱ الی ۲۰۲۰.	۱۵,۹ الی سال ۲۰۳۰، ادغام و شامل ساختن ارزش های ایکوسیستم و تنوع زیستی در پلان های ملی و محلی، در پروسه های انکشافی و در استراتیژی کاهش فقر.

واحد رهبر	شاخص	تاریت
اداره ملی حفاظت محیط زیست	۱۵. الف. ۱. سهم کمک های انکشافی رسمی و مصارف عامه بالای استفاده پایدار تنوع حیات و ایکوسیستم ها.	۱۵. الف بسیج سازی و افزایش قابل توجه منابع مالی از تمام منبع ها برای حفظ و استفاده پایدار تنوع زیستی و ایکوسیستم ها.
هدف شانزدهم: ترویج جوامع صلح آمیز و همه شمول برای انکشاف پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همه و تشکیل نهاد های موثر، حساسه و همه شمول در تمام سطوح		
اداره ملی امادگی مبارزه باحوادث	۱۶،۱،۲ فیصدی مرگ ومیر ناشی از جنگ در هر صد هزار نفوس : ۱. ناشی از ماین های متعارف ۲. ناشی از مواد انفجاریه تعبیه شده با پلیت فشاری ۳. ناشی از مهمات باقیمانده از جنگ	۱۶،۱ کاهش قابل ملاحظه خشونت با تمام اشکال آن و مرگ و میر مرتبط به آن در همه جا.
اداره ملی امادگی مبارزه باحوادث	۱۶،۱،۵ فیصدی پاکاری اراضی از ماین و مهمات منفجر نشده	
وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین	۱۶،۲،۱ نسبت اطفال بین سنین ۱-۱۷ که مورد خشونت و شکنجه فیزیکی و یا روانی مراقبت کننده در ماه گذشته قرار گرفته باشند.	
وزارت عدلیه	۱۶،۲،۲ تعداد قربانیان قاچاق انسان در هر ۱۰۰ هزار جمعیت. به تفکیک: ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	۱۶،۲ پایان بخشیدن به تمام اشکال خشونت ها و سو استفاده علیه اطفال از جمله قاچاق، استثمار و شکنجه
وزارت امور داخله	۱۶،۳،۱ تعداد افرادی که مورد آزار و اذیت فیزیکی یا جنسی در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند و به ارگان های زیربط مراجعه نموده باشند. به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	
وزارت امور داخله	۱۶،۳،۲ نسبت زندانیان بی سرنوشت بر مجموع زندانیان به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	۱۶،۳ ارتقای (promote) حاکمیت قانون به سطح ملی و بین المللی و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه همه به عدالت.
وزارت عدلیه	۱۶،۳،۳ تعداد مستفید شونده گان از مساعدتهای حقوقی جهت دسترسی به عدالت	
وزارت امور داخله	۱۶،۴،۱ ارزش پول های غیر قانونی داخل و خارج شده از کشور	

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت امور داخله	۱۶,۴,۲ نسبت سلاح های خورد و سبک که کشف و ضبط گردیده، مطابق به نورم های بین المللی و ابزار های قانونی ثبت و مورد پیگیری قرار میگيرد.	۱۶,۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه جریان های مالی و تسلیحاتی غیر قانونی؛ تقویت حصول و بازگشت دارایی های سرقت شده و مبارزه علیه تمام اشکال جرایم سازمان یافته.
لوی سازنوالی	۱۶,۵,۱ نسبت اشخاص که حد اقل با یکی از کارمندان رسمی در ارتباط بوده و در جریان یک سال گذشته به یکی از کارمندان دولتی رشوه داده و یا از نزدش رشوه خواسته شده است. به تفکیک: ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	۱۶,۵ کاهش قابل ملاحظه فساد و رشوه ستانی در تمام اشکال آن.
اداره امور	۱۶,۵,۳ فیصدی ثبت، تدقیق، بررسی و نشر دارایی های کارمندان عالی رتبه دولتی پیش بینی شده در قوانین نافذه کشور.	
وزارت امور خارجه	۱۶,۸,۱ نسبت عضویت و حق رای دهی افغانستان در نهاد های بین المللی. به تفکیک: ۱. نهاد های بین المللی	۱۶,۸ گسترش و تقویت اشتراک افغانستان در نهاد های حکومتداری جهانی.
اداره مستقل ثبت و احوال نفوس	۱۶,۹,۱ تعداد تولدات ثبت شده.	۱۶,۹ الی سال ۲۰۳۰، تهیه هویت حقوقی یا قانونی برای همه، بشمول ثبت تولدات.
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۶,۱۰,۱ تعداد موارد تأیید شده قتل، اختطاف، مفقودی اجباری، بازداشت خود سرانه و شکنجه ژورنالستان، کارمندان رسانه ها، اعضای اتحادیه تاجران و فعالین حقوق بشر در ۱۲ ماه گذشته.	۱۶,۱۰ حصول اطمینان از دسترسی عام به اطلاعات و حمایت از آزادی های اساسی مطابق به قوانین ملی و موافقتنامه های بین المللی
وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱۶,۱۰,۲ تعداد قوانین، مقررہ ها و پالیسی هایکه دسترسی عمومی را به اطلاعات تضمین می نمایند، اتخاذ و تطبیق گردیده اند	
وزارت امور داخله	۱۶.الف.۱ موجودیت نهادهای مستقل ملی حقوق بشر در مطابقت با قواعد شناخته شده پاریس.	۱۶.الف تقویت نهاد های ملی مربوطه بشمول ارتقای ظرفیت در تمام سطوح، توسط همکاری های بین المللی بمنظور جلوگیری از خشونت و مبارزه علیه تروریزم و جرایم.

واحد رهبر	شاخص	تاریت
هدف هفدهم: تقویت ابزار های تطبیقی واحیا مشارکت جهانی برای انکشاف پایدار		
وزارت مالیه	۱۷,۱,۱ نسبت عواید داخلی بر تولید ناخالص داخلی.	۱۷,۱ تقویت و بسیج سازی منابع داخلی، با استفاده از حمایت بین المللی بمنظور ارتقای ظرفیت داخلی در جمع آوری مالیات و عواید.
وزارت مالیه	۱۷,۱,۲ تناسب تمویل بودجه ملی از عواید ملی.	
وزارت تجارت و صنایع	۱۷,۳,۱ سهم سرمایهگذاری های مستقیم خارجی (FDI) از مجموع تولیدات ناخالص داخلی.	۱۷,۳ بسیج سازی منابع مالی اضافی برای کشور از منابع مختلف.
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۱۷,۶,۲ فیصدی مشترکین انترنت ثابت برودباند در هر ۱۰۰ نفر مسکونی. به تفکیک ۱. سرعت	۱۷,۶ افزایش همکاری های شمال - جنوب، جنوب - جنوب، همکاری های سه جانبه منطوقی و بین المللی، جهت دسترسی به علوم ساینسی، تکنالوژی و نوآوری و افزایش شریک سازی معلومات به اساس شرایط توافق شده متقابل بشمول همانگی بهتر در میکانیزم های موجود به خصوص به سطح سازمان ملل و میکانیزم تسهیل تکنالوژی جهانی.
وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۱۷,۸,۱ نسبت نفوس که از خدمات انترنت استفاده میکنند.	۱۷,۸ الی سال ۲۰۳۰، فعال سازی کامل بانک تکنالوژی (Technology bank) و ساینس، و میکانیزم های ظرفیت سازی جهت افزایش استفاده تکنالوژی بلخصوص تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی.
وزارت تجارت و صنایع	۱۷,۱۱,۱ سهم صادرات افغانستان در مجموع صادرات جهان.	۱۷,۱۱ الی سال ۲۰۳۰، افزایش صادرات کشور بلخصوص دوبرابر ساختن سهم صادرات کشور در صادرات جهانی.

واحد رهبر	شاخص	تاریت
وزارت مالیه	۱۷,۱۳,۱ تولید ناخالص داخلی (میلیارد دالر امریکایی)	۱۷,۱۳ تقویت ثبات اقتصاد کلان توسط هماهنگی و انسجام پالیسی ها.
وزارت مالیه	۱۷,۱۷,۱ مقدار پول تخصیص شده به منظور مشارکت عامه - خصوصی (به میلیون دالر)	۱۷,۱۷ تشویق و بهبود مشارکت موثر عامه، عامه - خصوصی و جامعه مدنی بر اساس تجارب و منابع استراتژی مشارکت.
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۸,۱ نسبت شاخص های انکشاف پایدار که در سطح ملی به تفکیک جزئیات تولید شده، با مقاصد همخوانی داشته و در مطابقت با پرنسپ های اساسی احصاییه های رسمی قرار داشته باشد	۱۷,۱۸ الی سال ۲۰۲۰ تسریع حمایت های ارتقاء ظرفیت جهت افزایش سریع فراهم سازی ارقام با کیفیت بلند، به موقع و قابل اعتماد به تفکیک عاید، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، معلولیت، موقعیت جغرافیای و سایر مشخصات مرتبط به خصوصیات ملی
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۸,۲ تعداد کشور های که قانون ملی احصاییه شان مشمول پرنسپ های اساسی احصاییه رسمی می باشد	
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۹,۱ ارزش دالری تمام منابع که برای ارتقای ظرفیت احصائیوی در کشور های روبه انکشاف تخصیص داده شده است.	۱۷,۱۹ الی سال ۲۰۳۰ تقویت ابتکارات موجود جهت انکشاف شیوه های
اداره ملی احصاییه و معلومات	۱۷,۱۹,۲ نسبت کشور های که (الف) در ده سال گذشته حداقل یک سرشماری نفوس و مسکن را انجام داده اند، (ب) به ۱۰۰ فیصد ثبت تولدات و ۸۰ فیصد ثبت وفيات دست یافته اند.	که پیشرفت انکشاف پایدار را اندازه گیری کرده بتواند و متمم تولید ناخالص داخلی و ارتقای ظرفیت را در کشور های روبه انکشاف حمایت کند

منابع و مآخذ:

- سروی وضعیت زندگی مردم افغانستان (ALCs - - ۲۰۱۷) اداره ملی احصائیه و معلومات سال ۱۳۹۵
- خلاصه برنامه های ملی دارای اولویت (NPPS) - وزارت مالیه افغانستان دسمبر ۲۰۱۶
- پروفایل ولایتی مالی و بودجه - ریاست بودجه ولایتی - وزارت مالیه افغانستان سال ۱۳۹۷
- خلاصه طرح های اقتصادی و ظرفیت موجود بالقوه ولایات - وزارت اقتصاد سال ۱۳۹۷
- سند چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان (ANPDF) - وزارت اقتصاد و مالیه ۱۳۹۵-۱۴۰۰
- برگزیده شاخص های اقتصادی و انکشافی، وزارت اقتصاد سال ۱۳۹۷
- اهداف انکشاف پایدار افغانستان - وزارت اقتصاد (۲۰۱۵-۲۰۳۰)

منابع معلوماتی در سطح ولایت :

- ریاست زراعت ، مالداري و ابياري
- سکتور اقتصاد ورشد سکتور خصوصي
- ریاست احصائیه
- ریاست اطلاعات و فرهنگ
- ریاست انرژی و برق
- ریاست پوهنتون
- مستوفیت
- ریاست عدلیه
- ریاست مخابرات
- ریاست کار و امور اجتماعی
- ریاست اقوام و قبایل
- ریاست امور زنان
- ریاست معادن
- ریاست گمرکات
- ریاست انکشاف دهات
- ریاست حج و اوقاف

Development and printing of this Provincial Socio-Economic Profile is made possible through the support of USAID Initiative to Strengthen Local Administrations and in partnership with the Ministry of Economy. Contents of this documents are the sole responsibility of Government Islamic Republic of Afghanistan and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

تهیه و چاپ این رُخنامه اجتماعی-اقتصادی ولایتی با حمایت مالی و تخنیکی برنامه ابتکار تقویت ادارات محلی - اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا (USAID) و در مشارکت به وزارت اقتصاد جمهوری اسلامی افغانستان صورت گرفته است. مسوولیت محتویات سند هذا از آن دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد و دیدگاه ادارات انکشاف بین المللی امریکا و دولت این کشور را منعکس نمی سازد.

وزارت اقتصاد

آدرس: چهارراهی انصاری، شهرنو، کابل افغانستان

ایمیل آدرس: info@moe.gov.af
شماره تماس: ۰۷۵۲۱۱۶۰۷۵

پروفایل و لائسنس لوگ

پروفایل و لائسنس لوگ